

POLITIKER- HÅNDBOGEN Budget 2022

UDGIVER: Skanderborg Kommune

REDAKTION: Økonomistaben

SATS: Skanderborg Kommune

FOTO: Ole Nissen, Per Bille
Susanne Dencker og Henrik Jensen, Sølund Musik-Festival
Ronni Fjordvald Søe, Skanderborg Kommune
Stig Rohde Andersen
Ricco Nielsen, Skanderborg Kommune
Omslagsfoto: Per Bille

DSATS MÅL TAL SERVICE VILJE FAKTA UAFHINDSATS MÅL TAL SERVICE VILJE FAKTA U
G AMBITION LEDERSKAB TILGÆNGELIG FORGIG AMBITION LEDERSKAB TILGÆNGELIG
ING VISION GLÆDE ÅBENHED BIDRAG BUDCKLING VISION GLÆDE ÅBENHED BIDRAG BU
D INSPIRATION SYNLIGHED STRATEGI BEGMOD INSPIRATION SYNLIGHED STRATEGI
TRING BORGERE FORANDRING FRIHED ANEJSTRING BORGERE FORANDRING FRIHED A
LSE PENGE KVALITET SAMARBEJDE ANSVADELSE PENGE KVALITET SAMARBEJDE ANS
NG UDVIKLING FÆLLESSKAB FORNUFT FRETRING UDVIKLING FÆLLESSKAB FORNUFT F

FORORD

Velkommen til Politikerhåndbogen 2022. Måske kender du håndbogen som din egen bukselomme eller bruger den som opslagsværk i løbet af året. Det kan også være, at du som nyvalgt byrådsmedlem eller nyansat leder stifter bekendtskab med håndbogen for første gang.

Velkommen til nye læsere

Som helt ny læser skal du have en særlig introduktion til bogen, for det er vigtige informationer, der toner frem på de mange sider. Ambitionen er, at du kan læse og forstå indholdet og tallene uden særlige forudsætninger eller indblik i kommunal økonomi, som ellers kan være ret kompliceret.

Det er første gang, at bogen udelukkende udgives i en digital udgave, men vi holder fast i titlen og begrebet håndbog for informationerne præsenteres som i et A-Z-opslagsværk, hvor du ikke behøver at starte med indledningen for at bruge bogen. Du kan hoppe direkte til det område og de informationer, der interesserer dig – uanset om det er serviceniveauer, budgetter, visioner, strategier eller noget helt andet.

Bogen gennemgår Skanderborg Kommunes syv tværgående politikområder og 14 velfærds- og myndighedsområder. For hvert område kan du få indblik i, hvordan vi fordeler de i alt godt 4 mia. kr., som udgør Skanderborg Kommunes samlede budget for 2022. Du kan også læse om de aktuelle serviceniveauer og standarder på vores store velfærdsområder.

Historisk stort budget

Budgettet er en vigtig del af bogen, og med budgettet for 2022 fortsætter vi den økonomiske kurs, som vi har fastlagt i Skanderborg Kommune. Indbyggertallet vokser markant i disse år. Det er vist kendt af alle, for vækststudfordringerne fylder meget både i det politiske arbejde og i hverdagen blandt vores borgere.

Der kommer både flere børn og unge – og flere ældre. Det betyder, at udgifterne til især dagtilbud, skoler og ældrepleje vokser. Det tager vi højde for med budgettet, der i 2025 vil være 132 mio. kr. højere end i 2021.

I 2022 fortsætter vi arbejdet med at udvikle gode dagtilbud, skoler og plejeboliger, så den kommunale service kan følge med befolkningstilvæksten. Derudover har vi også prioriteret penge til at styrke den grønne omstilling og til at udvikle kultur- og fritidsområdet.

Gang i byggeriet

Byrådet har afsat hele 1,8 mia. kr. til at bygge daginstitutioner, skoler, plejecentre, veje, idrætsfaciliteter etc. for over de næste ti år. Alene frem til 2025 skal vi bygge nyt for 1,1 mia. kr.

Det er et meget ambitiøst og ekstraordinært anlægsprogram, hvor vi investerer i vores fælles velfærd. Med budgettaftalen blev vi enige om at finansiere byggeaktiviteterne de næste fire år ved at bruge af kommunens kassebeholdning.

Det er nødvendigt for at sikre den kommunale service til alle børn, elever og ældre i kommunen. Selvom vi trækker på kassebeholdningen i en periode, er den økonomiske målsætning om en beholdning på mindst 3.000 kr. pr. borger opfyldt i næsten hele budgetperioden. Beregninger viser, at kassebeholdningen vil vokse igen fra 2028 blandt andet på grund af faldende afdrag på lån, som Skanderborg Kommune har optaget.

Et bredt flertal af Byrådets partier står bag Budgettaftalen. Det giver et godt rygstød for at udvikle Skanderborg Kommune til gavn for alle.

God fornøjelse med Politikerhåndbogen

Frands Fischer
borgmester

LÆSE- VEJLEDNING

Budgettet – og dermed Politikerhåndbogen – er delt op i otte tværgående politikområder og 13 velfærds- og myndighedsområder.

De tværgående politikområder er kendetegnet ved, at de politiske visioner og strategier er helhedsorienterede set i forhold til de fordelinger af opgaveområder, som ligger til grund for den politiske og administrative organisering i øvrigt.

For de tre første tværgående politikområder er ansvaret for det politikkontrollerende arbejde entydigt placeret i Økonomi- og Erhvervsudvalget. Økonomi- og Erhvervsudvalget varetager dermed en særlig og selvstændig tværgående politikkontrollerende funktion i forhold til visioner og strategier på disse områder.

For de øvrige tværgående politikområder gælder det, at politikkontrollen af de politiske visioner og strategier er fordelt på flere udvalg. Ansvaret for det enkelte udvalg defineres og afgrænses her ved de politikområder, som er tildelt udvalget i Styrelsesvedtægten.

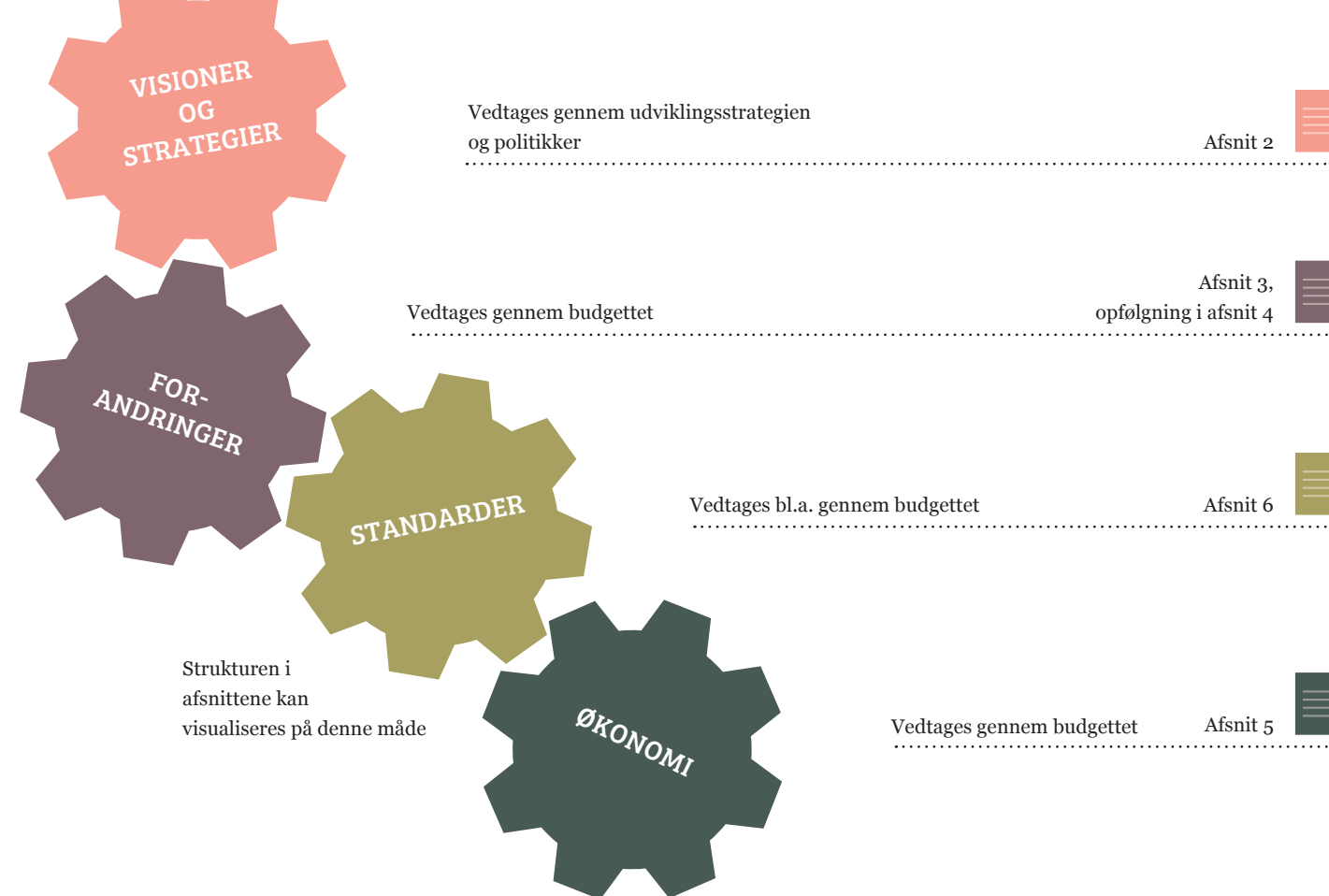
For velfærds- og myndighedsområderne gælder det, at politikkontrollen primært varetages af ét af udvalgene på vegne af Byrådet.

De 7 tværgående politikområder er:

1. Demokrati
2. Personale
3. Overordnet økonomi – inkl. skatter og tilskud
4. Klima og energi
5. Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner
6. Sundhedsfremme og forebyggelse
7. Integration

De 14 velfærds- og myndighedsområder er:

8. Borgerservice
9. Natur og miljø
10. Vej og trafik
11. Erhverv, turisme og internationalt samarbejde
12. Dagtilbud for 0-6-årige
13. Skoler og pædagogiske fritidstilbud
14. Børn og unge med særlige behov
15. Ældre
16. Borgere med fysiske og psykiske handicap
17. Kultur og fritid
18. Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold
19. Administration
20. Kommunale ejendomme
21. Beredskab

Hvert politikområde er opbygget efter den samme skabelon med seks faste afsnit:

1. Politisk arbejdsform

Her er bl.a. angivet hvilke politiske udvalg politikken hører til. Dette er det eller de udvalg, som har en politikformulerende og politikkontrollerende rolle.

2. Byrådets visioner og strategier

Her beskrives de vedtagne visioner og strategier, som fremgår af politikkerne på området. En vision er ”inden for synsvidde, men uden for rækkevidde”. Alle politikker kan findes på Skanderborg Kommunes hjemmeside under politik og fælleskab/vision og politikker. [Klik her](#)

3. Politisk besluttede forandringer

Her er angivet alle de ”forandringer”, som Byrådet har vedtaget for politikområdet i 2022. En politisk besluttet forandring er en ”ordre til at gennemføre et konkret projekt”.

4. Opfølgning på de politisk besluttede forandringer

Her er opfølgningen på de politisk besluttede forandringer, der er arbejdet med i 2020 og 2021.

5. Økonomi

For hvert politikområde fremgår de vedtagne bevillinger på både drift og anlæg for 2022. Man kan se udviklingen fra regnskab 2020 til budget 2021-2025. Hvis der er budgettildelingsmodeller for politikområdet, vil de også være nævnt her. Det korrigerede budget for 2021 indeholder tillægsbevillinger til og med 31. august 2021.

I alle økonomitabeller gælder det, at 2020 er i 2020 prisniveau, 2021 er i 2021 prisniveau og 2022-25 i 2022 prisniveau.

6. Serviceniveau og kvalitetsstandarder

Her angives, hvilket serviceniveau borgere kan forvente at få for de penge, Byrådet har afsat til formålet.

Verdensmålene

Ikonerne for FN's 17 verdensmål fremgår på forsiden af hvert politikområde og angiver hvilke verdensmål politikområdet dækker.

1. DEMOKRATI

NER BESLUTNINGSFORUM SERVICENIVEAU BES
KLINGSSTRATEGI POLITIKKER VISIONER FORA
FASTSÆTTELSE KVALITETSSTANDARDE RÅD I
ING BYRÅDETS UMIDDELBAR ADMINISTRATION
ERKENDELSE DIALOG DEBAT VÆRDIFULDT NØ
ION NÆVN REPRÆSENTANTER VALGT SAMTAL
VIKLING BALANCE NATUR BOLIGER ARBEJDSPI

DEMOKRATI

1. Politisk arbejdsform

Byrådet har det overordnede ansvar for ledelse og styring af Skanderborg Kommune.

Byrådet varetager sit ledelses- og styringsansvar i forhold til:

- Aktiviteter blandt borgere, virksomheder, foreninger m.v.
  - Fysisk indretning og planlægning
  - Det daglige samspil med borgere, virksomheder, foreninger m.v. om sikring af velfærd gennem kvalitetsstandarder
  - Skanderborg Kommunes myndighedsfunktioner.
- Byrådet leder og styrer Skanderborg Kommune via:
- En udviklingspolitik (planstrategi)
  - Visioner og strategier på de forskellige politikområder (politikker)
  - Forandringer samt standarder og bevillinger for de enkelte politikområder og for den fysiske indretning / anlæg (budgetter, kvalitetsstandarder og lokalplaner).

Byrådets samlede ledelse og styring af Skanderborg Kommune varetages med bistand fra Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådets stående udvalg. Udvalgene arbejder politikformulerende og politikkontrollerende i forhold til Byrådets udviklingsstrategi, politikker, planer og budgetter.

Byrådet har i september 2021 vedtaget

en ny styrelsesvedtægt, som gælder fra 1. januar 2022. Foruden Økonomi- og Erhvervsudvalget er der følgende stående udvalg:

- Børne- og Ungdomsudvalget
- Sundheds- og Omsorgsudvalget
- Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalget
- Arbejdsmarkedsudvalget
- Klima-, Miljø- og Planudvalget.

Styrelsesvedtægten fastlægger den nærmere fordeling af den politikformulerende og politikkontrollerende opgave mellem udvalgene. Den suppleres af en kompetenceplan, der fastlægger den politiske ansvars- og rollefordeling.

I henhold til §64b i styrelsesloven varetager Byrådet den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender – dog således, at Økonomi- og Erhvervsudvalget varetager den umiddelbare forvaltning på særlige områder vedrørende samordning af planlægning, administration, budget og regnskab.

I det politikformulerende og politikkontrollerende arbejde lægges der særlig vægt på at samarbejde med relevante borgere, virksomheder, foreninger m.v. Det kan ske via en løbende dialog med disse om udvalgenes opgaver, men det kan også ske ved, at Byrådet etablerer særlige opgaveudvalg, hvor borgere,

virksomheder, foreninger m.v. involveres i et direkte samarbejde med Byrådet om løsning af konkrete opgaver.

De særlige opgaveudvalg nedsættes af Byrådet i henhold til §17, stk. 4 i Lov om Kommunernes Styrelse.

Der er i øjeblikket ikke nedsat særlige opgaveudvalg.

Arbejdet er afsluttet i de særlige opgaveudvalg om Erhverv og Turisme (2020-2021), Demokrati og borgerinddragelse (2019-2020), Bæredygtighed og Cirkulær Kommune (2018-2019), Dyrehaven og Fremtidens Festival (2018-2019), Projekt Fællesskabets Hus (2016-2019) og Psykiatri (2017-2018).

Det særlige opgaveudvalg om Erhverv og Turisme har afleveret sin rapport og anbefalinger til Byrådet på Byrådets temamøde den 16. juni 2021.

Borgerrådgiveren er ansat af Byrådet og afleverer en årlig beretning til Byrådet om sit virke. Borgere kan henvende sig til borgerrådgiveren med klager over den kommunale sagsbehandling og borgerbetjening. Borgerrådgiveren kan ikke gå ind i klager over afgørelser, men alene forholde sig til sagsbehandling og borgerbetjening. Dermed fungerer han som pendant til ombudsmanden.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Udviklingspolitik 2018-2021

Det nye byråd, der er tiltrådt den 1. januar 2018, har med Udviklingspolitik 2018-2021 formuleret en vision og udpeget fem strategispor, som er særligt vigtige for udviklingen af Skanderborg Kommune.

Visionen handler om, at vi skal møde hinanden som mennesker og sikre en stærk udvikling i fællesskab:

Mennesker møder mennesker

Når mennesker møder mennesker, opstår fællesskaber, og dermed skabes grundlaget for, at vi kan skabe udvikling sammen.

Når vi skaber udviklingen sammen, bringes flere ressourcer i spil, og vi når længere. Og hvis alle er med, når vi ekstra langt.

”Vi sætter en ære i, at vi møder hinanden som mennesker, at der er plads til alle, og at vi forpligter os selv og hinanden på at gøre vores bedste”.

De fem strategispor, hvor der skal udvikles en særlig indsats, er:

- Bæredygtighed og cirkulær kommune
- Demokrati og borgerinddragelse
- Erhvervslivets – herunder turisterhvervets – vilkår
- Helhedssyn på udviklingen
- En kommune, hvor alle er med.

Udviklingspolitik 2022-2025

Det byråd, der tiltræder 1. januar 2022, udarbejder indenfor de første måneder af valgperioden en udviklingspolitik for 2022-2025. Udviklingspolitikken er samtidig kommunens planstrategi.

Politik for Borgerinddragelse

Ved opbygningen af den nuværende Skanderborg Kommune ønskede Byrådet, at såvel den enkelte borger som borgergrupper skulle opleve, at den reelle mulighed for indflydelse og involvering i den politiske beslutningsproces er tilstede.

Der er fortsat et udbredt ønske om at forhøje graden af involvering og at styrke det lokale demokrati. Med en styrkelse af det lokale demokrati tænkes ikke alene på lokalområder/landsbymiljøer. Det er her vigtigt at understrege, at der ønskes en involvering, der i lige så høj grad retter sig mod organisations- og interessegrupper, der geografisk dækker bredere.

Det overordnede mål er således, at der ved at involvere borgerne forud for politiske beslutninger i højere grad skabes accept af de endelige beslutninger. De involverede kan og vil ofte være ambassadører i den videre proces – og målet er derfor:

- at styrke og udvikle demokratiopfattelsen generelt
- at motivere og stimulere aktive medborgere til at søge og opnå indflydelse – og påtage sig medansvar
- at give mulighed for indflydelse til berørte borgere

- at give mulighed for reel indflydelse til såvel enkeltpersoner som grupper

- at muligheden for indflydelse kan komme fra såvel lokalsamfund som på tværs af geografiske områder

- at opkvalificere det politiske beslutningsgrundlag.

Kommunikationspolitik

Skanderborg Kommunes kommunikationspolitik har en vision om, at:

”Skanderborg Kommune er på én og samme tid myndighed, servicevirksomhed og fællesskab med 60.000 borgere. Det er ledere og medarbejdere bevidste om, og det afspejler sig konkret i den måde, vi kommunikerer på.

Den enkelte ansatte i Skanderborg Kommune opfatter kommunikation som en naturlig del af sine arbejdsopgaver og tager ansvar for at kommunikere så godt som muligt. Vi målretter vores budskaber til modtageren og bruger de kommunikationskanaler, der er relevante i forhold til opgaven.

Vores kommunikation er ikke bare åben, venlig og tydelig – vi lægger også vægt på at engagere og invitere til samarbejde. Borgere, virksomheder og foreninger skal opleve sig som en del af fællesskabet og være medskabere af kommunikationen om Skanderborg Kommune”.

Visionen følges gennem seks strategispor:

- Klar og konstruktiv kommunikation gør mødet med borgerne positivt.
- Involvering af borgere, foreninger og virksomheder er med til at styrke fællesskabet.
- Et stærkt skanderborg.dk opfylder brugernes behov hurtigt og effektivt.
- Åbent og aktivt samarbejde med pressen skaber synlighed og engagement.
- Visuel kommunikation skaber sammenhæng og viser, hvem vi er.
- God intern kommunikation styrker fundamentet for den samskabende kultur.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Der er ingen politisk besluttede forandringer i Budget 2022

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Byrådets ramme for deltagelse og afholdelse af møder, studieture mv. udvides

Forandringen skal sikre, at Byrådet, udvalgene og de enkelte byrådsmedlemmer har gode arbejdsvilkår i forhold til at arrangere møder, studieture mv. og i forhold til at deltage i konferencer, uddannelse mv. Budgettet blev reduceret med 500.000 kr. i Budget 2019. Med denne forandring tilbageføres en del af beløbet.

(Budgettet forøges med 250.000 kr. fra 2020 og frem)

Økonomiudvalget har på udvalgsrådet i januar 2020 disponeret udgifter i overensstemmelse med den nye budgetramme. Dette medfører reduceret adgang til deltagelse i KL's årsmøder, ændret niveau for studieture, afskaffelse af julefrokost i politiske udvalg samt opsigelse af byrådsmedlemmernes abonnement på kommunen.dk. Forandringen er dermed gennemført.

Reduktion af formands- og udvalgsvederlag

Der gennemføres en reduktion af formands- og udvalgsvederlag svarende til en samlet besparelse på 200.000 kr. om året fra 2022.

(Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2022 og frem)

Reduktionen af vederlagene er indarbejdet i forandring fra Budget 2021 om bortfald af vederlag til formand, næstformand og udvalgsmedlemmer i Byrådets opgaveudvalg (§ 17, stk. 4). Dermed er forandringen fra Budget 2020 afsluttet.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Reduktion af formands- og udvalgsvederlag

Byrådet vedtog med Budget 2020 at reducere udgiften til formands- og udvalgsvederlag, samt at formanden for Folkeoplysningsudvalget fra 2022 ikke længere oppebærer vederlag. Udmøntes den besluttede besparelse på formands- og udvalgsvederlag ved, at der ikke længere udbetales vederlag til formand, næstformand og udvalgsmedlemmer i Byrådets opgaveudvalg (§17, stk. 4), vil der fra 2022 kunne opnås en samlet besparelse, der er 175.000 kr. højere end forudsat i Budget 2020.

(Budgettet reduceres med 175.000 kr. årligt fra 2022)

Forandringen afsluttes i forbindelse med, at Byrådet vedtager ny styrelsesvedtægt for 2022-25. Økonomiudvalget drøfter spørgsmålene om vederlag forud for den endelige behandling af sagen i Byrådet.

5. ØKONOMI

Tabel 1.1 viser driftsbudgettet for politikområdet Demokrati.

(1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Byrådets kurser, studieture m.v. (med overførselsadgang)	2.298	2.459	2.415	2.503	2.503	2.503	2.503
Borgerrådgiver-funktionen (med overførselsadgang)				422	422	422	422
Vederlag og valg (uden overførselsadgang)	7.741	9.115	9.115	7.586	9.067	9.067	9.067
I alt	10.039	11.574	11.530	10.511	11.992	11.992	11.992

Regnskab 2020

For det samlede politikområde viser regnskabet et mindreforbrug på 400.000 kr. i forhold til oprindeligt budget.

På bevillingen med overførselsadgang er mindreforbruget på 100.000 kr. i forhold til oprindeligt budget. På denne bevilling afholdes udgifter til Byrådets kurser, studieture m.v., samt udgifter til råd og nævn og tilskud til politiske partier.

På bevillingen uden overførselsadgang er mindreforbruget på 300.000 kr. i forhold til oprindeligt budget. Mindreforbruget vedrører udgifter til valgsystemer.

Budget 2021

Med budgetforliget for 2021 besluttede Byrådet en yderligere reduktion af formands- og udvalgsvederlag i den kommende byrådsperiode. Budgettet reduceres derfor med 175.000 kr. fra 2022 og frem (se afsnit 4).

Budget 2022

Der er ikke besluttet forandringer under Demokrati med budgetforliget for 2022.

Borgerrådgiverfunktionen flyttes i teknisk budget til Demokrati fra politikområdet Borgerservice.

Budgetforudsætninger

Udgifterne til afholdelse af valg svinger meget fra år til år. Der bliver alene budgetteret i de år, hvor der forventes afholdt valg. Der er budgetteret med udgifter til valg i 2021 (kommunal- og regionsrådsvalg), 2023 (folketingsvalg), 2024 (europaparlamentsvalg) og 2025 (kommunal- og regionsrådsvalg). Budgettet til valg er ikke omfattet af overførselsadgang mellem årene.

Særsomt i forhold til vederlagene er det faste budget blevet reduceret med 400.000 kr. i alt ved budgetforligene for 2020 og 2021.

Siden 2015 er bevillingen med overførselsadgang generelt forøget med henblik på at dække den ændrede standard for aktiviteter for Byrådet. I 2017 forhøjedes budgettet til Byrådet med 500.000 kr. I 2018 forhøjedes bevillingen med 950.000 kr., hvoraf de 600.000 kr. vedrører anskaffelse af it-udstyr til

det nye byråd. Fra 2019 og frem forhøjedes bevillingen med 350.000 kr.

I modsætning hertil er Byrådets budget til kurser, studieture og møder m.v. blevet reduceret med 250.000 kr. samlet set ved budgetforligene for 2019 og 2020.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Byrådet i Skanderborg Kommune består af 29 medlemmer.

Byrådets samlede ledelse og styring af Skanderborg Kommune varetages med bistand fra Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådets fire stående udvalg. Udvalgene arbejder politikformulerende og politikkontrollerende i forhold til Byrådets udviklingsstrategi, politikker, planer og budgetter.

De fem stående udvalg er følgende:

- Børne- og Ungdomsudvalget
- Sundheds- og Omsorgsudvalget
- Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalget
- Arbejdsmarkedsudvalget
- Klima-, Miljø- og Planudvalget.

Økonomi- og Erhvervsudvalget har ni medlemmer, mens hvert af de stående udvalg har syv medlemmer. Styrelsesvedtægten fastlægger den nærmere fordeling af den politikformulerende og politikkontrollerende opgave mellem udvalgene.

Byrådet nedsætter særlige opgaveudvalg til løsning af konkrete opgaver med politikformulering eller politikkontrol. De særlige opgaveudvalg nedsættes i henhold til §17, stk. 4 i styrelsesloven og med sigte på at samarbejde med borgere, virksomheder, foreninger m.v. om udviklingen af politikker, strategier og standarder i Skanderborg Kommune. De særlige

opgaveudvalg sammensættes således, at der altid er minimum tre medlemmer, der er udpeget blandt Byrådets medlemmer.

Byrådet kan etablere andre særlige udvalg i medfør af styrelseslovens §17, stk. 4, hvor bemanding af udvalget, konstituering mv. fastsættes konkret.

I henhold til §64b i styrelsesloven varetager Byrådet den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender – dog således, at Økonomi- og Erhvervsudvalget varetager den umiddelbare forvaltning på særlige områder vedrørende samordning af planlægning, administration, budget og regnskab.

Borgerrådgiver

I Skanderborg Kommune er det muligt at rette henvendelse til en borgerrådgiver, som kan hjælpe med opklarende spørgsmål og rådgive i sager, der vedrører mødet mellem borgeren og kommunen.

Standarder

Det politiske arbejde tilrettelægges ud fra følgende standarder:

- I hver valgperiode indledes det politiske arbejde med, at Byrådet i løbet af de første seks måneder udarbejder en udviklingspolitik som et fælles arbejdsgrundlag for valgperioden.
- Den politiske ledelse og styring af Skanderborg Kommune varetages herudover via:
  - Visioner og strategier på de forskellige politikområder (politikker)
  - Forandringer samt standarder og bevillinger for de enkelte politikområder og for den fysiske indretning/anlæg (budgetter og lokalplaner).
- Udvalgenes politikkontrollerende arbejde tydeliggøres og tilrettelægges via udvalgenes årsplanlægning, mødeforberedelse og systematisering af arbejdet i øvrigt - herunder muligheden for at dagsordensætte sager/projekter for det enkelte udvalgsmedlem.
- Byrådsmedlemmer har via direktionen, samt via cheferne for fagsekretariatene og stabene, fuld og hel adgang til at søge viden og information i den kommunale organisation.
- "Det blanke papir"-metoden er anerkendt som et centralt arbejdsredskab i det politikudviklende arbejde.
- Skanderborg Byråd arbejder for aktivt medborgerskab, og der arbejdes standardmæssigt med udvikling af nytænkende partnerskaber med aktive borgere på alle niveauer i organisationen.
- Det er udgangspunktet, at dialog og innovation sikrer de bedste løsninger.
- Byrådet har et stærkt samarbejde med den bredere borgerrepræsentation - det vil sige brugerrepræsentanter i råd, nævn, institutionsbestyrelser m.v.

- Der afholdes både fysiske og digitale borgermøder.
- Der gennemføres høringer i forbindelse med planlægning, tilladelser m.v.
- Der er fra 1. september 2018 etableret mulighed for at fremsætte borgerforslag. Forslaget skal opnå støtte fra mindst 1.100 borgere i Skanderborg Kommune, før det optages til behandling i Byrådet. Man skal være fyldt 18 år for at kunne fremsætte og støtte forslag.
- Der er spørgetid ved byrådsmøderne.
- Byrådets møder transmitteres live via KommuneTV og kan efterfølgende genses via Skanderborg Kommunes hjemmeside.

2. PERSONALE

FRAVÆRSSTATISTIK STYRELSESLOV PERSONALEOMRÅDET
FOR VISIONER FORANDRINGER BEVILLINGER SERVICE
ARBEJDSKADESTATISTIK OVERENSKOMSTER ARBEJDS
MEDARBEJDERE FOREBYGGE KULTUR LANGTIDSSYGE
MEDARBEJDERE FÆLLESSKAB TJENESTEMAN
FOREBYGGELSE SUNDHED SIKKERHED REKRUTTERING
REDUCERE SYGEFRAVÆR FORUDSÆTNING FUNDA

PERSONALE

1. Politisk arbejdsform

I henhold til reglerne i den kommunale styrelseslov varetager Økonomi- og Erhvervsudvalget ansvaret for personaleområdet i Skanderborg kommune. Økonomi- og Erhvervsudvalget arbejder på personaleområdet med forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet. Det er således Økonomi- og Erhvervsudvalget, der tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer vedrørende personaleområdet.

Personaleområdet er reguleret gennem de generelle overenskomster og rammeaftaler indgået mellem overenskomsterparterne samt gældende lovgivning, f.eks. arbejdsmiljøloven.

Herudover er personaleområdet lokalt reguleret gennem:

- Skanderborg Kommunes personalepolitik med tilhørende retningslinjer, vejledninger m.m.
- Ledelsesgrundlaget
- Lokal MED-aftale (MED står for medindflydelse og medbestemmelse)
- Forsikringspolitik.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Personalepolitik

Personalepolitikken sætter ord på, hvad der skal kendetegne Skanderborg Kommune som arbejdsplads. Omdrejningspunktet er visionen for personaleområdet og de centrale værdier for

organisationen – det, vi kalder kulturforstærkere: vis tillid, skab relationer, del ressourcer og tænk nyt.

Vi vil nå visionen gennem de fire strategispor:

- Bæredygtig arbejdskultur
- God ledelse
- Professionel rekruttering
- Kompetenceudvikling til hver en tid.

Forsikringspolitik

Visionen: Skanderborg Kommune vil forbygge skader og sikre kommunes ansatte, borgere, aktiver, værdier og drift. Vi forsikrer kun, hvis forebyggelse eller sikring ikke er tilstrækkeligt eller økonomisk uhensigtsmæssigt.

Visionen implementeres gennem tre strategispor:

- Strategispor 1: Forebyggelse og lokal risikostyring
- Strategispor 2: Den optimale forsikringsportefølje
- Strategispor 3: Økonomi i balance.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Rekruttering og fastholdelse

Der er og vil blive mangel på arbejdskraft på de store velfærdsområder i de kommende år. Forandringen indebærer, at Skanderborg Kommune sammen med relevante samarbejdspartnere opprioriterer opgaven med fastholdelse og rekruttering. Der igangsættes en analyse af udfordringer og forskellige handlemuligheder i forhold til rekruttering og fastholdelse af kompetente medarbejdere. Målet er at få udarbejdet en samlet strategi for rekruttering og fastholdelse i Skanderborg Kommune og en konkret handleplan på baggrund heraf. Arbejdet skal afsluttes senest juni 2022. Der afsættes 1 mio. kr. årligt i de næste tre år.

(Budgettet forøges i en treårige periode med 1 mio. kr. årligt fra 2022 til 2024)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Samarbejde med Folkeuniversitetet i Aarhus ophører
Skanderborg Kommune har siden 2017 udbudt forelæsninger og foredrag i samarbejde med Folkeuniversitetet i Aarhus. Fra 2020 udbydes der ikke længere gratis tilbud om forskningsbaseret viden til alle ledere og medarbejdere. (Budgettet reduceres med 105.000 kr. i 2020 og frem)

Forandringen er gennemført.

Øget strategisk fokus på digitalisering

Forandringen skal bidrage til realiseringen af Skanderborg Kommunes Digitaliserings- og IT-strategi gennem øget strategisk fokus. Digitalisering og velfærdsteknologi er centrale forudsætninger for, at der også i fremtiden kan skabes råderum for velfærd i Skanderborg Kommune, ikke mindst i lyset af den demografiske udvikling i kommunen. Derfor sættes der bl.a. fokus på kompetenceudvikling og videndeling blandt medarbejdere og ledere i kommunen i forhold til digital ledelse og digitale kompetencer.

IT/ Digitalisering og Forretningsudvikling har i samarbejde med HR-staben

samlet op på den læring og erfaring, organisationen har fået med at arbejde digitalt under Covid19- hjemsendelsen. På den baggrund er der iværksat nye initiativer til fortsat at understøtte organisationen i at anvende videomøder både i form af inspirationsoplæg og konkrete projekter.

Forandringen afsluttes, men arbejdet med øget strategisk fokus på digitalisering fortsætter som en del af Direktions Udviklingsstrategi, som også er gældende for 2021.

Som del af arbejdet har Koncernledelsen i samarbejde med IT/Digitalisering og Forretningsudvikling startet processen for udarbejdelse af ny digitaliseringsstrategi.

Der vil senere blive taget stilling til, om der skal formuleres nye forandringer i forbindelse med realiseringen af den nye digitaliseringsstrategi.

Opfølgning på forandringer fra budget 2021

Bortfald af centrale midler til digital kompetenceudvikling

Forandringen medfører, at centrale midler, som er afsat til udvikling af digitale kompetencer hos medarbejderne, bortfalder. Der er tale om et engangsbeløb afsat i 2021.

(Budgettet reduceres med 300.000 kr. i 2021)

Øget indsats for at reducere sygefravær - herunder især sygefraværet på ældre- og handicapområdet
Der vil i 2021-2022 blive arbejdet med at nedbringe sygefraværet på ældre- og handicapområdet, som har et højt sygefravær og hvor arbejdsopgaverne gør, at arbejdsmiljøet er særligt belastet. Erfaringer herfra spredes til øvrige områder.

Der er igangsat forløb på Sølund og gjort status på, hvilke indsatser, der er behov for. I alt forventes der at blive arbejdet med fire spor i indsatserne, som omfatter såvel kompetenceudvikling af ledere og bedre udnyttelse af IT-systemer. Videreudvikling og implementering af tiltagene forventes at vare hele 2021 og 2022.

5. ØKONOMI

Tabel 2.1 viser driftsbudgettet for personaleområdet

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Personale	-1.136	3.129	7.390	4.458	4.458	4.662	3.662
Barselspuljen	18.303	23.281	22.445	18.688	18.688	18.688	18.688
Tjenestemandspension	32.831	39.038	35.738	36.660	35.843	36.558	36.558
I alt	49.998	65.448	65.573	59.806	58.989	59.908	58.908

Regnskab 2020

Regnskabet viser et samlet mindreforbrug på 7,2 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget.

På bevillingen med overførselsadgang er der tilgået indtægter fra trepartsaftalen 2020 på 4,5 mio. kr., som udmøntes konkret til andre områder i kommunen ved budgetopfølgninger i 2021. Når dette indregnes, viser bevillingen med overførselsadgang et samlet merforbrug på 500.000 kr. i forhold til oprindeligt budget (eksklusiv barselspuljen).

Der er tillægsbevillet samlet set -3,6 mio. kr. som bidrag til håndtering af tværgående øko-nomiske udfordringer ved 1. og 2. budgetopfølgning 2020. Heraf er -3,1 mio. kr. tillægsbevillet fra tjenestemandspensioner.

Budget 2021

Med budgetforliget for 2021 reduceres budgettet til digital kompetenceudvikling med 300.000 kr. Budgettet reduceres kun i 2021 (se afsnit 4).

Budget 2022

Med budgetforliget for 2022 afsættes 1 mio. kr. årligt i 2022-24 til rekruttering og fastholdelse på de store velfærdsområder (se mere i afsnit 3).

Budgetforudsætninger

Personale - kurser, lederuddannelse m.m.

I trepartsaftalen fra 2007 blev der afsat et årligt beløb på 1,4 mio. kr. til uddannelse, ledelse og personalemæssige initiativer, som kommunerne er blevet kompenseret for. Kompensationen fortsætter indtil videre, og beløbet er derfor budgetlagt i 2019 og frem.

Foruden trepartsmidlerne er der budgetlagt med yderligere 2,2 mio. kr. årligt til uddannelse og ledelsesudvikling, finansiering af elevpladser, initiativer vedrørende arbejdsmiljøet og aktiviteter vedrørende MED-udvalg og tillidsrepræsentanter.

Barselspuljen

Barselspuljen er skabt ved, at aktuelt 1,03 % af lønbudgetterne er flyttet fra alle områder og placeret i en fælles pulje. Denne pulje udbetaler så compensation til de områder, hvor der er medarbejdere på barsel. Puljen udmøntes ved, at et beløb svarende til forskellen mellem løn-udgiften til den medarbejder, der er på barsel, og dagpengerefusionen, refunderes til de afde-linger, der har medarbejdere på barsel.

Den seneste regulering af barselspuljen skete i teknisk budget 2022 som en budgetneutral re-gulering. Barselspuljen blev sænket fra 1,31 % til 1,03 % af de samlede lønbudgetter. Puljen reguleres løbende i takt med udviklingen i antal barsler hos kommunens medarbejdere. Regu-leringer besluttes af direktionen.

Tjenestemandspensioner

Skanderborg Kommune har tjenestemandforpligtelser over for både administrativt og ikke-administrativt personale.

Budgettet til tjenestemandspensioner er uden overførselsadgang og genberegnes årligt i for-bindelse med teknisk budget. Der forventes faldende udgifter til området i takt med, at antal-let af såvel aktive som tidligere ansatte tjenestemænd falder.

Udgifterne til tjenestemandspension er placeret centralt på politikområdet Personale. Der er to grupper af tjenestemænd: De forsikrede og de ikke-forsikrede tjenestemænd. Den sidste gruppe består primært af medarbejdere fra de tidligere amt-sinstitutioner, tidligere skattefolk samt tidligere statsansatte folkeskolelærere.

En forsikringsmæssig opgørelse pr. 1/1 2007 opgjorde de samlede pensionsudgifter til ca. 220 mio. kr. Disse fremtidige pensionsudgifter blev opvejet af værdien af overtagne bygninger og grunde m.v. Den ”lukkede gruppe” af tjenestemandsansatte folkeskolelærere består af tidlige-re statsansatte medarbejdere. Staten har beholdt pensionsforpligtelsen, men hvis kommunen afskediger tjenestemænd i denne gruppe, inden de er fyldt 63 ½ år, har kommunen forpligtel-sen til at udbetale pension, indtil de er fyldt 63 ½ år.

Fra 2017 modtager Skanderborg Kommune ca. 1 mio. kr. årligt fra staten som compensation for statens andel af pensionsforpligtelsen på de tidligere amtsansatte tjenestemænd på bl.a. Sølund, som Skanderborg Kommune overtog i 2007. Indtil 1980 var disse tjenestemænd statsansatte, og derfor har staten en pensionsforpligtelse til disse personer. Budgettet til tjenestemandspensioner er derfor nedbragt med 1 mio. kr. årligt på denne baggrund.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Følgende standarder for personaleområdet er enten godkendt i Byrådet, Direktionen, HovedMED-udvalget eller bestemt af lovgivning og overenskomster:

Systematisk opfølgning på sygefraværet

3-7-14 modellen er et værktøj til arbejdspladserne til at følge systematisk op på sygefraværet. Modellen indebærer, at der følges op og afholdes samtaler efter samme intervaller i ethvert sygefraværsforløb. I 2021 arbejdes der med at udvikle nye modeller for sygefraværsopfølgning med Landsbyen Sølund som pilotprojekt.

MED

Der er den 28. oktober 2020 indgået ny MED-aftale mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede personaleorganisationer. MED-aftalen beskriver, hvordan kommunens ledelse og medarbejdere samarbejder om løsning af kerneopgaven. MED-aftalen danner rammen for MED-indflydelse og MED-bestemmelse og beskriver det daglige samarbejde for de tre niveauer i MED-organisationen – HovedMED-udvalget, OmrådeMED-udvalg og LokalMED-udvalg.

I 2021 genforhandles vilkår for tillidsrepræsentanter, arbejds-miljørepræsentanter m.fl.

Der er udarbejdet et kodeks for godt MED-samarbejde. Kodekset skal være med til at skabe tydelighed om det gode MED- og TRIO-samarbejde, og hvordan det understøtter en bæredygtig arbejdskultur.

Der udbydes obligatorisk uddannelsesforløb til alle nye MED-repræsentanter og obligatoriske temadage til TRIO. Alle ledere og arbejdsmiljørepræsentanter tilbydes – og skal gennemføre – den obligatoriske arbejdsmiljøuddannelse.

God modtagelse af nye kolleger

Der er udarbejdet et koncept for god modtagelse af nye ledere og medarbejdere. Konceptet indeholder en række principper for den gode modtagelse samt tre programmer for den gode modtagelse. Programmerne er målrettet henholdsvis kontraktledere, ledere og medarbejdere. Der arbejdes videre med at udvide konceptet med den gode fratrædelse.

Udviklingssamtaler

På alle arbejdspladser gennemføres årlige udviklingssamtaler som led i en systematisk medarbejderudvikling. Der er udarbejdet dialogværktøjet ”Kompetenceblomsten” som tilbud til alle arbejdspladser med inspiration fra ledelsesudviklingsprojektet Bæredygtig Arbejdskultur.

Måling af trivsel, ledelse og fysisk og psykisk APV - 3i1
Hvert tredje år gennemføres måling af trivsel, ledelse og fysisk og psykisk APV - 3i1 - på alle kommunens arbejdspladser. I 2021 gennemføres næste måling. Der er udarbejdet en ny, fleksibel model, hvor der er valgmuligheder til form, indhold og proces til arbejdspladserne.

325-aftale

Alle arbejdspladser påtager sig et socialt ansvar og tilbyder forskellige jobordninger tilpasset medarbejdere med særlige behov, f.eks. ”325-aftale”, seniorjob og fleksjob.

Barselsudligningsordning

Barselsudligningsordningen sikrer en økonomisk udligning ved barsel mellem arbejdspladserne i kommunen. Der udbetales 100 % refusion mellem dagpengerefusion og løn. Præmieindbetalingen er fra 2022 fastsat til 1,03 % af de samlede lønbudgetter.

Røgfri arbejdstid

Skanderborg Kommune ønsker at være en sund kommune at besøge, bo og arbejde i, hvor sundhed blandt borgere og ansatte prioriteres højt. Byrådet har besluttet en standard for røgfri miljøer i Skanderborg Kommune.

Det fremgår af standarden, at der med virkning fra den 1. januar 2020 er indført røgfri arbejdstid for alle ansatte i Skanderborg Kommune. Der er udarbejdet forskellige understøttende tilbud til den enkelte arbejdsplads/medarbejder. Hele standarden kan læses under politikområdet Sundhedsfremme og forebyggelse.

Personaleredegørelse

Der udarbejdes hvert andet år (lige år) en personaleredegørelse for at give et overblik og indsigt i data på det personale-mæssige område. Det kan f.eks. være data om personaleomsætning, alderssammensætning, udvikling i sygefraværet og lønudvikling. Data som kan anvendes i et overordnet strategisk perspektiv og lokalt på arbejdspladserne til at prioritere indsatser på personaleområdet.

God ledelse

God ledelse gør en forskel for løsning af kerneopgaven og understøttes af en række ledelsesværktøjer. F.eks. guide og procesbistand til lederrekrutteringer. I 2021 arbejdes der med at skabe et nyt ledelsesgrundlag gennem involvering af koncernledelsen og kontraktledere m.fl.

I aftaler og kontrakter skal der i 2022 arbejdes med ledelses-spænd, som handler om, at ledesspændet for den enkelte leder skal være afstemt, så der gives reel mulighed for at udvikle de opgaver, som lederen har ansvaret for, og understøtte de medarbejdere, lederen har ledelse for. Der er udarbejdet principper og et dialogværktøj indeholdende en række ledelsesmæssige faktorer, som påvirker ledelsesopgaven.

Kompetenceudvikling

I 2021 udbydes et forløb - Potentiale for ledelse – til medarbejdere på vej mod ledelse. Det er et internt udviklingsforløb, hvor deltagerne får mulighed for at afklare, om de skal gå fra at være medarbejder til at være leder af medarbejdere. Målet med forløbet er dels at rekruttere flere ledere til den offentlige sektor og dels at kunne tilbyde kompetenceudvikling til medarbejdere, der har lyst til at afprøve ledelse.

ØKONOMI

1. Politisk arbejdsform

Byrådet og Økonomiudvalget er ansvarlige for den overordnede styring af kommunen, herunder styringen af økonomi og sikring af god ressourceudnyttelse.

Byrådet og Økonomi- og Erhvervsudvalget er ansvarlige for den overordnede styring af kommunen, herunder styringen af økonomi og sikring af god ressourceudnyttelse.

Byrådet udøver sin styring gennem fastlæggelse af en overordnet økonomisk politik og ved

- årligt at vedtage drifts- og anlægsbudgettet
- at vedtage finansieringsbudgettet for skatter, tilskud og lånoptagelse samt at fastsætte skatteprocenter
- at foretage eventuelle korrektioner i budgettet i årets løb
- at sikre en betryggende håndtering af kommunens værdier
- godkendelse af årsregnskab, godkendelse af anlægsregnskaber over 2 mio. kr. og opfølgning på eventuelle bemærkninger fra kommunens revision.

Økonomiudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer vedrørende disse områder. HovedMED-udvalget, Seniorrådet, Handicaprådet og Integrationsrådet er høringsberettigede i forhold til budgettet.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGI

Byrådet har vedtaget en økonomisk politik.

Visionen i den økonomiske politik er, at den økonomiske politik skal sikre handlefrihed for Byrådet.

Strategien for at nå dette er, at der skal skabes et økonomisk råderum for at sikre handlefrihed for Byrådet. Det økonomiske råderum på den ordinære drift kan skabes ved at

- Effektivisere: Byrådet forventer, at alle administrative enheder og kontraktholdere løbende effektiviserer. Gevinsten ved dette kan Byrådet beslutte at inddrage i råderummet
- Tilpasse serviceniveauet: Det skal være synligt for Byrådet, hvor der er mulighed for at ændre på serviceniveauet
- Forøge indtægterne: Skatteindtægterne skal sikres fremadrettet.

For at kunne opretholde handlefriheden er det en forudsætning, at følgende præmisser holdes:

- Der er realistiske fireårige budgetter.
- Beslutninger omkring økonomien foregår i en samlet prioritering – enten gennem budgetlægningen eller ved en samlet budgetopfølgning.

- Der gives normalt ikke tillægsbevillinger finansieret af kassen i løbet af året.
- Den årlige budgetlægning baseres på vedtagne standarder for kassebeholdning, anlægsniveau, resultat af driften, byggemodning og afvikling af gæld.
- Den indgåede økonomiaftale mellem KL og regeringen efterleves, herunder service- og anlægsrammen.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2022.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Ekstraordinært finansieringstilskud indarbejdes i overslagsårene
Forligsparterne forventer, at arbejdet med en reform af udligningssystemet genoptages af Folketinget primo 2020. I tidligere udspil til reform har Skanderborg Kommune fået en økonomisk gevinst ved alle modeller. Derfor er der i årene 2021-2023 regnet med, at det ekstraordinære finansieringstilskud, som kommunen har fået siden 2012, forsætter eller som minimum svarer til gevinsten ved en ny udligningsreform. (Budgettets indtægter forøges med 16 mio. kr. årligt fra 2021 og frem)

Det ekstraordinære finansieringstilskud er udmøntet i budget 2021-2023. Det var forventningen at et kommende udspil til en udligningsreform som minimum ville dække det ekstraordinære finansieringstilskud, hvis det bortfaldt ved de kommende økonomiforhandlinger. Regeringens udspil til en ny udligningsreform viser dog mod forventning, at Skanderborg Kommune får et tab. Denne udfordring skal håndteres i budget 2021-2024, hvis finansieringstilskuddet ikke forsætter på samme niveau.

Forandringen er for så vidt angår 2020 gennemført.

Gevinst ved Lov- og cirkulæreprogrammet

Kommunerne bliver årligt kompenseret for de mer- og mindredgifter som KL og regeringen vurderer, at nye lovændringer påfører kommunerne. Kompensationen fremgår af Lov- og Cirkulæreprogrammet for 2019/2020. Skanderborg Kommune vurderer, at de faktiske merudgifter ved lovændringerne er mindre end den vurdering, som fremgår af Lov- og Cirkulæreprogrammet. Der er dermed en gevinst for Skanderborg Kommune på dette års Lov- og Cirkulæreprogram. (Budgettet reduceres med 1,1 mio. kr. i 2020, 1,3 mio. kr. i 2021 og 2,6 mio. kr. i 2022 og 2023)

Budgettet er udmøntet i budget 2020-2023. Forandringen er hermed gennemført.

Øget anvendelse af de obligatoriske indkøbsaftaler og implementering af e-handelssystem

På indkøbsområdet er der et effektiviseringspotentiale gennem dels øget brug af kommunens indkøbsaftaler, dels implementering af en ny digital e-handelsplatform for de kommunale indkøbsaftaler. Den fokuserede e-handel reducerer ikke mulighederne for at handle lokalt. (Projekt e-handel).

Forventningen er at kunne øge aftaleloyaliteten (brugen af indkøbsaftaler) fra 60 pct. til 85 pct. over en 3-årig periode. Ved samtidig at indføre et nyt system til digital e-handel, forventes ligele-

des over en 3-årig periode at kunne reducere ressourceanvendelsen generelt i organisationen ved bestilling af varer, fakturahåndtering etc.

For at kunne opnå effektiviseringen er der behov for at ansætte en udbuds-konsulent og en controller i Indkøbs- og Udbudssteamet. Herefter vil det også være muligt at løfte et ønske om "hensyn til lokal handel". (Budgettet reduceres med 2,3 mio. kr. i 2019, 4,25 mio. kr. i 2020 og 4,85 mio. kr. årligt fra 2021 og frem)

Implementeringen af e-handelssystemet (Rakat) for de sidste kontrakt- og aftaleholdere er genoptaget efter pause i undervisningen grundet COVID-19. Det er Indkøb- og Udbudsafdelingens forventning, at systemet er fuldt implementeret i løbet af efteråret 2020. Fra opstarten af Rakat til udgangen af august 2020 er der blevet foretaget ca. 7.000 køb igennem Rakat omfattende ca. 535.000 varer. E-handelssystemet (Rakat) er implementeret i 95 % af organisationen, og den resterende del sker i 1. kvartal 2021. Såfremt der i prognoserne for 2021 tages højde for coronanedlukninger, vil organisationen nå det forventede ordreflow i Rakat allerede i første halvår af 2021.

Opfølgning på forandringer fra budget 2021

Skattestigning
Skattestigning inden for den af Social- og Indenrigsministeriet udmeldte

ramme til skatteforhøjelser for de kommuner, som fik tab af udligningsreformen. Konkret forøges skatten med 0,12% i 2021 og frem, 0,12% fra 2022 og frem og 0,06% fra 2023. Der budgetteres ikke med en yderligere skattestigning i 2024. Samlet forøges skatte med 0,3% fra 2023, svarende til et merprovenu på 31,6 mio. kr. (Indtægtsbudgettet forøges med 12,399 mio. kr. i 2021, 24,807 mio. kr. i 2022, 31,568 mio. kr. årligt i 2023 og frem)

Kompensation for demografi i økonomaftalen

I økonomaftalen for 2021 mellem KL og regeringen tages der højde for kommunernes udgifter til flere børn og ældre i 2021. Forventningen er på baggrund af regeringens tilkendegivelser, at kommunerne også fremover i kommende økonomaftaler mellem KL og regeringen bliver kompenseret for udgifterne til den demografiske udvikling. Skanderborg Kommune forventer derfor, at kommunens tilskud fra Staten vil blive øget med 10 mio. kr. årligt, således at mertilskuddet til demografi i 2024 vil udgøre 30 mio. kr. (Indtægtsbudgettet forøges med 10 mio. kr. i 2022, 20 mio. kr. i 2023 og 30 mio. kr. i 2024)

Usikkerheder omkring effekter af udligningsreformen

Det afsatte budget til imødegåelse af usikkerheder omkring effekter af udligningsreformen på 10 mio. kr. nulstilles i 2023 og 2024, idet indfasningen og usikkerheden omkring udligningsreformen bør være kendte fra 2023. (Indtægtsbudgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2023)

Øget anvendelse af de obligatoriske indkøbsaftaler og implementering af e-handelssystem

På indkøbsområdet er der et effektiviseringspotentiale gennem dels øget brug af kommunens indkøbsaftaler, dels implementering af en ny digital e-handelsplatform for de kommunale indkøbsaftaler. Den fokuserede e-handel reducerer ikke mulighederne for at handle lokalt. (Projekt e-handel).

Forventningen er at kunne øge aftaleloyaliteten (brugen af indkøbsaftaler) fra 60 pct. til 85 pct. over en 3-årig periode. Ved samtidig at indføre et nyt system til digital e-handel, forventes ligeledes over en 3-årig periode at kunne reducere ressourceanvendelsen generelt i organisationen ved bestilling af varer, fakturahåndtering etc.

For at kunne opnå effektiviseringen er der behov for at ansætte en udbudskonsulent og en controller i Indkøbs- og Udbudsteamet. Herefter vil det også være muligt at løfte et ønske om "hensyn til lokal handel". (Budgettet reduceres med 2,3 mio. kr. i 2019, 4,25 mio. kr. i 2020 og 4,85 mio. kr. årligt fra 2021 og frem)

Skanderborg Kommunes e-handelssystem (Rakat) er nu implementeret i hele organisationen. Projekt e-handel og projekt aftaleloyalitet overføres nu til drift og videreføres med konkrete målsætninger i den nye indkøbs- og udbudspolitik.

5. ØKONOMI

Tabel 3.1 viser totalbudgettet for 2022

Udgifter (nettodrift inkl. refusion, anlæg, renter og afdrag)	Mio. kr.	Pct.
Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold	870,1	21,0
Skoler og pædagogiske fritidstilbud	708,6	17,1
Ældre	449,5	10,8
Dagtilbud for 0 - 6-årige	384,3	9,3
Sundhedsfremme og forebyggelse	298,0	7,2
Administration	292,2	7,0
Borgere med fysiske og psykiske handicap	283,8	6,8
Anlæg	220,0	5,3
Børn og unge med særlige behov	154,9	3,7
Finansforskydningerne	94,7	2,3
Vej og trafik	87,9	2,1
Kultur og fritid	78,2	1,9
Personale	59,8	1,4
Borgerservice	56,1	1,4
Overordnet økonomi - incl. skatter og ti	36,0	0,9
Klima, energi og beredskab	20,7	0,5
Kommunale ejendomme	17,6	0,4
Natur og miljø	15,3	0,4
Demokrati	10,5	0,3
Erhverv, turisme og internationalt samar	7,3	0,2
Finansieringsområdet	2,2	0,1
I alt	4.150,1	100,0

Indtægter	Mio. kr.	Pct.
Skatter og tilskud	4.009,8	96,6
Forbrug af kassebeholdning	134,2	3,2
Lånoptagelse	6,1	0,1
I alt	4.150,1	100,0

Tabel 3.2 viser driftsbudgettet for Økonomi

(1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023 - 2025
Bufferpulje indenfor servicerrammen til sikring af overførselsadgang mellem årene		60.000	60.000	36.000	

Tabel 3.3 viser udgiftsbudgettet til renter, afdrag og balanceforskydninger ekskl. almene boliger og klima

(1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Renter	517	3.146	3.146	2.331	1.586	636	636
Afdrag	30.568	32.771	32.128	33.112	34.550	35.475	35.475
Balance-forskydninger*	164.199	-88.319	-28.763	-18.362	5.702	-63.337	663
I alt	195.284	-52.402	6.511	17.081	41.838	-27.226	36.774

I 2022 er flyttet 92,7 mio. kr. fra anlæg til deponering under balanceforskydninger vedr. Svømmehal i Skanderborg og Ny Skole i Hørning mv. I Politikerhåndbogen for 2022 fremgår beløbene dog stadig på anlæg for overblikkets skyld.

Tabel 3.4 viser nettobudgettet til drift, renter og afdrag vedrørende almene boliger

(1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Drift almene boliger	-23.734	-22.650	-22.650	-22.738	-22.888	-23.038	-23.192
Renter og Afdrag - almene boliger	18.042	20.768	20.768	20.856	21.006	21.156	21.310
Lands-byggefonden (udamortiserede lån)	1.426	1.882	1.882	1.882	1.882	1.882	1.882
I alt	-4.266	0	0	0	0	0	0

Tabel 3.5 viser udgiftsbudgettet til renter og afdrag vedrørende klimainvesteringer

(1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Renter - klima	0	0	0	0	0	0	0
Afdrag - klima	1.220	2.282	2.282	2.325	2.325	2.325	2.325
I alt	1.220	2.282	2.282	2.325	2.325	2.325	2.325

Tabel 3.6. viser finansieringsbudgettet for skatter, tilskud og lånoptagelse

(1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Tilskud og udligning	-576,1	-639,4	-641,1	-529,2	-541,7	-557,4	-571,1
Refusion af købsmoms	-2,7	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatter	-3.277,5	-3.281,2	-3.281,2	-3.480,5	-3.481,6	-3.506,4	-3.529,0
Lånoptagelse ekskl. almene boliger og klima	-12,8	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-0,5	-0,5
Lånoptagelse til almene boliger	-120,4	0,0	-6,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Lånoptagelse til klimainvesteringer	-12,2	-24,0	-4,2	-2,6	-36,9	0,0	0,0
I alt	-4.001,7	-3.948,1	-3.936,1	-4.015,8	-4.063,7	-4.064,3	-4.100,6

Regnskab 2020

Skanderborg Kommune har anvendt statsgaranteret udskrivningsgrundlag for skatten i 2020.

Samlet viser regnskabet en merindtægt på 105,6 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Der er i årets løb givet tillægsbevillinger på 97,5 mio. kr. til bl.a. øgede tilskud.

Skatter

Området viser et budget i balance i forhold til det korrigerede budget. Der er i årets løb givet en tillægsbevilling på 5,1 mio. kr. som følge af flere indtægter vedrørende grundskyld og kommunal indkomstskat.

Tilskud, udligning og renter

Området viser en merindtægt på 5,1 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Der har været en merindtægt på Udligning og generelle tilskud på 1,9 mio. kr.

Ligeledes udviser Renter et mindreforbrug på 3,3 mio. kr. Hovedsageligt som følge af det vedvarende lave renteniveau,

som har sikret færre udgifter på den langfristede gæld, men ligeledes på den høje likviditet, som har realiseret flere renteindtægter end forventet.

Der er på området givet en række tillægsbevillinger i årets løb. Staten har givet en Covid19 kompensation på 14,5 mio. kr. til dækning af udgifter. Ligeledes er der givet en stor Midtvejsregulering 2020, som kompensation for merudgifter som følge af Covid19 på 82,0 mio. kr. Modsat er pris- og lønniveauet for 2020 skønnet til at blive 4,0 mio. kr. lavere.

Endelig udviser Refusion af købsmoms en merindtægt i forhold til det korrigerede budget på 3,1 mio. kr., primært som følge af momskorrektion vedrørende 2016.

Budget 2021

I budgetforliget for 2021 er det besluttet at budgettere med:

1. Skattestigning

Skattestigning inden for den af Social- og Indenrigsministeriet udmeldte ramme til skatteforhøjelser for de kommuner, som fik tab af udligningsreformen. Konkret forøges

skatten med 0,12% i 2021 og frem, 0,12% fra 2022 og frem og 0,06% fra 2023. Der budgetteres ikke med en yderligere skattestigning i 2024. Samlet forøges skatte med 0,3% fra 2023, svarende til et merprovenu på 31,6 mio. kr.

(Indtægtsbudgettet forøges med 12,399 mio. kr. i 2021, 24,807 mio. kr. i 2022 og 31,568 mio. kr. årligt i 2023 og frem)

2. Kompensation for demografi i økonomiaftalen

I økonomiaftalen for 2021 mellem KL og regeringen tages der højde for kommunernes udgifter til flere børn og ældre i 2021. Forventningen er på baggrund af regeringens tilkendegivelser, at kommunerne også fremover i kommende økonomiaftaler mellem KL og regeringen bliver kompenseret for udgifterne til den demografiske udvikling. Skanderborg Kommune forventer derfor, at kommunens tilskud fra Staten vil blive øget med 10 mio. kr. årligt, således at mertilskuddet til demografi i 2024 vil udgøre 30 mio. kr.

(Indtægtsbudgettet forøges med 10 mio. kr. i 2022, 20 mio. kr. i 2023 og 30 mio. kr. i 2024)

3. Usikkerheder om effekter af udligningsreformen

Det afsatte budget til imødegåelse af usikkerheder omkring effekter af udligningsreformen på 10 mio. kr. nulstilles i 2023 og 2024, idet indfasningen og usikkerheden omkring udligningsreformen bør være kendte fra 2023.

(Indtægtsbudgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2023)

Budget 2022

Forandring med konsekvens for bloktilskuddet fra 2022 og frem:

Implementering af første delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen (Finansiering af aftale om ret til tidlig pension).

Folketinget har aftalt, at ret til tidlig pension skal finansieres ved nytænkning af beskæftigelsesindsatsen. På baggrund af første delaftale, aftalt af et flertal i Folketinget i juni 2021, reduceres budgettet til beskæftigelsesindsatser for unge under 30 år med 750.000 kr. fra 2022 og frem. Der budgetteres med en reduktion af bloktilskuddet på 3,3 mio. kr. i 2022, 3,6 mio. kr. i 2023 og 750.000 kr. i 2024 og frem. Netto svarer det til en merudgift i 2022 og 2023 på hhv. 2,55 mio. kr. og 2,85 mio. kr. Budgettet til beskæftigelsesindsatser for unge under 30 år reduceres med 750.000 kr. årligt fra 2022. Budgettet vedrørende bloktilskuddet reduceres (mindreindtægt) med 3,3 mio. kr. i 2022, 3,6 mio. kr. i 2023 og 750.000 kr. årligt fra 2024 og frem.

ANLÆG

Tabel 3.7 viser anlægsbudgettet for Økonomi

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	Spor 4: Sølund	U				8.916	10.190		
2	Grundkapital Stjær	U					3.000		
3	Grundkapital Vestervej i Hørning (inkl. salg af grund)	U					2.000		
4	Grundkapital Svaneparken etape 3								
5	Grundkapital Kildebjerg								10.500
6	Pulje til grundkapital								
7	U-disponeret ikke finansieret ramme	U		35.950	35.950				
8	U-disponeret ramme – Teknisk korrektion					-12.500	12.500		
I alt		U	0	35.950	35.950	-3.584	27.690	0	10.500

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Spor 4: Sølund

Strategisporet "Sølund som et center for "mennesker møder mennesker" i Skanderborg" blev igangsat med sidste års budgetaftale.

Byrådet har truffet følgende beslutning om retning for udviklingen af pavillonerne på Sølund: "Der skal fokuseres på liberale erhverv samt en mulig samling af kommunale institutioner, så området bliver et livligt centrum for mange menneskers hverdag. Det ønskes undersøgt, om en form for fællesskabs- og frivillighedshus i fremtiden kan være en del af Sølund."

En politisk arbejdsgruppe arbejder med forskellige scenarier med udgangspunkt i, at de nuværende funktioner forbliver i området, og at nyindflyttende kommunale institutioner og liberale erhverv kan opnå synergi – og herunder kan dele lokaler hen over døgnnet og hen over ugen.

Der afsættes med budgetaftalen en ramme på 10 mio. kr. i 2022 og 2023 til renovering. Derudover følger der finansiering af de aktiviteter, som flyttes til Sølund.

Ved beslutning i Byrådet d. 24/3-2021 er der fremrykket 1,250 mio. kr. til 2021 til forbedret infrastruktur ved Sølunds pavilloner.

2. - 6. Grundkapitalindskud i nye almene boliger

Der er efterspørgsel på lejeboliger i Skanderborg Kommune. Byrådet ønsker at tiltrække nye borgere og unge familier og har en forpligtelse til at løse kommunens boligsociale udfordringer. Der afsættes beløb til grundkapitalindskud til nedenstående projekter/områder:

- Almene boliger i Stjær: Kommunalt grundkapitalindskud: 6 mio. kr. i alt,
- Almene boliger på Vestervej, Hørning, inklusive salg af grund: Kommunalt grundkapital-indskud netto: 2 mio.
- Almene boliger i Svaneparken, etape 3: Kommunalt grundkapitalindskud: 7,5 mio. kr. (i 2026)
- Almene boliger på Kildebjerg: Kommunalt grundkapitalindskud: 10,5 mio. kr. (i 2025)

Fra 2027 afsættes en årlig ramme på 10 mio. kr. til grundkapitalindskud.

7. U-disponeret ikke finansieret ramme

Bufferpulje til sikring af overførselsadgangen på anlæg. Formålet med puljen er at sikre sig mod økonomiske sanktioner fra Staten, hvis der forbruges af overførte budgetmidler fra tidligere år. Puljen er derfor ikke finansieret, idet der er en modpost under finansforskydninger.

8. U-disponeret ramme – Teknisk korrektion

På Byrådets møde d. 14/10-2021 blev der besluttet en teknisk korrektion af Budget 2022-2025.

I forbindelse med den faseopdelte budgetlægning blev det konstateret, at kommunerne under ét ikke overholdt de drifts- og anlægsrammer, der var indgået i forbindelse med økonomaftalen for 2022. Aktuelt efter borgmestermødet den 1. oktober 2021 var status, at kommunerne samlet overskred drifts- og anlægsrammerne med 1,15 mia. kr., hvoraf den største del vedrørte anlægsrammen. Hvis der ikke skete en overholdelse af rammerne i forbindelse med vedtagelsen af budgetterne, ville der ske en reduktion af kommunernes bloktilskud.

Borgmestermødets konklusion blev en simpel model, hvor alle kommuner bidrager med deres andel af den samlede udfordring på service og anlæg. Det betyder, at hver kommune bidrager med en reduktion svarende til 0,4 % af deres samlede udgifter for service og anlæg. For Skanderborg Kommune betyder det en reduktion på 12,5 mio. kr.

Administrationens forslag til at løse udfordringen er en reduktion af anlægsudgifterne på 12,5 mio. kr. som en rammereduktion i 2022 og en tilsvarende forøgelse i 2023. Der forventes en muligvis kommende udfordring grundet den økonomiske overophedning, der

kan medføre, at der vil være anlæg, som ikke kan gennemføres i 2022 og derfor overføres til 2023. Da det på nuværende tidspunkt ikke vides, hvilke anlæg det kan komme til at dreje sig om, indarbejdes en rammekorrektion.

Konsekvensen for årets resultat er, at der anvendes 12,5 mio. kr. mindre af kassebeholdningen i 2022, og at de penge i stedet anvendes i 2023. Investeringsoversigten er tilrettet i overensstemmelse med beslutningen.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skatteudskrivning i 2021:

- personskatten er hævet til 25,82 procent
- grundskyldspromillen er uændret på 24,66 promille
- Grundskyldspromille på produktions-

jord: 7,2 promille

- dækningsafgiften, grundværdi er uændret på 12,33 promille
- dækningsafgiften, forskelsværdi er uændret på 8,75 promille
- dækningsafgift på forretningsejendomme er uændret på 0,0 promille
- kirkeskatten er uændret på 0,86 procent.

Kassebeholdningen

Den gennemsnitlige kassebeholdning skal udgøre minimum 3.000 kr. pr. borger i hele budgetperioden.

Det årlige anlægsniveau på det skattefinansierede område skal være på minimum 95 mio. kr.

Resultat af ordinær drift

Resultatet af ordinær drift skal vise et overskud på minimum 130 mio. kr. til dækning af afdrag på lån (ca. 35 mio. kr./år) og anlæg (ca. 95 mio. kr./år).

Resultatet af det skattefinansierede

område skal være 0 eller positiv

Resultatet skal være positivt, hvis der er behov for at øge kassebeholdningen.

Jordforsyning

Jordforsyningen skal hvile i sig selv over år. Byrådet er villig til at foretage strategiske jordopkøb, som lånefinansieres. Tilbagebetalingsperioden kan være længere end fire år.

Skattefinansieret langfristet gæld

Der afdrages i øjeblikket ca. 32 mio. kr. årligt på kommunens skattefinansierede gæld. Byrådet ønsker at fortsætte denne nedbringelse af gælden, men tilkendegiver samtidigt, at det kan være formålstjenligt at optage lån til kortsigtet investering, som kan finansieres af de afledte driftsbesparelser, f.eks. energibesparende foranstaltninger. Derudover kan der undtagelsesvist optages lån til at styrke kassebeholdningen, såfremt der er lånemuligheder til stede.

4. KLIMA, ENERGI OG BEREDSKAB

KLIMASATSNING ENERGIPLAN KLIMAVISIONER B
KIMARÅD HANDLING KLIMAPOLITIK VISION NEU
ELSE ERHVERVSLIV ELFORBRUG SELVFORSYNIN
GNINGER PENGE UDLEDNINGEN KLIMATILPAS
VENERGI OVERBLIK PRIORITERING NEDBØR VI
ER BOLIGBYGGERI KLIMAFEST MINDREFORBRU
AMPAGNE KLIMATILPASNING REGNVANDSHÅ

KLIMA OG ENERGI

1. Politisk arbejdsform

Klima-, Miljø- og Planudvalget arbejder på området med forslag til visioner, forandringer, bevillinger og standarder. Udvalget gennemfører også politikkontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Dette politikområde indeholder to selvstændige områder: ”Klima og energi”, der handler om at begrænse den globale opvarmning, herunder at nedbringe CO₂-udledningen. ”Klima og vand”, der er tilpasning til den øgede mængde nedbør, som allerede sker på grund af klimaforandringer.

Klima og energi

Byrådet vedtog i 2020 en ny klima-, energi- og ressourcepolitik for Skanderborg Kommune. Politikken bygger blandt andet på anbefalinger fra Bæredygtighedsudvalget (§ 17 stk. 4-udvalg) og Klima-, Miljø- og Planudvalgets arbejdsprogram: På vej mod en cirkulær og bæredygtig kommune.

Politiken består af en vision, en række målsætninger i forhold til at begrænse CO₂-udledningen og reducere trækket på jordens ressourcer samt seks strategier.

Klima-, energi- og ressourcepolitikken drøftes politisk hvert andet år og revideres efter behov.

Politikken realiseres via et Klima-, energi- og ressourcekatalog (et katalog af forandringer), der forholder sig til de seks strategier, og hvori der også opstilles delmål for både CO₂ og ressourcer i 2025. Klima-, energi- og ressourcekataloget kan suppleres med andre forandringer, hvis der undervejs opstår

idéer og muligheder for indsatser, der bidrager til at realisere politikens målsætninger.

Der afrapporteres årligt til Klima-, Miljø- og Planudvalget på fremdrift og effekt af forandringerne, og Klima-, energi- og ressourcekataloget tilpasses om nødvendigt. Senest i 2025 revideres Klima-, energi- og ressourcekataloget med henblik på at identificere de væsentligste forandringer, der skal gennemføres i perioden frem mod 2030 for at indfri klima-, energi- og ressourcepolitikens målsætninger.

Strategisk Varmeplan, som er udarbejdet af Økonomi- og Erhvervsudvalget og Klima-, Miljø- og Planudvalget for Skanderborg Kommune 2016-2020, blev vedtaget af Byrådet den 21. december 2016. Den efterfølgende implementering sker primært via varmeprojekter, som bliver politisk behandlet og skal i offentlig høring.

Renosyds ejerpolitik, godkendt 28. november 2018, og Affaldsplan

2019-2022, godkendt 26 juni 2019 af Skanderborg Kommunes byråd, vil have indflydelse på CO₂-udledning i kommunen, da genbrug og genanvendelse fremfor nyproduktion har stor betydning for CO₂-udledningen. Realisering af planen vil ske i et samarbejde mellem Renosyd og ejerkommunerne Odder og Skanderborg. Læs mere om Affaldsplanen og Renosyds ejerpolitik under politikområdet Natur og miljø.

En gang om året udarbejdes et CO₂-regnskab og klimaplan for den kommunale virksomhed. Det vil sige kortlægning og initiativer i forhold til energiforbrug i de kommunale bygninger, kommunal bilkørsel og vejbelystning. Klima-, Miljø- og Planudvalget får udarbejdelsen til orientering.

Hvert år udarbejdes i samarbejde med Region Midtjylland et energiregnskab for hele Skanderborg Kommune – inklusiv erhverv og private. Regnskabet omfatter også beregning af kommunens samlede CO₂-udledning på grund af energiforbrug i kommunen, dvs. fra

strøm, varme og trafik. Fremadrettet udarbejdes også regnskab for landbrugsudledning. Regnskabet omfatter ikke CCO₂-udledning fra forbrug.

Ifølge regnskabet forårsager trafik en større CO₂-udledning end udledningen fra produktion af strøm og varme tilsammen i Skanderborg Kommune. Derfor er indsatser over for trafikken vigtige for kommunens CO₂-udledning. Læs mere under politikområdet Vej og trafik.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Klima og energi – politik

Med klima-, energi- og ressourcepolitikken sætter Byrådet en ambitiøs retning for en helhedsorienteret indsats, der skal sikre grøn omstilling og bæredygtig

udvikling i Skanderborg Kommune på både kort og lang sigt.

Skanderborg Kommune vil bidrage til realiseringen af Verdensmålene og til det nationale mål for reduktion af CO₂. Det vil vi gøre ved at gøre klima-, energi- og ressourcepolitikens målsætninger til en tværgående politisk indsats.

Samtidig vil Skanderborg Kommune bidrage til, at forbruget af jordens ressourcer begrænses. Reduceret ressourceforbrug er et mål i sig selv, samtidig med at det bidrager til reduceret CO₂-udledning.

Klima-, energi- og ressourcepolitikken skal realiseres på tværs i organisationen og i tæt samarbejde med lokalsamfund og erhvervsliv, og Skanderborg Kommune vil som en god partner i kampen for at redde klimaet og begrænse ressourceforbruget, gå foran med egen virksomhed.

”Strategisk Varmeplan for Skanderborg Kommune 2016-2020” indeholder 6 indsatser:

- Forsyningsområder kobles sammen, hvor det fremmer effektiv udnyttelse af brændsler, værker, overskudsvarme og/eller fremmer forsynings-sikkerheden.
- Fjernvarme i relevante nye boligområder udføres med tilslutningspligt. Dette er siden 1. januar 2019 ikke længere juridisk muligt.
- Fjernvarme udbredes til eksisterende boligområder, hvor det er samfundsøkonomisk og brugerøkonomisk positivt.
- Fremme af brændselsfri varme hos fjernvarmeværkerne og hos individuelle forbrugere.
- Dispensation fra tilslutningspligt til individuel naturgas, når det er til fordel for klima og miljø.
- Private uden for fjernvarmeområder får fossilfri varme og nedsat energiforbrug.

Affaldsplan 2019-2022 indeholder nogle målsætninger og indsatser, som har betydning for CO₂-udledningen. Læs mere om Affaldsplanen under politikområdet Natur og miljø.

Politik for fremtidens kommunale byggeri er revideret i forhold til cirkulær økonomi. Læs mere under politikområdet Kommunale ejendomme.

Klimatilpasningsplan 2014-2018

I 2014 vedtog Skanderborg Kommune i samarbejde med Skanderborg Forsyningsvirksomhed Klimatilpasningsplan 2014-2018. Denne plan er Byrådets bud på, hvordan Skanderborg Kommune sikres imod oversvømmelse og skader i forbindelse med skybrud. Ud af denne plan udspringer en række klimatilpasningsprojekter.

Arbejdet med de konkrete klimatilpasningsprojekter er udført løbende, og enkelte projekter er pt. i gang og forventes færdige i 2023. Det drejer sig om projekter langs Skanderupbækken i Skanderborg, områder i Ry ved Agnetevej, Kildebakken, Randersvej, og arealer ved Ry Hal området samt færdiggørelse af projekt i Højvangen ved Oddervej i Skanderborg. Ny lovgivning for klimasikring (pr. januar 2021) giver nye måder at arbejde på. I årene fremover vil nye klimatilpasningsprojekter blive indarbejdet som led i kommunens spildevandsplan og dermed anlagt gennem Skanderborg Forsynings normale budgetter.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Omstilling af den kommunale flåde af køretøjer til emissionsfri drivmidler

Der skal udarbejdes et overordnet prisestimat for omstilling af den kommunale flåde af køretøjer til emissionsfri drivmidler til brug for budgetlægningen 2023-2026.

Grøn omstilling i samarbejde med eksterne aktører

Skanderborg Kommune kan ikke løfte den grønne omstilling alene. Der er allerede igangsat flere initiativer, som er målrettet borgere m.v. Forligskredsen ønsker at fremme samarbejdet med erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, faglige organisationer m.v. omkring klima, bæredygtighed og den grønne omstilling. Det kan f.eks. ske via Fremtidsforum, hvis formål er at finde nye fælles løsninger på fremtidens udfordringer. (Budgettet forøges med 100.000 årligt fra 2022)

4. OPFØLGNING PÅ POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Der er ingen politisk besluttede forandringer i Budget 2020.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Styrkelse af Klimapuljen

Klimapuljen forøges med 1,2 mio. kr. i 2021 og 2022 og 1,8 mio. kr. til årligt fra 2023 og frem.

Der er ansat en ny klimamedarbejder, der kommunikerer løbende om klimaarbejdet på Grøn Skanderborg og i lokale medier, klimahaveinitiativet er gennemført og initiativerne om madspild, klimaskole, klimaskov er igangsat. Senere på året følger de øvrige indsatser, herunder landbrugsindsatsen der afventer aftale på Christiansborg.

El-busser i Skanderborg fra 2022 (rute 21)

I juni 2022 udløber den nuværende kontrakt på bybussen i Skanderborg. I løbet af efteråret 2021 skal der gennemføres et udbud på kørsel og busmateriel på bybussen. Med kommunens ambitiøse målsætninger for CO₂-reduktioner vil det fra kontraktstart i sommer 2022 være fornuftigt og relevant at overgå til el-drift på de to bybusser i Skanderborg. Bybussen i Skanderborg kører fra 2020 på HVO-biodiesel, som en overgang til el-drift ved ny kontraktperiode. Der afsættes midler til forberedelse af el-busdrift, der implementeres i forbindelse med ny kontrakt i sommeren 2022. De samlede anlægsomkostninger anslås til ca. 1 - 1,5 mio. kr. De årlige driftsomkostninger til el-busser anslås til ca. 0,5 til 1,0 mio. kr. årligt i forhold til den nuværende driftsudgift. (Budgettet forøges med 500.000 kr. i 2021, 1,5 mio. kr. i 2022 og 1 mio. kr. årligt fra 2023 og frem)

EL-bus i Skanderborg (Rute 21) har været i udbud og implementeres i sommeren 2022

Klimatilpasningsplan: Kortlægning af nye områder som er i fare for oversvømmelse

I forbindelse med den fremtidige klimasikring er det nødvendigt med en ny kortlægning af områder i Skanderborg Kommune, som kan være i fare for oversvømmelser. Grundvandstigninger påvirker nogle områder og vil blive inddraget i kortlægningen. Med forandringen afsættes der 0,6 mio. kr. til kortlægningen i 2021 og 2022.

(Budgettet forøges med 0,6 mio. kr. i 2021 og 2022)

Risikostyringsplanen tænkes igangsat i efterår 2021, som et analysearbejde der skal udrede om Skanderborg Kommune har nogle flere klimaproblemer. Der kan komme en opgaveliste ud af dette og dermed en bevidsthed om omfang og økonomi i den forbindelse. De opgaver der tænkes løst implementeres i Spildevandsplanens regi, og effektueres herigennem. Grundvand og dets påvirkning tænkes indarbejdet gennem en grundvandsredegørelse som en del af Risikostyringsplanen. Vejafvandning kommer til at spille en større rolle, og adskil-

nelsen af hvad der er servicemål/ fremtidige klimatiltag skal i højere grad kortlægges i de fremtidige projektløsninger.

Risikostyringsplanen vil pege på nye samarbejdsmetoder til de tværfaglige løsninger omkring klimatilpasning. Konkrete Klima-anlægsprojekter tænkes løst i Forsyningsens regi, jvf. ny lovgivning på klimaområdet.

Opsøgende grøn frontmedarbejder

Forligsparterne ønsker at styrke borgernes muligheder for at leve og handle grønt og klimarigtigt. Styrkelsen skal ske gennem opsøgende vejledning, rådgivning og reparations-

værksteder, hvor kommunens biblioteker, samt aktiviteterne hos Renosyd og Skanderborg Ungdomsskole samtænkes i indsatsen. Indsatsen, der eksempelvis også kan omfatte rådgivning om hjælp til udfasning af oliefyre, andelssamarbejde om vindmøller og solcelleparker, skal varetages af en særlig grøn frontmedarbejder, der arbejder opsøgende i hele kommunen. (Finansieres af klimapuljen)

Den grønne frontmedarbejder er kommet godt i gang med opgaver indenfor fagområdet

5. ØKONOMI

Tabel 4.1 viser driftsbudgettet for Klima, energi og beredskab

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2024
Klima og energi	2.153	7.017	8.832	6.271	6.957	6.957	6.957
Følgeudgifter af klimaprojekter	392	467	7.086	448	448	448	448
I alt	2.545	7.484	15.918	6.719	7.405	7.405	7.405

Regnskab 2020

Der er et samlet mindreforbrug på 9,5 mio. kr. på hele området. Mindreforbruget uden overførsel fra tidligere år svarer til 2,4 mio. kr.

Klima og miljø

Der er overført ca. 2,9 mio. kr. fra 2020 til 2021. Disse penge udgøres af midler i Klimapuljen, som endnu ikke er politisk disponeret. Endvidere er der en prognosemæssig udfordring i forhold til puljerne, hvor private kan søge tilskud til konkrete projekter. Der går der erfaringsmæssigt minimum et år, fra pengene bliver bevilliget, til de sidste beløb afregnes.

Kommunale følgeudgifter til klimatilpasning

Overførslen vedrørende følgeudgifter af klimainvesteringer på 6,5 mio. kr. skyldes primært forsinkelse i projekterne Agnethevej (nord) og Skanderupbækken. Skanderupbækken er opstartet med dialoggruppearbejdet, og der påregnes klargjort til projektering 2. kvartal 2020. Anlægsarbejdet forventes i 2020 og 2021. Agnethevej-projektet afventer kommunens helhedsplan for området ved Ryhallerne, Ellemosen og Parallevej samt forsyningens helhedsplanlægning for vandproblematikken i Ry. Første del af projektet omkring Agnethevej er i planlægningsfasen, og der forventes projektopstart medio 2020.

ANLÆG

Tabel 4.2 viser anlægsbudgettet for Klima, energi og beredskab

(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Skattefinansieret								
1	Arkæologi og klimasikring i Alken Enge og Illerup Ådal	U	1.093	1.093				
2	Hovedgaden i Låsby etape 4, følgeudgifter	U	26	245	200	267		
3	Klimaprojekt Vestergade/Lille Sø Skb. følgeudgifter	I	-394					
4	Køb af matrikel 1260 beliggende Kirkevej	U	615					
Medfinansieret af Skanderborg Forsyning								
5	Agnethevej medfinansieringsdelen	U	1.289	12.168	3.000	9.153	11.258	
6	Områderne ved Højvangens Torv i Skanderborg medfinansiering	U	840	1.232	500	1.126		
7	Tippethøj i Ry medfinansiering	U	18	42				
8	Hovedgaden - Låsby etape 4 medfinansiering	U	1.415					

Budget 2021

Ved budgetforliget 2021 - udvidelser:

Styrkelse af Klimapuljen

Forøges med 1,2 mio. kr. i 2021 og 2022 og med 1,8 mio. kr. årligt fra 2023 og frem.

El-busser i Skanderborg fra 2022 (rute 21)

Midler til forberedelse af el-busdrift, der implementeres i forbindelse med ny kontrakt i sommeren 2022. De samlede anlægsomkostninger anslås til ca. 1 - 1,5 mio. kr. De årlige driftsomkostninger til el-busser anslås til ca. 0,5 til 1,0 mio. kr. årligt i merudgift.

Klimatilpasningsplan

Kortlægning af nye områder som er i fare for oversvømmelser – Der afsættes 0,6 mio. kr. i 2021 og 2022.

Se nærmere beskrivelser i afsnit 3.

Budget 2022

Med budgetvedtagelsen kom der ikke nye forandringer med økonomiske tilpasninger.

Tabel forsættes på næste side

Tabel 4.2 fortsat

(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
9	Områderne langs Skanderupbækken, Skanderborg medfinansiering	U	351	15.424	5.000	10.170	22.115	
10	Pressalit, Ry medfinansiering	U		3.438		3.137	3.496	
11	Tinbæksøen i Skovby medfinansiering	U	9					
12	Forsyningens afdrag på klimaprojekter	N	-1.220	-2.282	-2.282	-2.325	-2.325	-2.325
I alt	N	2.950	31.318	7.553	21.528	34.544	-2.325	-2.325

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Arkæologi og klimasikring i Alken Enge og Illerup Ådal Museum Skanderborg har i dialog med administrationen udarbejdet et kommissorium til sikring af arkæologiske levn i Alken Enge samt klimasikring af tilstødende ejendomme.

2. - 4. Projekterne fra 2 - 6 er følgeudgifter af klimaprojekter. Disse arbejder er en kommunal udgift.

5. - 12. Projekterne fra 5 til 12 er klimainvesteringer, hvor Skanderborg Forsyning finansierer projekterne via vandafledningsafgiften. Dette sker ved, at forsyningsvirksomheden betaler ydelserne på de lån, der i første omgang optages i kommunalt regi til finansiering af anlæggene. Indtægtsbudgettet (anlæg nr. 12) udgør afdragsdelen af forsyningens driftsbidrag til dækning af ydelserne på lånene til klimaprojekterne. Den del af driftsbidraget, der skal dække renterne, budgetteres under finansområdet.

For en nærmere beskrivelse af de enkelte projekter henvises til sagerne om klimainvesteringer på Byrådet den 17/12 2014 og 26/4 2017.

- Skanderborg Kommune har både som samfund og virksomhed i 2030 i videst muligt omfang begrænset sit forbrug af ressourcer, ligesom flest mulige ressourcer genbruges, genanvendes og genudnyttes.
- I den til hver tid gældende affaldsplan fastsætter Skanderborg Kommune mål for kommunens nedbringelse af den samlede mængde husholdningsaffald samt genanvendelsesprocenten.

Disse målsætninger vil bidrage til at indfri en række af FN's Verdensmål.

Politikkens målsætninger realiseres gennem Klima-, energi- og ressourcekatalogets 34 konkrete tiltag, der falder inden for politikken seks strategispor:

1. Energi og elektrificering
2. Transport
3. Udvikling af by og land
4. Ressourcer
5. Fællesskaber og formidling
6. Skanderborg Kommune går forrest.

Skanderborg Kommune har i 2009 indgået en Klimakommuneaftale med Danmarks Naturfredningsforening om at nedbringe den kommunale CO₂-udledning med 2 % om året indtil 2025. Målet er nået, men der er vedvarende fokus på at nedbringe CO₂-udledningen fra den kommunale virksomhed. Nu også for at nå målsætningen fra Klima-, energi- og ressourcepolitikken om CO₂-neutralitet for den kommunale virksomhed i 2025.

Ifølge Strategisk Varmeplan vil Skanderborg Kommune:

- arbejde for et fortsat samarbejde med Varmeplan Aarhus, herunder for at driften af Skanderborg-Hørning Fjernvarmes og Renosyds anlæg koordineres og tænkes sammen med Varmeplan Aarhus, bl.a. med henblik på en effektiv energiidnyttelse og forsyningsikkerhed. Arbejdet er i fuld gang og forventes afsluttet i 2020/2021.
- gå i dialog med Galten Varmeværk og Varmeplan Aarhus om fremtidig varmforsyning på strækningen mellem

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Klima og energi

Klima-, energi- og ressourcepolitikken indeholder følgende målsætninger:

CO₂-målsætninger:

- Skanderborg Kommune har som samfund reduceret udledningen af CO₂ med 70 % i 2030, set i forhold til udledningen i 1990.
- Skanderborg Kommune er som virksomhed CO₂-neutral i 2025.

Ressource-målsætninger (cirkulær økonomi):

Låsby og Aarhus og undersøge mulighederne for en fortsat udbygning af samarbejdet med Varmeplan Aarhus om det allerede sammenhængende varmetransmissionssystem.

- udlægge nye byområder med tilslutningspligt til kollektiv varme, når områderne ligger i tilknytning til eksisterende fjernvarmeområder. Sådanne områder findes stadig, men det er fra 1. januar 2019 ikke længere lovligt at pålægge ny tilslutningspligt.
- anmode Galten Varmeværk om projektforslag for fjernvarmeforsyning af Skovby. Dette er sket, men projektet bliver ikke gennemført på grund af dårlig samfundsøkonomi.
- anmode Skanderborg-Hørning Fjernvarme om projektforslag for fjernvarmeforsyning af Blegind. Projektet er modtaget og godkendt og gennemført.
- behandle indkomne sager om tilslutningspligt. Her er udgangspunktet frivillighed for brugeren.
- behandle indkomne sager om forblivespligt.
- hjælpe landsbyer, som ønsker belysning af muligheder for fælles varmeløsning
- hjælpe varmeselskaber med at finde egnede arealer til solvarme
- anmode varmeselskaber om projektforslag for produktion af varme uden brændsler. Det kan f.eks. være produktion af varme med varmepumpe, som bruger strøm. Et sådant projekt er modtaget fra Galten Varmeværk, godkendt og i drift. Gl. Rye Kraftvarmeværk kører allerede med 80 % varme fra grundvandsvarmepumper. Ry Varmeværk har fået godkendt en varmepumpe, men afventer der nationale regler. Skanderborg Fjernvarme samarbejder med Renosyd og Affaldvarme Aarhus om etablering af en varmepumpe i Skanderborg og genåbning af forbindelsen – og udveksling af varme - mellem Skanderborg-Hørning Fjernvarmes værk i Skanderborg og Varmeplan Aarhus.
- arbejde med fremme af brændselsfri varme hos individuelle forbrugere.
- se positivt på henvendelser om dispensation fra tilslutningspligt til individuel naturgas, når det er til fordel for miljø og klima. Der vil være en individuel sagsbehandling i.f.t. valg af alternativ.
- vejlede private om alternativer til naturgas.
- arbejde med opvarmning og energiforbrug hos private uden for fjernvarmeområderne.

Klima og oversvømmelser

I Skanderborg Kommune er alle bysamfund kloakerede, så spildevand og regnvand bliver ledt forsvarligt væk fra bygninger, veje, anlæg m.v.

Ca. 70 % af kommunens byområder er i dag kloaksepareret, hvor regnvand og spildevand ledes væk i to separate ledninger - spildevand til renselanlæggene og regnvand til vandløb og søer. Den resterende del af byerne er endnu ikke separe-

ret, og her ledes spildevand og regnvand i samme ledning til renselanlægget.

Spildevandsplanen beskriver, hvornår kloaksepareringen af den resterende del af kommunens byområder er planlagt til at skulle ske.

Når regnmængderne øges, er det af stor betydning, om et område er fælles- eller separatkloakeret.

I fælleskloakerede områder vil et skybrud i værste fald betyde, at regnvand og snavset spildevand oversvømmer bygninger, veje, vandløb mv. Der er stor sundhedsfare og miljøforurening forbundet med en sådan oversvømmelse. Det er vigtigt, at børn og voksne ikke leger eller opholder sig i det forurenede vand. Brand & Redning og Skanderborg Forsyningsvirksomhed har derfor et aktivt beredskab klar i tilfælde af, at der sker oversvømmelse af fælleskloakerede anlæg.

I separatkloakerede områder er der også fare for oversvømmelse ved skybrud, men fordi spildevandet ledes bort i egne rør, vil oversvømmelserne alene indeholde regnvand, og faren for kælderoversvømmelser vil også være mindre, fordi regnvandet ikke vil forårsage tilbagestuvninger i afløbsledninger fra de enkelte ejendomme.

Vi skal derfor have særligt fokus på at forebygge oversvømmelserne i de områder, der endnu ikke er kloakseparerede, evt. ved at fremrykke kloaksepareringen i netop de oversvømmelsestruede områder.

Fordi sundhedsfaren og forureningsrisikoen er større i de områder, hvor regnvand og spildevand ledes bort i fælles rør, end i områder, der er kloaksepareret, er serviceniveauet for hverdagsregnen også forskelligt.

I alle nye områder og i områder, der er kloaksepareret, skal kloakkerne dimensioneres, så oversvømmelser på terræn kun sker hvert 5. år, mens der i fælleskloakerede områder kun kan accepteres oversvømmelser hvert 10. år.

Uden for byerne, og enkelte steder også i byerne, fungerer vandløb og søer som transportrør af regnvand. Spildevand bliver på forskellig vis håndteret på den enkelte ejendom f.eks. i bundfældningstanke, som tømmes i en halvårlig kommunal tømningsordning, så kun det rensede vand løber videre til recipient eller måske et nedslivningsanlæg.

Vandløbene modtager ud over den helt lokale regn også regnvand fra de tilstødende marker og gennem grøfter eller markdræn også vand fra et større opland. Under normale omstændigheder giver dette ikke problemer, men ved kraftig regn, vedvarende regn (koblet regn) eller hurtigt tårbrud, kan vandløbene til tider ikke følge med, og der opstår lokale oversvømmelser langs vandløb og søer. Selvom problemerne er færre og ikke så omkostningsfulde som i byerne, kan der blive behov for, at der findes løsninger på problemerne i det åbne land også.

5. UDVIKLINGSSTRATEGI, KOMMUNEPLAN OG LOKALPLANER

AMMER NATURSKØN PRINCIPPER BALANCE BO
NHED KVALITET LIV SUNDHED UDVIKLING HVE
MUNEPLANREVISION VINDMØLLER BIOGASANLA
RÅDER ANVENDELSE VÆKST UDDANNELSESNI
TBY BOLIGER DYNAMO HANDELSBY TILTRÆKN
HANDEL FRITIDSTILBUD BEFOLKNINGSTAL TU
DENSBORGERE GLÆDE TRYGHED ENGAGEMENT

UDVIKLINGS- STRATEGI, KOMMUNEPLAN OG LOKALPLANER

1. Politisk arbejdsform

Økonomi- og Erhvervsudvalget har ansvaret for forslag til proces for Byrådets udarbejdelse af Udviklingspolitikken samt ansvaret for kommuneplanen - herunder formulering af forslag til visioner, strategier, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet. I hver byrådsperiode skal der udarbejdes såvel Udviklingspolitik som Kommuneplan.

Økonomi- og Erhvervsudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer på området. I forbindelse med såvel Udviklingspolitik som Kommuneplan sker der en omfattende inddragelse og dialog med borgere og brugere.

Klima-, Miljø- og Planudvalget er ansvarlig for igangsætning og godkendelse af lokalplaner, der udarbejdes i overensstemmelse med Kommuneplanens retningslinjer og rammer.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Udviklingspolitikken

Vision: Mennesker møder mennesker.

Når mennesker møder mennesker, opstår fællesskaber, og dermed skabes grundlaget for, at vi kan skabe udvikling sammen.

Når vi skaber udviklingen sammen, bringes flere ressourcer i spil, og vi når længere. Og hvis vi alle er med, når vi ekstra langt.

Vi sætter en ære i, at vi møder hinanden som mennesker, at der er plads til alle, og at vi forpligter os selv og hinanden på at gøre vores bedste.

Udviklingspolitikken tager sit udgangspunkt i visionen mennesker møder mennesker og handler om at sikre en stærk udvikling i fællesskab.

Udviklingspolitikken indeholder fem strategispor, som er igansat henover byrådsperioden:

1. Bæredygtig og cirkulær kommune
2. Demokrati og borgerinddragelse
3. Erhvervslevets – herunder turisterhvervets – vilkår
4. Helhedssyn på udviklingen
5. En kommune, hvor alle er med.

Byrådet formulerede udviklingspolitikken umiddelbart efter sin tiltræden i januar 2018, og det forventes, at det nye byråd pr. 1. januar 2022 formulerer en ny udviklingspolitik for 2022-2025.

Bæredygtighed og Verdensmål

Udviklingspolitikken strategispor om Bæredygtighed og Cirkulær økonomi er en af hjørnestenene i udviklingen af Skanderborg Kommune. Borgere, erhvervslevet samt en række organisationer bidrog i 2019 som medlemmer af Bæredygtighedsudvalget til en række anbefalinger til en mere bæredygtig og cirkulær Skanderborg Kommune. Anbefalinger, der blandt andet er båret videre ind i Klima-, energi- og ressourcopolitikken, Politik for kommunalt byggeri samt den reviderede Natur- og Miljøpolitik, som Byrådet vedtog i 2020. Politikker, der alle bidrager til at realisere FN's Verdensmål.

Kommuneplanlægning – Fortællingen om Skanderborg Kommune

Byrådet igangsatte i juni 2020 arbejdet med en kommuneplanrevision – Kom-

muneplan 21 (KP21). Fokus for revisionen har været, hvordan væksten kan rammesættes, så den bliver et middel til at sikre den gode udvikling.

Forslag til KP21 har været i høring hen over sommeren 2021 og vedtages umiddelbart inden årsskiftet.

Som noget nyt er KP21 bygget op omkring mindre distrikter. Formålet er at gøre op med den vanlige tænkning om forskelle mellem større og mindre byer til fordel for et øget fokus på lokalområder, der rummer hver deres særlige "fortælling".

Distrikterne dækker over både byer og landområder, som tilsammen udgør en helhed. De i alt 14 distrikter kan noget forskelligt og bidrager til den store fortælling om Skanderborg Kommune. Derfor kan du læse mere om de enkelte distrikters muligheder for udvikling i den gældende kommuneplan.

Som et tværgående emne for distrikterne arbejder KP21 også med "den grønne fortælling" – det grønne er nemlig med til at binde distrikterne sammen i et netværk af natur, stiforbindelser, aktiviteter og oplevelser. KP21 tydeliggør de grønne, rekreative rammer, der er en forudsætning for, at byer hænger sammen med det åbne land. En opdatering af Grønt Danmarkskort understøtter dette fokus ved at udpege områder med høj naturkvalitet.

Derudover er der indarbejdet nye krav til kommuneplanen, som er opstået, siden KP16 blev vedtaget. De nye krav omfatter beskyttelse af produktionserhverv, sikring af arealer mod oversvømmelse og erosion samt strategisk planlægning for landsbyer.

KP21 bygger på Udviklingsstrategi 2018-2021 og særligt strategispor fire (Helhedssyn på planlægningen). Desuden arbejder KP21 med udmøntning af andre relevante kommunale planer og politikker, herunder Boligpolitik, Natur- og Miljøpolitik, Klima-, Energi- og Ressourcepolitik, Trafikpolitik, Erhvervs- og Kulturpolitik mv.

KP21 erstatter KP16, der blev endelig vedtaget af Byrådet den 30. november 2016.

Balance mellem kapacitet og kommuneplanlægning via helhedsplanlægning

Skanderborg Kommune er en attraktiv bosætningskommune. Befolkningsstivæksten har de seneste fem år har været to-tre gange højere end landsgennemsnittet. Samlet set er der sket en tilvækst på 6,8 %, svarende til 4.200 indbyggere siden 2015. (Frekvens 2020)

De sidste års høje vækst – og afledte efterspørgsel på boliger i Skanderborg Kommune – har medført et øget pres på kapaciteten i de offentlige institutioner i Skanderborg Kommune. Befolkningsstivæksten drives nemlig ikke kun af en generel nettotilflytning, men også af

et væsentligt fødselsoverskud, hvilket betyder, at behovet for kapacitet i skoler og dagtilbud øges. Endelig forventes antallet af borgere på 70+ år at stige med 25 % frem mod 2030, hvilket vil medføre et øget pres på plejeboliger og ældrefaciliteter. (Frekvens 2020)

Udviklingen har haft den konsekvens, at de kommunale investeringer lige nu har svært ved at følge med og at kunne planlægges strategisk.

Byrådet ønsker at styrke helhedssynet på byer eller nye byområder. Dette er understreget i Byrådets Udviklingspolitik 2018-2021, hvor udviklingsspor fire netop omhandler fokus på helhedsplanlægning.

Med helhedsplaner for større, nye byområder eller for hele, mindre byer vil Byrådet i forbindelse med de årlige budgetlægninger - herunder prioritering af budgetmidler til skole- og institutionskapacitet og ny infrastruktur - løbende kunne inddrage nye arealer til byvækst via kommuneplantillæg for etaper af helhedsplanerne, når der er "luft" i kapacitet og budget.

Der er i perioden siden, Kommuneplan 16 blev vedtaget, udlagt 21 ha areal til boligformål via kommuneplantillæg, primært i forbindelse med udarbejdelse af større helhedsplaner. Der er således udlagt 4,3 ha i Nørre Vissing (KPT 16-21), 6,5 ha i Låsby (KPT 16-22) og i alt knap 10 ha i Stjær, Ris, Søballe, Sjelle, Skjørring (KPT 16-24). De nye udlæg

Centerbyer og landsbyer

Centerbyer og landsbyer

Centerbyer og landsbyer

fordeler sig således på både centerbyer, lokalcentre og landsbyer, hvor der er taget stilling til, at kapacitet på skole- og dagtilbudsområdet kan rumme det øgede antal indbyggere.

Boligpolitik – mere kvalitet i boligområderne

Byrådets boligpolitik fra 2020 har en vision om, at der skal være mangfoldige boligområder med plads til alle. Livet i gamle såvel som nye boligområder understøttes og knyttes sammen på tværs af kommunen via en god infrastruktur og tilgængelighed – det vil sige veje, stier, offentlig transport, indkøbsmuligheder, institutioner, skoler, fritids- og kulturtilbud m.v.

Et af de konkrete tiltag, der er i gang i kommuneplan-regi, er den selvstændige proces om ”Kvalitet i byerne”. Her er fokus på, hvordan nye byggeprojekter i eksisterende byområder i højere grad kan indpasses i det omkringliggende bymiljø og bidrage med nye kvaliteter i byerne. Resultatet af denne proces forventes bl.a. at blive nye procedurer og supplerende retningslinjer for byfortætning, som senere vil blive indarbejdet i kommuneplanen via et kommuneplantillæg.

Boligpolitikken har også fokus på, at udviklingen uden for de større byer skal understøttes via de kvaliteter, der gør det attraktivt at bosætte sig her. Her planlægges endnu en selvstændig proces i kommuneplan-regi med fokus på ”Kvalitet i landdistrikterne”.

Fokus på kvalitet i byer og landdistrikter suppleres af et igangværende arbejde med at udpege kulturmiljøerne i kommunens by- og landområder. Et strategisk arbejde med kulturmiljøer kan være gavnligt for såvel bosætning som erhverv og turisme, ligesom det styrker et områdes historiske identitet.

Bedre udviklingsmuligheder for erhvervslivet

Generelt er erhvervslivet i Skanderborg Kommune stærkt. Der er helt overordnet to typer af virksomheder, der tegner den overordnede erhvervsprofil i Skanderborg Kommune: Industrivirksomhederne – der ofte også producerer varer – som har behov for god plads og højklasset infrastruktur, samt de lettere kontor- og servicevirksomheder, der mest har brug for skrivebordsplads og gerne et bymiljø og fleksible transportmuligheder.

Planlægningen skal derfor kunne imødekomme begge typer af virksomheder med deres meget forskellige ønsker og udfordringer. Den nuværende planlægning har netop søgt at imødekomme behovene for særligt de tungere virksomheder ved at placere store erhvervsudlæg tæt på motorveje og i god afstand til eksisterende boligområder.

Byrådet har i kommuneplanen et øget fokus på netop produktions- samt transport- og logistikvirksomheder, blandt andet ved at sikre placeringsmuligheder til denne type af erhverv fremadrettet i de mest velegnede erhvervsområder.

Derudover har Byrådet haft fokus på at gøre det mere tydeligt for nye virksomheder, hvilke erhvervsområder der grund-

Virksomheder og erhvervsområder

Virksomheder og erhvervsområder

Virksomheder og erhvervsområder

vandsmæssigt er velegnede til forskellige virksomhedstyper ved at indarbejde branchespecifikke lister over kemikalier og oplagsmængder.

Udviklingen i distrikterne – fra hierarki til netværk

Tidligere kommuneplaner har ud fra en hierarkisk opbygning beskrevet udviklingsmuligheder i først de større og så de mindre byer. Indholdet i dette afsnit har afspejlet den hierarkiske opbygning.

For at understøtte det grundlæggende skifte til en netværksbaseret beskrivelse – herunder de nye fortællinger for kommuneplanens i alt 14 distrikter – er følgende oversigt over udviklingsmuligheder i kommunen struktureret på samme vis.

Alken-Svejstrup-Bjedstrup-distriktet rummer disse tre, individuelle landsbyer, der samtidig er et samarbejdende lokalcenter. Derudover rummer distriktet også de mindre landsbyer Illerup og Boes. Der bor ca. 1.100 mennesker i distriktet.

Alken er lige nu den eneste landsby, hvor der er mulighed for egentlig byudvikling – området øst for Anes Høj er under lokalplanlægning. Alken Enge indgår som en del af Illerup Ådal i et samlet klima-, kultur- og lavbundsprojekt, der også har titlen ”Liv i den hellige Dal” sammen med Naturstyrelsen.

De 7 dale-distriktet rummer landsbyerne Nørre Vissing, Søballe, Veng, Hårby, Jeksen, Mesing og Foerlev. Der bor ca. 1.800 mennesker i distriktet.

I Hårby er der for nyligt solgt en række grunde i seneste udstykning ved Langagertofte. I Nørre Vissing er et område på 4 ha pt. under lokalplanlægning og vil muliggøre en betragtelig udvidelse af indbyggertallet i landsbyen. Der er flere gange gennem de sidste år udlagt konkrete arealudlæg til boligformål i distriktet, senest i Søballe.

Ejer-Bjerger-distriktet rummer udover lokalcenterbyen Tebstrup også landsbyerne Ejer, Ris og Tåning. Der bor ca. 1.500 mennesker i distriktet.

I Tebstrup findes et mindre udbud af byggegrunde. Der er lokale ønsker om udbygning af byen med mere attraktive grunde. Byrådet arbejder med muligheder for planlægning for konkrete boligprojekter henholdsvis ved Kattrupvej og som forlængelse af Tebstrup mod syd vest for Horsensvej.

Galten-Skovby-distriktet rummer - udover centerbyen Galten-Skovby – også landsbyen Høver samt Skovby Nord. Der bor ca. 9.400 mennesker i distriktet.

Flere projekter med etageboliger er på vej ved Torvet og på hjørnet af Søndergade-Porskjærvej, og flere projekter kan fortsat komme til. Derudover forventes en lokalplan for sidste del af Skovby-Nygaard at være færdig i 2022. Endelig er der fortsat områder i Svaneparken, som endnu ikke er fuldt udbygget. De muliggjorte byfortætningsmuligheder som følge af Politik for Byernes Vækst (2017) er nu fuldt integreret i Kommuneplan 21.

Udviklingsmuligheder

Udviklingsmuligheder

Udviklingsmuligheder

Galten-Skovbys primære boligvækstmuligheder på lang sigt ligger mod vest, idet kommunegrænsen, Lyngbygård Ådal og motorvejen udgør barrierer for byudvikling i de øvrige retninger. Byrådet vil arbejde med fremtidige byudviklingsområder med udgangspunkt i en helhedsplan.

I den sydlige del af Galten-Skovby mellem Herningmotorvejen og Silkeborgvej/Århusvej ligger store erhvervsområder. En stor del af disse er endnu ikke udnyttet.

Gl. Rye-distriktet rummer - udover lokalcenterbyen Gl. Rye - også landsbyen Glarbo. Der bor ca. 2.000 mennesker i distriktet.

Der er lige nu ingen ledige byggegrunde til salg i distriktet. Byrådet arbejder fortsat med at se på muligheder for planlægning for konkrete boligprojekter henholdsvis nord for Nyvej og ud til Rodelundvej samt på et areal ved Burmlundvej, og endelig ved Hjarsbækvej i den sydvestlige del af byen, hvor der aktuelt undersøges arealer til byudvikling.

Herskind-distriktet rummer udover lokalcenterbyen Herskind også landsbyerne Sjelle, Skivholme og Skjørring. Der bor ca. 2.100 mennesker i distriktet.

I Herskind er der pt. ikke ledige boliggrunde til trods for et lokalt ønske om udbygning af byen. Et allerede kommuneplanlagt areal i den sydlige del af byen forventes lokalplanlagt til boligformål i den nærmeste fremtid. En eksisterende gård i den sydvestlige del af byen er også i proces til at blive udviklet til flere boliger i fremtiden.

I den nordlige del af byen kan der på sigt lokalplanlægges, når den eksisterende svineproduktion nord for byen og den eksisterende entreprenørforretning ikke længere udgør en væsentlig miljøpåvirkning.

Hylke-distriktet rummer landsbyen Hylke samt Brørup og den mindre bebyggelse Båstrup. Der bor ca. 800 mennesker i distriktet.

I den nordlige ende af Hylke er der i 2015 udbudt fem grunde til salg. I den sydlige ende af byen er der mulighed for at planlægge endnu et boligområde, når efterspørgslen opstår.

Hørning-distriktet rummer - udover centerbyen Hørning - også Adslev og Blegind. Der bor ca. 9.000 mennesker i distriktet.

I Hørnings centrum vil byvæksten hovedsageligt ske igennem byfortætning af den eksisterende bymidte, senest Rådhusparken, hvor der er opført en række lejligheder og en ny butik. Der blev i 2020 vedtaget lokalplan for et stort boligområde ved Toftøgårdsvej i den nordlige del af Hørning. De muliggjorte byfortætningsmuligheder som følge af Politik for Byernes Vækst (2017) er nu fuldt integreret i Kommuneplan 21.

Udviklingsmuligheder

Udviklingsmuligheder

Udviklingsmuligheder

Hørnings vækstmuligheder er begrænset af motorvejen mod nordvest, der afkaster støj, kommunegrænsen til Aarhus mod øst samt Herredsvejen og grundvandsinteresser mod syd. Af den grund skal Hørnings fremtidige byvækst ske på arealerne syd og sydøst for jernbanen på arealerne langs Kærvej. Her ligger allerede kommuneplanlagte rammeområder, hvor der ventes lokalplan færdig i 2022. På sigt vil det være naturligt, at byudviklingen fortsætter ved Kærvej i den sydøstlige del af byen.

I tilknytning til Hørning ligger store erhvervsområder. Der er mange arbejdspladser i området, og den gode placering ved motorvejsnettet gør området interessant for særligt transporttunge virksomheder.

Vest for Hørning er der udlagt store erhvervsarealer. Her forventes en betydelig del af erhvervstilvæksten i hele kommunen at ske i de kommende år.

Højboskolen er under udbygning til tre spor. Derudover ventes Ny skole i Hørning at stå klar med indskolingsdelen i forsommeren 2023. Her skal også være en ny daginstitution med plads til 130 børn. Sideløbende med udviklingen af Hørning Syd sker en opgradering af Herredsvejen og Blegindvej.

Låsby-distriktet rummer - udover centerbyen Låsby – også landsbyerne Låsby Stationsby og Flensted. Der bor ca. 2.500 mennesker i distriktet.

Der er lavet flere mindre boliglokalplaner i byen inden for de sidste år, som er under udvikling. Der er i 2020 udlagt store arealer til boligformål samt offentlige og rekreative formål i området kaldet Langvad Bakker nord for Låsby. Her er rum for de næste mange års byudvikling. De muliggjorte byfortætningsmuligheder som følge af Politik for Byernes Vækst (2017) er nu fuldt integreret i Kommuneplan 21.

De primære, langsigtede udviklingsmuligheder for boligformål findes i den vestlige del af Låsby. Når grusgraven her ikke længere er aktiv, vil det være naturligt at undersøge mulighederne for udvikling i denne retning.

I den østlige ende af byen ligger et større erhvervsområde med flere større virksomheder. Den østligste del af erhvervsområdet er i kommuneplanen udpeget til at være forbeholdt produktionsvirksomheder samt transport- og logistikvirksomheder på grund af den gode, infrastrukturelle placering og en knap så sårbar grundvandsressource.

Ry-distriktet rummer centerbyen Ry samt landsbyerne Firgårde, Javngyde, Tulstrup, Tørring, Alling og en del af Laven. Der bor ca. 9.100 mennesker i distriktet.

Der er fortsat områder i Kildebjerg og omkring Vessøvej, der ikke er udbygget endnu, men fordi efterspørgslen på byggegrunde i området er høj, forventes området at være fuldt udbygget inden for de næste 5-10 år. De muliggjorte byfortætningsmuligheder som følge af Politik for Byernes Vækst (2017) er nu fuldt integreret i Kommuneplan 21.

5. UDVIKLINGSSTRATEGI, KOMMUNEPLAN OG LOKALPLANER

Udvikling mod vest og nordvest er ikke muligt på grund af konflikt med kommuneplanens udpegede landskabelige og naturmæssige interesser omkring Gudenådal, Knudsø-Ravnødalstrøget, og Vessø. Mulighederne for videre byudvikling i Ry er derfor fokuseret i sydøstlig retning, i samme retning som Vessøvænge og Vessøvej.

Som en del af arbejdet med Kommuneplantillæg for Ry Østby arbejdes der Syd for Skanderborgvej ved Industrivej og Boeletvej på at lave et sammenhængende torveområde med mulighed for flere butikker end de eksisterende. Omdannelsen vil også give mulighed for flere boliger i det nuværende erhvervsområde.

I 2021 traf Byrådet beslutning om, at der skal bygges en tresporet skole fra 0.-6. klasse ved Ry Hallerne og Ellemosen.

Skanderborg-Stilling-distriktet rummer Skanderborg og bydelene Vrold, Højvangen og Anebjerg. Herudover omfatter distriktet også Stilling-Gram. Inden for distriktet ligger desuden landsbyen Fruering. Der bor ca. 20.000 mennesker i distriktet.

Skanderborg indeholder som kommunens største by flere funktioner og tilbud, som betjener hele kommunen, f.eks. Skanderborg Fælle med den kommunale administration og den lokale enhed af Østjyllands Politi, Campus Skanderborg i Højvangen og Sundhedshuset i Skanderborg Midtby.

Distriktet har gennem flere planperioder oplevet en stor befolkningstilvækst. Mens boligpotentialet i Skanderborg Bakker nu er fuld udnyttet, er der fortsat muligheder for nye boligområder i Anebjerg. Potentialet forventes dog opbrugt inden for de næste 10 år. Det er svært at pege på større potentielle byområder omkring Skanderborg og Stilling-Gram, og der vil fremadrettet være mere fokus på nye udstykninger i nærliggende distrikter, som f.eks. Virring.

Det faldende udbud af byggegrunde øger efterspørgslen på byfortætningsprojekter. I løbet af de næste 5-10 år forventes de nuværende byfortætningsmuligheder at være taget i brug.

Den foregående planperiode har arbejdet på at understøtte dels Politik for Skanderborg Midtby (2016) og Politik for Byernes Vækst (2017), der nu er fuldt integreret i Kommuneplan 21. I 2022 indvies det nye stoppested i Stilling, så byen igen er koblet op på jernbanen mod Aarhus. Genåbningen har store potentialer for både bosætningen og erhvervslivets mulighed for at tiltrække arbejdskraft. Investeringspotentialet i midtbyen kan også øges, hvilket muligvis kan medvirke til at give den gamle bykerne i Stilling et løft.

Stjær-distriktet rummer lokalcentret Stjær og landsbyen Storing mod nord. Der bor ca. 1.500 mennesker i distriktet.

Vest for Stenskovvej er der for nyligt udlagt et større areal til boligformål. Området kan rumme forholdsvis mange boliger

og skal derfor udbygges i to etaper, startende med arealet nærmest den eksisterende by. Lokalplanlægning forventes igangsat i 2021. Med dette boligpotentiale forventes efterspørgslen på boliggrunde i distriktet at være dækket et godt stykke ind i fremtiden.

Det er naturligt at se mod syd for yderligere udviklingsmuligheder, når området ved Stenskovvej er udbygget.

Virring-distriktet ligger i øst for Skanderborg, og rummer lokalcentret Virring og fire landsbyer Vitved, Hvolbæk, Gjesing og Gl. Gjesing. Der bor ca. 2.000 mennesker i distriktet.

Virring har vokseværk, og det skyldes i høj grad udbygningen ved Hjorts Allé, hvor der ad flere omgange er udbudt nye byggegrunde. På den østlige side af Svinsagervej er der udlagt et areal på ca. 6 ha til boligformål. Her vil boligudbygningen kunne fortsætte, når arealet er lokalplanlagt. Når der er sikret tilstrækkelig kapacitet på Virring Skole og på dagtilbudsområdet, vil det være naturligt at se på en udbygning mod øst på arealerne syd for Virringvej.

Efterspørgslen på nye byggegrunde i Virring forventes at stige i takt med, at byggemulighederne i Skanderborg/Stilling-distriktet bliver færre.

Voerladegård-distriktet rummer – udover lokalcentret Voerladegård – også landsbyen Dørup. Der bor ca. 900 mennesker i distriktet.

I byens nyeste udstykning, Blegso Banke, er de sidste ledige grunde solgt i 2021. Distriktets udviklingsmuligheder kobler sig primært op på Voerladegård. Der er udlagt et areal til boligudbygning syd for Klostermøllevej. Derudover er der et mindre areal udlagt til boligformål ved Damtoften.

Prioritering af lokalplanlægning

Økonomiudvalget vedtog 20. januar 2021, at:

”planarbejdet prioriteres i nedenstående rækkefølge under hensyntagen til værdien, herunder størrelsesforholdet, og muligheden for at realisere projektet. Uagtet dette skal der dog også tilgodeses mindre planer i tilknytning til landsbyer:

A. Ønsker, der er i overensstemmelse med kommuneplanen helt eller med et mindre ”uvæsentligt” tillæg prioriteres i følgende rækkefølge: offentlige institutioner, erhverv, boliger, andet.

B. Ønsker, der ikke er muliggjort i kommuneplanen, men som er i overensstemmelse med tilkendegivelser i kommuneplanen, bosætningspolitikken eller politikker fra andre § 17, stk. 4-udvalg. Muligheder, der opstår pga. ændrede ejerforhold eller andet prioriteres i følgende rækkefølge: Offentlige institutioner, erhverv, boliger, andet.

C. Ønsker om ”fornyelse” af gamle lokalplaner, således der

sker en administrativ forenkling for administrationen og mere gennemsigtighed for borgerne, som f.eks. lokalplanen for Stjær (Lokalplan 1086, hvor en del af de ældre lokalplaner i Stjær blev samlet og ensrettet, red.).

Andre planer afvises, såfremt der ikke er plads, når de ovenfor nævnte er prioriteret.

Planudvalgene prioriterer boliglokalplaner under hensyntagen til Byrådets planlægning for kapacitet i kommunale institutioner.”

En gang årligt i 1. kvartal holdes der fællesmøder mellem Miljø- og Planudvalget og Økonomiudvalget, hvor principperne for prioriteringen drøftes.

Derudover vedtog Økonomiudvalget, at der igangsættes en politikkontrol af lokalplanskabelonen og den digitale præsentation af lokalplaner i 2. kvartal 2021. Derefter indgår det i den årlige politikkontrol.

Byrådet besluttede 27. juni 2018 at give administrationen kompetence til at godkende planer endeligt, hvor der i høringsfasen ikke er indkommet væsentlige indsigelser. Kompetencen gælder både for lokalplaner og for mindre kommuneplantillæg ifølge med en lokalplan.

En ”ikke-væsentlig indsigelse” er en indsigelse, der alene giver anledning til rettelser af redaktionel karakter. Eksempler på dette er forkerte vejnavne på kort eller ændring af navne på forsyningsselskaber. Altså alene faktuelle fejl, der ikke har indholdsmæssig betydning for lokalplanens bestemmelser eller afgrænsning.

Landdistriktpolitik

Landsbyerne og landområderne i kommunen er vigtige og kan noget særligt hver især. Et fællestræk er de nære fællesskaber, naturen omkring og det lokale engagement.

Landsbyerne har en evne til at sætte ting i værk og til at få projekter til at lykkes via lokale kræfter.

Byrådet ønsker at værne om landsbyerne og at understøtte den lokale virkelyst. Bæredygtig udvikling er en forudsætning for levedygtige landsbyer med arbejdspladser, offentlig og privat service. På den måde kan kommune og aktive borgere i fællesskab skabe de bedst mulige rammer for fremtidens landsbyer og landområder i en kommune på vej mod de 70.000 borgere.

Strategisporene er:

- Udvikling og bosætning

- Dialog

- Mobilitet

- Klima og bæredygtighed

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Etablering af en bevilling til det videre arbejde med sikring af kvalitet i byudvikling

Byrådet igangsatte i september 2020 en proces om ”Kvalitet i Byudviklingen”. Efteråret 2021 forventes beslutning af forandringer, som kan støtte Byrådet i sit arbejde for højere kvalitet i byudviklingen. De konkrete værktøjer hertil kan være udarbejdelse af en arkitekturpolitik, nedsættelse af et arkitekturråd eller noget tredje. Budgetudvidelsen dækker de udgifter, som følger af processen ”Kvalitet i Byudviklingen”. (Budgettet forøges med 250.000 kr. årligt fra 2022)

4. OPFØLGNING PÅ POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Helhedsplanlægning

Et af den kommende Udviklingspolitikks fem strategispor er ”Helhedssyn på udviklingen”. Byrådet vil prioritere et overordnet helhedssyn på udviklingen, der sætter retning for udviklingen af de enkelte byer og sikrer sammenhæng i de overordnede strukturer på tværs af kommunens forskellige byer. Der afsættes derfor midler til helhedsplanlægning, som finansieres ved en omprioritering inden for administrationsområdet. Den første helhedsplan udarbejdes for Hørning. (Budgettet forøges med på 0,5 mio. kr. i hvert af årene 2019, 2020 og 2021)

Midlerne for 2019 er anvendt til helhedsplanlægning i Hørning. Midlerne for 2020 er reallokeret til andre områder.

På vej mod 70.000 borgere i det rigtige tempo
Fundamentet for Byrådets Udviklingspolitik er, at ”Skanderborg Kommune er godt på vej mod 70.000 indbyggere”. Det er en dejlig og privilegeret situation - og vi skal tage godt imod vores nye medborgere. Væksten skal derfor også ske i et tempo, hvor vi kan følge med. Det kan f.eks. ske ved øget brug af rækkefølgeplaner. Vi skal bl.a. sikre, at der er den nødvendige kapacitet på driftsområderne. Vi skal også sikre råderum til implementering af de helhedsplaner, som følger af Udviklingspolitikken.

Emnet indgår i kommuneplanrevisionen under temaet ’Balanceret vækst’. Forandringen føres videre gennem arbejdet med Kommuneplan 21.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2021.

5. ØKONOMI

Tabel 5.1 viser driftsbudgettet for Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Kommuneplan mv.	994	1.889	1.869	2.151	1.645	1.645	1.645
I alt	994	1.889	1.869	2.151	1.645	1.645	1.645

Regnskab 2020

Området udviser i 2020 balance mellem budget og regnskab. Der er overført et underskud fra 2019 på 300.000 kr., som i 2020 er afviklet.

Der er ved 1. budgetopfølgning 2020 fjernet midler fra budgetforliget for 2019 på 500.000 kr. - oprindeligt tiltænkt helhedsplanlægning i udviklingsstrategien. Pengene indgik til finansiering af budgetudfordringer andre steder i kommunen.

ANLÆG

Tabel 5.2 viser anlægsbudgettet for Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner

Note (I 1.000 kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1 Torvet i Hørning	U		1.638	618	1.090			
2 Strategisk jordkøb (ramme)	U	3.405	750	697	750	750	750	750
3 Teknisk ramme byggemodninger	U		25.000	200	3.500	25.000	25.000	25.000
	I		-25.000	-25.000	-3.500	-25.000	-25.000	
4 Salg af Søkilde	I					-20.000		-4.000
5 Salg af Ryvang	I			-2.500				508
6 Udgifter ved salg af Ryvang	U	26						
7 Salg af Asylgades børnehus og andre ejendomme	I				-6.000			
8 Køb af Bjertrupvej 4, Stilling	U		76		77			4.675
9 Skovrejsning (før 2022: Anebjerg – skovrejsning)	U	3.290	2.664	3.453	1.664	1.664	4.763	
	I	-750						
10 Videre proces for Sølund	U	99		122				
11 Helhedsplan for Skanderborg Station	U	2		100				
12 Parcelhus-udstyknings								25.000
Blegsø Banke II A	U	137						
	I	-2.260						
Svaneparken et. 2	U	100						
Svaneparken et. 3 og 4	U	229		3.000				
	I	-18.522		0				
Skovlunden i Gl. Rye	U	270						
Præstegårdsbakken i Hylke	U	98						
Fruering Skovmark	U	595		3.000				
Svaneparken et. 1	U	177						
Jens Martin Knudsensvej etape 2	U			300				
Vestergårds Allé i Hørning et. 3 og 4	U	14		100				
Svaneparken et. 5	U	2.633		5.000				
Svaneparken et. 3 og 4	U	2.414		6.000				
Svaneparken et. 3 og 4	I	-6.940						
	U	6		200				
Præstegårdsbakken i Hylke	I	554						

Tabel fortsættes på næste side...

Tabel fortsat

Note (I 1.000 kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Fruering Skovmark	U	1.116		1.500				
	I	-2.104						
Toftelunden i Virring	U	26						
13 Erhvervs-udstyknings								
Erhvervsområde Niels Bohrsvej	U	9.608		11.700				
	I	44						
Industriareal syd for landevej, Skovby Marktoften	I	-3.348						
	U	10						
	I	-408						
Klank Erhverv Galten	U	50						
	I	-215						
Resultat	N	8.414	5.128	2.490	-2.419	-17.586	5.513	2.906

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Torvet i Hørning

Torvestrækningen ved butiksområdet Nørre Allé i Hørning ønskes forskønnet, og der er givet en ”krone-til-krone” bevilling til dette formål. Det vil sige, at kommunen betaler halvdel af udgifterne, og at den anden halvdel finansieres af midler fremskaffet af borgerne.

Der er nedsat en arbejdsgruppe til at deltage i projektet og til at forsøge at rejse økonomiske midler. Som en del af borgerbidraget skal medregnes udgifter til de forskellige elementer, der er beliggende i området omkring det forhenværende Hørning Rådhus. Dette areal etableres af en privat bygherre og forventes afsluttet sommeren 2021.

618.000 kr. i 2021 er til afslutning af etape 4, som vedrører den centrale del mellem Vestervej og Kirkevej.

2. Strategisk jordkøb (ramme)

Byrådet afsætter et beløb i budgettet til køb af arealer. Det sker for at sikre, at Skanderborg Kommune forsat kan bygge modne grunde inden for kommuneplanens rammer. Der er tale om et nettobudget. Det vil sige, at hvis kommunen køber arealer og ejendomme til bestemte formål, kan der optages lån på 85 % af købssummen. Denne lånoptagelse er ikke budgetlagt.

3. Teknisk ramme byggemodninger

Byrådet afsætter en teknisk ramme til byggemodninger på 25 mio. kr. i udgifter og tilsvarende indtægter. Udgifterne til byggemodning skal holdes inden for denne ramme i 2023-2031. I 2022 er rammen på 3,5 mio. kr. i udgifter og 3,5 mio. kr. i indtægter.

4. Salg af Søkilde

Byrådet har besluttet at afhænde Søkilde og Ryvang, når det er muligt.

Søkilde benyttes pt. til Covid19-håndtering. Det drejer sig både om, at folk tilbydes bolig, hvis det ikke er muligt at iso-

lere sig i eget hjem, og om aflastning for andre plejecentre ved udbrud af Covid19.

5. Salg af Ryvang

Byrådet har besluttet at afhænde Søkilde og Ryvang, når det er muligt.

Pt. anvendes Ryvang til skole og SFO. Ryvang skal anvendes hertil, indtil ”Ny skole i Ry” er klar. Derfor forventes indtægten for ejendommen først at kunne realiseres i 2026. Første del af indtægten vedrører salg af Agnethevej, som sker i 2021.

6. Udgifter ved salg af Ryvang

Salgsomkostninger i forbindelse med salg af Ryvang. Beløbet er flyttet til 2025 i forbindelse med, at salgsindtægten ligger i 2026.

7. Salg af Asylgades børnehus og andre ejendomme

Indtægtsbevilling til salg af Asylgades børnehus og andre ejendomme.

8. Køb af Bjertrupvej 4, Stilling

Bjertrupvej 4 i Stilling er købt i 2018. Der resterer 77.000 kr. på bevillingen. Beløbet skal anvendes til nedrivning af staldbygninger på adressen. Bygningerne er udlejet i 2021. Det forventes, at de 77.000 kr. anvendes i 2022.

9. Skovrejsning (før 2022 Anebjerg – skovrejsning)

Der er i 2007 indgået en 20-årig ”Samarbejdsaftale om skovrejsning nordøst for Skanderborg” mellem Skanderborg Kommune, Skanderborg Vandforsyning og Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen. Efter denne aftale refunderer kommunen og vandforsyningen op til 2 mio. kr. årligt af udgifterne til erhvervelse af arealer.

Årsagen til, at budgetbeløbet i 2024 er 3 mio. kr. højere end de øvrige år, er, at der i det tekniske budget for ”Anebjerg Skovrejsning” i 2020 var indeholdt en opsparing fra tidligere år på 3 mio. kr. I forliget for 2020-2030 besluttede Byrådet at udskyde denne opsparing til 2024, da der ikke var behov for den i 2020-budgettet til skovrejsning.

På byrådsmødet den 24. juni 2021 blev det besluttet at udvide samarbejdsaftalen med Naturstyrelsen om Anebjerg Skov i 2021 og herefter afslutte aftalen. Byrådet besluttede hertil, at de overskydende midler fra 2022 til 2027 skal gå til andre skovrejsningsprojekter. Fra 2022 – 2027 benævnes puljen således blot ”Skovrejsning”.

Anlæg 10 – 11: Der henvises til bemærkninger i tidligere versioner af politikerhåndbogen.

Anlæg 12 – 13: De resterende anlæg omhandler byggemodning af henholdsvis boligparceller og erhvervsparceller. Der henvises til sagen på Byrådet hvert år i december, hvor der bliver redegjort for årets og næste års aktivitet på byggemodningsområdet.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Procedure for tidlig dialog

Miljø- og Planudvalget og Økonomiudvalget vedtog i august 2019 en procedure for proces og kvalitet i større byfortætningsprojekter. Med proceduren sikres ensartning af den tidlige borgerinddragelse i forbindelse med byfortætningsprojekter og andre større planprojekter, som vil opleves som en væsentlig forandring af det eksisterende bymiljø eller plangrundlag.

Proceduren beskriver, hvornår og hvordan der sker borgerinddragelse, og hvilke materialer der skal udarbejdes for at belyse projekternes påvirkning af omgivelserne og bokvaliteten i de enkelte områder.

Proceduren indgår i Miljø- og Planudvalgets løbende politikontrol.

Standard for indledende politisk drøftelse af byggeprojekter

Byrådet vedtog i januar 2021 en standard for politisk behandling af nye byggeprojekter, der ikke kan håndteres via den almindelige, administrative sagsbehandling.

Sager, hvor projektet udfordrer gældende kommune- og lokalplanlægning, behandles fremover på fællesmøder mellem Miljø- og Planudvalget og Økonomiudvalget, hvor udvalgene drøfter behovet for ny lokalplanlægning og kommuneplantillæg for projektet.

Sager, hvor projektet udfordrer gældende lokalplanlægning og/eller administrationspraksis, men som er inden for kommuneplanen, sendes til behandling i Miljø- og Planudvalget

jf. gældende praksis med en administrativ vurdering af sagen, hvor udvalget tager stilling til, om der skal igangsættes ny lokalplanlægning for projektet.

Den administrative vurdering tager udgangspunkt i en skabelon, hvor forhold som byggeriet, byrummet samt dialog og høring behandles – foruden forhold om de vanlige miljøpåvirkninger af eksempelvis landskab mv.

Proceduren indgår i udvalgenes løbende politikontrol.

Kommuneplanen

Lov om Planlægning sætter rammerne for indholdet i en kommuneplan. Ifølge loven skal kommuneplanen fastlægge en hovedstruktur, som angiver de overordnede mål for udviklingen og arealanvendelsen i kommunen. Hovedstrukturen skal indeholde retningslinjer for arealanvendelsen. Planens forudsætninger og hensigten med retningslinjerne skal fremgå af en redegørelse. Endelig skal planen indeholde rammer for indholdet af lokalplaner.

Kommuneplanen er digital og kan ses på <https://skanderborg.viewer.dkplan.niras.dk/plan/34#/>

Kommuneplanens rammer

I rammerne fastlægges, hvad kommunens enkelte områder må bruges til, og hvordan der må bygges. Rammerne indeholder de detaljerede bestemmelser om f.eks. bebyggelsesprocenter, bebyggeshøjder, materialevalg osv. Kommuneplanens rammer findes alene i en digital udgave.

Kommuneplanens rækkefølgeplan

Rækkefølgeplanen angiver rækkefølgen for udbygninger af nye områder i de enkelte centerbyer. Den angiver ikke, hvornår udbygningen vil ske. Rækkefølgeplanen skal sikre, at udbygningen sker hensigtsmæssigt i forhold til områdernes beliggenhed, udbygningen af infrastruktur og de kommunale servicetilbud. I forbindelse med den årlige budgetlægning sker der en løbende koordinering i forhold til behovet for eventuelle kommunale følgeinvesteringer til skoler, institutioner og infrastruktur osv.

Kommuneplanens retningslinjer

Jf. Lov om Planlægning skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for en lang række emner. I Kommuneplan 21 er retningslinjerne grupperet under syv overskrifter, der svarer til hovedstrukturens opdeling.

1. Byer og boliger

Skanderborg Kommune består af et netværk af distrikter, der hver bidrager med deres særlige værdier, oplevelser og fællesskaber. Distrikternes forskellige kvaliteter og styrker i byer og lokalsamfund skal understøttes og videreudvikles på et bæredygtigt grundlag.

På den måde kan vi også i fremtiden tilbyde velfungerende og oplevelsesrige byområder og lokalsamfund. Borgerne i kom-

munen fordeler sig med 2/3 i byerne og 1/3 udenfor de større byer, og udviklingen ”på landet” har stor betydning for at sikre et alsidigt og bredt boligtilbud. Det er også ambitionen at understøtte Klimapolitikken målsætninger og planlægge og udvikle kommunen med fokus på at afsætte det mindst mulige klimaaftryk, blandt andet ved genanvendelse af byggematerialer og jord som en aktiv ressource i vores byudvikling.

Samtidig bidrager retningslinjerne til at understøtte Boligpolitikken, som blandt andet har fokus på en bæredygtig udbygningstakt, blandede boligtyper og boformer samt en fortætning i de større byer, der respekterer det eksisterende byggeri. Boligpolitikken har også fokus på, at både eksisterende og nye byområder kan håndtere de øgede regnmængder, og at støjge-ner mellem byens forskellige anvendelser minimeres.

Retningslinjerne er også med til at optimere udnyttelsen af arealressourcerne og sikre sammenhængende overgange fra by til land, der danner rammen om et sundt, grønt og kvalitetsfyldt liv.

2. Erhverv og detailhandel

Detailhandlen udgør kernen i kommunens større byer, men er under pres fra øget internethandel mv. Branchens vækstmuligheder skal understøttes gennem fortsat fokus på at koncentrere bylivet i de centrale dele af byerne, som beskrevet i Politik for Skanderborg Midtby samt Politik for Byernes Vækst.

Erhvervslivet i Skanderborg Kommune blomstrer, og antallet af arbejdspladser er i hastig vækst. En kombination af produktionsvirksomheder samt en voksende specialisering inden for IT og kommunikation vidner om, at kommuneplanen skal kunne understøtte begge dele. Det vidner også om, at erhvervsudviklingen i Skanderborg Kommune skal ses i samspil med resten af Østjylland og den regionale infrastruktur. Nye større erhvervsarealer findes primært i tilknytning til Skanderborg, Galten-Skovby, Hørning og Låsby.

Landbrugsdriften i dag er at sammenligne med større produktionsvirksomheder, og deres driftsmuligheder påvirkes, når byerne vokser nærmere.

Retningslinjerne i dette afsnit skal understøtte erhvervslivet og detailhandlen bredt og sikre, at der fortsat vil være en bred vifte af arbejdspladser til glæde for borgerne i kommunen og resten af regionen.

3. Trafik og mobilitet

Skanderborg Kommune er velbeliggende med gode transportforbindelser til omverdenen. I Skanderborg kan man faktisk bo midt i naturen og samtidig nå en halv million arbejdspladser inden for en times kørsel.

Det har høj prioritet for Byrådet, at vi fortsat sikrer en god og velfungerende mobilitet i kommunen ved at fokusere på transportsystemet som en helhed med borgernes og erhvervslivets behov som det centrale.

Det sker blandt andet ved at sikre gode vejforbindelser, men i lige så høj grad ved at skabe gode alternativer til biltransport for kommunens mange pendlere. Grøn mobilitet understøtter samtidig Klima-, energi- og ressourcepolitikken samt Sundhedspolitikken strategi om at skabe rammer, der understøtter, at f.eks. børn og unge cykler til og fra skole.

Retningslinjerne skal understøtte den nuværende Trafikpolitik samt det politiske ønske om at arbejde med grøn mobilitet - med fokus på klima, miljø og sikkerhed i kommunen.

4. Grundvand

Rent grundvand er en forudsætning for rent drikkevand. En stor del af Skanderborg Kommunes areal har særlig drikkevandsinteresse, idet grundvandet her er særligt vigtigt for den nuværende og fremtidige indvinding af drikkevand. Der er mange områder med særlig drikkevandsinteresse, hvor geologien gør grundvandet særligt sårbart. I disse områder kræver det en ekstra indsats for, at vi i fremtiden kan hente rent drikkevand.

Sikring af drikkevand på arealer, hvor grundvandet er særligt sårbart, kan bl.a. ske ved skovrejsning. Kommuneplanen indeholder en retningslinje om skovrejsning, som kan ses under politikområdet Natur og Fritid.

Rammeplanen for Grundvandsbeskyttelse og Natur- og Miljøpolitikken indeholder retningslinjer, som skal understøtte arbejdet med at sikre grundvandsressourcen og friholde denne for forurening. Visse områder skal helt friholdes for nyt byggeri eller andre former for anvendelse, der kan udgøre en risiko for grundvandet. I andre områder skal vi blot tænke os ekstra godt om, før vi ændrer arealanvendelsen. Erhvervsudvikling, landbrugsdrift og byudvikling behøver ikke at være i konflikt med beskyttelse af grundvandet, hvis det sker med omtanke og beskyttende foranstaltninger.

5. Landskab og Kulturarv

Skanderborg Kommune har et helt unikt landskab. Vi har mange små og store søer, udbredte skovområder, ådale med enge og moser og et meget kuperet landskab med mange skråninger. Sammen med vores geologiske og kulturhistoriske værdier udgør de en fantastisk ressource, som vidner om vores historiske arv – og tilsammen er det et værdigrundlag, der kan bruges aktivt i mange sammenhænge, herunder fritids- og turismeindustrien samt sundhedsfremmende initiativer.

Byrådet ønsker en balanceret vækst på et bæredygtigt grundlag og i respekt for værdierne i det åbne land, som er et særkende ved kommunen.

Retningslinjerne i dette afsnit har derfor fokus på at skabe balance mellem beskyttelse og benyttelse, at sikre områder af særlig landskabelig interesse, at sikre områder af særlig geologisk interesse og at sikre beskyttelse af bevaringsværdige kulturmiljøer.

6. Natur og Fritid

Byrådet ønsker, at borgere og turister i endnu større stil får mulighed for rekreativ udfoldelse og adgang til vores naturområder og kulturhistoriske milepæle. De bynære grønne områder skal indrettes, så de indbyder til bevægelse, leg og oplevelser. Begge dele falder ind i Kulturpolitikens vision om, at Kulturlivet bæres af fællesskaber og den smukke natur omkring os.

Retningslinjerne i dette afsnit har blandt andet også til formål at understøtte Byrådets Natur- og Miljøpolitik om at øge biodiversiteten samt plante mere skov for at beskytte grundvand, binde CO₂ og understøtte friluftslivet.

Udgangspunktet er, at naturen må benyttes og skal beskyttes. Det Grønne Danmarkskort danner grundlag for en fokuseret naturindsats, som skal sikre mere sammenhængende naturområder med god naturkvalitet på tværs af kommunegrænser.

Derudover understøtter retningslinjerne Sundhedspolitikken ved at skabe rammer, der understøtter samspil mellem mennesker gennem naturoplevelser og friluftsliv via grønne partnerskaber.

Kommuneplanen indeholder retningslinjer for anvendelse af søer og vandløb, for planlægning af vandreruter og cykelruter, for oplevelseslandskaber, for kultur og idræt, for ferieområdet og for festivalområdet og Kærligheden. Derudover indeholder den retningslinjer for beskyttelse og udvikling af Natura 2000-områder og for beskyttelse af strengt beskyttede arter, grundvandsbeskyttelse, for pleje af fredede områder, for bevarelse og forbedring af naturområder og potentielle naturområder, for naturkvalitetsplanlægning, for bevarelse og forbedring af spredningskorridorer, for friholdelse af byggeri og anlæg i lavbundsområder og mulige vådområder og skovrejsning.

7. Tekniske anlæg

Samfundet har behov for en stabil energiforsyning, drikkevandsforsyning og sikker håndtering af spildevand. Det samme gør sig gældende for telekommunikation og mulighed for at bortskaffe affald. De tekniske anlæg er derfor nødvendige for, at samfundet kan udvikle sig. Kommuneplanen skal

sikre, at disse kan blive etableret, så der samtidig tages hensyn til naturen og landskabet, de kulturhistoriske værdier og med færrest mulige miljøgener.

Retningslinjerne for tekniske anlæg skal tilsammen understøtte Byrådets arbejde for at virkeliggøre mål i Klima-, energi- og ressourcepolitikken om f.eks. anlæg til vedvarende energi-produktion og sikre digital infrastruktur til at understøtte erhvervsliv såvel som borgere.

Der forventes ikke i planperioden at blive behov for udlæg af nye arealer til naturgasledninger, kraftvarmeledninger og højspændingsledninger.

Retningslinjerne omfatter placering af og planlægning for tekniske strækningsanlæg, vindmøller, antennemaster, biogasanlæg, solenergianlæg, deponeringsanlæg og forbrændingsanlæg.

Takster vedtaget i Byrådet

Salgspriser på grunde og jord

Mindstepriserne pr. 4. august 2020 er fastsat af Byrådet og er anført nedenfor.

Parcelhusgrunde: Købesummen indeholder udgifter til grundenes byggemodning, udstykning samt tilslutningsbidrag til vand, kloak, el og varme (uden varme, hvis der er naturgas). Hver husstand eller firma har højest mulighed for at købe én enkelt grund i udstykningsområdet.

Storparceller: Arealerne sælges som råjord, det vil sige købesummen er ekskl. byggemodning og tilslutningsafgifter.

Erhvervsarealer: Arealerne sælges som råjord, det vil sige købesummen er ekskl. byggemodning og tilslutningsafgifter.

Tabel 5.3 viser salgspriser på grunde og jord

Parcelhusgrunde:	Antal grunde	Areal	Salgspris inkl. moms
Præstegårdsbakken, Hylke	4	977 m ² – 1.113 m ²	510.000 – 680.000 kr.
Erhvervsgrunde:	Antal grunde	Areal	Salgspris (ekskl. moms og tilslutningsafgifter)
Marktoften 16, Galten	1	17.556 m ²	135 kr./m ²
Ole Rømers Vej 30, Låsby	1	7.796 m ² - kan opdeles i mindre grunde dog min. 2.500 m ²	115 kr./m ²
Dronning Sophies Alle 1, Skanderborg	1	3.444 m ²	1.750.000 kr.
Knopsvane Alle 1, Galten – del 1	1	8.846 m ²	4.350.000 kr.

6. SUNDHEDSFREMME OG FOREBYGGELSE

ME FOREBYGGELSE BØRN UNGE VOKSNE TILGÆ
TILBUD MILJØFORANSTALTNING LIVSDUELIGH
GHEDER FÆLLESSKABER SUNDHED LIVSSTIL AN
SAMMENHÆNG RESSOURCER HANDLEKOMPE
ERSTØTTE UDFORDRINGER AKTIV FÆLLESSKA
BRED SYGDOM SUNDHEDSVÆSEN LOKALSAMFU

SUNDHEDS- FREMME OG FOREBYGGELSE

1. Politisk arbejdsform

Sundhedsfremme og forebyggelse indgår i store dele af den kommunale virksomhed: i daglige tilbud til ældre, børn og unge, voksne - og som frit tilgængelige tilbud i naturen, i frivilligt socialt arbejde, i kulturtilbud og i miljøforanstaltninger. Derfor er sundhedsfremme og forebyggelse et tværgående tema, hvor flere af de stående udvalg bidrager til politikformulering og -kontrol.

Sundheds- og Omsorgsudvalget arbejder på det tværgående område for sundhedsfremme og forebyggelse med formulering af forslag til politikker, forandringer, bevillinger og serviceniveau. Dertil kommer den politikkontrollerende opgave for det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde, der sker i de funktioner, der hører under Sundheds- og Omsorgsudvalget.

Børne- og Ungdomsudvalget har dialogen med de mange kontraktholdere i folkeskolen og dagtilbud, og den dialog omfatter også sundhedsfremme og forebyggelse. Sundhedsplejen og Tandplejen hører også under Børne- og Ungdomsudvalget.

Arbejdsmarkedsudvalget er politikformulerende- og kontrollerende for den del af sundhedsydelse, der går til indsatser på rusmiddelbehandling af voksne, krisecentre og forsorgshjem.

Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalget er politikformulerende- og kontrollerende

for den del af sundhedsydelse, der vedrører frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål.

Udvalgene bidrager til formuleringen af sundhedspolitikken og er politikkontrollerende for de funktioner, der, jf. styrelsesvedtægten, er hjemmehørende under de respektive udvalg. Udvalgene inddrager borgere, samvirker, råd samt aftale- og kontrakt Holdere via dialogmøder og løbende dialog.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Sundhed

Skanderborg Kommunes Sundhedspolitik er vedtaget i Byrådet foråret 2013: "Skanderborg Kommune – Et sundt fællesskab".

Visionen er, at

- i Skanderborg Kommune er borgerne sunde og raske. Alle borgere er livsduelige, og der er lige muligheder for at leve et langt liv i trivsel.
- der er rammer og udfoldelsesmuligheder, der understøtter fællesskaber, aktivt medborgerskab og sund livsstil.
- den enkelte borger tager ansvar, og udsatte børn og voksne inviteres ind i sunde og rummelige fællesskaber.
- når sygdom opstår, er hjælpen nær, og der er tryk og sammenhæng i indsatsen.
- der tages afsæt i borgernes ressourcer og handlekompetencer, og den enkelte borger og borgerens netværk er nødvendige og aktive medspillere.
- Skanderborg Kommune som arbejdsgiver går forrest for at skabe sundhedsfremme på arbejdspladsen. Medarbejderne trives og har forudsætningerne for at kunne understøtte borgernes handlekompetencer.

Strategien er at sikre

- den mentale trivsel styrkes. Fordi - alle borgere – barn som voksen – bør kunne udfolde deres evner, håndtere dagligdagens udfordringer og indgå aktivt i fællesskaber.
- større lighed i sundhed. Fordi – alle borgere bør have lige muligheder for at udfolde deres livspotentiale, og et godt helbred er samtidig en grundlæggende forudsætning for, at den enkelte borger kan klare sig på arbejdsmarkedet.
- sunde rammer, der gør det sunde valg let. Fordi - sunde rammer både kan øge borgernes muligheder for at træffe sunde valg og gøre det besværligt at foretage det usunde valg.
- borgernes sunde livsstil styrkes. Fordi - en sund livsstil øger sandsynligheden for et længere liv uden sygdom, og sund livsstil medvirker til den enkeltes trivsel.
- et stærkt nært sundhedsvæsen. Fordi - flere opgaver fremover skal løses i det nære sundhedsvæsen frem for på hospitalerne. Det giver nye muligheder for at skabe indsatser, der tager udgangspunkt i den enkelte borger og borgerens evt. netværk.
- sundhed som fælles opgave. Fordi - en styrkelse af borgernes sundhedstilstand kræver, at mange fagområder spiller sammen, og at borgeren / familien / lokalsamfundets medansvar er en selvfølge for alle.

- fælles om trivsel i ungelivet. Fordi - der er brug for, at vi i fællesskab styrker den mentale, sociale og fysiske trivsel hos unge (15-29-årige), og at vi i fællesskab skaber rammer, som fremmer sundhed og trivsel hos alle unge.

Social

Skanderborg Kommunes Socialpolitik er vedtaget i Byrådet januar 2016.

Visionen er:

Et socialt ansvarligt fællesskab, hvor alle kan bidrage. Politiken, der fremmer de menneskelige ressourcer.

Socialpolitikken indeholder 5 strategiområder:

- Handicapområdet
- Socialpsykiatrien
- Ældreområdet
- Frivilligt socialt arbejde
- Misbrugsområdet.

Frivilligt socialt arbejde indgår administrativt i Udvikling, Kultur og Erhverv og misbrugsområdet indgår administrativt i Arbejdsmarked og Social.

Misbrug

Strategien for misbrugsområdet har følgende fokusområder:

1. Et tilbud til alle
  - Tilbud til alle, en målrettet indsats
  - Inddragelse af familie og det nære netværk
  - Mestring af eget liv
  - Anvendelse af teknologi.

2. Synlighed og forebyggende indsatser

- Synlighed
- Opgør med tabu
- Oplysende og forebyggende indsatser
- En aktiv samarbejdspart.

3. Samarbejde og helhedsorienterede indsatser

- Helhedsorienterede og sammenhængende indsatser
- Samarbejde på tværs.

Frivilligt socialt arbejde

Strategien for frivilligt socialt arbejde har følgende fokusområder:

1. Gode rammer
  - Nemt at være frivillig
  - Rådgivende og koordinerende funktion
  - Tilgængelighed og information
  - Økonomisk ramme.
2. Kommunalt samarbejde og partnerskab
  - Åben og nysgerrig
  - Klare definerede kerneopgaver og kompetencer
  - Tæt dialog om indsatserne.
3. Synliggørelse og anerkendelse
  - Udbredelse af de gode historier
  - Anerkendelse af det Frivillige Sociale Arbejde.

Skanderborg Kommunes socialpolitik, og herunder strategi for misbrugsområdet og frivilligt socialt arbejde, kan ses i sin fulde længde på kommunens hjemmeside www.skanderborg.dk

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022*Løft af budgetrammen til Sundhedstjenesten*

Budgetrammen til Sundhedstjenesten løftes med 0,7 mio. kr. årligt som følge af behov for ekstra ressourcer pga. stigende børnetal gennem de senere år. Der vil fortsat være behov for sideløbende at se på det fremadrettede behov og serviceniveau

i forhold til kerneopgaven så-vel som øvrige opgaver på det forebyggende område.

(Budgettet forøges med 700.000 kr. fra 2022)

Etablering af digital fællesskabsplatform (GENLYD) i Skanderborg Kommune

GENLYD er en digital fællesskabsplatform. Platformen stilles gratis til rådighed for borgerne, foreninger og kommunale tilbud i Skanderborg Kommune. Formålet er at invitere til fællesskab og derved mindske ensomhed blandt alle grupper af borgere. På den let tilgængelige platform kan alle slå arrangementer og aktiviteter op samt se og tilmelde sig andres opslag. Eksempler på opslag: Fællesskab om gåture, fællesspisning, motion i det fri, strikkecafé, rollespil, skraldeindsamling, rygestop og annoncering efter frivillige. Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt og restfinansiering findes indenfor rammen.

(Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt fra 2022)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR**Opfølgning på forandringer fra Budget 2020***Fastholdelse af standard på genoptræningsområdet*

Budgettet til genoptræning og vedligeholdelsestræning hæves med 1 mio. kr. som konsekvens af, at sygehusene laver flere genoptræningsplaner, som Skanderborg Kommune skal finansiere. (Budgettet forøges med 1 mio. kr. fra 2020 og frem)

Budgettet er forøget med 1 mio. kr. fra 2020 og frem. Derfor har det været muligt at opretholde serviceniveauet på genoptræningsområdet.

Forandringen er gennemført.

Fjernelse af Sundhedsinvesteringspuljen

Sundhedsinvesteringspuljen fjernes, hvilket bl.a. medfører, at indsatser for rygestop reduceres. Forandringen indføres i 2020 med en reduktion på 516.000 kr. Puljen fjernes helt fra 2021. (Budgettet reduceres med 516.000 kr. i 2020 og 1.032.000 kr. i 2021 og frem)

Budgettet er reduceret svarede til forandringen. Da Sundhedsinvesteringspuljen har bidraget til Sundhedsfremmecenterets økonomiske grundlag, vil det inden for få år være nødvendigt med reduktion af udgifterne til sundhedsfremme og forebyggelse.

Forandringen er gennemført.

Reduktion af sundhedsplansmidlerne

Sundhedsplansmidlerne anvendes til midlertidig finansiering af forslag i forbindelse med udmøntning af Sundhedspolitik-

ken. Forslaget indebærer en reduktion af puljen på 1,5 mio. kr. Der resterer herefter fremadrettet 1,1 mio. kr. årligt i Sundhedsplanpuljen. (Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. i 2020 og frem)

Budgettet er reduceret svarede til forandringen. Da sundhedsplanmidlerne har bidraget til Sundhedsfremmecenterets økonomiske grundlag, vil det inden for få år være nødvendigt med reduktion af udgifterne til sundhedsfremme og forebyggelse. Forandringen er gennemført.

Kommunal medfinansiering (KMF)

I Økonomiaftalen for 2020 fremgår det, at regeringen viderefører fastfrysningen af den kommunale medfinansiering i 2020. Derudover vil KL og regeringen i efteråret 2019 drøfte resultaterne af den igangsatte analyse af den kommunale medfinansiering, herunder efterreguleringen. I forhold til de nye aconto opkrævninger fra Sundhedsdatastyrelsen kan budgettet til KMF reduceres med 2,5 mio. kr. årligt fra 2020. (Budgettet reduceres med 2,5 mio. kr. i 2020 og frem) Forandringen er gennemført.

Kultur på receptlignende forsøg

Som en del af arbejdet med Sundhedsplan 2020-2023 iværksættes forsøg med kulturel aktivitet som omdrejningspunkt i den sundhedsfremmende indsats.

Udvikling, Kultur og Erhverv har søgt samarbejde med Arbejdsmarked og Social og Sundhed, Omsorg og Handicap omkring et konkret initiativ. Grundet manglende finansiering har det dog ikke været muligt at iværksætte egentlige tiltag. Perspektivet i et samspil mellem kultur- og fritidsområdet og

de nævnte er lagt ind i Den kommunale Sundhedsstyregruppes arbejde.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021*Analyse af en demografimodel for børne- og omsorgstandplejen*

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolkningstilvækst, som øger udgiftsbehovet i børne- og omsorgstandplejen. Der udarbejdes derfor i 2021 en analyse af en demografimodel for børne- og omsorgstandplejen. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

Analysen blev præsenteret for Byrådet på budgetseminaret i marts og blev herefter overdraget til Økonomiudvalget. Der bliver ikke udarbejdet forandringsforslag til Budget 2022-2025 på baggrund af analysen. Forandringen er hermed afsluttet.

Analyse af en demografimodel for Sundhedstjenesten

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolknings-tilvækst, som øger udgiftsbehovet i Sundhedstjenesten. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for Sundhedstjenesten. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

Analysen blev præsenteret for Byrådet på budgetseminaret i marts og blev herefter overdraget til Økonomiudvalget. Der bliver ikke udarbejdet forandringsforslag til Budget 2022-2025 på baggrund af analysen. Forandringen er hermed afsluttet.

5. ØKONOMI

Tabel 6.1 viser driftsbudgettet for Sundhedsfremme og forebyggelse.

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Aktivtetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet	196.287	201.488	198.888	201.677	204.821	208.340	211.438
Kommunal genoptræning	9.945	10.472	10.361	10.527	10.527	10.527	10.527
Vederlagsfri fysioterapi	11.782	15.272	15.272	16.271	17.087	17.941	18.841
Sundhedsfremme og forebyggelse	13.012	11.260	13.245	11.727	11.271	11.271	11.271
Sundhedsplans-midler	0	1.132	1.953	1.154	1.154	1.154	1.154
Andre sundhedsudgifter	1.680	1.185	1.185	1.203	1.203	1.203	1.203
Kommunal tandpleje (kontraktenhed)	26.834	26.673	27.747	27.147	27.147	27.147	27.147
Kommunal tandpleje (afledt drift)	2.433	2.326	2.477	2.524	2.524	2.524	2.524
Kommunal sundhedstjeneste	13.938	13.845	15.158	15.119	15.119	15.119	15.119
Specialtandpleje	1.756	2.687	3.385	2.721	2.721	2.721	2.721
Rusmiddelcenteret	9.745	9.491	11.376	9.551	9.551	9.551	9.551
Krisecentre og forsorgshjem	2.630	2.687	3.801	2.753	2.753	2.753	2.753
Frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale opgaver	2.722	3.087	3.651	3.155	3.112	3.113	3.113
I alt	292.764	301.605	308.499	305.529	308.990	313.364	317.362

Regnskab 2020

Regnskab 2020 viser et samlet mindreforbrug på 11,5 mio. kr. svarende til 3,8 pct. Af det korrigerede budget. Overførslerne fra 2019 udgør 8,7 mio. kr.

Kommunal medfinansiering:

I 2017 og 2018 blev den kommunale medfinansiering ændret på væsentlige områder. Omlægningerne afstedkom store udsving fra år til år i de enkelte kommuners udgifter til kommunal medfinansiering. På baggrund af henvendelser fra blandt andet Skanderborg Kommune besluttede regeringen i marts 2019 at fastfryse den kommunale medfinansiering, så kommunerne får foreløbig budgetsikkerhed på området. Fastfrysningen af den kommunale medfinansiering betød, at det ved indgangen til 2020 stod klart, at Skanderborg Kommune ville få aconto-opkrævninger til kommunal medfinansiering svarende til budgettet på 196,3 mio. kr.

Primo 2021 har Skanderborg Kommune modtaget 1,747 mio. kr. i foreløbig efterregulering af 2019. Beløbet er bogført på konto 7 i regnskabsår 2020.

Øvrige områder:

Der overføres ca. 1,1 mio. kr. fra 2020-2021 på Sundhedsfremme og forebyggelse. Området er imidlertid i strukturel ubalance, hvilket betyder, at der nedspares ca. 0,7 mio. kr. pr. år. Området overgår i 2021 til Sundhed, Omsorg og Handicap, hvorefter der skal findes en løsning på ubalancen.

Der overføres ca. 1,8 mio. kr. fra 2020-2021 vedrørende sundhedsplanen. Det skyldes, at der ikke har været iværksat sundhedsplansarbejde i 2020. Midlerne disponeres i den kommende sundhedsplan.

Budget 2021

I budgetforliget for 2021 blev det vedtaget, at sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen skal samles i Sundhed, Omsorg og Handicap. Flytningen iværksættes løbende i 2021 og indebærer blandt andet, at stillingen som Sundhedsfremmechef nedlægges. Budgettet til Sundhedsfremme og Forebyggelse reduceres med 0,75 mio. kr. fra og med 2022.

Budget 2022

I forbindelse med budgetforliget for 2022 blev det besluttet at løfte budgettet til Sundhedstjenesten med 0,7 mio. kr. Behovet for tilførsel af ressourcer følger af det stigende børnetal i kommunen.

I budgetaftale for 2022 er det ligeledes besluttet at allokere 0,3 mio. kr. til etablering af den digitale fællesskabsplatform GENLYD i Skanderborg Kommune. Formålet er at invitere til fællesskab og derved mindske ensomhed blandt alle grupper af borgere.

Budgetforudsætninger

Sundhedsministeren besluttede den 20. februar 2019 at suspendere den kommunale medfinansiering, indtil der findes et bedre alternativ end den nuværende afregningsordning. Fastfrysningen videreføres i 2022, hvilket betyder, at Skanderborg Kommune har sikkerhed for udgifterne i 2022.

Budgettet til vederlagsfri fysioterapi fremskrives på baggrund af den historiske udvikling i udgifterne. Fremskrivningsfaktoren er reduceret med 2 %-point fra og med Budget 2018. På baggrund af udviklingen i udgifterne i 2021 vurderes det i forbindelse med teknisk budget 2023, om det kan være hensigtsmæssigt at reducere fremskrivningen yderligere.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDER

Sundhedstjenesten

Sundhedsplejen – nedenstående serviceniveau og kvalitetsstandard skal ses i sammenhæng med forslag til budgetforandring for sundhedstjenesten 2022

Sundhedsplejens tilbud til småbørnsfamilier

Familieiværksætterne er et sammenhængende og målrettet forældreforberedelsesforløb, der tilbydes til alle førstegangsforældre. Forløbet giver forældrene viden om aktuelle emner i forhold til barnets udvikling og alder. Familieiværksætterne har også til formål at gøre det muligt for nybagte familier at danne netværk. Forløbet strækker sig over fem mødegange fra graviditeten og frem til barnet er ca. 10 måneder. Gennem hele forløbet er der tilknyttet en fast sundhedsplejerske og undervejs tilknyttes fagprofessionelle fra Skanderborg Kommune. Forløbet er koordineret mellem Sundhedsplejen og Fødeafdelingen på Horsens Sygehus.

Sundhedsplejen tilbyder alle førstegangsfødende et graviditetsbesøg omkring 26. graviditetsuge. Sundhedsplejersken får automatisk besked, når familien kommer hjem fra hospitalet og tilbyder alle familier et barselsbesøg indenfor de første fire-fem dage, fem hjemmebesøg i barnets første leveår samt ét besøg omkring 15-18 måneder. Med denne besøgsprofil lever Sundhedsplejen i Skanderborg Kommune op til Sundhedsstyrelsens gældende vejledning ift. hjemmebesøg i alderen 0-1½ år. Ligeledes leves der op til den gældende regionale sundhedsaftale.

Med afsæt i den gældende sundhedsaftale har sundhedsplejen også fokus på det tværfaglige og -sektorielle samarbejde. I juni 2021 er der i regi af sundhedsaftaler vedtaget en ny fødeplan, som også er tiltrådt politisk af Skanderborg Kommune. I regi af fødeplanudvalgsarbejdet vil der bl.a. i det tværsektorielle samarbejde være fokus på følgende: Stigende fødselstal, styrket implementering af indsatsen for sårbare gravide, fortsat udvikling af kvaliteten, digitalisering, fælles beslutningstagning, samarbejde og partnerskaber med civilsamfundet, fremme den naturlige fødsel. En særlig prioriteret målgruppe er sårbare/gravide familier. Det fremgår tydeligt af fødeplanen, sammenhængen til centrale principper omkring den tidlige, differentierede og helhedsorienterede indsats, der tager afsæt i den enkelte kvindes/families behov, ønsker og forudsætninger. Fælles Gravidteam-ordningen forventes også fremadrettet at udgøre et centralt redskab i den konkrete tilrettelæggelse af den tværfaglige og tværsektorielle indsats.

Med afsæt i familiens behov, vejleder sundhedsplejersken i hjemmebesøgene om amning, forebyggelse af vuggedød, kost, spisevaner, barnets pleje og udvikling, søvn, vaner, forældreroller og ansvar. Sundhedsplejen har ekstra fokus på tidlig opsporing af mistrivsel omkring kontakt og samspil hos det lille barn. Derfor screenes alle spæd- og småbørn af

sundhedsplejersker på hjemmebesøg mellem 2 måneder og 15-18 måneder ved hjælp af den systematiske metode, der kaldes Alarm Distress BaBy scale (ADBB). Dette er med til at sikre målrettet sundhedsplejeindsatser og tilbud der matcher familiernes behov.

Sundhedsplejen i Skanderborg kan tilbyde ekstra besøg til familier med særlige behov. Egen læge, jordemoder, socialrådgiver og andre kan henvise til/anmode om, at familien tilbydes ekstra graviditetsbesøg og/eller yderligere besøg efter barnet er født. Sundhedsplejersken kan også i samarbejde med familien aftale ekstra besøg, hvis der er behov for det.

Eksempler på behovsindsatser på spæd- og småbørnsområdet:

Der er følgende øvrige forløb:

- Gruppetforløb for kvinder, som har det svært efter fødslen og telefonsamtale med psykolog for fædre, som har det svært efter fødslen
- Sundhedsplejens mor-barn gruppe – et gruppetilbud for sårbare nybagte mødre
- Barnevognstræf - et tilbud til forældregrupper i et lokalområde, som ønsker sundhedsplejens deltagelse i Barnevognstræf omkring et specifikt emne.
- Tryghedscirklen, som er et gruppeforløb i samarbejde med dagtilbud for forældre med børn i alderen 0-3 år, som ønsker at gå på opdagelse i forælderrollen og forbedre samspillet med deres barn
- Gravidteam møder – et udvidet samarbejde mellem familien, Fødeafdelingen, Sundhedsplejen og Børnesocialrådgivningen omkring sårbare gravide
- Et udvidet samarbejde med PPR, børnesocialrådgivningen og dagtilbud i forhold til familier, som har særlige behov
- Konsulentfunktion i forhold til generelle sundhedsemner i dagtilbud

Sundhedsplejens tilbud på skolerne

Individuelle indsatser:

- 0. klasse: Barn og forældre inviteres sammen til barnets indskolingsundersøgelse. Indholdet i indskolingsundersøgelsen er en helbreds- og sundhedssamtale med fokus på mental, social og fysisk sundhed. Derudover laves synsprøve, farvesyn, høreprøve og måling af højde og vægt. Endvidere vurderes barnets motoriske udvikling. Dette sker i samarbejde med børnefysioterapeuterne.
- 3. klasse: Med forældresamtlykke tilbydes elever i 3. klasse sundhedssamtaler i grupper med fokus på mental trivsel og klassefællesskabet. Herudover er der mulighed for individuel screening af syn, højde og vægt efter behov.
- 6. klasse: Med forældresamtlykke tilbydes det enkelte barn en sundhedssamtale med fokus på mental, social og fysisk sundhed. Derudover laves synsprøve og måling af højde og vægt.

- 8. klasse: Med forældresamtykke tilbydes den enkelte unge en udskolingsundersøgelse. Indholdet i udskolingsundersøgelsen er en helbreds- og sundhedssamtale med fokus på mental, social og fysisk sundhed. Derudover laves synsprøve og høreprøve samt måling af højde, vægt.

Forud for alle sundhedssamtaler udfylder eleverne (og i o. klasse også forældrene) et spørgeskema på BørnUngeLiv.dk, hvor de besvarer en række spørgsmål om trivsel, mental, social og fysisk sundhed, kost, motion, søvn, vaner mv. Besvarelsen bruges som afsæt for sundhedssamtalen med sundhedsplejersken. Sundhedsplejerskens opfølgende samtale med udgangspunkt i den enkelte elevs besvarelse i BørnUngeLiv.dk er med at sikre en målrettet indsats, der matcher elevens behov.

Eksempler på behovsindsatser på skoleområdet:

- Overvægtsklinik til behandling af overvægtige børn og unge (3-17 år).
- Understøttelse og uddannelse af ”Bydelsmødre”
- Konsulentfunktion i forhold til generelle sundhedsemner på skoleområdet
- Et udvidet samarbejde med PPR, børnesocialrådgivningen og skoler i forhold til familier, som har særlige behov

Anbefalingen fra Sundhedsstyrelsen i relation til skolesundhedspleje på individniveau lyder på en lovpligtig ind- og udskolingsundersøgelse (jf. Sundhedsloven) og herudover tre sundhedssamtaler og undersøgelser med alle børn. Skanderborg Kommune efterlever således ikke Sundhedsstyrelsens anbefaling med den beskrevne tilbud om skolesundhedspleje.

Sundhedspædagogiske indsatser:

- På de årgange, hvor sundhedsplejersken har individuelle sundhedssamtaler, gives der en generel tilbagemelding til lærerteamet omkring klassen/årgangen med henblik på, om der er behov for yderligere fælles indsatser. Derudover giver sundhedsplejersken en generel tilbagemelding til eleverne og evt. forældre, hvis der er behov.
- 4. klasse (og 5. klasse i 2020/2021): Sundhedsplejersken tilbyder pubertetsundervisning i klassen, for henholdsvis pigerne og drengene.
- 7. klasse: Sundhedsplejersken tilbyder ”Hvad vi tror om andre” i klassen. Denne indsats har fokus på flertalsmisforståelser, social pejling og har til formål at forebygge risikoadfærd og fremme de unges sunde valg, herunder undgå ryggestart.
- 9. klasse: Fra skoleåret 2020/2021 tilbyder sundhedsplejersken igen ”Hvad vi tror om andre” i klassen med henblik på at understøtte elevernes overgang til nye sammenhænge efter folkeskolen.

Børneterapeuterne

Fysioterapi og ergoterapi til børn og unge

Hvis et barn har brug for en særlig indsats i forhold til sanser og motorik, kan barnet få hjælp af en børneergoterapeut og/eller en børnefysioterapeut.

Det kan for eksempel være, at barnet:

- har handicap eller diagnoser, som kræver træning
- har vanskeligheder/særlige behov på de motoriske, bevægelsesmæssige og sansemæssige områder
- har fået en genoptræningsplan fra sygehuset.

Barnet kan få hjælp i hjemmet, dagplejen, vuggestuen, børnehaven på skolen og i vores motorikklinikker. Der er etableret én indgang for alle henvendelser til terapeutisk bistand, hvor en sundhedsplejerske, dagplejepædagog, daglig leder i daginstitution, socialrådgiver, psykolog i PPR (pædagogisk - psykologisk rådgivning), logopæd i PPR, egen læge (førskolebørn), eller læge på sygehus (skolebørn) kan henvise.

Når fagpersonen har lavet henvisningen, laves der på baggrund af den beskrevne problematik en vurdering af hvilken børneterapeutisk indsats barnet skal tilbydes. Børneterapi kan f.eks. være råd og vejledning til forældre og fagpersonale, observationer, undersøgelse og udredning, test af motorik og sanser, individuel træning og behandling, genoptræning efter genoptræningsplan, træning på hold, træning i varmtvandsbassin, tværfagligt samarbejde og deltagelse ved møder. Indsatsen og den terapeutiske ydelse er funderet indenfor følgende lovgivninger: Sundhedsloven, Dagtilbudsloven, Folkeskoleloven og Serviceloven.

Tandplejen

Den kommunale Tandpleje

Den kommunale Tandpleje tilbyder alle børn og unge undersøgelse og tandbehandling indtil det fyldte 18. år. Barnet indkaldes første gang til Tandplejen, når barnet fylder tre år. Tilbuddet omfatter også tandregulering. Det samlede tandplejetilbud, det vil sige undersøgelse, behandling og tandregulering, kan enten modtages på kommunale klinikker eller hos privatpraktiserende tandlæge. Det kommunale tandplejetilbud er vederlagsfrit, mens der gives tilskud til de 0-15 årige, som vælger at modtage tandplejetilbuddet hos privatpraktiserende tandlæge. For 0-15 årige, som modtager tandplejetilbuddet hos privatpraktiserende tandlæge, er der en egenbetaling på 35 procent. For 16-17 årige er tandplejetilbuddet vederlagsfrit, uanset om det modtages på kommunale tandklinikker eller på privat tandklinik.

Omsorgstandpleje

Omsorgstandpleje er et tilbud til borgere, der på grund af nedsat førlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap ikke kan benytte det almindelige private tandplejetilbud. Målgruppen vil have brug for hjælp i almindelige daglige

funktioner eller for egentlig pleje. Omsorgstandpleje kan modtages hos Skanderborg Kommunale Tandpleje, privat tandlæge eller klinisk tandtekniker.

Specialtandpleje

Specialtandpleje er et tilbud til borgere med udviklingshæmning, sindslidelse mv., som ikke kan benytte det almindelige tandplejetilbud. Målgruppen er karakteriseret af betydelig funktionsnedsættelse og vil have brug for omfattende sygepleje eller pædagogisk bistand. Specialtandpleje modtages på Sølund Tandklinik.

Socialtandpleje

Tilbuddet omfatter borgere over 18 år med særlige sociale problemer i form af gadehjemløshed. Der kan også være tale om personer, som benytter herberger, varmestuer eller væresteder, fordi de ikke kan opholde sig i egen bolig eller fordi de er hjemløse.

Herudover er det et krav, at målgruppen ikke kan benytte de eksisterende tandplejeordninger i omsorgstandplejen, specialtandplejen og praksistandplejen. Socialtandpleje modtages på Højboskolens Tandklinik.

Sundhed

Genoptræning efter hospitalsindlæggelse

En borger, der har haft hospitalskontakt, og i den forbindelse har brug for genoptræning, vil få en genoptræningsplan. Det vurderes af en hospitalslæge, om træningen skal foregå på hospitalet som specialiseret ambulans genoptræning eller i kommunen som almindelig ambulans genoptræning. Borgere fra Skanderborg Kommune kan i de fleste tilfælde selv vælge, om træningen skal foregå hos de kommunale terapeuter eller hos privatpraktiserende fysioterapeuter. Træningen i kommunalt regi varetages af terapeuter fra enten Aktivitet og Træning, Børn og Unge eller Sølund alt efter målgruppe.

For nogle borgere med udvalgte diagnoser og problemstillinger udpeges genoptræningsstedet, da det kræver særlige kompetencer eller udstyr at varetage træningen. Borgeren tilbydes som udgangspunkt en tid inden for syv dage. Hvis kommunen ikke kan leve op til tidsfristen, må borgeren vælge en privat leverandør. Den private leverandør skal have indgået aftale med KL. Træningen er gratis for borgeren. Der er mulighed for befording eller befordringsgodtgørelse, hvis borgeren ikke kan transportere sig selv eller tage offentlig transport, og samtidig opfylder nogle givne kriterier i sundhedsloven. (Sundhedsloven § 140).

Vederlagsfri fysioterapi

Vederlagsfri fysioterapi kan efter lægehenvielse gives til børn og voksne, som opfylder en række kriterier fastlagt af Sundhedsstyrelsen. Det er lægen, der vurderer, om borgeren skal henvises til træning på hold eller individuel fysioterapi. Det er udvalgte diagnosegrupper, der er berettiget til vederlagsfri fysioterapi. Tilbuddet er gratis for borgeren. Der bevilges ikke

gratis befording eller befordringsgodtgørelse til behandlingsstedet. (Sundhedsloven § 140a).

Sundhedstilbud til borgere

Kommunen tilbyder borger- og patientrettet forebyggelse og sundhedsfremme til borgere med kronisk sygdom eller risiko for udvikling af kronisk sygdom (Sundhedsloven § 119). Opgaverne er beskrevet i forløbsprogrammerne for udvalgte kroniske folkesygdomme, som indgår i sundhedsaftalerne i Region Midtjylland samt i Sundhedsstyrelsens anbefalinger for forebyggelsestilbud til borgere med kronisk sygdom. Derudover varetager kommunen tidligt forebyggende indsatser, som er besluttet lokalt. F.eks. tilbud om hjælp til rygestop.

Kommunen varetager sundheds- og rehabiliteringsindsatser for borgere med kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL), diabetes type 2, hjertesygdom, læderygmerter, depression og kræft ifølge forløbsprogrammerne. Derudover varetages indsatser til borgere med stressbelastning, øget risiko for at udvikle de nævnte folkesygdomme samt sundhedsindsatser til ledige, sygemeldte og kontanthjælpsmodtagere med livsstilsrelaterede sundhedsudfordringer.

Sundheds- og rehabiliteringsindsatserne varetages primært i Det Kommunale Sundhedscenter af fysioterapeuter, diætister, sygeplejersker, psykolog samt rygestoprådgivere. Indsatserne relaterer sig til både KRAMS 1 (Kost, Rygning, Alkohol, Motion og Søvn) og KRAM 2 (Kompetencer, Relationer, Accept, Mestring) og baseres på evidensbaseret viden eller best practice. Rygestopkurser udbydes bredt geografisk i hele kommunen.

Tilbuddene består af individuelle motiverende samtaleforløb og holdforløb med forskellige kombinationer af dialogbaseret undervisning, praktisk madlavning og fysisk træning. Udendørs træning indgår i alle de tilbud, hvor det er muligt og sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Derudover består tilbuddene af brobygning til aktiviteter og tilbud - både i civilsamfundet og i privat regi - der kan understøtte borgerne i at fastholde de opnåede mål og livsstilsforandringer.

Derudover tilbydes stresshåndteringskurser (Åben og Rolig) v. psykolog samt mestringskurser (Lær at tackle...), hvor frivillige certificerede instruktører, som har egne erfaringer med kroniske helbredsudfordringer, underviser andre i aktiv selvhjælp.

På hjerneskadeområdet og rygområdet tilbydes koordination. Indsatser og rådgivning tilrettelægges individuelt med udgangspunkt i de tilhørende forløbsprogrammer.

Misbrug

Alkoholbehandling

Borgere med alkoholproblemer kan henvende sig anonymt med ønske om behandling. Behandlingen skal iværksættes

inden 14 dage efter borgerens henvendelse og er gratis for borgeren uanset, hvor den pågældende bor. Indsatsen består bl.a. af tilbud om medicinsk alkoholbehandling i form af ambulansantabus, antabus og trangsdaempende præparater samt psykosocial behandling i form af individuelle samtaleforløb, familiesamtaler og efterbehandling individuelt eller i grupper. (Sundhedsloven § 141).

Stofmisbrugsbehandling (social behandling)

Behandling til borgere over 18 år med stofmisbrugsproblemer skal iværksættes inden 14 dage efter borgerens anmodning om behandling. Borgere, der er visiteret til behandling, kan frit vælge at blive behandlet i et andet offentligt behandlingstilbud eller privat behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, der er visiteret til efter stk. 1. Indsatsen består bl.a. af stabiliserende indsætter, individuelle samtaleforløb, familiesamtaler og efterbehandling i gruppe. Behandling til unge i alderen 13 – 17 år udføres efter bevilling fra børnesocialrådgivningen som foranstaltning efter Serviceloven § 52. (Serviceloven § 101).

Anonym stofbehandling

Anonym stofbehandling tilbydes til borgere over 18 år, der gerne vil reducere eller stoppe et forbrug af hash, kokain eller andre stoffer, og som har arbejde, er under uddannelse eller har anden tæt tilknytning til arbejdsmarkedet. Behandlingen foregår i mindre grupper i Skanderborg eller Aarhus i lokaler adskilt fra andre former for rusmiddelbehandling. (Serviceloven § 101a).

Stofmisbrugsbehandling (lægelig behandling)

Borgere, der er afhængig af opioider, tilbydes vederlagsfri lægelig behandling med afhængighedsskabende lægemidler. Behandling igangsættes inden 14 dage fra anmodning om behandling. (Sundhedsloven § 142).

Læs mere om Skanderborg Kommunes kvalitetsstandard for behandling af alkohol- og stofmisbrug på kommunens hjemmeside.

Frivilligt socialt arbejde

Skanderborg Kommune understøtter og yder økonomisk tilskud til frivilligt socialt arbejde og aktiverende og forebyggende aktiviteter for ældre. Rammerne for frivilligt socialt arbejde er beskrevet i Servicelovens § 18 og ”Vejledning om det frivillige område efter Serviceloven”. Rammerne for aktiverende og forebyggende aktiviteter er beskrevet i Servicelovens § 79 og ”Vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven”.

Standard for røgfrie miljøer i Skanderborg Kommune

Skanderborg Kommune ønsker at være en sund kommune at besøge, bo og arbejde i, hvor sundhed blandt borgere og ansatte prioriteres højt. Derfor skaber Skanderborg Kommune

røgfri miljøer og imødekommer alle borgere og ansatte, der ønsker gratis hjælp til rygestop.

Skanderborg Kommune vil være en sund og attraktiv arbejdsplads med et godt, fælles arbejdsmiljø.

Skanderborg Kommune vil give børn og unge en sund start på livet, hvor røgfri miljøer og røgfri skoletid understøtter et inkluderende fællesskab.

Skanderborg Kommune vil sikre, at alle borgere, ansatte og besøgende kan færdes i et røgfrit miljø uden at blive udsat for passiv rygning.

Røgfri arbejdstid for kommunalt ansatte

Skanderborg Kommune er en røgfri arbejdsplads, hvor rygning ikke er tilladt i arbejdstiden, hverken indendørs eller udendørs. Det gælder også e-cigaretter. På den måde er alle ansatte rollemodeller for hinanden og for kommunens børn, unge, øvrige borgere og gæster.

Røgfri arbejdstid gælder for alle ansatte i Skanderborg Kommune. Det forventes, at politikere, gæster og andre med ekstern tilknytning respekterer standarden.

Ledelsen på den enkelte arbejdsplads har ansvaret for, at alle ansatte kender til og overholder standarden i praksis.

Skanderborg Kommune understøtter ledere og medarbejdere i at få en røgfri arbejdsdag til at fungere godt for alle parter.

Røgfri arbejdstid går hånd i hånd med tilbud om gratis rygestoprådgivning.

Røgfri arbejdstid trådte i kraft den 1. januar 2020.

Røgfri skoletid for skoleelever

Der er røgfri skoletid for elever i Skanderborg Kommunes folkeskoler, specialskoler og 10. klassecenteret UCS10. Røgfri skoletid betyder, at skolens elever ikke må ryge i skoletiden, hverken på eller uden for skolens område. Det inkluderer alle former for tobaksvarer, herunder snus og tyggetobak, samt e-cigaretter.

Det forventes, at gæster og andre med ekstern tilknytning også respekterer røgfri skoletid. Ledelsen på den enkelte skole har ansvaret for, at alle kender til og overholder røgfri skoletid i praksis. Skolens medarbejdere skal understøtte håndhævelsen af røgfri skoletid.

Hvis røgfri skoletid ikke overholdes, er ledelsen forpligtet til at gå i dialog med eleven samt kontakte elevens forældre.

Ved gentagelse indkalder ledelsen elev og forældre til møde for at lave en aftale med konsekvenser. En konsekvens kan være, at eleven i en periode ikke må forlade skolens matrikel i pauserne.

Røgfri skoletid går hånd i hånd med muligheden for dialog, støtte og hjælp til den enkelte elev. Derudover kan røgfri skoletid understøttes af en flerstrengt indsat med undervisning, elevaftaler og forældreinddragelse.

Røgfri skoletid trådte i kraft den 1. august 2019.

Røgfri bygninger og adgangsforhold

I Skanderborg Kommune er alle kommunens bygninger, lokaler og køretøjer røgfri. Der må således ikke ryges i bygninger og lokaler, der ejes eller lejes af Skanderborg Kommune. Det samme gælder for bygninger og lokaler, hvor kommunen yder tilskud.

Alle skal bidrage til, at man kan færdes i røgfri miljøer ved adgangsforholdene. Derfor henstiller Skanderborg Kommune til, at adgangsforholdene gøres røgfri ved haller og idrætsfaciliteter. Henstillingen suppleres med en henvisning til et mindre synligt rygeområde.

Røgfri bygninger, lokaler og køretøjer samt henstilling om røgfri adgangsforhold gælder også ved brug af e-cigaretter.

Røgfri bygninger, lokaler og køretøjer er gældende i dag, men henstilling om røgfri adgangsforhold trådte i kraft den 1. august 2019.

Standard for røgfri miljøer trådte i kraft den 1. august 2019, dog med undtagelse af røgfri arbejdstid for kommunalt ansatte, som først trådte i kraft den 1. januar 2020.

Endvidere er der en række retningslinjer og vejledninger til at supplere personalepolitikken for, hvordan der i praksis håndteres forskellige personalepolitiske emner.

7. INTEGRATION

MRÅDER FRITIDSTILBUD HØRINGSBERETTIGET
RER VELLYKKET BORGERE INDVANDRERBAGGR
MÅL BAGGRUND INSPIRERE SKOLE FORSTÅELS
PORTMIDLER ANSVAR SELVFORSØRGELSE NÆR
ULIGHEDER GHETTODANNELSE FORSTÅELSE BI
ETNINGER POTENTIALER UDVIKLING ROBUSTHE
RGANISATIONER VIRKSOMHEDER LOKALSAMF

INTEGRATION

1. Politisk arbejdsform

Integrationsområdet i Skanderborg Kommune hører under forskellige udvalg. F.eks. hører modtagelse af flygtninge, boligindsatsen, sundhedsindsatsen og beskæftigelsesindsatsen under Arbejdsmarkedsudvalget, mens børn- og ungeindsatsen, herunder bl.a. modtagelse af børn og unge i dagtilbud og skoler, hører under Børne- og Ungdomsudvalget.

Arbejdsmarkedsudvalget afholder også dialogmøder med Integrationsrådet. Integrationsrådet kan af egen drift eller efter anmodning afgive vejledende udtalelser om den almindelige integrationsindsats i kommunen.

Udvalgene udarbejder forslag til visioner, forandringer, bevilninger, serviceniveau samt varetager kontrollen med samme, når de er vedtaget af byrådet.

Hvert udvalg tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer, herunder sikrer, at der på det enkelte udvalgs område sker inddragelse og dialog med borgere/brugere og med aftale- og kontrakt Holdere m.v.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet vedtog i december 2016 Skanderborg Kommunes Integrationspolitik.

Vision

Borgere med flygtninge- og indvandrerbaggrund deltager i samfundets politiske, økonomiske, arbejdsmæssige, sociale og kulturelle liv, på lige fod med øvrige borgere i Skanderborg Kommune.

Strategispor

Integrationspolitikken består af følgende seks strategispor:

En differentieret Integrationsindsats

Integrationsindsatsen i Skanderborg Kommune har fokus på at

sikre borgere med flygtninge- og indvandrerbaggrund muligheden for at udnytte evner og ressourcer til at indgå i de mange forskellige fællesskaber, der kendetegner kommunen. Det være sig på arbejdspladsen, i daginstitutionen eller i idrætslivet.

Vi anerkender, at borgere med flygtninge- og indvandrerbaggrund er forskellige, hvorfor indsatsen i videst muligt omfang tilpasses den enkeltes behov, ressourcer og situation.

Fælles ansvar

Det er fællesskabets ansvar, at der er muligheder, men det er den enkeltes ansvar at gribe mulighederne.

En vellykket integration fordrer dermed, at også virksomheder, foreninger og medborgere i et bredt fællesskab påtager sig et medejerskab herfor. Integrationsindsatsen er en opgave, der derfor skal inddrage lokalsamfundet, foreninger, organisationer, virksomheder, uddannelsesinstitutioner m.v.

Beskæftigelse og uddannelse

En af hovednøglerne til en vellykket integration er, at den enkelte bliver selvforsørgende gennem ordinær beskæftigelse eller uddannelse.

Beskæftigelsesindsatsen tager dels afsæt i den enkeltes baggrund og kompetencer og dels virksomhedernes aktuelle behov. Sigtet er, at den enkelte borger med flygtninge- og indvandrerbaggrund hurtigst muligt er uafhængig af offentlige ydelser, og at virksomhederne samtidig sikres de rette medarbejderkompetencer.

Deltagelse og modtagelse

Aktiv deltagelse i foreningslivet, bestyrelser, råd, nævn og lokalsamfund er generelt væsentlige faktorer for integration og demokratisk dannelse. Herigennem opnås nye relationer og netværk og for den enkelte flygtning eller indvandrer: Kendskab til det danske samfund og øgede kompetencer i forhold til arbejdsmarkedet. De nye medborgere betragtes som et aktiv for lokalsamfundet, der kan bidrage til udviklingen og sammenhængskraften lokalt.

Boliger og bosætning

I Skanderborg Kommune ønsker vi at kunne tilbyde flygtninge en bolig, der kan danne et godt udgangspunkt for integration samtidig med, at vi ønsker at boligplacere bredt i centerbyerne.

Vi tager således ved boligplaceringen i videst mulig omfang hensyn til f.eks. beliggenhed og transportmuligheder.

Vi samarbejder med boligselskaberne og private boligudlejere om at skaffe et relevant boligudbud, ligesom den enkelte opfordres til selv eller evt. sammen med andre at finde en bolig.

Det tilstræbes, at borgere med flygtninge- og indvandrerbaggrund i kraft af tilknytningen til lokalsamfundet vælger at blive boende og fortsat være aktive medborgere i Skanderborg Kommune.

Børn og familieliv

Familielivet udgør en fundamental base for både børn og voksnes trivsel, og der er rigtig mange ting at forholde sig til, når man ankommer som ny familie i Danmark. Derfor har vi fokus på at give familierne en god start, så både børn og voksne overordnet bliver trygge og fortrolige med deres nye hverdag.

Det gør vi ved at udvise fleksibilitet ved familiernes møde med f.eks. skoler og daginstitutioner, beskæftigelses-, uddannelses- og sprogindsats, styrke tilgængeligheden til fritidslivet for børn og unge, og ved generelt at have fokus på og afhjælpe de interkulturelle forskelle i det at være familie, som kan give udfordringer i mødet med det danske samfund.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER 2022

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2022.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020 og 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2020 og 2021.

5. ØKONOMI

Udgifter til integrationsområdet er indeholdt i flere andre politikområder bl.a. dagtilbud for 0 - 6-årige, skoler og pædagogiske fritidstilbud og beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skanderborg Kommune har med afsæt i integrationspolitikens vision og strategispor udpeget seks områder, hvor kommunen på integrationsområdet ønsker at gøre en særlig indsats i perioden 2019-2022. Områderne er valgt, fordi de især kalder på en fokuseret og koordineret indsats i den kommunale organisation. Dette ønsker kommunen at gøre i et tæt samarbejde med de civile aktører med det fælles mål for øje at bidrage til en vellykket integration.

De er identificeret i et samarbejde med centrale aktører på området herunder frivilligrupper, boligselskaber, politikere, råd, foreninger samt kommunalt ansatte m.v.

De seks fokusområder, der tilsammen udgør Integrationsfokus 2019-2022, er:

- Integrationsforståelse og kulturforskelle
- Sundhed og trivsel
- Viden og videndeling
- Kvinder
- Unge mænd
- Familier med komplekse problemstillinger.

Integrationsfokus 2019-2022 sikrer sammenhæng og tæt samarbejde omkring indsatsområdet på tværs af organisationen. Gennem løbende opfølgninger i projektperioden dokumenteres, evalueres og udvikles indsatserne, så det sikres, at der arbejdes efter integrationspolitikens strategispor.

8. BORGERSERVICE

ERKENDELSE MØDE VEJLEDNING SELVBETJENING
TIDSSVARENDE VELFUNDERENDE NEMME DIGITALE
E OG VIRKSOMHEDER ÅBENHED MOD HANDLEK
NG MANGFOLDIGHED RUMMELIGHED ENGAGEMENT
ÆRKSOMHED ANSVARLIGHED UDMØNTNING U
TENCEUDVIKLING SATSNING KANALSTRATEGI
EKER BORGERBUTIKKEN FORMIDLE KOORDINAT

BORGERSERVICE

1. Politisk arbejdsform

Arbejdsmarkedsudvalget arbejder med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau på borgerserviceområdet samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Arbejdsmarkedsudvalget tilrettelægger de politikformulerende og –kontrolrende processer med løbende inddragelse af interessenter og relevant ny viden. Der afholdes endvidere udviklingsdialog med kontraktholderne på kultur- og fritidsområdet.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Borgerservice omfatter den samlede service, som kommunen yder i mødet med borgerne.

Den kommunale borgerservice stiller:

- borgeren i centrum og bidrager gennem anerkendelse, vejledning

og rådgivning til det positive møde mellem borger og kommune

- tidssvarende, velfungerende og nemme digitale selvbetjeningsløsninger til rådighed for borgere og virksomheder.

Den kommunale borgerservice kendetegnes ved:

- åbenhed
- mod og handlekraft
- fællesskab og helhedstænkning
- mangfoldighed og rummelighed
- engagement og faglighed
- ordentlighed, opmærksomhed og ansvarlighed.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2022.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISKE BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020 og 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer i Budget 2020 og 2021.

5. ØKONOMI

Tabel 8.1 viser driftsbudgettet for Borgerservice

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Personlige tillæg mv.	3.549	4.756	4.756	4.805	4.805	4.805	4.805
Boligydelse og boligsikring	37.245	35.864	35.864	36.131	36.142	36.152	36.152
Administrations-bidrag til Udbetaling Danmark	13.931	13.455	13.455	13.285	13.240	13.240	13.240
Begravelseshjælp, befording mv.	1.231	1.605	1.605	1.621	1.621	1.621	1.621
Fælles driftsmæssige udgifter for Borgerservice og Biblioteket	530	295	523	291	291	291	291
I alt	56.486	55.975	56.203	56.133	56.099	56.109	56.109

Regnskab 2020

Regnskabet viser et samlet forbrug på 56,9 mio. kr. mod 57,1 mio. kr. i det ajourførte budget, svarende til et mindreforbrug på 0,2 mio. kr.

Politikområdet består af tre bevillinger – to med overførselsadgang og en bevilling uden overførselsadgang. Rammen til borgerrådgiverfunktionen er i forhold til forbrug og oprindeligt bud-get i balance.

I forhold til det samlede resultat på politikområdet med overførsel – hvilket er de 2 sidste områder – Begravelseshjælp, befording m.v. og Fælles driftsmæssige udgifter - er der et samlet mindreforbrug på 0,3 mio. kr.

Budgettet til boligsikring, personlige tillæg, varmetillæg samt administrationsbidrag vedrørende Udbetaling Danmark er ikke omfattet af overførselsadgang. Områderne viser samlet set i 2020 et forbrug og budget i balance.

Budget 2021

Der er i 2019 vedtaget en lovændring, som har konsekvenser for udgifterne til boligstøtte og personlige tillæg. Skanderborg Kommune er via lov- og cirkulæreprogrammet blevet kompenseret for merudgifterne og budgettet er derfor forøget med 354.000 kr. i 2020, 324.000 kr. i 2021 og 183.000 kr. i 2022 og frem.

Budget 2022

Med budgetvedtagelsen kom der ikke nye forandringer med økonomiske tilpasninger.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Der er åbent for fysisk fremmøde i Borgerservice på Fælleden i tidsrummet 10:00 – 13:00, torsdag tillige i tidsrummet 13:00 – 17:00. Informationen på Fælleden er bemannet den fulde arbejdstid. Endelig er det muligt for borgeren, uden for åbningstid, at bestille tid på forhånd til en række opgaver inden for borgerserviceområdet.

På bibliotekerne i Galten, Hørning, Ry og Skanderborg er det muligt at få hjælp til udvalgte borgerserviceopgaver.

Takster vedtaget i Byrådet

Gebyr vedr. folkeregisteroplysninger: 75 kr.

Gebyr vedr. bopælsattest og personnummerbevis: 75 kr.

Gebyr nyt sundhedskort, læge- og gruppeskift: 210 kr. (reguleres med satsreguleringsprocenten i december 2021.)

Gebyr legitimationskort til unge over 18 år: 150 kr. (Gebyr for legitimationskort til unge over 16 år er ved lokal vedtagelse bestemt til at være gratis for 16-17 årige)

Gebyrer, retsafgifter og morarenter

Erindringskrivelse/rykker angående krav uden udpantningsret (takst ændres ved lov) 100 kr.

Erindringskrivelse/rykker angående krav med udpantningsret (takst ændres ved lov) 250 kr.

Gebyr for underretning om udlægsforretning (lovbestemt) 450 kr.

Renter

Renter vedr. boligindskud i.h.t. boligstøtteloven.

Boligstøtte, SFO og daginstitutioner 1 % pr. påbegyndt måned.

Øvrige regningskrav i.h.t. gældende lovgivning.

9. NATUR OG MILJØ

NINGSLINJER BADESTRANDE ATTRAKTIV FRODI
AKFORSYNINGEN GRUNDEJERE SEPARATKLOAK
KLARATIONER SKOVFORYNGELSE AGENDA DRIK
KYTTE GENOPRETTE NATUROMRÅDER SAMMEN
R DRIKKEVANDSINTERESSER NEDSIVNING MILJ
NDTERING OMTANKE ANSVARLIGHED MENNES
DEVAND RENSNING RENSEKRAV VANDKVALITE

NATUR OG MILJØ

1. Politisk arbejdsform

Klima-, Miljø- og Planudvalget arbejder inden for natur og miljø med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Klima-, Miljø- og Planudvalget tilrettelægger de politikformulerende og kontrollerende processer - herunder, at der sker en inddragelse og dialog med borgere/brugere.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Natur- og miljøpolitik – Plads til alle

Visionen er: et fællesskab for alle. I Skanderborg kommune tror vi på, at gode løsninger skabes i tæt samarbejde mellem kommune og borgere. Vi samarbejder med borgere, foreninger og virksomheder om at finde løsninger på miljøproblemer, beskytte naturen, udvikle friluftsliv og skabe liv i byerne.

Aktivitet og udfoldelse skal ske under størst mulig hensyntagen til grundvandet, vandmiljøet, plante- og dyrelivet - og det fællesskab, vi har med hinanden - for vi tror på, at vi kan kombinere benyttelse og beskyttelse.

Med det mener vi, at der er rum og plads til alle former for aktiviteter i både små og store fællesskaber. At der er rammer og udfoldelsesmuligheder, som understøtter både de vilde og støjende aktiviteter, og de rolige og stille aktiviteter. At vi også tager hensyn til biodiversiteten og giver plads til det vilde dyre- og planteliv i både byer, skove og det åbne land. Og vi har fokus på klimaforandringer og vil udlede mindre CO₂, og bruge naturen og skovene til at optage den CO₂, som allerede er i atmosfæren.

Skanderborg Kommunes borgere skal have de bedste muligheder for at udfolde sig og bruge de fantastiske omgivelser, vi bor midt i. Derfor vil vi gøre det tydeligt, hvor mennesker bedst kan udfolde sig, og hvor naturen skal have ro og plads. Vi vil sikre borgerne adgang til det åbne land og skovene på et veludbygget stinet med gode faciliteter, og vi vil arrangere ture m.v., der skal fortælle om naturen og landskabet i kommunen.

Visionen skal først og fremmest udmøntes ved anvendelsen af kommunens egne arealer. Men kommunen vil også arbejde for politikken på alle arealer

gennem vores fysiske planlægning, prioritering af ressourcer og administration af love m.v.

Politikken har 7 strategispør:

- Naturen må benyttes og skal beskyttes
- Søer og vandløb må benyttes og skal beskyttes
- Skove for mennesker, natur og aktivitet
- Friluftsliv for alle
- Kulstoflagring i naturen
- Grundvand - alle har ret til rent grundvand

Miljø med plads til mennesker, natur og erhverv

(vedtaget af Byrådet 27. maj 2020)

Politik for spildevand (Spildevandsplan 2016-2020)

Mål og visioner for spildevandsforhold i Skanderborg Kommune er både defineret for kommunen i rollen som tilslutningsmyndighed og for Skanderborg Forsyning som den udførende part. Herunder redegøres for begge parter

målsætninger for spildevandshåndteringen.

Med spildevandsplanen ønsker Byrådet at sikre en miljørigtig, målrettet og langsigtet planlægning af indsatser, investeringer og udgifter på spildevandsområdet til gavn for miljøet og borgerne i Skanderborg Kommune.

Spildevand påvirker grundvandet og miljøet i søer og vandløb. Ved at undgå overløb af spildevand fra fælleskloakerede områder og sikre bedst mulig rensning af spildevandet, skal det sikres, at alle kan færdes i et rent vandmiljø med en god økologisk tilstand. Ved at sikre, at nedsivning af spildevand ikke skader grundvandet, kan borgerne i Skanderborg Kommune også fremadrettet få rent drikkevand.

Over hele landet findes der overløbsbygværker, der aflaster fra fælleskloakerede ledninger, når det regner. Skanderborg Forsyning og Skanderborg Kommune arbejder målrettet på at undgå overløb af spildevand i fremtiden.

Ved at separatkloakere fælleskloakerede områder sikrer vi, at der ikke sker overløb af husspildevand og procespildevand til vores søer og vandløb. Kloakseparering medfører, at mængden af spildevand, der skal ledes til renseanlæg, bliver betydelig mindre, mere stabil og upåvirket af nedbør.

Spildevandsplanen fastsætter desuden hvilke ejendomme i landzonen, der skal kloakeres eller have en forbedret spildevandsløsning i henhold til den statslige Vandområdeplan.

Blandt andet med udgangspunkt i Skanderborg Kommunes Natur og Miljøpolitik er målsætningerne for spildevandsområdet følgende:

- Skanderborg Kommune vil sikre en god spildevandsrensning i det åbne land og begrænse antallet af overløb med urensset spildevand fra byområderne. Vi vil beskytte vandløb og søer, hvor det giver særlig mening af hensyn til dyre- og fugleliv.
- Skanderborg Kommune vil se klimaudfordringerne som en mulighed for at skabe mere bynær natur og rekreative miljøer.
- Skanderborg Kommune skal være kendt for sine søer og vandløb. Vi vil skabe både rekreative og naturmæssige gevinster omkring søer og vandløb i kommunen.
- Skanderborg Kommune vil sikre god vandkvalitet, rent badevand og gode badestrande – samt blå flag ved et antal strande fordelt rundt i kommunen. Og vi finder løsninger på klimaforandringerne, der ikke belaster og ødelægger vandmiljøet.
- I Skanderborg Kommune har alle ret til rent drikkevand. Grundvand er en livsvigtig ressource, og rent grundvand er en forudsætning for rent

drikkevand til os alle. Derfor skal der sikres en god håndtering af spildevand og klimavand, så det ikke udgør en risikofaktor for grundvandet.

- Skanderborg Kommune vil skabe grundlag for, at kommunens spildevandsbehandling medvirker til at skabe en god miljøltilstand for grundvand og overfladevand i overensstemmelse med blandt andet EU's vandrammedirektiv.
- Skanderborg Kommune vil medvirke til at opfylde målsætningerne for vandkvaliteten i vandløb, søer og havet.
- Skanderborg Kommune har samtidig til hensigt, at alle i kommunen gennem planen skal kunne orientere sig om deres egne forhold med hensyn til eksisterende og fremtidige spildevandsforhold.

Byrådet vedtog den 28. oktober 2020 at igangsætte arbejdet med revision af spildevandsplanen.

Politik for vandforsyning og grundvandsbeskyttelse

I Skanderborg Kommune prioriteres god drikkevandskvalitet, rent og tilstrækkeligt grundvand samt sikker forsyning højt. For at sikre en helhedsorienteret beskyttelse af grundvandet arbejder Skanderborg Kommune med at understøtte samarbejdet vandværkerne imellem.

Skanderborg Kommune har tre overordnede målsætninger for vandforsyningsplanen:

God drikkevandskvalitet: Målsætning: At sikre god drikkevandskvalitet til alle borgere i Skanderborg Kommune.

Drikkevandsproduktionen i Skanderborg Kommune er baseret på grundvand, der efter en simpel filtrering gennem sandfilter kan distribueres til forbrugerne. Skanderborg Kommune vil gennem godkendelser, tilladelser og tilsyn arbejde for, at drikkevandskvaliteten for alle almene vandværker, fællesanlæg og enkelt indvindere overholder kvalitetskravene til drikkevand.

Ren og tilstrækkelig grundvandsressource: Målsætning: At sikre, at forsyning af drikkevand i Skanderborg Kommune kan ske på grundlag af rent grundvand, og at der alle steder i kommunen er en tilstrækkelig ren grundvandsressource til at forsyne nuværende og fremtidige generationer.

Skanderborg Kommune skal inden udgangen af 2017 udarbejde indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse. Indsatsplanerne skal sikre, at den nødvendige indsats for at beskytte grundvandet bliver gennemført, sådan at der også i fremtiden kan indvindes rent grundvand. Skanderborg Kommune vil arbejde for, at grundvandsbeskyttelse bliver realiseret ved, et vandsamarbejde, hvor alle kommunens almene vandværker deltager.

Sikker forsyning: Målsætning: At drikkevandsforsyningen baseres på en indvindings- og forsyningsstruktur med en høj grad af forsynings sikkerhed.

I Skanderborg Kommune er der mange mindre vandværker, der typisk har én kildeplads med en til to boringer. To boringer på samme kildeplads giver en teknisk forsynings sikkerhed i tilfælde, hvor en boring sætter ud, men giver ingen sikkerhed i forhold til en eventuel forurening af grundvandsmagasinet.

Skanderborg kommune vil med denne vandforsyningsplan arbejde for, at alle almene vandværker opnår en god forsynings sikkerhed. Enten ved at vandværkerne råder over flere kildepladser og selvstændige behandlingslinjer, eller ved at vandværkerne har mulighed for forsyning fra et nabovandværk.

Skanderborg kommune vil arbejde for et øget samarbejde omkring forsynings sikkerhed mellem vandværkerne.

Skanderborg Kommune vil desuden arbejde for, at den fremtidige vandindvinding skal ske spredt i kommunen. En spredt indvindings- og forsyningsstruktur vil øge forsynings sikkerheden i kommunen, fordi en eventuel forurening af et grundvandsmagasin eller et vandværk kan begrænses til at påvirke færre vandværker og dermed et færre antal forbrugere. Derudover vil en spredt indvinding reducere påvirkningen af de enkelte grundvandsmagasiner, samt indvirkningen på natur- og vådområder.

(Vandforsyningsplanen 2016-2024).

Skanderborg Kommune har vurderet, at det er nødvendigt at begrænse risikoen for udvaskningen af forurenende stoffer til grundvandet for at sikre den fremtidige forsyning af rent drikkevand. (Rammeplanen for grundvandsbeskyttelse 2017-2025)

Skanderborg Kommune vil målrettet beskytte sårbare områder inden for de almene vandværkers grundvandsdannende oplande, hvis det kan betale sig at lave en indsats.

Skanderborg Kommune vil gennemføre en helhedsorienteret beskyttelse af grundvandet. Indsatsen vil blive rettet mod såvel landbrugsarealer (både på dyrkningsjord og bygningslodder), som på arealer med virksomheder, offentlige og private institutioner og rekreative arealer, golfbaner, parcelhuse med flere.

Ejerstrategi for Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S

Byrådet forventes at vedtage en ny ejerpolitik for Skanderborg Forsyning i efteråret 2021 – gældende fra 1. januar 2022 med afsæt i en vision, tre strategispor om: Kerneopgaven, klimatilpasning og samarbejde og fællesskab – samt om bestyrelsen, dialogen med Skanderborg Kommune m.v.

Ejerpolitik for Renosyd 2018-2021

Byrådet forventes at vedtage en ny ejerpolitik for Renosyd i efteråret 2021.

Affaldsplan 2019-2022

Skanderborg og Odder kommuner udarbejder en fælles affaldsplan i samarbejde med Renosyd hvert fjerde år. Affaldsplanen præsenterer målsætninger og indsats, som sætter retningen for kommunernes affaldshåndtering i planperioden. Med Affaldsplan 2019-2022 fortsætter Skanderborg og Odder kommuner samarbejdet med Renosyd om at sætte nye mål for affaldsområdet. Der har hidtil været stort fokus på at gøre affald til værdi, og det arbejde fortsætter. Samtidig er ambitionen at vende udviklingen med den stigende mængde husholdningsaffald, som vi hver især producerer.

Med afsæt i kommunernes ejerpolitik arbejder Renosyd ud fra en såkaldt tredobbelt bundlinje som ramme for indsatsområder og aktiviteter: Økonomi, Miljø og Mennesker.

Inden for hver af de tre bundlinjer er der opstillet konkrete målsætninger, som sætter retning og perspektiv på de indsats, der igangsættes i planperioden 2019-2022. Målsætningerne vil således blive pejlemærker for realiseringen af affaldsplanen og danne grundlag for den daglige styring. De overordnede målsætninger i Affaldsplan 2019-2022 omfatter:

- Økonomi: Renosyd arbejder for, at kunderne oplever værdi for pengene, og at kunderne får en god serviceoplevelse med bl.a. rettidig tømning af affaldsbeholderne, og når de skal aflevere affald og får vejledning på genbrugspladserne.
- Miljø: Renosyd arbejder for, at den samlede mængde husholdningsaffald reduceres markant i de kommende år,

og at ressourcerne i affaldet udnyttes bedst muligt gennem mere genbrug og genanvendelse, med særligt fokus på plast og tekstiler.

- Mennesker: Renosyd tager socialt ansvar og bidrager til lokale fællesskaber gennem mangfoldighed i medarbejderstaben og udadvendt kommunikation og involvering.

Byrådet vedtog den 1. september 2021 at igangsætte arbejdet med en ny affaldsplan med udgangspunkt i konceptet for affaldsindsamling i 10 fraktioner.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Projektlederfunktion til multifunktionelt projekt i Illerup Ådal

Naturstyrelsen er i gang med et klimalavbundsprojekt i Illerup Ådal. Udover det hovedformål, Naturstyrelsen arbejder med i forhold til reduktion af udledning af klimagasser fra lavbundsjordene i ådalen, rummer projektet potentialer for en lang række gevinster i forhold til at udvikle og skabe adgang til natur, rekreative muligheder, forbedret vandmiljø, formidling af helt unikke arkæologiske og historiske værdier, forbedret biodiversitet og større sammenhængende naturområder. Derudover ret store potentialer for klimatilpasning og klimasikring af blandt andet ejendommene langs Vædebrovej og Alkenvej. For at udfolde de multifunktionelle potentialer i Naturstyrelsens klimalavbundsprojekt oprettes en projektlederfunktion i en fireårig periode. (Budgettet forøges med 650.000 kr. årligt i en fireårig periode fra 2022 til 2025)

Bynær skovrejsning

Skovrejsningsprojektet i Anebjerg nærmer sig sin afslutning, og næste skridt er at afdække mulighederne for bynær skovrejsning andre steder i kommunen. De overskydende anlægsmidler fra Anebjerg-projektet, som i årene 2022-2027 udgør ca. 13 mio. kr. i alt, skal anvendes til andre skovrejsningsprojekter – i første omgang i og omkring Hørning, hvor der etableres et forprojekt i et samarbejde med Naturstyrelsen.

4. OPFØLGNING PÅ POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Klimapulje

Klimapuljen skal understøtte den grønne omstilling i Skanderborg Kommune. Puljen er yderligere beskrevet under budgetaftalens ”Spor 2. Grøn omstilling”. Der afsættes 3 mio. kr. årligt. Puljen er et supplement til eksisterende budgetter. I forbindelse med næste års budgetlægning drøftes, om puljen skal vokse i takt med befolkningsudviklingen. (Budgettet forøges med 3 mio. kr. fra 2020 og frem)

De fleste af mobilitetsinitiativerne er i gang, så der bliver flere udlæg i år. Biodiesel i bybussen kører også i 2021 og 2022, så 600.000 kr. skal overføres til det formål (det er allerede aftalt).

Kun mobilitetspakken til tilflyttere når ikke at komme i gang, så 500.000 kr. skal overflyttes til 2021. Dvs. i alt 1,1 mio. kr. af klimapuljen på 2,5 mio. kr. skal overføres til 2021 (heraf er det allerede aftalt med 600.000kr.).

Forbedring af naturkvaliteten

Der afsættes 250.000 kr. årligt til lokale projekter til forbedring af naturkvaliteten i vandløb, søer og tør natur. (Budgettet forøges med 250.000 kr. fra 2020 og frem)

Der er afsluttet et restaureringsprojekt ved Sommerbækken og der er en god dialog med borgere, der ønsker at bidrage til øget biodiversitet. Skanderborg Kommune er blevet partner i ”Vild med vilje”-samarbejdet og forventer at have formidlingsmateriale klar til foråret 2021 til private haveejere, grundejerforeninger, institutioner og virksomheder mv.

Forandringen overgår til drift og er hermed afsluttet

Færre ressourcer til analyser og ekstern hjælp til sagsbehandling

Budgettet til analyser og ekstern konsulenthjælp til sagsbehandling reduceres med 105.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 105.000 kr. i 2020 og frem)

Forandringen er gennemført.

Renovering af offentlige toiletter

Der afsættes 400.000 kr. i 2019 til renovering af toiletter på Ry Havn. Renoveringen af toiletter på Mindet i Skanderborg indgår i forbindelsen med en varig indretning af torvepladsen. (Budgettet forøges med 0,4 mio. kr. i 2019)

Projektet er færdigt.

Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse

I forbindelse med implementering af otte indsatsplaner til beskyttelse af grundvandet er der behov for ekstern hjælp til

fastsættelse af erstatninger til lodsejere og til at hjælpe med, at indgåede aftaler med lodsejerne overholdes. (Budgettet forøges med 420.000 kr. årligt fra 2019 og frem)

Implementering af indsatsplanerne pågår, men er bl.a. udfordret af covid-19 restriktioner om afholdelse af fysiske møder med lodsejere.

Lodsejerdialogen føres videre virtuelt i det omfang, det er muligt.

Skanderborg Kommune har indgået aftale med SEGES om udarbejdelse af hjemmeside til brug for lodsejere, der berøres af rådighedsindskrænkninger på deres ejendom. Endvidere har Skanderborg Kommune indgået et samarbejde med Økologisk Landsforening, om gratis tilbud om omlægningstjek fra konventionel til økologi for landbrugsbedrifter i områder med særlige drikkevandsinteresser.

5. ØKONOMI

Tabel 9.1 viser driftsbudgettet for Natur og Miljø

(1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Naturbeskyttelse	865	847	2.912	804	804	804	804
Vandløbsvæsen (rådgivningsydelser, restaureringer, tilsyn med vandløb m.v.)	2.093	1.730	1.780	1.798	1.798	1.798	1.798
Miljøbeskyttelse mv. (planlægning, tilsyn og overvågningsopgaver)	1.500	1.260	1.789	1.142	1.142	1.142	1.142
Offentlige toiletter	1.298	1.168	1.168	1.196	1.196	1.196	1.196
Grønne områder og naturpladser	7.548	9.264	10.055	9.929	9.929	9.929	9.929
Skove	546	943	1.126	1.104	1.104	1.104	1.124
Skadedyrsbekæmpelse	-611	-578	-578	-602	-602	-602	-602
I alt	12.239	14.634	18.252	15.371	15.371	15.371	15.391

Positive tal = udgift, negative tal = indtægt

I kolonnen "Afvigelse" er positive tal = mindreforbrug /merindtægt og negative tal = merforbrug /mindre indtægt

Regnskab 2020

Det samlede Politikområde udviser et mindreforbrug på 1,6 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget, svarende til ca. 10,6 %.

Der forventes overført 3,6 mio. kr. i overskud fra 2020 til 2021, hvor Harlev-fredningen udgør 1,5 mio. kr., som afventer udbetaling af erstatninger, samt diverse aktiviteter med initiativer og opgaver, der ikke kunne blive udført i 2020 pga. COVID19.

Der er en forventning om at anvende overskuddet i 2021 til en højere aktivitet og dermed større udgift på grøn drift, skove og naturpleje.

Forandringen overgår til drift og er hermed afsluttet

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Klimapulje

Klimapuljen skal understøtte den grønne omstilling i Skanderborg Kommune. Puljen er yderligere beskrevet under budgetaftalens "Spor 2. Grøn omstilling". Der afsættes 3 mio. kr. årligt. Puljen er et supplement til eksisterende budgetter. I forbindelse med næste års budgetlægning drøftes, om puljen skal vokse i takt med befolkningsudviklingen. (Budgettet forøges med 3 mio. kr. fra 2020 og frem)

De igangsatte initiativer følger tidsplanen. I 2021 forventes der et samlet forbrug på ca. 1 mio. kr.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skanderborg Kommune driver i dag 23 offentlige toiletter. Der er et samlet budget på ca. 1,1 mio. kr. til rengøring, vedligehold samt vand, varme og el. Der er differentieret rengøring ved toiletterne således, at de, der er centralt placeret og mest benyttede, rengøres hele året rundt samt med hyppigere interval.

Der er truffet aftale med eksterne om drift af tre toiletter (Rodelundvej 1, ved Hotel Julsø og ved Ejer Bavnehøj).

Spildevand og vandforsyning

Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S er etableret den 1. januar 2010.

Virksomheden står for drift og anlæg af den tidligere offentlige vandforsyning samt spildevandsforsyningen i Skanderborg Kommune. Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S er 100 % ejet af Skanderborg Kommune.

Skanderborg Kommune er fortsat myndighed på området. Skanderborg Kommune skal som ejer af Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S godkende budgetterne - og dermed også taksterne. Taksterne kan altid ses på Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S' hjemmeside.

Tømningsordning

Skanderborg Kommune har en fælles, obligatorisk tømningsordning for bundfældningstanke med henblik på at sikre, at der gennemføres en sikker og miljømæssig forsvarlig tømning og bortskaffelse af slam fra bundfældningstanke i Skanderborg Kommune. Tømningsordningen varetages af Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S. Skanderborg Kommune er myndighed på området og godkender taksterne. Taksterne kan altid ses på Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S' hjemmeside. Der er udarbejdet et regulativ for tømning af bundfældningstanke.

Affald, dagrenovation og genbrugspladser

Skanderborg Kommune skal som medejer af Renosyd I/S godkende budgetterne - og dermed også taksterne. Taksterne kan altid ses på Skanderborg Kommunes hjemmeside.

Derudover findes der regulativ for husholdningsaffald, regulativ for erhvervsaffald, takster for renovation og benyttelse af genbrugspladser (erhverv).

Takster vedtaget i Byrådet for 2022

- Skadedyrsbekæmpelse: Taksten fastsættes som en promillesats på 0,052 promille af de endelige ejendomsværdier
- Miljøtilsynsgebyr - pr. time 438,18 kr. (taksterne fastsættes hvert år af Miljøministeriet i oktober)
- Overnatningsgebyr på kanolejrpladsen: 35 kr./døgn pr. person
- Kanokoncessioner - opkræves ved kanoudelejere med ret til udlejning på Gudenåsystemet: 300 kr./år pr. koncession
- Registrering af hjemmehørende motordrevet fartøj koster 200 kr. i årligt gebyr for sejlads på Gudenåsystemet
- Registreringsafgift for motordrevne fartøjer inkluderer motorbåde, sejlbåde med påhængsmotor, robåde med påhængsmotor, el både og alle andre fartøjer, der benytter sig af motor til fremdrift: 200 kr./år
- Motordrevne fartøjer, som gæster Gudenåsystemet, skal have gæstenummer, inden båden søsættes. Et gæstenummer koster 75 kr. og er gældende i 14 dage. Taksten fastsættes af Gudenåkomiteen.

10. VEJ OG TRAFIK

VEJNETTET FREMKOMMELIGHED TRAFIKSIKKERHED
KLIMAGAS PRIVATBILISME SKOLEVEJE CYKLISTER
BYER KOLLEKTIV TRANSPORT INFRASTRUKTUR VEJ
RÆNGSEL MILJØBELASTNING SAMMENHÆNGSKRA
FORBINDELSER RUTENET KØREPLANER OMSTIGNING
KAPITET MILJØBESKYTTELSE STØJGENER JERNBANER
KONSEVÆRDIER SAMGRAVNING BYGRÆNSE FUNKTION

VEJ OG TRAFIK

1. Politisk arbejdsform

Klima-, Miljø- og Planudvalget arbejder på området for vej, trafik og mobilitet med forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau. Udvalget gennemfører også politikkontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Klima-, Miljø- og Planudvalget tilrettelægger de politikformulerende og –kontrollerende pro-cesser. Udvalget sikrer, at der sker en inddragelse og dialog med borgere/brugere og med aftale- og kontrakt Holdere mv. Udvalget holder fællesmøde med Børne- og Ungdomsudvalget om trafikikkerhedsarbejdet i og ved skoler.

Klima-, Miljø- og Planudvalget afholder udviklingsdialog med Entreprenørfdelingen.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Parkering – mulighedskatalog for Skanderborg Midtby

Byrådet vedtog i 2019 et mulighedskatalog for Skanderborg Midtby. Med dette mulighedskatalog for parkering i Skanderborg Midtby sættes der fokus på udviklingen af parkeringsforholdene i Skanderborg Midtby de næste 10-15 år. Midtbyen er inde i en udvikling, hvor byen for-tættes og udbygges. Dette og ønsket om en tilgængelig midtby for

besøgende og handlende kan give udfordringer i fremtiden. Dette katalog er bl.a. en videreførelse af den vision og strategi, som blev vedtaget i 2016 i ”Politik for Skanderborg Midtby – Hellig smuk”.

Mobilitetstiltag 2020

Byrådet besluttede i 2019, at arbejdet med mobilitet i Skanderborg Kommune knyttes tæt sammen med Trafikpolitik 2016 samt kommunens klima-, energi og ressourcepolitik. I den forbindelse blev det besluttet at udarbejde en dynamisk bruttoliste over mulige nye mobilitetsinitiativer til et handlingskatalog.

Skanderborg Kommunes trafikpolitik 2016

Vi vil arbejde for, at det skal være let for kommunens borgere at komme ind og ud og rundt i kommunen. Det gælder både for den individuelle og for den kollektive trafik. Mobiliteten skal fremmes - der skal være gode muligheder for vælge mellem forskellige transportformer. Ven-tetiden skal reduceres, når den enkelte skifter transportform. Der skal være gode ventefaciliteter herunder mulighed for sikker opbevaring og parkering af cykler og biler, alt sammen understøttet af den nyeste teknologi.

I boligområder og bycentre vil vi sikre lave hastigheder og trygge vilkår for cyklister og fodgængere, så det er sikkert at færdes til og fra skole og fritidsfaciliteter. Vi vil skabe gode løsninger gennem reel inddragelse af kommunens borgere og samarbejdspartnere.

Visionen skal blive til virkelighed gennem fem strategispør:

- Fremkommelighed
- Cyklister og bløde trafikanter
- Mobilitet
- Trafiksikkerhed
- Borgerinddragelse

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER 2022

Tilretning af budgettet til vinterberedskabet

Forandringen indebærer, at budgettet til vinterberedskabet reduceres med 600.000 kr. (Budgettet reduceres med 600.000 kr. årligt fra 2022)

Genanvendelse af jord og etablering af støjvolde

Forligskredsen ønsker at sikre en øget grad af genanvendelse af jord. Ved anlægsprojekter i Skanderborg Kommune produceres der ofte overskudsjord, som kan genanvendes. Forligskredsen har et særligt fokus på at anvende overskudsjord til støjværn langs E45, hvor der også efter Vejdirektoratets igangværende arbejder, vil være huller i rækken af støjværn. Forligskredsen ønsker, at Skanderborg Kommune i 2022 gennemfører et forprojekt i samarbejde med Vejdirektoratet, Renosyd og private aktører med henblik på at afdække mulighederne for, hvordan Skanderborg Kommune kan genanvende jord til fremtidige formål. I projektet skal indgå en beskrivelse af potentialer, mulige anvendelser og placeringer til overskudsjord, økonomiske konsekvenser m.v.

Kollektiv trafik

Forligskredsen ønsker at styrke den kollektive trafik. Forligskredsen ønsker, at der i dialog med kommunens virksomheder bliver arbejdet med at finde ideer og projekter, der kan fremme bæredygtig transport til og fra virksomhederne i de store erhvervsområder i kommunen. Her bliver åbningen af Stilling Station eksempelvis et vigtigt omdrejningspunkt, der kan give hele nye muligheder for transport til og fra de mange arbejdspladser i Stilling og Hørning. Det kan f.eks. ske ved mindre omlægning og etablering af supplerende stoppesteder på de eksisterende ruter, samt etablering af stier, som gør det lettere for borgerne at benytte den kollektive trafik

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Undersøgelse af bolværket ved Ry havn
Bolværket ved Ry havn er en stor og dyr betonkonstruktion. Den trænger til et eftersyn, og derfor er det nødvendigt få undersøgt, hvordan den er bygget op, konstruktionernes sundhed samt at få lavet en vedligeholdelsesplan. (Budgettet forøges med 150.000 kr. i 2019)

Der er udført akutte småreparationer. Der udarbejdes en langsigtet renoveringsplan.

Tilslutning til Beder-Beringvej

Aarhus Kommune planlægger en vej mellem Beder og Bering, som skal stå færdig i 2024. Skanderborg Kommune vil kunne tilslutte Herredsvejen til denne nye vej. Byrådet beslutter, at administrationen skal udarbejde et forslag til budget 2020-2024 om tilslutning til Beder-Beringvejen. Der er afrapporteret til Økonomiudvalget.

Kommunal vedligeholdelse af private områder

Der laves en opgørelse over, hvor Skanderborg Kommune bruger penge på at vedligeholde områder, de ikke får betaling for. Det ønskes klarlagt, hvor vi som kommune vedligeholder torvepladser, fortove, veje og grønne områder der ikke er ejet af os, og hvad det koster på årsbasis. Miljø- og planudvalget fik en opgørelse til orientering på mødet den 3. marts 2020.

Modulvogntog på Niels Bohrsvej
Skanderborg Kommune skal søge at samle virksomhederne omkring bl.a. Niels Bohrs Vej i forhold til at se på parkerings- og adgangsforhold - både for almindelige anhängere og modulvogntog.

Nyt vejanlæg ved Niels Bohrsvej/Randersvej er blevet vedtaget i investeringsoversigten i for-bindelse med Budget 2021-2024. Der er således afsat beløb på investeringsoversigten i 2021 og 2022 til ombygning af vejanlægget Niels Bohrsvej/Randersvej. Forandringen er dermed afsluttet.

Trafiksanering Skærsåvej, Ry

Projektet behandles i udvalget og skal så vidt muligt finansieres inden for eksisterende rammer. Der afsættes således ikke et beløb til trafiksanering af Skærsåvej på investeringsoversigten. Anlægget er gennemført og taget i brug.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2021.

5. ØKONOMI

Tabel 10.1 viser driftsbudgettet for Vej og trafik

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
fælles formål: Juridisk rådgivning, trafiktællinger, licenser, skønpulje m.m	2.205	582	1.802	360	360	360	360
Vejvedligeholdelse m.v.	28.633	30.841	31.687	33.513	34.386	35.222	36.464
Belægninger m.v.	14.814	14.333	15.248	14.201	14.201	14.201	14.201
Vintertjeneste	10.878	11.910	17.910	11.402	11.402	11.402	11.402
Kollektiv trafik	27.972	27.126	29.026	28.405	28.195	28.195	28.195
Entreprenøraftdelingen (kontrakt)	1.324	0	2.256	0	0	0	0
I alt	85.827	84.792	97.929	87.881	88.544	89.380	90.622

Regnskab 2020

Det samlede Politikområde udviser i forhold til det oprindelige budget et mindreforbrug på 1,2 mio. kr. svarende til ca. 1,4 % af det oprindelige budget.

Området har en række mindreforbrug som overføres til 2021. Det drejer sig om lavere udgifter til vintertjeneste, henunder ingen forbrug på Klimabufferen. Endvidere er der igangsat færre belægningsarbejder pga. COVID-19, og på den Kollektive Trafik justeres driften ift. Midtrafik serviceniveau. Dette sker over flere år, hvorved der overføres 1,4 mio. kr.

Entreprenøraftdelingen

Entreprenøraftdelingen har overskud i regnskabet på 2,0 mio. kr., set i forhold til sidste års overskud som var på 3,3 mio. kr. er overskuddet nedbragt med 1,3 mio. kr. Entreprenøraftdelingens overskud i 2020 overføres til 2021 til buffer i forhold til optjent overtid og afspadsning samt investering i nyt materiel.

Budget 2021

Med budgetforliget 2021 er der tilført driftsmidler fra anlægsprojekterne – særlige cykelstier med 25.000 kr. fra 2021, samt driftsmidler til pulje til cykelstier, cykelstier, stituneller m.v. med 250.000 kr. i 2021 – 500.000 kr. i 2020 – 750.000 kr. i 2023 og 1.000.000 kr. i 2024.

Budget 2022

Budgettet til vinterberedskabet blev i 2022 og frem reduceret med 600.000 kr. årligt.

Afledte drift til anlægsprojekt til hovedtrappen ved Kulturhuset Skanderborg med 35.000 kr. årligt fra 2023 og frem.

ANLÆG

Tabel 10.2 viser anlægsbudgettet for Vej og trafik

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	Pulje til cykelstier, stituneller samt sikre veje til skole og fritid (sum af de 4 nedenstående og indrykkede projekter)		6.818	7.745	9.574	18.280	9.057	9.000	9.000
1.1	Pulje til cykelstier, stituneller m.v.		5.189	5.245	6.345	9.001	8.057	7.000	7.000
1.2	Sikre veje til skole og fritid		1.629	1.000	1.229	1.000	1.000	2.000	2.000
1.3	Cykelstier på Thorsvej				500	2.675			
1.4	Reserveret til særlige cykelstier			1.500	1.500	5.604			
2	Klimavej ved Ovenvande	N	454	1.205		202	1.173		
3	Udbygning af Herredsvej	U	3.896	20.520	14.100	7.744	8.015		
4	Kryds, rute 170 Hørning	U	100		100	2.897	6.771	5.471	
5	Blegindvej	U	3.073	12.168	5.740	5.605			
6	Trafikanalyser	U		250	250	250			
7	Infrastrukturproj. udbygn. Toftegårdsvej	U	4.097	4.056	5.089			2.038	
8	Afledt infrastruktur skolebyg. i Hørning	U		1.774	1.774	1.808			
9	Midtbyplanen	U		1.826	990	5.594	1.861		
10	Kommunale parkeringspladser	U				2.000	2.650		
11	Genåbning af Stilling Station (Indvies i 2022)	U	163	4.134	1.750	12.990			
12	Trafikafvikling Skanderborg Station	U	200	3.195	2.010	5.181			
13	Forlængelse af Ørstedvej, Stilling	U						5.166	-2.547
14	Herredsvejens tilslutning til Beder-Beringvej (+forundersøgelser)	U						517	
15	Vej og stistruktur, Ny skole i Ry	U					3.614	6.734	10.000
16	Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby	U		1.826		1.861	5.580		
17	Udvidelse af Stilling Landevej+forundersøgelse	U			300	623			
18	Udskiftning af elpærer til LED belysning på gadelamper	U	6.000	3.000	3.000	3.000	3.000		
19	Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej	U		2.000	700	2.038	1.325		
20	Stitunnel Virringvej / Ægirsvej, vejbidrag	U							
21	Forlængelse af Scandiavej, Låsby	U							
19	Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej	U		2.000	700	2.038	1.325		507
20	Stitunnel Virringvej / Ægirsvej, vejbidrag	U							
21	Forlængelse af Scandiavej, Låsby	U							
22	Udvidelse af Lundhøjvej, Ry	U							
23	Stitunnel under Låsbyvej ved Veng Fællesskole. For	U	92	1.826	2.734				
24	Svingbaner ved Knudhulevej og Randersvej	U			323				
25	Vejanlæg på Rådhuspladsen i Hørning	U	1.533	761	123				
26	Vejanlæg ved ny børnehave, Sølund	U	612	3.377	1.515				
27	Frueringvej: Remmerhusvej t. Holtskovvej	U	45		363				
28	Kabellægning af luftledninger	U	2.379	1.250	1.371				

Tabel fortsættes på næste side

Fortsat - Tabel 10.2 viser anlægsbudgettet for Vej og trafik

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
29	Parkeringsplads v. Kirkevej, Hørning	U	144		356				
30	Etablering mindre trafikikkerhedsprojekter	U			1.105				
31	Forbedret infrastruktur ved Sølunds Pavilloner	U			2.500				
32	Fortov langs Hjarsbækvej, Gl. Rye	N	900	395					
33	Politik for Skanderborg Midtby -ændret trafikstruktur	U	773						
34	Galten Bymidte	U	15						
35	Campus og Højvangen anlægsplan	U	243						
36	Pulje til mindre gang- og cykelstianlæg	U	46						
37	Trafikale investering, sfa. af boligområde i Galte	U	1.103						
38	Etabl. ny adgangsvej sportsanlæg Fruering	U	3.140						
39	Forlængelse af Ørstedesvej	U	125						
40	Vandforsyning til Siimtoften Ry	U	98						
	I alt	N	36.050	71.308	55.767	70.073	43.046	28.926	16.453

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Pulje til cykelstier, stituneller samt sikre veje til skole og fritid: De 4 nedenstående anlæg set tilsammen:

- 1.1 Pulje til cykelstier, stituneller mv.
For at forbedre forholdene for cyklister, er der behov for en udbygning af cykel- og stinettet, skabe forbindelser, hvor der i dag mangler, og for at sikre trafikikkerheden for cyklister og bløde trafikanter.

Puljen til cykelstier vil anvendes til de projekter, der er vurderet og prioriteret i prioriteringsmodel for cykelstier. Listen over cykelstiprojekter indeholder flere forskellige projekter. Alt fra cykelstier over større strækninger mellem byer, til mindre fodgænger- og stiprojekter i by, hvor eksisterende stisystem bindes sammen.

På MPU's april møde skal der tages stilling til en langsigtet prioritering af projekter, for at forbedre gennemførelsen af projekter indenfor den budgetterede tidshorisont.

Kvalificering sommeren 2021:

3 mio. kr. af rådighedsbeløbet i 2021 er flyttet til 2023. Det skyldes, at Rodelundvej i 2021 forsinkes, og det vurderes, at der er penge nok til færdiggørelsen heraf i 2022.

- 1.2 Sikre veje til skole og fritid
Fra 2013 til og med 2021 har der været afsat en pulje til at trafiksikre skolevejene omkring alle skoler. Der er stadig et behov for at forbedre trafikikkerheden på skolevejene samt veje til sport- og fritidsaktiviteter.

- 1.3 Cykelstier på Thorsvej
Anlægget er behandlet i Byrådet d. 23/6-2021, hvor der er givet anlægsbevilling til projektet. Projektet omhandler etableringen af enkelrettede cykelstier langs Thorsvej fra Bragesvej til Skanderborgvej.

- 1.4 Reserveret til særlige cykelstier m.v.
Anlægget er behandlet i Byrådet d. 24/2-2021, hvor der er givet anlægsbevilling til projektet. Projektet omfatter broarbejder i forbindelse med Banedanmarks elektrificeringsprojekt.

2. Klimavej ved Ovenvande
I forbindelse med byudviklingen på Søtoften i Skanderborg er der udlagt flere nye bebyggelsesområder i Lokalplan 1079 Søtoften. Søtoften, som er offentlig vej, er jf. lokalplanen beskrevet til at skulle indrettes som klimavej for de bebyggede områder. Overfladevandet / klimavandet fra de respektive bebyggelser ledes til vejens (Søtoften's) lavpunkt og derfra gennem riste via rørføring frem til Lillesø.

Lige nu afventer projektet forsyningens spildevandsplanlægning. Derfor flyttes størstedelen af rådighedsbeløbet til 2023. 200.000 kr. bibeholdes i 2022 til fortov og belysning.

3. Udbygning af Herredsvej

I takt med udbygning af erhvervs- og boligområderne ved Herredsvej, er der behov for at opgradere Herredsvej. Dette gøres ved at ændre udformningen, så vejen får et bedre forløb og enkeltrettede fælles stier på begge sider af vejen. Projektet opstartes i 2020 på den vestlige del af strækningen. I 2021

forventes opstart af den næste østlige del af strækningen, hvor der også etableres flere rundkørsler ind til de nordliggende boligområder samt ved Blegindvej.

4. Kryds, rute 170 Hørning

Projektet drejer sig om Kapacitetsanalyse/ fremkommelighedsanalyse af strækningen omkring de signalregulerede kryds, der er på rute 170 gennem Hørning. Kapacitet og ventetid ved vigepligtsregulerede kryds skal analyseres som følge af byudvikling og almindelig trafikstigning, og nogle skal evt. signalreguleres bl.a. som følge af Toftgårdsvej-udstykninng. Optimering kan medføre nye anlæg og udbygning eller ombygning af eksisterende, eller evt. ændret eller forbedret trafikstyring.

5. Blegindvej

Projektet opstartes i 2020 på den nordlige del af vejen. Projektet indebærer en omprofilering af vejen, så der kommer delt sti i begge sider af vejen. Efterfølgende gennemføres anden del af projektet på den sydlige strækning. Denne del af projektet omfatter videreførelse af stien på den vestlige side af Blegindvej, en bro, som sikrer en niveaufri krydsning for kommende skolebørn til den nye skole i Hørning, samt en rundkørsel ved Herredsvejen.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er flyttet 3 mio. kr. fra 2021 til 2022. Det skyldes at der skal flyttes en kloakledning, da broen skal være, hvor ledningen ligger i dag. Det har været svært at finde ud af, hvor kloakledningen skal flyttes hen. Ledningen er Skanderborg Forsynings. Dette har forsinket projektet. Broen bliver derfor først bygget i 2022. I 2021 udføres rundkørsel og cykelsti.

6. Trafikanalyser

Der er afsat midler til ekstern rådgiverbistand i forbindelse med trafikanalyser, som skal indgå i den fremtidige planlægning.

7. Infrastrukturproj. udbygn. Toftgårdsvej

Som følge af planlægning for ny boligudstykninng for et område nord for Toftgårdsvej i Hørning er der afsat anlægsmidler til at forbedre forholdene for særligt de bløde trafikanter. Der er gennemført en borgerinddragelsesproces til udvælgelse af de trafiktekniske tiltag, som ønskes gennemført for at forberede vej- og stinettet omkring Toftgårdsvej. Det største ønske var at få en stitunnel under Vester Allé og samtidigt forbedre stiforbindelsen fra syd mod nord. Projektet forventes opstartet i marken i efteråret 2020.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er flyttet 2 mio. kr. fra 2022 til 2024. Det skyldes, at der er indgået aftale med ekstern part om uddelegering af en del af opgaven. Kommunens betaling for udførelse af denne del forventes først i 2024.

8. Afdelt infrastruktur skolebyg. i Hørning

I forbindelse med det kommende skolebyggeri i Hørning er det nødvendigt med en række afledte infrastrukturmæssige tiltag. Der er afsat 3,5 mio. kr. til disse.

9. Midtbyplanen

Som en del af realiseringen af Politik for Skanderborg Midtby er der afsat anlægsmidler til at ændre på de trafikale forhold i byen for at gøre vejen bedre at færdes langs og på tværs, samt at gøre det hyggeligere at bo og være i midtbyen. Projektet er delt i to dele. Del et, som omhandler strækningen af Adelgade fra Mindet til Ole Lund Kirkegaards Stræde, er ombygget i 2019, og tiltagene evalueres i efteråret 2020. Del 2, som omhandler Adelgade på strækningen fra Ole Lund Kirkegaards Stræde til Vestergade, projekteres i 2021 og anlægges herefter.

10. Kommunale parkeringspladser

Efter vedtagelsen af helhedsplanen for Skanderborg Midtby, blev der foretaget en analyse af, hvad parkeringsbehovet i Skanderborg Midtby ville være, hvis rammen i Kommuneplanen blev benyttet. Samtidig er der i kraft af parkeringsfonden et krav om, at kommunen løbende anlægges parkeringspladser. Derfor finansieres dette delvist af de midler, som er i p-fonden på ca. 1,9 mio.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er flyttet 2,65 mio. kr. fra 2022 til 2023, da det vurderes, at opgaven vil forløbe over to år.

11. Genåbning af Stilling Station (Indvies i 2022)

Folketinget har vedtaget at sætte bevilling til genåbning af Stilling Station på finansloven. Der er mange elementer, som ikke er indeholdt i statens bevilling; sådanne elementer vil kun blive bygget, hvis kommunen finansierer disse.

De vigtigste af disse elementer er følgende:

- Forpladser
- Parkeringsanlæg
- Ny perronforbindelse (bro/tunnel); herunder trapper fra perroner til bro/tunnel.
- Diverse stationsinventar, f.eks. billetautomat, stationsnavneskilte og informationssystemer vedr. køreplaner mv.

Udover disse udgifter til projektet, er omfanget af anlægget ekspanderet. Anlægsprojektet indeholder en større forplads ved den gamle stationsbygning og ny stadgang ved Super-Brugsen mellem vaskehallen og Lynghøjvej. Dette resulterer i behovet for en større spunsvæg mellem Lynghøjvej og stiforbindelsen. Byrådet behandlede derfor d. 28/4-2021 sag om yderligere finansiering. Rådighedsbeløbet er nu øget med 2,8 mio. kr. Finansieringen er fundet ved omplacering af rådighedsbeløb fra projektet "Kryds, rute 170 i Hørning".

12. Trafikafvikling Skanderborg Station

Kommune og DSB har indgået en aftale om medfinansiering af et fælles projekt for at styrke trafik- og parkeringsforholde-

ne ved Skanderborg Station. DSB og Skanderborg Kommune ønsker, at stationsområdet styrkes som trafikalt knudepunkt.

Dette indebærer:

- Placering af museet i det tidligere posthus med ny indgang fra øst
- Forbedret trafikafvikling uden fjernelse/væsentlig ændring af DSB's bygningsmasse

Forbedret kort- og langtidsparkering uden fjernelse/væsentlig ændring af DSB's bygningsmasse

13. Forlængelse af Ørstedvej, Stilling

Der er planer om en privat erhvervsudstyknig i området nord for motorvejen i Stilling. I forbindelse hermed er det nødvendigt at forlænge Ørstedvej og udvide den eksisterende vej Dørupvej. Projektet skal betales af den private udstykker, men Skanderborg Kommune bliver nødt til forskudsmæssigt at betale projektet. Efterhånden som etaperne i erhvervsudstyknigen realiseres, skal udstykkeren betale for vejen. Det forventes at Skanderborg Kommune skal stå i forskud med i alt ca. 5 mio. kr.

14. Herredsvejens tilslutning til Beder-Beringvej (+forundersøgelser)

Aarhus Kommune har påbegyndt anlæg af den såkaldte Bering-Beder Vej. Med denne ansøgning ønskes der iværksat et arbejde sammen med Aarhus Kommune angående undersøgelser af mulige linjeføringer for Herredsvejens forlængelse frem til Bering-Beder Vejen. Endvidere ønskes der iværksat undersøgelser af de trafikale konsekvenser ved anlægning af en sådan vejforbindelse; herunder ændring af trafikmønstret i Hørning By. Der skal endvidere laves et økonomisk overslag for vejanlægget. Forundersøgelsen giver således et beslutningsgrund vedrørende anlæg af en evt. forbindelse til Bering-Beder Vejen.

Projektet omfatter en forlængelse af Herredsvejen frem mod den nye vej i Aarhus Kommune som udføres i Aarhus Kommune. Vejen vil betyde en aflastning af rute 170 gennem Hørning By. Vejstilslutningen er delvis beliggende i Aarhus, og projektet skal derfor udføres i samarbejde med Aarhus Kommune. Linjeføring for vejen er pt. ikke fastlagt, og der er mange hensyn til bl.a. miljø og landskab, som skal håndteres. Udgiften til vejanlægget anslås til i alt 30 mio. kr.

15. Vej og stistruktur, Ny skole i Ry

I forbindelse med planlægning af området for offentlige formål ved Knudhulevej i Ry skal veje og stier i området enten anlægges eller opgraderes. Der er tale om mange delprojekter:

Mulig stiunderføring: Dagens stitunnel under Skanderborgvej er forholdsvis lille, trang og mørk. En sådan tunnel kan føles utryk. Dette kan medføre at flere børn og unge ikke ønsker at benytte den og derfor enten krydser Skanderborgvej i niveau eller lader være med at cykle.

Ombygning af stier til skolen: Dette dækker flere forskellige projekter som er blevet kortlagt af firmaet Trafikplan i forbindelse med en analyse af kommende skoleveje.

De projekter som gennemføres er:

Bakkelyvej-Lynghoved – opgradering af skovsti til 3 meter bred dobbeltrettet cykelsti i eget trace.
Randersvej-Ry Hallerne - opgradering af grussti til 3 meter bred dobbeltrettet cykelsti i eget trace.

Krydsningshelle på Bakkelyvej v. Lynghovedvej
Krydsningshelle på Bakkelyvej v. Skærsbrovej
Belysning via Siim Mose
Sti forbi Børnegården Lynghoved – ombygning af forpladsen, bedre adskillelse af biler og cykler
Tryghed (rydning af beplantning)

Vejadkomst til skole: Overslag på hvad kommende vejanlæg til skolen vil koste. Beror på et skøn, da omfanget først kendes efter valg af projekt for skole, børnehave og hallen.

Parkeringsanlæg på skolens område: Overslag på hvad kommende parkeringsanlæg til skolen vil koste. Beror på et skøn, da omfanget først kendes efter valg af projekt for skole, børnehave og hallen.

Stier internt på skolens område: Overslag på hvad kommende stianlæg til skolen vil koste. Beror på et skøn, da omfanget først kendes efter valg af projekt for skole, børnehave og hallen.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er flyttet 10 mio. kr. fra 2024 til 2025. Det drejer sig hovedsageligt om stier og parkeringsplads indenfor skolens område, som først færdiggøres i 2025.

16. Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby

I forbindelse med planlægning af større boligudviklingsområde og ny daginstitution i Låsby, skal den eksisterende vej Klankballevej opgraderes frem til den planlagte institution. Samtidig skal torveområdet ved Låsby Kirke ombygges, og der skal udføres mindre trafikale ændringer på Hovedgaden.

Projektet er tidsmæssigt koordineret med projektudvikleren.

17. Udvidelse af Stilling Landevej+forundersøgelse

Forundersøgelser, herunder skitseforslag og vurdering af arealerhvervelsesomfang og støjforhold forud for evt. senere VVM-screening og detailprojektering, for udvidelse af Stilling Landevej og Randersvej fra 2 til 4 spor på strækningen fra Højvangen til E45, Skanderborg N. Projektet indeholder:

- Vurdering af trafikmængder, kapacitet og krydsudformning / styringsprincipper
- Vurdering og skitsering af optimeret vejforløb og udformning

■ Indledende vurdering af arealerhvervelse, afvanding, miljøforhold, fredninger mv.

■ Skitseforslag med anlægsoverslag

Det samlede anlægsoverslag lyder på 120-135 mio. kr.

Beløbet til forundersøgelse er fremrykket til 2022.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er fremrykket 300.000 kr. til 2021 fra 2022, for at påbegynde forundersøgelser og skitseprojektering allerede i år. Projektet hænger sammen med "Vejanlæg Niels Bohrsvej Randersvej". Derfor er det aktuelt at undersøge arealbehovet ved udvidelse til 4 spor, så krydset kan udbygges, så det er fremtidssikret.

18. Udskiftning af elpærer til LED belysning på gadelamper
Skanderborg Kommune har omkring 16.500 lyspunkter, hvoraf de 10.000 endnu ikke er udskiftet til LED. Byrådet ønsker at udskifte 800 armaturer til fast LED årligt, svarende til en udgift på 3 mio. kr. om året. I 2020 er investeringerne fordoblet til en værdi af 6 mio. kr., i lyset af coronakrisen, ved sag på Byrådet d. 29/4-2020. Da der er tale om energibesparende investeringer, som der er fuld låneadgang til, lånefinansieres udgifterne.

Beregnet besparelse (skøn) ved investeringer på 3 mio. kr. pr. år:

- Energibesparelse pr. år: 148.149 KW/h
- CO2 besparelse pr. år: 71,1 tons
- Strømbesparelse pr. år: 245.000 kr.

Det forventes at energirenoeringen er færdig i 2023. Rådighedsbeløbene i overslagsårene er derfor nulstillet.

Dette projekt lånefinansieres, og der er derfor et budget til lån, som ligeledes er nulstillet.

19. Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej

Det signalregulerede kryds ved Randersvej – Niels Bohrs Vej har nået kapacitetsgrænsen, og kan ikke simpelt optimeres yderligere. En større ombygning og udvidelse er påkrævet. Der vil i de kommende år ske en yderligere belastning af krydset, som følge af den igangværende store erhvervsudstyknig ved Niels Bohrs Vej, samt almindelig trafikstigning som følge af vækst i Skanderborg Kommune.

Ombygningen af krydset Niels Bohrs Vej/Randersvej skal sikre, at krydset fremover vil kunne passeres af modulvogntog.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er flyttet 1,3 mio. kr. fra 2021 til 2023. Det skyldes, at der i 2021 vil blive foretaget planlægning og projektering. Det egentlige anlægsarbejde starter i 2022. Projektet forventes derfor at strække sig ind i 2023.

20. Stitunnel Virringvej / Ægirsvej, vejbidrag

Anlægsmidler til en stitunnel under Virringvej. Anlægget finansieres af vejbidrag; deraf "indtægts"-budgettet. Projektet blev gennemført i 2018, og sikrer en sikker stiforbindelse fra de nye udstykninger på den sydlige side af Virringvej.

Budgettet til vejbidrag er flyttet til 2026, da etablering af de nye boligområder endnu ikke er afsluttet. Der mangler lokalplaner for de sidste boligområder.

21. Forlængelse af Scandiavej, Låsby

I forbindelse med mulig udbygning af erhvervsområdet ved motorvejen i Låsby, skal Scandiavej m.v. udbygges for at vejbetjene de nye områder.

Periodisering er behæftet med stor usikkerhed.

22. Udvidelse af Lundhøjvej, Ry

”I forbindelse med mulig udbygning af erhvervsområde ved Lundhøjvej i Ry skal Lundhøjvej opgraderes, og andre veje anlægges for at betjene området.”

Ovenstående er den tidligere beskrivelse af projektet. I forbindelse med revurderingen af projektet, er det fundet, at kommende erhvervsområde bør vejbetjenes fra Bakkelystvej, og udvidelsen af Lundhøjvej er derfor i stedet pga. de kommende boligområder syd for.

Budgettet afspejler nu opgradering af Lundhøjvej, som følge af boligområder, samt anlæggelse af en overordnet stamvej i erhvervsområdet.

Anlæg 23-40

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlæg i forbindelse med budgetopfølgningerne og politikerhåndbøgerne fra 2016 til 2021.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Transport af skoleelever

Kvalitetsstandarder ’befordring af elever til og fra skole og specialtilbud’ (fagsekretariatet Børn og Unge) er opdateret i 2020 og beskriver Skanderborg Kommunes serviceniveau for befordring af elever til og fra skole og specialtilbud. Kvalitetsstandarder sætter rammerne for bl.a. kommunens skolebusbetjening.

Skanderborg Kommune skal sørge for befordring mellem distriktsskolen og hjemmet eller dets nærhed for elever,

- der har længere skolevej end 2,5 km i 0.-3. klassesetrin
- der har længere skolevej end 6 km i 4.-10. klassesetrin
- der har kortere skolevej, hvis hensynet til elevernes sikkerhed i trafikken gør det særligt påkrævet. Det er politiet og kommunen, der afgør, om en skolevej er trafikfarlig.

Kollektiv flextrafik

Flextur

Skanderborg Kommune har i 2015 indført Flextur og gratis Flextur for unge (Flextur Ung). Flextur er en del af den kollektive trafik og kan benyttes af alle. Der kan køres fra dør til dør i tidsrummet kl. 6.00 – 24.00 alle ugens dage, bortset fra den 24. og 31. december. Man vælger således selv, hvornår man vil afsted, og der er ingen stoppesteder og køreplaner.

Man kan køre med Flextur i hele Skanderborg Kommune for 4 kr. pr. km, dog minimum 30 kr. pr. tur. Man kan også køre

til Favrskov, Horsens (3 knudepunkter i Horsens Midtby) og Odder Kommune (4 knudepunkter i Odder) for 4 kr. pr. km., mens en tur til Silkeborg Kommune koster 7 kr. pr. km. Krydses kommunegrænsen til Aarhus koster turen 14 kr. pr. km. Turene koordineres af Midttrafik og køres med taxa, personvogn eller liftvogn. Der kan være andre kunder med på turen, og derfor kan bilen køre en omvej.

Flextur skal bestilles senest 1 time før afhentning og kan bestilles via telefon, online eller via app.

Flextur Ung

Unge med Ungdomskort kan køre gratis med Flextur i hele Skanderborg Kommune alle hverdagsaftener kl. 18 til 23 samt i weekenden/helligdage kl. 6-24. Man kan køre i hele Skanderborg Kommune, dog ikke internt i byerne Skanderborg, Hørning, Galten og Ry. I Skanderborg by kan man køre til/fra de fire knudepunkter Campus, Fælleden, stationen og busterminalen (Møllegade).

Man skal oprette sig som bruger via Skanderborg Kommunes hjemmeside, og man bestiller gratis Flextur for unge hos Midttrafik online eller via app.

Plustur

Skanderborg Kommune har i 2020 indført Plustur. Hvis man har langt til det nærmeste stoppested kan man bestille en Plustur til det nærmeste knudepunkt, hvor man kan skifte til bus eller tog. I kommunen har vi Plustur-knudepunkter på Skanderborg Station, Ry Station, i Låsby, på Galten Torv og på Hørning Station. Plustur kører fra adresse til det nærmeste knudepunkt eller omvendt.

En Plustur koster altid det samme som en 2-zoners billet og bestilles via Rejseplanen.

Asfalt i åbent land

Skanderborg Kommune har i 2012 indgået funktionskontrakt med NCC Roads A/S for alle belægninger på veje i åbent land. Kontrakten løber frem til 2027. NCC Roads A/S udlægger asfalt helt eller delvis på en række veje de kommende år. Se hvilke [her](#):

Vedr. asfalt inden for bygrænser har Skanderborg Kommune indgået aftale med NCC om at udlægge ny asfalt på nogle af vejene i kommunen inden for byskiltet. Udlægningen af asfalten i byerne sker efter koordination med andre arbejder på og under vejene, eksempelvis Skanderborg Forsyning. Skanderborg Forsyning er eksempelvis i gang med omfattende kloaksepareringsprojekter i Låsby. Projektet er næsten færdigt der kommer slidlag på til august, men de er i gang i Stjær. Se hvilke [her](#):

Vinterregulativ

Veje, stier og pladser i Skanderborg Kommune er med hensyn til vintervedligeholdelse opdelt i fire klasser (A, B, C og D), hvor Skanderborg Kommune kun rydder på A, B og C-veje. De nærmere bestemmelser for snerydning, glatførebekæmpelse

og renholdelse i de forskellige kategorier fremgår af vinterregulativet, se [her](#):

Grundejerners opgaver og forpligtelser

På private fællesveje og private fællesstier er det lodsejerne selv, der har pligt til at rydde sne og bekæmpe det glatte føre både på kørebanen og på fortovene. Grundejere skal holde fortovene ud for egen ejendom rene, ryddet for sne og bekæmpet for glat føre ved saltning eller grusning. Postbuddet og renovationsmedarbejderen skal kunne komme frem, så der skal også være ryddet på trapper, havegange omkring affaldsstativer og andre steder, hvor der er behov for det.

Veje

Skanderborg Kommune rydder sne og bekæmper det glatte føre ved at salte eller gruse på de offentlige veje. Arbejdet udføres efter en prioriteret rækkefølge alt efter, hvor vigtige de enkelte veje er for trafikken. I korte træk rydder Skanderborg Kommune vejene efter følgende prioritering: A-vejene er de vigtigste og mest trafikerede veje; B-vejene er vigtige veje med betydning for den kollektive trafik; C-vejene er uden stor betydning for trafikken.

A-vejene ryddes og saltes hurtigst muligt døgnet rundt alle ugens dage.

B-vejene ryddes og saltes mandag til lørdag i tidsrummet kl. 04.00 - 20.00, samt søn- og helligdage i tidsrummet kl. 05.00 - 18.00.

C-vejene ryddes og saltes efter, at indsatsen på de øvrige veje er afsluttet og kun inden for normal arbejdstid (mandag til torsdag kl. 07.00 - 15.30 og fredag kl. 07.00 - 12.00). Snerydning iværksættes kun undtagelsesvis og kun ved kraftig drivedannelse eller når snelaget overstiger 15-20 cm. Der saltes eller gruses kun undtagelsesvis på disse veje

Stier og pladser

På offentlige stier og pladser rydder Skanderborg Kommune stier og pladser for sne og bekæmper det glatte føre efter en lignende prioritering.

Fortove

Hvor Skanderborg Kommune er grundejer holder de fortovene rene, ryddet for sne og bekæmpet for glat føre.

11. ERHVERV, TURISME OG INTERNATIONALT SAMARBEJDE

ANKURRENCEEVNE RESULTATKONTRAKTER PART
ER TURISTSERVICE UDDANNELSESSTED MARKED
ETAJLHANDELSPOTETIALE OPFØLGNING STYRE
TIV HANDLINGSORIENTERET BYGGELØSNING M
MEVILKÅR OPMÆRKSOMHED AKTIVITETER KON
TEKNOLOGI TESTFACILITETER BÆREDYGTIG ME
KLING REGIONAL ARBEJDSKRAFT KOMPETENC

ERHVERV, TURISME OG INTERNATIONALT SAMARBEJDE

1. Politisk arbejdsform

Økonomi- og Erhvervsudvalget udarbejder rammebetingelser for erhvervslivet og turismen og motiverer til internationalt samarbejde. Økonomi- og Erhvervsudvalget formulerer forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau og arbejder med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Økonomi- og Erhvervsudvalget samarbejder med erhvervslivets parter gennem blandt andet ErhvervSkanderborg, kommunens detailhandelsforeninger samt VisitAarhus.

Der indgås årligt resultatkontrakt med ErhvervSkanderborg og Erhvervs Midtjylland med henblik på at sikre en god erhvervsservice til de lokale virksomheder.

Der indgås resultatkontrakt med Fonden VisitAarhus med henblik på udvikling af turismefremmeindsatsen. Tilsvarende er der samarbejdsaftaler med cityforeningerne om udvikling af byernes detailhandelspotentialer.

Der er årlige opfølgninger på de indgåede kontrakter.

Der blev den 24. maj 2018 indgået aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti om forenkling af erhvervsfremmesystemet, herunder den kommunale turismefremme. Som konsekvens heraf har Skanderborg

Kommune pr. 1. januar 2020 indgået resultatkontrakt med Fonden VisitAarhus om den kommunale turismefremmeindsats.

Skanderborg Kommune deltager også i det tværkommunale samarbejde Business Region Aarhus, hvor borgmesteren og kommunaldirektøren deltager i den politiske og administrative styregruppe og i det fælles regionale/kommunale EU-kontor i Bruxelles.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Erhvervspolitik

Byrådets erhvervspolitiske vision er følgende:

I Skanderborg Kommune kendes vi på, at det er attraktivt og nemt at drive virksomhed. Gang på gang får vi flotte placeringer, når temperaturen på det lokale erhvervsklima tages. Det forpligter!

Vi gennemfører på daglig basis en række indsatser på erhvervsservice og erhvervsfremme, som er præget af kvalitet og engagement. Det skal vi blive ved med! Det gode arbejde skal fastholdes og udbygges, så vi sikrer, at Skanderborg Kommune er blandt de tre bedste erhvervskommuner, når temperaturen på det lokale erhvervsklima tages.

Vi skal være et forbillede for, hvordan virksomheder og kommuner kan samarbejde. I Skanderborg Kommune skal erhvervslivet kunne møde kommunen som en helhed. Vi værner om det unikke samarbejde, vi har mellem kommune og virksomheder, fordi vi tror på, at løsninger på morgendagens udfordringer skabes bedst i fælleskab.

For at realisere den erhvervspolitiske vision arbejdes der ad fem strategispør:

1. Tæt dialog og samarbejde med erhvervslivet

Fordi det unikke fællesskab, vi har mellem kommune, virksomheder og organisationer, er fundamentet for en fortsat erhvervsmæssig vækst.

2. Østjylland som ét stærkt vækstcenter
Fordi stærk interessevaretagelse og vækst kræver, at hele Østjylland står sammen.

3. Mobilitet og Infrastruktur
Fordi en effektiv og velfungerende infrastruktur styrker vores bosætning og sikrer, at varer og arbejdskraft let kan komme til og fra områdets virksomheder.

4. Erhvervsservice
Fordi en velfungerende erhvervsservice gør det nemt at drive og udvikle sin virksomhed i Skanderborg Kommune.

5. Tiltrækning og fastholdelse af virksomheder
Fordi stærke og innovative virksomheder skaber arbejdspladser for borgerne i vores område og danner grundlag for velfærden i vores kommune.

International politik

Byrådet har følgende politik på det internationale område:

- Internationalt samarbejde skal styrke den mellemfolkelige forståelse

og give borgere, foreninger og organisationer mulighed for samarbejde på tværs af landegrænser.

- Internationalt samarbejde skal sikre videns- og erfaringsudveksling og bidrage til udvikling af den kommunale opgaveløsning.
- Internationalt samarbejde skal understøtte medarbejdernes faglige og personlige udvikling og medvirke til at gøre Skanderborg Kommune til en attraktiv arbejdsplads for nuværende og kommende medarbejdere.
- Internationale samarbejdsmuligheder med erhvervsrelevans skal formidles til kommunens virksomheder og andre relevante aktører.

Turisme

Byrådet vedtog i juni 2019, at turismeindsatsen fremadrettet sker i VisitAarhus, som er et destinations-samarbejde mellem Aarhus, Silkeborg, Skanderborg, Norddjurs og Syddjurs kommuner.

Destinationssselskabet er et resultat af

vedtagelsen af Ny Lov om Dansk Turisme og Ny Lov om Erhvervsfremme, som har til formål at forenkle den offentlige turismefremmeindsats med henblik på at understøtte stærkere destinationer og skabe bedre sammenhæng i turismefremmeindsatsen. Skanderborg Kommune tiltrådte samarbejdet pr. 1. januar 2020.

§17, stk. 4 udvalg om erhvervslivet, herunder turist erhvervets, vilkår

I perioden august 2020 – juni 2021 arbejdede et §17, stk. 4 udvalg med hvordan rammevilkårene for det lokale erhvervsliv kunne styrkes. Udvalget arbejdede inden for tre tematikker:

- Udvikling af detailhandlen
- Udvikling af turisme og oplevelseserhvervet
- Udviklingen af det generelle erhverv og tiltrækning af virksomheder

Resultat af udvalgsarbejdet var 16

konkrete anbefalinger, som blev præsenteret for Byrådet i juni 2021. Økonomiudvalget vedtog i august 2021 en prioritering af de forskellige forslag, herunder at opgaven med at udarbejde en ny erhvervs politik på baggrund af anbefalingerne oversendes til det kommende Byråd.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Bedre placering på Dansk Industris undersøgelse af kommunernes erhvervsvenlighed

Forligskredsen er enig om, at kommunens placering på Dansk Industris liste over kommuner-nes erhvervsvenlighed skal forbedres fra den aktuelle 19. plads til en top-10 placering. I den forbindelse skal placeringen på parameteret ”Brug af private leverandører” forbedres. Derfor skal Direktionen senest 1. kvartal 2022 udarbejde forslag til Økonomiudvalget til, hvordan placeringen på dette parameter kan forbedres. Herefter træffer Økonomiudvalget beslutning om igangsætning af konkrete tiltag.

4. OPFØLGNING PÅ POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Tilskud til ErhvervSkanderborg fastholdes på eksisterende niveau

Forligsparterne er enige om, at Skanderborg Kommune er en erhvervsvenlig kommune. Skanderborg Kommune skal være frontkommune, og vi går derfor efter en høj placering i erhvervsvenlighed i DI’s opgørelse.

I Budget 2019-2022 besluttede Byrådet at justere betalingen for resultatkontrakt for ErhvervSkanderborg efter en vurdering af forventet fremtidig opgavefordeling mellem ErhvervSkanderborg og det nye erhvervshus, Erhvervshus Midtjylland. De ydelser, ErhvervSkanderborg leverer og udfører for Skanderborg Kommune, forventes imidlertid ikke længere varetaget i fornøden grad af Erhvervshus Midtjylland. Betalingen fastholdes derfor på niveauet for 2019, hvorfor budgettet tilføres 250.000 kr. (Budgettet forøges med 250.000 kr. fra 2020 og frem)

Budgettet er udmøntet og forandringen er dermed gennemført.

Samarbejde med Eisenach

Der afsættes 40.000 kr. til samarbejdet i 2020. Der skal tages stilling til samarbejdet med Eisenach før næste års budgetlægning. (Budgettet forøges med 40.000 kr. i 2020) Grundet corona er forandringen overflyttet til første halvår af 2022. Der udestår 40.000 kr. i uforbrugte midler til samarbejdet med Eisenach.

Reduktion i restpulje under turisme

Restpuljen på 325.000 kr. reduceres med 200.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2020 og frem) Budgettet er udmøntet og forandringen er dermed gennemført.

Harmonisering i forhold til centerbyernes julebelysning Den kommunalt finansierede julebelysning i Skanderborg By bortfalder. Budgettet reduceres med 60.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 60.000 kr. i 2020 og frem) Forandring er gennemført. Dialog med Skanderborg Cityforening forestår.

Fortsat arbejde med helhedsplan for Himmelbjerget

Byrådet har vedtaget vision og principper for en Helhedsplan for Himmelbjerget - en vigtig fortælling om Himmelbjerget som demokratiets bjerg. Den igangværende dialog med lokale parter og borgere fortsætter, og når det endelige projekt skabes, sker dette ligeledes i dialog.

For at realisere visionen og principperne for udviklingen af Himmelbjerget vil Byrådet søge samarbejde med fonde, der har interesse i at medvirke til at føre Himmelbjerget som nationalt klenodie frem til en tidssvarende og attraktiv destination med en vigtig fortælling, enestående naturoplevelse og som motor for udviklingen af turisterhvervet.

Frem mod næste budgetlægning søges mulighederne afdækket, således at der ved budgetlægningen for 2020-2023 kan foreligge et kvalificeret, evt. etapeopdelt bud på, hvordan helhedsplanens vision og principper kan realiseres og finansieres. (Budgettet forøges med 2,0 mio. kr. i 2020)

Der er indledt et samarbejde med RealDania omkring udvikling af et forprojekt. Forandringen skal videreføres.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Branding af Skanderborg Kommune ved aktiviteter i regi af Skanderborg Håndbold

Midlerne til branding af Skanderborg Kommune ved aktiviteter i regi af Skanderborg Håndbold forøges med 200.000 kr. i årene 2021 og 2022. (Budgettet forøges med 200.000 kr. i 2021 og 2022)

Samarbejde med Eisenach

Der afsættes 40.000 kr. til samarbejdet i 2020. Der skal tages stilling til samarbejdet med Eisenach før næste års budgetlægning. (Budgettet forøges med 40.000 kr. i 2020)

Der er ikke taget endelig politisk stilling til spørgsmålet. Fortsat arbejde med helhedsplan for Himmelbjerget Byrådet har vedtaget vision og principper for en Helhedsplan for Himmelbjerget - en vigtig fortælling om Himmelbjerget som demokratiets bjerg. Den igangværende dialog med lokale parter og borgere fortsætter, og når det endelige projekt skabes, sker dette ligeledes i dialog.

For at realisere visionen og principperne for udviklingen af Himmelbjerget vil Byrådet søge samarbejde med fonde, der har interesse i at medvirke til at føre Himmelbjerget som nationalt klenodie frem til en tidssvarende og attraktiv destination med en vigtig fortælling, enestående naturoplevelse og som motor for udviklingen af turisterhvervet.

Frem mod næste budgetlægning søges mulighederne afdækket, således at der ved budgetlægningen for 2020-2023 kan foreligge et kvalificeret, evt. etapeopdelt bud på, hvordan helhedsplanens vision og principper kan realiseres og finansieres. (Budgettet forøges med 2,0 mio. kr. i 2020)

Der er indledt et samarbejde med Real Dania omkring udvikling af et forprojekt. Der er tilknyttet eksterne rådgivere til arbejdet. Foranalysen færdiggøres i oktober 2021, hvorefter der skal følges op med forslag til realisering. Forandringen skal videreføres i 2022.

5. ØKONOMI

Tabel 11.1 viser driftsbudgettet for erhverv, turisme og internationalt samarbejde

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Turisme	2.538	2.509	2.574	2.624	2.624	2.624	2.624
Internationalt samarbejde	227	221	221	224	224	224	224
Business Region Aarhus	659	665	669	665	665	665	665
Erhvervsservice og iværksætteri	3.180	3.093	3.093	3.140	3.140	3.140	3.140
Diverse formål – Markedsføringsbidrag, håndbold m.m.	553	662	662	656	452	2	2
Helhedsplan Himmelbjerget	1		1.891				
I alt	7.158	7.150	9.106	7.309	7.105	6.655	6.655

Regnskab 2020

Udvikling af Himmelbjerget har en overførsel på i alt 1.893.000 kr. vedr. ramme til udvikling af Himmelbjerget fra regnskab 2020 til budget 2021, svarende til restbeløbet på de oprindeligt afsatte midler til projektet på 2,0 mio. kr.

Budget 2021

Ved budgetforliget 2021 er midlerne til branding af Skanderborg Kommune gennem Skanderborg Håndbold øget med 200.000 kr. i årene 2021 og 2022.

Budget 2022

Der er ingen forandringer med økonomiske konsekvenser for området i 2022.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skanderborg Kommunes virksomheder sikres god og effektiv service gennem resultatkontrakterne med ErhvervSkanderborg, VisitAarhus og Erhvervshus Midtjylland, samt gennem bidraget til Central Denmark EU Office (regionskontor i Bruxelles udgjort af de 19 midtjyske kommuner og Region Midtjylland).

Sideløbende med udvikling og implementering af ændringer i erhvervsfremmesystemet fastholdes og udbygges den gode og effektive service for kommunens virksomheder

DEN SAMMENHÆNGENDE BØRNEPOLITIK

– politikområdet Børn og Unge

Den samlede budgetramme for Børne- og Ungeområdet er på 1,1 mia. kr. i 2022. På Børne- og Ungeområdet har Byrådet én overordnet politik for hele området samt tre underliggende politikker:

■ Den sammenhængende børnepolitik

- Den bedste start på livet

- Skolepolitikken

- Ungdomspolitikken.

Den sammenhængende børnepolitik er således paraplypolitik for hele børne- og ungeområdet og præsenteres i sin helhed i det følgende.

Herudover har Byrådet vedtaget følgende strategier på området:

■ Inklusionsstrategi

■ Forebyggelses- og familiestrategi

■ Digitaliserings- og IT-strategien for skoler

På skoleområdet er der derudover følgende standarder:

■ Standard for elever i skriftssprogsvanskeligheder

■ Standard for opfølgning og handling i forhold til elevfravær

Strategierne har til formål at understøtte arbejdet med en realisering af visionen i den sammenhængende børnepolitik og er styrende for, hvordan vi arbejder med børn, unge og deres familier i Skanderborg Kommune.

Børne- og Ungeområdet er budgetmæssigt inddelt i 3 politikområder:

■ Dagtilbud 0-6 årige

■ Skoler og pædagogiske fritidstilbud

■ Børn og unge med særlige behov.

Derudover ligger der under politikområdet Sundhedsfremme og forebyggelse også Sundhedstjenesten og Tandplejen, der hører under Undervisnings- og Børneudvalget. Her er politikkerne på børn- og ungeområdet, samt Sundhedspolitikken bærende.

Den sammenhængende børnepolitik

Den sammenhængende børnepolitik var i høring hos kommunens skole- og forældrebestyrelser i forbindelse med den første udgave, der blev godkendt af Sammenlægningsudvalget for NySkanderborg Kommune den 13. december 2006 og trådte i kraft 1. januar 2007. I herværende udgave er der foretaget en mindre revidering og opdatering af politikken.

Den sammenhængende børnepolitik kan på mange måder betragtes som en ”paraply-politik” for en række mere specifikke politikker på børne- og ungeområdet.

Indledning og baggrund

Sammenhængende børnepolitik set i et sundhedsfremmende perspektiv

Målet med den sammenhængende børnepolitik er:

- At sikre, at der arbejdes mod fælles mål på tværs af organisatoriske og faglige grænser.

- At sikre, at kommunens samlede indsats vurderes ud fra de opstillede mål og resultatkrav.

- At borgere og brugere kan se, hvad de kan forvente sig af kommunens indsats.

Politiske visioner

Alle børn og unge i Skanderborg har ret til et godt børne og unge liv, hvor børn/unge overvejende har oplevelsen af glæde, trykthed, engagement, begejstring og robusthed i forhold til livets udfordringer.

Det betyder, at forældrene og Skanderborg Kommune er fælles om ansvaret for at sikre:

- At alle børn/unge mødes af voksne, der viser omsorg, nærvær og engagement. Og som har tid til fordybelse.

- At børn/unge behandles som ”hele mennesker” – med sociale, følelsesmæssige, kognitive og fysiske behov.

- At børn/unge bliver mødt med fokus på ressourcer og potentialer.

- At børn/unge mødes med respekt og anerkendelse.

- At børn/unge bliver understøttet i at udvikle styrke og robusthed til at klare udfordringer og modgang.

- At børn/unge gives vilkår det giver mulighed for fordybelse – og for at være sig selv.

- At børn/unge støttes i at kunne indgå i gode fællesskaber og venskaber.

- At børn/unge får gode erfaringer med mangfoldighed og forskellighed – såvel socialt som kulturelt. At børn/unge får gode erfaringer med at de – uanset adfærd – har mulighed for at få hjælp og støtte fra voksne.

Samarbejdet omkring børn og unge, bør således have fokus på:

- At samarbejdet mellem de professionelle og forældrene bygger på gensidig respekt og åbenhed.

- At de professionelle inddrager forældre og børn i alle forhold som vedrører børnenes udvikling og trivsel.

- At alle aktører i en samarbejdsrelation kan opleve, at de kan være i relationen med en oplevelse af værdighed.

- At der igangsættes tiltag med fokus på tidlig støtte til forældre, som kan være usikre overfor forældrerollen/ ansvaret.

Udvikling af de pædagogiske miljøer bør således have fokus på:

- At der udvikles rummelige pædagogiske miljøer med plads til mangfoldighed og forskellighed.

- At der udvikles pædagogiske miljøer med plads og mulighed for udfoldelse.

- At der igangsættes pædagogiske udviklingsprocesser, som bryder de negative sociale udviklingsmønstre.

- At der udvikles gode arbejdsvilkår for alle ansatte i de pædagogiske institutioner – herunder mulighed for efteruddannelse.

Faglige målsætninger

For at leve op til den overordnede politiske vision er det vigtigt at alle aktører omkring barnet og den unge arbejder ud fra et sundhedsfremmende perspektiv kendetegnet ved et fælles fokus på børn og unges ressourcer, potentialer og handlemuligheder.

Ansvarsplacering og tværfagligt samarbejde

Det er formålet:

- At alle, der arbejder med børn og unge, tager ansvar for at arbejde forebyggende og sundhedsfremmende inden for deres fagområde.

- At det enkelte lokalområde/distrikt tager ejerskab på, at alle fagpersoner tænker helhedsorienteret og arbejder sammen med udgangspunkt i barnets/den unges trivsel.

- At det sikres, at den medarbejder, der ser et problem, er i stand til at handle på det.

- At der tages udgangspunkt i forældrenes og børnenes/ de unges forventninger i forhold til fremtiden.

- At samarbejde og kommunikation mellem det pædagogiske personale og det tværfaglige professionelle team er præget af ligeværdighed, åbenhed og tillid.

- At det tværfaglige distriktssamarbejde er fundament for, at der tages ejerskab lokalt, og for at der arbejdes med muligheder i lokalområdet.

- At det tværfaglige distriktssamarbejde har overblik over de ressourcer, der kan trækkes på i den konkrete situation.

Inddragelse og aktiv deltagelse

Det er formålet:

- At de professionelle inddrager børn og forældre i alle forhold, som vedrører børnenes udvikling og trivsel.

- At samarbejdet mellem forældre, børn og professionelle bygger på respekt, værdighed og åbenhed.

Overgange

Det er formålet:

- At en overgang er en positiv udfordring, hvor man får mulighed for at vokse.

- At der fokuseres på ressourcer og potentialer.

- At overgangene skal være styret af dialog, samarbejde og fællesskab.

Nøgleordene er:

- Trykthed

- Åbenhed

- Respekt

Tidlig indsats - rettidig indsats

Det er formålet:

- At den der ser problemet er ansvarlig for handling såvel internt som eksternt.

- At der er fleksible og let tilgængelige arbejdsgange i det professionelle fællesskab.

- At indsatsen er samlet og koordineret.

- At forældre og medarbejdere sikres adgang til hurtig faglig og professionel refleksion.

Rummelighed og inklusion

Det er formålet:

- At skabe rummelige og inkluderende pædagogiske miljøer præget af accept og et godt arbejdsklima.

- At skabe rummelige og inkluderende pædagogiske miljøer med fokus på trivsel, muligheder og ressource.

- At skabe rummelige og inkluderende pædagogiske miljøer med fokus på bæredygtige fællesskaber. At institutionen tager ejerskab i forhold til risikobørn, så man ud fra en samlet vurdering tilbyder den bedst mulige løsning for barnet. Dette skal om muligt ske ud fra princippet om nærhed og mindste indgreb.

Fælles pædagogisk tænkning/ fælles sprog

Det er formålet:

- At alle faggrupper møder forældrene, børnene og de unge ud fra en anerkendende tilgang.

- At alle aktører omkring børn og unge samarbejder fordomsfrit og ligeværdigt.

- At udvikle et fælles sprog og fælles termer i det tværfaglige samarbejde.

- At ledere og medarbejdere har et højt kompetenceniveau i kraft af en løbende opkvalificering mht. viden, færdigheder og holdninger.

- At det pædagogiske personale forstår barnets/den unges problemer i den sammenhæng, problemerne optræder, og at barnets/den unges trivsel er afhængig af de relationer, barnet/den unge indgår i.

Innovative og effektive miljøer

Det er formålet:

- At arbejdet med innovation og effektivisering løbendes styrkes med henblik på at frigøre ressourcer til kerneydelserne.

12. DAGTILBUD TIL 0 – 6-ÅRIGE

ICENIVEAU BØRNEPOLITIK FRIVILLIGE BEVILLI
ELSE BARNELIV VOKSENRELATIONER FORÆLD
L KOST PROFESSIONELLE FAMILIER VEJLEDNIN
GLIGHED AUTENCITET PÆDAGOGIK LÆREPLAN
T EMPATI RESPEKT ROLLEMODEL LIVSVANER
OG UDVIKLING MANGFOLDIGHED KREATIVITET
LDIGHED INKLUSION RUMMELIGHED SPECIALIM

DAGTILBUD TIL 0-6-ÅRIGE

1. Politisk arbejdsform

Børne- og Ungdomsudvalget arbejder på politikområdet Dagtilbud til 0-6-årige med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Børne- og Ungdomsudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrolrende processer. Dagtilbudsområdet er omfattet af Den sammenhængende børnepolitik, Den bedste start på livet, Inklusionsstrategien samt Forebyggelses- og familiestrategien.

På dagtilbudsområdet er der følgende kontrakt Holdere: Dagplejen, fem dagtilbud, tre selvejende institutioner samt 13 dagtilbud under Fællesledelse/landsbyordninger. Derudover understøttes dagtilbudsområdet af den aftalestyrede enhed Fagsekretariatet Børn og Unge.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet vedtog den 30. januar 2013 politikken "Den bedste start på livet", som har særligt fokus på de 0-6-årige. "Den bedste start på livet" er sammen med "Den sammenhængende børnepolitik", Forebyggelses- og familiestrategien (vedtaget i Byrådet 25. april 2018) og Inklusionsstrategien (vedtaget i Byrådet 29. maj 2013) styrende for udviklingen af dagtilbudsområdet 0-6-årige. Den bedste start på livet er gengivet i

sin helhed herunder. Afslutningsvis er der en oversigt over links til de andre nævnte politikker på området.

Den bedste start på livet

Det fremgår af "Den bedste start på livet", at:

En god begyndelse på et godt barneliv forudsætter gode og tætte voksenrelationer. I Skanderborg Kommune vil vi:

- tage udgangspunkt i og understøtte forældrenes egne kompetencer
- fremme frivillige fællesskaber og udvikle samspillet mellem de frivillige og de professionelle
- understøtte familier i udsatte positioner med råd, støtte og vejledning
- sikre, at alle børn oplever tætte voksenrelationer og en tryk opvækst
- bruge digitale medier for at sikre en åben og relevant kommunikation med nybakte forældre.

Skanderborg Kommune har i alle dagtilbud fokus på børns trivsel, udvikling og læring. I Skanderborg Kommune vil vi:

- have et alsidigt tilbud til de 0-6-årige, der tager udgangspunkt

i det enkelte barns udvikling – en udviklingsfokuseret pædagogisk praksis

- have tilbud, hvor barnets trivsel, udvikling og læring er i fokus
  - have professionelle med høj faglighed, der møder børnene med nærvær og autenticitet, og som evner at organisere det pædagogiske arbejde
  - have tilbud, hvor de pædagogiske læreplaner er i centrum for den pædagogiske praksis og i dialogen med forældrene
  - have tilbud, der understøtter børns sproglige udvikling, og tilstræbe, at andelen af skolestartere, der ikke har behov for særlige sprogstøttende foranstaltninger, stiger
  - styrke anvendelse og integration af digitale medier og læringsmidler i den pædagogiske praksis.
- Skanderborg Kommune arbejder for, at børn lærer at mestre livet. I Skanderborg Kommune vil vi:*
- medvirke til, at børn udvikler sig til robuste individer, som tager stilling til livet og dets udfordringer
  - sikre, at børn mødes af omgivelserne

med respekt og empati og lærer at indgå i forpligtende fællesskaber, hvor der er respekt for andre

- have professionelle voksne, der fremstår som tydelige og troværdige rollemodeller, som viser personlighed
- understøtte, at børn gives mulighed for at vælge sunde livsvaner – sikre, at der er fokus på kost og bevægelse
- skabe rammer, der understøtter livsglæde og livskvalitet.

Omgivelserne har betydning for vores trivsel, mulighed for udfoldelse og udvikling. I Skanderborg Kommune vil vi:

- have fokus på de fysiske rammers betydning for børns velvære og udvikling
- understøtte en dagligdag præget af mangfoldighed og kreativitet
- sikre, at dagtilbuddenes fysiske rammer bliver en ramme for konstruktive og forpligtende fællesskaber
- integrere kunst og kultur i det pædagogiske arbejde med henblik på at styrke kreativiteten, identitetsdannelsen og børns alsidige udvikling.

De almene tilbud skal rumme langt de fleste børn i alderen 0-6 år. I Skanderborg Kommune vil vi:

- betragte mangfoldighed og forskellighed som en styrke
- arbejde med inklusion og rummelighed som en fælles opgave
- tilbyde den nødvendige og tilstrækkelige specialindsats for udsatte børn i almenmiljøet
- styrke medarbejdernes viden om arbejdet med inklusion
- supplere de traditionelle fagligheder i dagtilbuddene med eksempelvis socialfaglige kompetencer.

Forældrenes rolle er den vigtigste for barnet. I Skanderborg Kommune vil vi:

- skabe dagtilbud, der er i overensstemmelse med moderne børnefamiliers livsvilkår
- have en god sammenhæng mellem børnenes forskellige fællesskaber i hjemmet og dagtilbud
- inddrage forældrene som en aktiv ressource

■ have forventninger om, at forældrene engagerer sig konstruktivt i børnenes hverdag uden for hjemmet – styrke kommunikationskanalerne mellem dagtilbud og familie.

I 2012 blev strukturen for de kommunale børnehaver og integrerede institutioner omlagt. I Skanderborg Kommune vil vi:

- realisere potentialerne ved den nye struktur blandt andet via tværgående prioritering af ressourcer og kompetencer
- løbende tilpasse drifts- og organiseringsformer med henblik på at optimere indsatsen til gavn for alle kommunens 0-6-årige.

Links til relevante politikker

Politikkerne og strategierne for politikområdet "Dagtilbud 0-6-årige" kan læses i deres helhed i ovenstående afsnit "Politikområdet Børn og Unge" eller på Skanderborg Kommunes hjemmeside under politik og fællesskaber/vision og politikker.

Du kan også finde dem via nedenstående links:

- Den bedste start på livet kan læses i sin helhed [her](#) under: Undervisnings- og Børneudvalget
- Den sammenhængende børnepolitik kan læses i sin helhed [her](#) - under: Undervisnings- og Børneudvalget
- Forebyggelses- og Familienstrategien kan læses i sin helhed [her](#)
- Inklusionsstrategien kan læses i sin helhed [her](#) under: Undervisnings- og Børneudvalget

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER 2022

Bæredygtige og fleksible løsninger samt styrket planlægning
Forligskredsen ønsker at sikre bæredygtige og fleksible løsninger ved fremtidige skiftende børne- og elevtal. Skanderborg Kommune står over for historisk store anlægsinvesteringer. Investeringerne skal tænkes klogt og sammen med optimering af den nuværende kommunale bygningsmasse. Der skal være fokus på, at vi ikke kommer til at forbygge os i forhold til en målgruppe og så få år efter mangler bygninger til en anden målgruppe. Administrationen skal også sikre det nødvendige planmæssige grundlag for fleksible løsninger og snarest udarbejde konkret oplæg til, hvordan fleksible løsninger kan implementeres i praksis. Der kan f.eks. tænkes i mobile løsninger med indkøb af flere ”pædagogiske busser” og/eller sikring af buffer-kapacitet i eksisterende institutioner eller i tilknytning til disse. Der er afsat 5 mio. kr. i både 2022 og 2023 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, bl.a. til finansiering af fleksible løsninger, som f.eks. den bus der allerede er indkøbt.

Forberedelse af anlægsopgaver på børne- og ungeområdet
Forandringen indebærer, at Administrationen udarbejder ”masterbeskrivelser” for anlægsopgaver på børne- og ungeområdet. Det vurderes, at man med de mange og store anlægsopgaver på børne- og ungeområdet med fordel kan arbejde med masterbeskrivelser for anlæg af dagtilbud og skoler. Med masterbeskrivelser menes standardiserede sagsgange og procedurer i forbindelse med anlægsopgaver.

Implementering af minimumsnormeringer samt øget uddannelsesniveau af personalet

Med henblik på forventet indførelse af minimumsnormeringer fra 2024 udarbejdes forslag til politisk godkendelse i foråret 2022, indeholdende:

- Implementeringsplan for indfasning,
- Ambitionsniveau ift. uddannelsesniveau af personalet og
- Finansiering af dels minimumsnormeringer, dels øget uddannelsesgrad (herunder vikardækning og øgede lønudgifter ved stigende uddannelsesniveau).

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Reduktion af fagsekretariatet Børn og Unges budgetramme på dagtilbudsområdet
Budgettet reduceres med 500.000 kr. i 2020 og 650.000 kr. i 2021 og frem.
Budgetreduktionen er udmøntet og forandringen er dermed gennemført.

Harmonisering af gæsteordning i dagplejen – Lukning af gæstehus i Hørning

Der sker en harmonisering af gæsteordning i dagplejen ved at lukke gæstedagplejehuset i Hørning, som anvendes af forældre til dagplejebørn i områderne Hørning, Veng og Stjær ved ferie og sygdom. Pladserne i gæstedagplejehuset erstattes af traditionel gæstedagpleje. Budgettet reduceres netto med 450.000 kr. årligt. I 2020 reduceres budgettet kun med halv effekt grundet indfasning af forandringen. (Budgettet reduceres med 225.000 kr. i 2020 og 450.000 kr. i 2021 og frem)

Forandringen er gennemført.

Leasing af modulbyggeri

Der er afsat budget til leasede moduler i Ry, Skovby og Hørning. I sammenhæng med bygning af nye institutioner og samtidigt udløb af det midlertidige modulbyggeri bortfalder leasingydelsen fra 2022. (Budgettet reduceres med 171.000 kr. i 2022 og 1,336 mio. kr. i 2023)

Det er fortsat forventningen, at de midlertidige leasede moduler erstattes af andet byggeri fra 2022/2023 og fremad.

Implementering af ”Stærke dagtilbud”

Med aftalen om ”Stærke dagtilbud” følger en række konkrete ændringer, der skal implementeres i løbet af 2018 og 2019. Nogle af ændringerne kan gennemføres administrativt, men flere ændringer kan øge det nuværende serviceniveau eller medføre en éngangsinvestering. Administrationen vil løbende fremsende sager til politisk behandling i takt med, at der bliver dannet et overblik over de fulde konsekvenser af lovændringen.

Udgifter i forbindelse med forandringen kompenseres fra staten via lov- og cirkulæreprogrammet.

Nedlukningen af dagtilbuddene i 2020 som følge af COVID-19 har forsinket arbejdet med den skriftlige læreplan og kompetenceløft til medarbejdere. Forandringen videreføres derfor til 2021.

Analyse på dagpasnings- og skoleområdet

Der afsættes 700.000 kr. i 2020 til at understøtte Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med ”Spør 1. Forslag til sikring af øget kvalitet og bæredygtig struktur for skoler og

landsbyordninger m.v.”. Spør 1 er yderligere beskrevet i budgetaftalen. (Budgettet forøges med 700.000 kr. i 2020)

Analysen på dagpasnings- og skoleområdet blev afsluttet i forbindelse med vedtagelsen af ”Forslag til ny struktur for skoler og dagtilbudsområdet” på Byrådets møde 16. december 2020.

Justering af demografimodeller

For politikområderne ”Dagtilbud 0-6 årige” og ”Skoler og pædagogiske fritidstilbud” gør det sig gældende, at områderne er omfattet af demografimodeller. De indebærer, at der for hvert ekstra barn i målgruppen automatisk tilføres et ekstra beløb. Således tilføres områderne ca. 40 ekstra mio. kr. i 2022 og ca. 49 mio. kr. i 2023 i forhold til 2019. Forligspartierne er enige om, at der skal besluttes en justering af demografimodellerne for områderne ”Dagtilbud 0-6 årige” og ”Skoler og pædagogiske fritidstilbud” i løbet af 2020 med henblik på, at de kan få virkning fra 2022. Der er en forventning om, at der er en forskel i udgifterne fra de første børn/elever til de sidste, da grundomkostningerne allerede er dækket af de første børn/elever. De justerede demografimodeller skal medføre en udgiftsreduktion på i alt 10 mio. kr. årligt fra 2022. Økonomiudvalget skal - i samarbejde med Undervisnings- og Børneudvalget – udarbejde forslag til beslutning. (Budgettet reduceres med 10 mio. kr. fra 2022 og frem)

Det er med vedtagelsen af Budget 2021-2024 besluttet, at denne budgetreduktion ruller tilbage, så budgettet på politikområder Dagtilbud 0-6 årige og Skoler og pædagogiske fritidstilbud bliver øget med 10 mio. kr. årligt fra 2022 og frem.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Annullering af besparelsen vedrørende justering af demografimodeller

Der blev i sidste års budgetaftale besluttet en besparelse på 10 mio. kr. fra 2022 og frem. Besparelsen skulle udmøntes som en justering af demografimodellerne på politikområderne ”Dagtilbud 0-6 årige” og ”Skoler og pædagogiske fritidstilbud”. Med denne forandring annulleres denne besparelse.

(Budgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2022)

Analyse af behovet for særskilt budgetmodel for specialtilbuddene

Der gennemføres en analyse af behovet for en særskilt budgetmodel for specialtilbuddene på dagtilbuds- og skoleområdet. Skanderborg Kommune oplever (i lighed med andre kommuner) en stigning i antallet af børn, der visiteres fra de almene tilbud til specialtilbuddene. Med den nuværende budgetmodel har en stigning i andelen - og/eller antallet - af børn i specialtilbud en betragtelig betydning for økonomien på almenområdet.

Analysen gennemføres i et samarbejde mellem den fælles Økonomifunktion og Fagsekretariatet Børn og Unge inden for de eksisterende budgetrammer.

Analysen blev præsenteret for Byrådet på budgetseminaret i marts og Økonomiudvalget har på baggrund af analysen besluttet, at der skal udarbejdes et forandringsforslag til budget 2022-2025. Forandringen er hermed afsluttet.

Implementering af stærke dagtilbud

Med aftalen om ”Stærke dagtilbud” følger en række konkrete ændringer, der skal implementeres i løbet af 2018 og 2019. Nogle af ændringerne kan gennemføres administrativt, men flere ændringer kan øge det nuværende serviceniveau eller medføre en éngangsinvestering. Administrationen vil løbende fremsende sager til politisk behandling i takt med, at der bliver dannet et overblik over de fulde konsekvenser af lovændringen.

Udgifter i forbindelse med forandringen kompenseres fra staten via lov- og cirkulæreprogrammet.

Nedlukningen af dagtilbuddene i 2020 som følge af COVID-19 har forsinket arbejdet med den skriftlige læreplan og kompetenceløft til medarbejdere. Der arbejdes fortsat med forandringen i 2021, og den videreføres ligeledes til 2022.

5. ØKONOMI

Tabel 12.1 viser driftsbudgettet for Dagtilbud til 0 – 6-årige

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Forældrebetaling, udgifter til fripladser samt regulering for indskrevne børn	-41.390	-33.050	-38.445	-24.821	-14.952	-6.958	-1.652
Fællesudgifter - fagsekretariatet	8.156	20.778	11.920	35.904	36.454	37.118	36.777
Kontrakter	376.794	375.786	405.427	373.245	373.273	373.273	373.273
I alt	343.559	363.514	378.902	384.328	394.775	403.433	408.398

Regnskab 2020

Regnskabsresultatet viser et mindreforbrug i forhold til korrigeret budget på 15 mio. kr., der i al væsentlighed er udtryk for akkumulerede overførte midler fra tidligere år.

I forhold til oprindeligt budget er området tilført ca. 8 mio. kr. Det skyldes dels overførte midler fra 2019 med ca. 4 mio. kr., dels puljemidler fra staten til minimumsnormeringer med yderligere 4,8 mio. kr. og endelig ændret pris- og lønfremskrivning med ca. -0,8 mio. kr.

Budget 2021

Der er til Budget 2021 indarbejdet følgende udvidelser/reduktioner på driften:

Teknisk budget:

Demografi

Aldersgruppe	Ændring i antal børn
Dagpleje	-48
Vuggestue (inkl. private og tilskud til pasning)	+78
Børnehave (inkl. private og tilskud til pasning)	+111

Budgetrammen er som følge af ovenstående hævet med 9,6 mio. kr. i forhold til Budget 2020.

Lov- og cirkulæreprogram

Der er ikke indarbejdet ændringer til budgettet som konsekvens af ny lovgivning m.v.

Budgetaftale

Der er ikke indarbejdet forandringer, der indebærer udvidelser eller reduktioner.

Budget 2022

Forudsætninger for indregnet demografi

Regulering for demografi omfatter indskrevne i egne tilbud (dagpleje, vuggestue og børnehave), private pasningsordnin-

ger (private institutioner og tilskud til pasning af barn) samt mellemkommunalt (frit valg over kommunegrænsen).

Der tages udgangspunkt i seneste befolkningsprognose inden for de relevante aldersgrupper. På baggrund af dels historiske data for, hvor mange inden for aldersgrupperne der er i pasning (kaldet dækningsgrad), dels konkret viden om ændringer i tilbudsviften osv., beregnes det forventede antal børn i pasning fordelt på de forskellige pasningstyper. Reguleringen sker i forhold til ændret antal børn * å prisen pr. barn.

Dertil kommer regulering af forældrebetaling (max. på 25 pct. af udgifterne) og udgifter til friplads- og søskendetilskud (tilskuddene beregnes som en %-andel af forældrebetalingen).

Der indregnes følgende i demografi for Budget 2022-2025:

Tabel: Forventede dækningsgrader i budget 2022

Aldersgruppe	Dækningsgrad
Dagpleje	23,5
Kommunal - vuggestue	31,2
Privat - vuggestue	2,8
Tilskud til privat pasning – 0-2 år	3,8
Tilskud til pasning af eget barn 0-2 år	2,5
Kommunal - børnehave	97,1

Fortsat - Tabel: Forventede dækningsgrader i budget 2022

Aldersgruppe	Dækningsgrad
Privat – børnehave	9,3
Tilskud til privat pasning – 3-5 år	1,8
Tilskud til pasning af eget barn – 3-5 år	0,8

Tabel: Forventede ændringer for perioden 2022-2025 ift. budget 2021

Aldersgruppe	2022	2023	2024	2025
Dagpleje	-14	-1	1	12
Kommunal - vuggestue	31	49	83	99
Privat - vuggestue	5	7	9	10
Tilskud til privat pasning	127	135	141	145
Kommunal - børnehave	88	212	303	363
Privat – børnehave	22	24	25	24

Tabel: Forventet pasningsbehov for perioden 2022-2025

Aldersgruppe	2022	2023	2024	2025
Dagpleje	631	644	646	657
Kommunal - vuggestue	838	856	890	906
Privat - vuggestue	75	77	79	80
Tilskud til privat pasning	154	158	162	165
Tilskud til pasning af eget barn	89	93	95	96
Kommunal - børnehave	2794	2918	3009	3069
Privat – børnehave	268	270	271	270

Budgetrammen er som følge af ovenstående ændret med følgende (i forhold til Budget 2021):

2022: 7,8 mio. kr.
2023: 16,8 mio. kr.
2024: 24,8 mio. kr.
2025: 30,0 mio. kr.

Lov- og cirkulæreprogram

Der er ikke indarbejdet ændringer til budgettet som konsekvens af ny lovgivning m.v.

ANLÆG

Tabel 12.6 viser anlægsbudgettet for Dagtilbud til 0-6 årige

Note	(I 1.000 kr.)		Regn-skab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	Opp anlægssydelse	U	3.608	3.715	3.771	3.785	3.785	3.785	3.785
2	Daginst. i forb. med ny skole i Hørning (beløb i 2021 på 10,14 mio. kr. er flyttet til finans)	U					723	723	723
3	Ny daginstitution i Gl. Rye	U	50	0	1.500	12.228	19.310		
4	Kapacitetsudvidelser og renoveringsproje	U			2.700		5.000	10.000	
5	Børnehuset Horsegaard	U			1.500	18.342	11.107		
6	Sammenlægning af dagtilbud & skole Stjær	U				500	4.595	17.017	
7	Kapacitet dagtilbudsområdet - Herskind	U			500	2.547			
8	Kapacitet dagtilbudsområdet - Låsby	U						9.375	17.222
9	Kapacitet dagtilbudsområdet - Virring	U						10.190	20.126
10	Kapacitet dagtilbudsområdet - Galten/Skovby et. 2	U						1.530	11.209
11	Kapacitet dagtilbudsområdet - Ry	U					5.095	14.394	11.337
12	Kapacitet dagtilbudsområdet - Stilling	U				1.529	21.399	14.011	
13	Etablering af dagtilbud i det nuværende Hørningsko	U						6.623	
14	Flytning af Veng Børnehus til Veng Skole	U					1.000	9.190	
15	Nyt Børnehus i Hørning	U	430		553				
16	Tilbygning til Birkehuset	U	6.785		36				
17	Ramme til til-pasn. /renovering af inst.	U	329	0	239				
18	Kapacitet dagtilbudsområdet - Galten/Skovby	U			9.000				
	Resultat	N	11.201	12.715	10.799	38.931	67.014	86.838	64.402

*Bemærkninger til de enkelte anlæg:***1. Opp anlægssydelse**

Anlægssydelse vedrørende daginstitutionen Toftelunden i Hørning.

2. Daginstitution i forbindelse med ny skole i Hørning

Byrådet vedtog i januar 2020:

- at etablering af ny daginstitution i Hørning fremrykkes til og indarbejdes i udbudsmaterialet for ny skole i Hørning,
- at kapaciteten i den nuværende institution Rosenvænget bliver en del af den nye daginstitution.

Projektet finansieres, ligesom den nye skole i Hørning, via en leasingaftale med KommuneKredit. Beløbet på 7,7 mio.

kr. ovenfor, flyttes derfor til en deponeringskonto i 2022. De 0,722 mio. kr. er leasingydelsen. I alt er der afsat 17,9 mio. kr. til børnehaven til og med 2022, og herefter leasingydelse i 25 år. Når byggeriet er færdigt, vil der sideløbende med betaling af leasingydelsen, ske en frigivelse af den foretagne deponering hvert år.

3. Ny daginstitution i Gl. Rye

Byrådet besluttede på mødet den 26/5 2021 den endelige placering af ny daginstitution i Gl. Rye. Placeringen bliver på Børnehuset Bisons eksisterende grund. Og her skal opføres en ny daginstitution.

Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser et stigende antal 0-5-årige. Den nuværende normerede kapacitet i Bison er 70

børnehavebørn og 13 vuggestuebørn. Den nye daginstitution får 110 børnehavepladser og 18 vuggestuepladser.

Byrådet besluttede at byggeriet skal opføres i kvalitetsniveau C, hvilket giver en samlet anlægssum på ca. 32,5 mio. kr. som bliver til 33 mio. kr. fremskrevet til 2022-prisniveau.

Anlægssummens fordeling er vist ovenfor under "Anlæggsbudget". For en mere detaljeret opgørelse henvises til sagen d. 26/5-2021.

4. Kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekter

Der er tale om et rammebeløb, der skal dække følgende på dagtilbuds- og skoleområdet:

- Løbende tilpasning af kapacitet
- Akutte renoveringsbehov, der ikke var kendte ved budgetlægningen
- Imødegåelse af eventuelle påbud fra Arbejdstilsynet
- Fysiske tilpasninger i forhold til faglokaler, pædagogiske læringscentre, generel modernisering mv.

5. Børnehuset Horsegaard

Baggrund for projektet:

Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser et stigende antal 0-5-årige (stigning på ca. 100 børn fra 1. januar 2021 til 1. januar 2025). Dette kombineret med, at der i forvejen er stor mangel på pladser, og at noget af den nuværende kapacitet er midlertidig.

Der er planlagt midlertidigt modulbyggeri i Svaneparken med forventet ibrugtagning efteråret 2021 med en kapacitet på 25 vuggestuepladser og 60 børnehavepladser.

Derudover er igangsat planlægning af ny institution i Galten/Skovby med en kapacitet svarende til ca. 160 børn ved Horsegården.

Den samlede anlægssum udgør 30,9 mio. kr. og bygger på følgende forudsætninger:

- Kapacitet på 160 vuggestue- og børnehavepladser (fleksibelt i forhold til konkret behov ved ibrugtagning)
- Der er taget udgangspunkt i kvalitetsniveau C og dermed en institutionsstørrelse på ca. 900 m². (nettoareal pr. vuggestuebarn på 3 m² og 2 m² pr. børnehavebarn. Dertil kommer garderobe, toiletter, personalefaciliteter, køkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- En m² pris til entreprise på 22.300 kr. (håndværkerudgifter inkl. byggepladsdrift, byggetilladelser, foranalyser mv.).
- Bygger på Molio prisdata 4. kvartal 2020 tillagt fremskrivning til 2021 på 1,4% (KL-fremskrivning).
- 10.000 kr. pr. barn til inventar mv.

- Afsat beløb til køb af grund og etablering af vejanlæg inkl. p-anlæg på 3 mio. kr. (med udgangspunkt i erfaringstal fra byggeriet af Elmehejnen i Hørning) 10% til uforudsete udgifter af entreprisen (fatsat lavere end standarden på 30%, idet der allerede er afsat midler til grund, vejanlæg og inventar)
- 15% til intern/ekstern rådgiver af entreprisen (jf. standard)
- 750.000 kr. til etablering af legeplads og beplantning (skønnet rammebeløb)

Såfremt der i stedet bygges efter kvalitetsniveau B (nettoareal på 4,5 m² pr. vuggestuebarn og 3 m² pr. børnehavebarn), bliver institutionen i stedet på ca. 1.500 m² med en anlægssum på 47 mio. kr.

Bemærkning til tidsplan

Oprindeligt forudsat færdigt til ibrugtagning inden udgangen af 2022. Idet byggeriet ikke er igangsat endnu, er der foretaget tidsmæssig forskydning af beløbene.

6. Sammenlægning af dagtilbud & skole Stjær

Indledning:

Den nye elev- og klassetals prognose ændrer ved forudsætningerne for, hvorvidt noget af skolen kan anvendes til daginstitution. Der skal derfor tages stilling til evt. ændret tidshorisont og yderligere ændring af budgetramme.

Ovenstående sag blev behandlet på U&B-mødet d. 11/8-2021. Det fremgår af sagen, at den oprindelige plan med indflytning i foråret 2023 er urealistisk og skal afklares nærmere i det videre arbejde. Baggrunden er det stigende børnetal, som gør, at planerne skal revurderes. Budgetteknisk var pengene afsat i 2022 og 2023 i investeringsoversigten – nu flyttes pengene til 2023 og 2024, men således at der er et lille beløb i 2022 til analysearbejde. Godkendes ved 1. behandling af budgettet.

Baggrund:

I forbindelse med Budget 2017 blev besluttet at afsætte midler til en analyse af muligheden for at lave en fysisk sammenlægning af institutioner i henholdsvis Gl. Rye og Stjær – daginstitution og skole.

I samarbejde med TRANSFORM blev der udarbejdet en helhedsplan i forhold til eventuel fysisk sammenlægning i Stjær. Analysen er blevet behandlet i Undervisnings- og Børneudvalget, Økonomiudvalget og Byrådet i august måned 2019 (4. september i Byrådet), hvor analysen er vedlagt sagsfremstillingen.

På den baggrund blev oprindeligt afsat godt 18 mio. kr. til etablering af dagtilbud i tilknytning til Stjærskolen.

Aftale om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet

I aftalen om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet blev besluttet etablering af en landsbyordning i Stjær. På det tidspunkt var der en forventning om ledig kapacitet på Stjærskolen, som sammen med en tilbygning skulle anvendes til nyt dagtilbud til erstatning for det nuværende.

Det var i bilaget til ovennævnte aftale skønnet, at en indflytning på Stjærskolen ville medføre anlægsudgifter på 15 mio. kr. Der foreligger ikke et egentligt materiale på selve indflytning og ombygning ud fra beløbet på de 15 mio. kr. Samtidig blev forudsat en fremrykning af det oprindelige projekt med ca. 1 år.

I anlægsbeløbet indgik heller ikke et eventuelt provenu for den nuværende grund/bygninger for Stjær Dagtilbud.

Baggrund for ændret anlægsbudget

- Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser – i forhold til den forrige prognose – et øget antal 0-5-årige (stigning på 16 børn 1. januar 2021 og 31. januar 2026). Budget til udvidelsen udgør 6,7 mio. kr.
- Øget m2 pris til renovering og ombygning, set i forhold til de 15 mio. kr.

Det nye anlægsbudget bygger således på følgende forudsætninger:

- Fortsat 15 mio. kr. til indflytning og ombygning, jf. ovenstående
- Udvidelse af kapaciteten med 25 vuggestue- og børnehavepladser (fleksibelt i forhold til konkret behov ved ibrugtagning)
- Der er taget udgangspunkt i kvalitetsniveau B og dermed en institutionsstørrelse på ca. 775 m2. (nettoareal pr. vuggestuebarn på 4,5 m2 og 3,5 m2 pr. børnehavebarn. Dertil kommer garderobe, toiletter, personalefaciliteter, køkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- En m2 pris til entreprise på 22.300 kr. (håndværkerudgifter inkl. byggepladsdrift, byggetilladelser, foranalyser mv.). Bygger på Molio prisdata 4. kvartal 2020 tillagt fremskrivning til 2021 på 1,4% (KL-fremskrivning).
- 10.000 kr. pr. barn til inventar mv.
- 10% til uforudsete udgifter af entreprisen (fastsat lavere end standarden på 30%, idet der allerede er afsat midler til grund, vejanlæg og inventar)
- 15% til intern/ekstern rådgiver af entreprisen (jf. standard)

Konsekvens af ny elev- og klassetals prognose

I det oprindelige projekt var der en forudsætning om ledig kapacitet på skolen til brug for etablering af dagtilbud.

Den nye elev- og klassetalsprognosen viser imidlertid, at skolen på sigt selv skal anvende kapaciteten fuldt ud. Således viser den nye prognose, at skolen går fra at have 10 klasser i skoleåret 2021/2022 til at komme op på 13 klasser til skoleåret 2029/2030 (stigende til 15 klasser ved udløbet af prognoseperioden 2036/2037). Det skyldes, at skolen på sigt går fra 1 til 2 spor pr. årgang på de yngste årgange.

Ovenstående sag blev behandlet på U&B-mødet d. 11/8-2021. Det fremgår af sagen, at den oprindelige plan med indflytning

i foråret 2023 er urealistisk og skal afklares nærmere i det videre arbejde. Baggrunden er det stigende børnetal, som gør, at planerne skal revurderes.

Budgetteknisk var pengene afsat i 2022 og 2023 i investeringsoversigten – nu flyttes pengene til 2023 og 2024, men således at der er et lille beløb i 2022 til analysearbejde. Godkendes ved 1. behandling af budgettet.

7. Kapacitet dagtilbudsområdet - Herskind

Baggrund for projektet:

Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser, at der i Herskind mangler 20-30 pladser på 0-5 års området. Der er derfor behov for at udvide antallet af pladser.

Der er ledig kapacitet på skolen, men der vil være behov for et skønnet beløb på ca. 3 mio. kr. til ombygning til dagtilbudspladser. Der er endnu ikke lavet en plan for ombygningen, så beløbet skal kvalificeres.

Kvalificering sommeren 2021:

I sommeren 2021 påbegyndes forundersøgelser. Der fremrykkes derfor 500.000 til 2021. Projektet er yderligere aktualiseret af den seneste befolkningsprognose.

8. Kapacitet dagtilbudsområdet – Låsby

Baggrund for projektet:

Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser et stigende antal 0-5-årige (stigning på ca. 80 børn fra 1. januar 2021 til 1. januar 2025). Derudover ses en yderligere stigning i børnetal på ca. 40 børn i perioden 2031 til 2037.

Der er behov for at bygge ny institution i Låsby med en kapacitet svarende til 80 børn på 0-5 års området. Igangsætning skal ske således, institutionen står klar til ibrugtagning i løbet af 2025.

Som det fremgår ovenfor, er institutionen tænkt placeret i Langvad Bakker.

Den samlede anlægssum udgør 26,1 mio. kr. og bygger på følgende forudsætninger:

- Kapacitet på 80 vuggestue- og børnehavepladser (fleksibelt i forhold til konkret behov ved ibrugtagning)
- Der er taget udgangspunkt i kvalitetsniveau B og dermed en institutionsstørrelse på ca. 775 m2. (nettoareal pr. vuggestuebarn på 4,5 m2 og 3,5 m2 pr. børnehavebarn. Dertil kommer garderobe, toiletter, personalefaciliteter, køkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- En m2 pris til entreprise på 22.300 kr. (håndværkerudgifter inkl. byggepladsdrift, byggetilladelser, foranalyser mv.). Bygger på Molio prisdata 4. kvartal 2020 tillagt fremskrivning til 2021 på 1,4% (KL-fremskrivning).
- 10.000 kr. pr. barn til inventar mv.
- Afsat beløb til køb af grund og etablering af vejanlæg inkl. p-anlæg på 3 mio. kr. (med udgangspunkt i erfaringstal fra

byggeriet af Elmehøjen i Hørning)

- 10% til uforudsete udgifter af entreprisen (fastsat lavere end standarden på 30%, idet der allerede er afsat midler til grund, vejanlæg og inventar)
- 15% til intern/ekstern rådgiver af entreprisen (jf. standard)
- 750.000 kr. til etablering af legeplads og beplantning (skønnet rammebeløb)

Såfremt der i stedet bygges efter kvalitetsniveau C (nettoareal på 3 m2 pr. vuggestuebarn og 2 m2 pr. børnehavebarn), bliver institutionen i stedet på ca. 475 m2 med en anlægssum på 17,8 mio. kr.

Baggrund for ændret anlægssum og fremrykning af projekt I den eksisterende investeringsoversigt var kun afsat 9 mio.kr. Det skyldes, at der i det oprindelige forslag til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet var forudsat, at en ny institution skulle etableres i den bygning, der i dag huser specialskoletilbuddet afdeling D i Låsby. Med den endelige beslutning om struktur fastholdes Afdeling D's placering ved skolen i Låsby. Samtidig var forudsætningen i forslaget, at der var tale om en rocade, hvor afdeling D's bygning først blev ledig på det tidspunkt.

Baggrund for fordeling af anlægssum over 2 år samt tidsplan. Det forudsættes, at ca. 1/3 af udgifterne til udførelse (inkl. grundkøb) falder i 2024 og resten i 2025.

9. Kapacitet dagtilbudsområdet – Virring

Baggrund for projektet:

Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser et stigende antal 0-5-årige (stigning på ca. 40 børn fra 1. januar 2021 til 1. januar 2025). Derudover ses en yderligere stigning i børnetal på ca. 100 børn i perioden 2025 til 2030.

For på kort sigt at sikre institutionspladser, er der planlagt midlertidigt modulbyggeri med forventet ibrugtagning efteråret 2021 med en kapacitet på 15 vuggestuebørn og 50 børnehavebørn.

Der er behov for at bygge ny institution i Virring med en kapacitet svarende til 100 børn på 0-5 års området. Planlægning bør ske således, institutionen står klar til ibrugtagning i løbet af 2025.

Som det fremgår ovenfor, er institutionen tænkt placeret Toftgårdsvej 18.

Den samlede anlægssum udgør 29,75 mio. kr. og bygger på følgende forudsætninger:

- Kapacitet på 100 vuggestue- og børnehavepladser (fleksibelt i forhold til konkret behov ved ibrugtagning)
- Der er taget udgangspunkt i kvalitetsniveau B og dermed en institutionsstørrelse på ca. 925 m2. (nettoareal pr. vuggestuebarn på 4,5 m2 og 3,5 m2 pr. børnehavebarn. Dertil kommer garderobe, toiletter, personalefaciliteter, køkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- En m2 pris til entreprise på 22.300 kr. (håndværkerudgifter inkl. byggepladsdrift, byggetilladelser, foranalyser mv.). Bygger på Molio prisdata 4. kvartal 2020 tillagt fremskrivning til 2021 på 1,4% (KL-fremskrivning).
- 10.000 kr. pr. barn til inventar mv.
- Afsat beløb til køb af grund og etablering af vejanlæg inkl. p-anlæg på 3 mio. kr. (med udgangspunkt i erfaringstal fra byggeriet af Elmehøjen i Hørning)
- 10% til uforudsete udgifter af entreprisen (fastsat lavere end standarden på 30%, idet der allerede er afsat midler til grund, vejanlæg og inventar)
- 15% til intern/ekstern rådgiver af entreprisen (jf. standard)
- 750.000 kr. til etablering af legeplads og beplantning (skønnet rammebeløb)

Såfremt der i stedet bygges efter kvalitetsniveau C (nettoareal på 3 m2 pr. vuggestuebarn og 2 m2 pr. børnehavebarn), bliver institutionen i stedet på ca. 550 m2 med en anlægssum på 20 mio. kr. (her er der ikke fratrukket 10% reduktion).

Baggrund for ændret anlægssum og fremrykning af projekt I den eksisterende investeringsoversigt var kun afsat 15,6 mio. kr. Det skyldes dels:

- at der i det oprindelige forslag til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet var forudsat, at der kunne frigives kapacitet i Hylke (svarende til sparet nybyggeri på 3,1 mio. kr.)
- at den nye befolkningsprognose viser et stigende antal 0-5-årige og behov for at fremrykke en ny institution tidsmæssigt.

Baggrund for fordeling af anlægssum over 2 år samt tidsplan. Det forudsættes, at ca. 1/3 af udgifterne til udførelse (inkl. grundkøb) falder i 2024 og resten i 2025.

10. Kapacitet dagtilbudsområdet - Galten/Skovby et. 2 Baggrund for projektet:

Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser et stigende antal 0-5-årige (stigning på ca. 100 børn fra 1. januar 2021 til 1. januar 2025).

Der er allerede planlagt byggeri af ny institution ved Høsegården. Samtidig er en del af den nuværende kapacitet midlertidig (ca. 120 pladser, inkl. det midlertidige modulbyggeri ved Svaneparken), hvorfor der på sigt er behov for yderligere udbygning af kapaciteten.

Der er derfor behov for yderligere at udbygge kapaciteten med ny institution i Galten/Skovby med en kapacitet svarende til 80 børn på 0-5 års området. Igangsætning skal ske således, institutionen står klar til ibrugtagning i løbet af 2026.

Den samlede anlægssum udgør 18,5 mio. kr. og bygger på følgende forudsætninger:

- Kapacitet på 80 vuggestue- og børnehavpladser (fleksibelt i forhold til konkret behov ved ibrugtagning)
- Der er taget udgangspunkt i kvalitetsniveau B og dermed en institutionsstørrelse på ca. 700 m2. (nettoareal pr. vuggestuebarn på 4,5 m2 og 3,5 m2 pr. børnehavebarn. Dertil kommer garderobe, toiletter, personalefaciliteter, køkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- 10.000 kr. pr. barn til inventar mv.
- En m2 pris til entreprise på 22.300 kr. (håndværkerudgifter inkl. byggepladsdrift, byggetilladelser, foranalyser mv.). Bygger på Molio prisdata 4. kvartal 2020 tillagt fremskrivning til 2021 på 1,4% (KL-fremskrivning).
- Afsat beløb til køb af grund og etablering af vejanlæg på 3 mio. kr. (med udgangspunkt i erfaringstal fra byggeriet af Elmehøjen i Hørning)

- 10% til uforudsete udgifter af entreprisen (fastsat lavere end standarden på 30%, idet der allerede er afsat midler til grund, vejanlæg og inventar)
- 15% til intern/ekstern rådgiver af entreprisen (jf. standard)
- 750.000 kr. til etablering af legeplads og beplantning (skønnet rammebeløb)
- I forhold til ovenstående er dog indregnet en besparelse på 5,5 mio. kr., jf. politisk beslutning med budgetaftalen for 2021-2024. Af aftalen om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet fremgår af forslag 11, at der skal ske en analyse af fremtidig sikring af kapaciteten i bl.a. Skovby og Galten, herunder mulighed for skovbørnehaver.

Såfremt der i stedet bygges efter kvalitetsniveau C (nettoareal på 3 m2 pr. vuggestuebarn og 2 m2 pr. børnehavebarn), bliver institutionen i stedet på ca. 400 m2 med en anlægssum på 15,7 mio. kr. (her er der ikke fratrukket 5,5 mio. kr.).

Baggrund for fordeling af anlægssum over 2 år samt tidsplan. Det forudsættes, at ca. 2/3 af udgifterne til udførelse (inkl. grundkøb) falder i 2025 og resten i 2026.

11. Kapacitet dagtilbudsområdet – Ry

Baggrund for projektet:

Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser et stigende antal 0-5-årige (stigning på ca. 100 børn fra 1. januar 2021 til 1. januar 2025). Derudover ses en yderligere stigning i børnetal på ca. 70 børn i perioden 2025 til 2030.

Der er derfor behov for at bygge ny institution. Institutionen er tænkt i sammenhæng med Ny Skole i Ry. Til det formål er der allerede afsat ca. 18 mio. kr. (efter 10% reduktion på 2 mio. kr. fra budgetaftalen for 2020).

Den nye institution dækker dog ikke det reelle behov i Ry for udbygning af kapaciteten. Der bør derfor afsættes skønsmæssigt yderligere 10 mio. kr. til enten udvidelse af ovennævnte institution eller alternative løsninger. Dette vil skulle afdækkes nærmere.

12. Kapacitet dagtilbudsområdet – Stilling

Baggrund for projektet:

Befolkningsprognosen for 2021-2037 viser et stigende antal 0-5-årige (stigning på ca. 100 børn fra 1. januar 2021 til 1. januar 2025). Herefter viser prognosen et rimelig konstant niveau i årene frem.

Der er sket ibrugtagning primo 2021 af midlertidigt modulbyggeri ved Bifrost med en kapacitet på 6 vuggestuebørn og 20 børnehavebørn.

Der er behov for at bygge ny institution i Stilling med en kapacitet svarende til 120 børn på 0-5 års området. Igangsætning bør ske således, institutionen står klar til ibrugtagning i løbet af 2024.

Den samlede anlægssum udgør 33,6 mio. kr. og bygger på følgende forudsætninger:

- Kapacitet på 120 vuggestue- og børnehavpladser (fleksibelt i forhold til konkret behov ved ibrugtagning)
- Der er taget udgangspunkt i kvalitetsniveau B og dermed en institutionsstørrelse på ca. 1.125 m2. (nettoareal pr. vuggestuebarn på 4,5 m2 og 3,5 m2 pr. børnehavebarn. Dertil kommer garderobe, toiletter, personalefaciliteter, køkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- En m2 pris til entreprise på 22.300 kr. (håndværkerudgifter inkl. byggepladsdrift, byggetilladelser, foranalyser mv.). Bygger på Molio prisdata 4. kvartal 2020 tillagt fremskrivning til 2021 på 1,4% (KL-fremskrivning).
- 10.000 kr. pr. barn til inventar mv.
- Afsat beløb til køb af grund og etablering af vejanlæg inkl. p-anlæg på 3 mio. kr. (med udgangspunkt i erfaringstal fra byggeriet af Elmehøjen i Hørning)
- 10% til uforudsete udgifter af entreprisen (fastsat lavere end standarden på 30%, idet der allerede er afsat midler til grund, vejanlæg og inventar)
- 15% til intern/ekstern rådgiver af entreprisen (jf. standard)
- 750.000 kr. til etablering af legeplads og beplantning (skønnet rammebeløb)

Såfremt der i stedet bygges efter kvalitetsniveau C (nettoareal på 3 m2 pr. vuggestuebarn og 2 m2 pr. børnehavebarn), bliver institutionen i stedet på ca. 675 m2 med en anlægssum på 23,75 mio. kr. (her er der ikke fratrukket 10% reduktion).

Baggrund for ændret anlægssum og fremrykning af projekt I den eksisterende investeringsoversigt var kun afsat 24,5 mio.kr. Det skyldes at den nye befolkningsprognose viser et stigende antal 0-5-årige og behov for at fremrykke en ny institution tidsmæssigt.

Baggrund for fordeling af anlægssum over 3 år samt tidsplan. Det forudsættes, at planlægning/byggeri igangsættes hurtigst muligt og står klar til ibrugtagning i løbet af 2024.

13. Etablering af dagtilbud i det nuværende Hørningskolen

Baggrund for projektet:

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet foreslås Hørningskolen flyttet til andre rammer på Sølund. Det frigør kapacitet i Hørning til brug for etablering af dagtilbud, og dermed erstatte det nuværende modulbyggeri ved Tofte-lunden og Elgårdsminde.

Der er tale om et skøn over udgifterne til ombygning af Hørningskolen.

14. Flytning af Veng Børnehus til Veng Skole

Baggrund for projektet:

Med henblik på at optimere kapacitetsudnyttelsen på Veng Skole og Børnehus og minimere de fremtidige anlægsinveste-

ringer, flyttes Veng Børnehus fra de nuværende rammer og ind i Veng Skoles bygninger.

De eksisterende lokaler tilknyttet Veng Børnehus er i dårlig stand og udfases, hvorefter arealerne udlægges til friarealer.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb: Der er tale om et skønnet beløb til renovering og ombygning af Veng Skole, så den kan rumme det nuværende Veng Børnehus. I beløbet indgår udgifter til nedrivning og bortskaffelse af de eksisterende lokaler for Veng Børnehus.

Som konsekvens af afsættelse af beløbet på 10 mio. kr. er anlægsrammen til kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekter samtidig nedsat med samlet 9 mio. kr. for årene 2024 og 2025.

Anlæg 15-18

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlægsprojekter ved budgetopfølgningerne samt politikerhåndbøgerne fra tidligere år.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Dagtilbud til 0-2-årige gives som dagpleje eller vuggestue i integreret institution for 0-6-årige. 3-6-årige optages i børnehav og børnehavegruppen i integreret institution.

Der er fem dagtilbud med i alt 27 huse (alle er integrerede), tre selvejende institutioner hvoraf to er integrerede, samt ni landsbyordninger (dagtilbud/SFO/skole) hvoraf syv er integrerede. I tilknytning til to dagtilbud er der specialpædagogiske afdelinger.

Se kort på kort.skanderborg.dk for placeringen af dagtilbud.

Åbningstid

Den ugentlige åbningstid er på 51,5 - 53 timer (budgettildelingen er ikke afhængig af åbningstiden, men af børnetallet). Åbningstiden fastlægges af institutionens ledelse i samarbejde med bestyrelsen. Ved fastlæggelse af åbningstiden skal der tages udgangspunkt i lokale behov. Det kan f.eks. have indflydelse på åbningstiden, hvis institutionen er placeret i et mindre lokalsamfund med langt til de store trafikårer.

Pasningsgaranti

Skanderborg Kommune tilbyder pasningsgaranti til alle børn fra 26 uger og indtil barnets skolestart eller indtil optagelse i skolefritidsordningen. For at være omfattet af pasningsgaran-

tien skal forældrene skrive deres barn op til pasning senest tre måneder før, de skal bruge plads.

Pasningsgarantien for 0-2-årige (til og med 2 år) gælder for en plads i et alderssvarende tilbud. Som oftest er det en plads i Den kommunale Dagpleje.

Man kan fravælge pasningsgarantien, hvis man udelukkende søger om en specifik vuggestueplads eller plads hos en specifik dagplejer. I det tilfælde vil man derfor først få tildelt en plads, når der bliver en ledig vuggestueplads i den specifikt ønskede institution eller hos den specifikt ønskede dagplejer.

Børn af tilflyttere til Skanderborg Kommune kan - efter opskrivning - optages på venteliste, når tilflytningsadresse eller tidspunkt er kendt.

Forældre kan tilkendegive tre konkrete prioriterede ønsker om plads i et bestemt dagtilbud. Forældrenes prioriterede ønsker imødekommes i det omfang, det er muligt.

Hele Skanderborg Kommune defineres i princippet som ét anvisningsdistrikt. Det tilstræbes at tilbyde plads i dagtilbudsområdet eller et af nabodagtilbudsområderne, men pasningsgarantien er opfyldt, når der er givet tilbud om plads i kommunen.

Vuggestuepladser i integrerede institutioner er målrettet børn fra 26 uger og til den 1. i den måned, barnet fylder 2 år og 9 måneder og dermed overgår til børnehavegruppen i den integrerede institution. Hvis et barn, der er indskrevet i vuggestue, ikke skal fortsætte i børnehavedelen i den integrerede institution, men skal indskrives i en anden børnehave, overgår barnet til børnehave den 1. i den måned, hvor barnet fylder 3 år. Det samme gælder for børn, der kommer fra Dagplejen, hvor barnet overgår til børnehave den 1. i den måned, hvor barnet fylder 3 år.

3-5-årige børn (fra den 1. i den måned, barnet fylder 3 år og indtil skolestart): Kommunens pasningsgaranti opfyldes for denne gruppe af børn ved anvisning af plads i en børnehave eller integreret daginstitution fra den 1. i den måned, hvor barnet fylder 3 år.

Tilskud til forældre, der vælger privat pasning

Som alternativ til indskrivning i et kommunalt tilbud eller en privat institution kan forældre vælge at få udbetalt et månedligt tilskud efter Dagtilbudslovens § 80. Herefter aflønner forældrene selv den person, der passer barnet.

Tilskud til pasning af egne børn

Som alternativ til indskrivning i et kommunalt eller privat pasningstilbud kan forældre vælge at ansøge om tilskud til pasning af egne børn. Der er en række betingelser for at kunne få udbetalt tilskud til pasning af egne børn. Nogle af disse er:

- at muligheden omfatter alle børn i alderen 0-6 år
- at tilskuddet sættes til 85 % af den billigste nettoudgift til

et tilsvarende dagtilbud til samme aldersgruppe i Skanderborg Kommune (i 2022 er det maksimale årlige tilskud for 0-2-årige 77.559 kr. og for 3-5-årige 34.326 kr.)

- at tilskuddet gives i minimum 6 måneder og maksimalt op til 1 år for at sikre kontinuitet for det enkelte barn og af hensyn til de administrative og økonomiske omkostninger
- at det er muligt at forlænge tilskudsperioden ved at genansøge, så længe den samlede periode ikke overstiger 1 år
- at tilskuddet er skattepligtigt og beskattes som A-indkomst
- at den forælder, der ansøger om tilskud til pasning af egne børn, ikke kan modtage tilskud til pasning af egne børn samtidig med, at forælderen modtager offentlig overførselsindkomst eller har en arbejdsindtægt. Dog må man gerne afvikle ferie med feriepenge i tilskudsperioden.

Dagtilbud i anden kommune

Som følge af frit valg er det muligt for forældre at vælge et dagtilbud i anden kommune. Omvendt kan forældre med bopæl i andre kommuner vælge et dagtilbud i Skanderborg Kommune.

Søskendetilskud

Efter nærmere regler i lovgivningen ydes en familie med mere end et barn i pasning 50 % tilskud af forældrebetalingen for den/de plads(er), hvor kommunen giver det laveste tilskud til tilbuddet.

Inklusions- og støttepulje til børn med særlige behov

Der er afsat en pulje på 0-5 års området for børn med særlige behov. Puljen skal finansiere følgende:

- Forbrug af specialpladser (Bøgen og Galaksen)
- Inklusionsmidler til de kommunale og selvejende dagtilbud. Midlerne fordeles primært som en a pris pr. indskrevet barn. Dog fordeles en andel efter soc-/øk. faktorer.
- Midler der fordeles efter ansøgning. Det gælder for de private dagtilbud, samt ved behov for særlig praktisk støtte ud over de generelt udmøntede inklusionsmidler. Endelig kan der gives tildeling til sundhedsfaglig og støtte.

De samlede midler – inkl. den del, der forlods er budgetlagt i Bøgen og Galaksen – udgør ca. 22 mio. kr.

Takster for 2022 vedtaget af Byrådet

- Dagpleje: 2.835 kr. pr. måned i 12 måneder om året.
- Dagpleje 30 timer: 1.772 kr. pr. måned i 12 måneder om året (kun muligt ved deltidsplads under barsel).
- Vuggestueplads i integreret institution: 3.167 kr. pr. måned i 12 måneder om året.
- Vuggestueplads 30 timer: 1.826 kr. pr. måned i 12 måneder om året. Særligt for forældre på barsel.
- Børnehaveplads: 1.770 kr. pr. måned i 12 måneder om året
- Børnehaveplads 30 timer: 1.021 kr. pr. måned i 12 måneder om året (kun muligt ved deltidsplads under barsel).

- Den kommunale frokostordning i børnehaver og integrerede institutioner koster 547 kr. pr. måned i 12 måneder om året.

Forældrebestyrelsen beslutter, om institutionen deltager i en frokostordning, og om det i givet fald er den kommunale frokostordning eller en forældrearrangeret ordning.

Bemærkning vedrørende forældrebetaling i dagpleje og daginstitutioner

Forældrebetalingsandelen for 0-5-årige udgør 25 % af de kommunale driftsudgifter.

Øvrige tilskud

- Tilskud til privat pasningsordning (Dagtilbudslovens § 80):
  - 0-2-årige (pr. mdr. i 12 mdr./år). Det nøjagtige tilskud beregnes i forhold til den konkrete pasningsaftale: Maks 6.354 kr. pr. måned i 12 måneder om året
  - 3-5-årige (pr. mdr. i 12 mdr./år). Det nøjagtige tilskud beregnes i forhold til den konkrete pasningsaftale: Maks 3.956 kr. pr. måned i 12 måneder om året.

13. SKOLER OG PÆDAGOGISKE FRITIDSTILBUD

IV DAGTILBUDSKLUBBER ENHEDER SKOLEKLUB
UBBER FRITIDSKLUBBER FOLKESKOLELOVEN UN
BIDRAG UNGDOMSSKOLELOVEN DERUDOVER
RESAMARBEJDE MOTIVATION LÆRING HARMON
EUDDANNELSE LÆRING KREATIV INNOVATIV
PERSPEKTIV INDRETNING UDEAREALER EVAL
VSEL EVNER UDFORDRINGER NIVEAU UDVIKLIN

SKOLER OG PÆDAGOGISKE FRITIDSTILBUD

1. Politisk arbejdsform

Børne- og Ungdomsudvalget arbejder på politikområdet Skoler og pædagogiske fritidstilbud med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Børne- og Ungdomsudvalget tilrettelægger de politikformulerende og –kontrolrende proces-ser – herunder, at der på det enkelte udvalgsområde sker en inddragelse og dialog med såvel borgere og brugere som med aftale- og kontrakt-holdere mv.

Organisering på området for skoler og pædagogiske fritidstilbud

På området for skoler og pædagogiske fritidstilbud er der 18 kontraktstyrede folkeskoler, 1 kontraktstyret specialskole, 1 kontraktstyret ungdomsskole (inkl. 10. klasse) og 3 selvstændige kontraktstyrede klubber. I de 18 kontraktstyrede skoler indgår SFO og skoleklubber som en del af kontrakten. Klubberne (4.-6./7. kl.) fungerer under folkeskoleloven, ungdomsklubberne (7. kl. – 18 år) under ungdomsskoleloven.

Ud over de 23 decentrale kontraktstyrede enheder fungerer Fagsekretariatet Børn og Unge som en central aftalestyret enhed.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet vedtog den 6. september 2017 en revideret skolepolitik. Skolepolitikken er sammen med "Den sammenhængende børnepolitik", Forebyggelses- og familierstrategien, Inklusionsstrategien, Ungdomspolitikken og Digitaliserings- og IT-strategien styrende for udviklingen af politikområdet "Skoler og pædagogiske fritidstilbud".

Skolepolitik

Vision

I Skanderborg Kommune bliver alle elever så dygtige, som de kan!

Det gør de, fordi vi i vores skoletilbud først og fremmest lærer eleverne at lære. Det gør vi ved at lære eleverne at sætte udfordrende mål og nå dem, stimulere elevernes nysgerrighed og vidensbegær – og ved at betragte "fejl" som en anledning til yderligere læring.

Vi bygger vores skoletilbud på en grundantagelse om, at ALLE børn glædes og trives ved at lære, og at et

godt skoletilbud derfor handler om at skabe meningsfulde læringsforløb for den enkelte.

Derfor har vi en ambition om at skabe et skoletilbud, som børnene ikke vil hjem fra. En skole, som ruster eleverne til ungdoms- og voksenlivet ved at give dem stærke faglige og sociale kompetencer, mental robusthed og lyst og mod til at indgå i fællesskaber og at lære og udvikle sig hele livet. Eleverne forstår og tager medansvar for det samfund, den kultur og den verden, de er en del af.

Strategispor

Læring, udvikling og kreativitet

At gå i skole handler først og fremmest om at lære og udvikle sig som menneske, og derfor arbejder vi med synlig læring, fordi det er den enkelte elevs bevidsthed om egen læring og udvikling, der giver skolegangen mening.

Vi ser og møder eleverne med tydelige og udfordrende læringsmål og med en forventning om udvikling og progression, så den enkelte bliver så dygtig som muligt. Vi stimulerer elevernes nysger-

righed og lyst til læring og udvikling gennem dialog og alsidige og tværfaglige læringsforløb, og vi udfolder og styrker elevernes kreativitet, innovative tænkning og tro på, at de kan gøre en forskel.

Eleverne bliver taget alvorligt og mødt med respekt gennem handling og dialog, der medvirker til det lærende og levende fællesskab.

Trivsel og robusthed

At turde at lære er at turde at fejle! God trivsel i skolen er funderet i glæden ved og ikke mindst modet til at lære. Vi gør vores elever robuste og foranderlige ved at give dem redskaberne og modet til at kaste sig ud i nyt og ved at fokusere og belønne selve forsøget, og ikke nødvendigvis udfaldet heraf.

Vi møder den enkelte elev med meningsfulde lærings- og sociale fællesskaber i de tilbud, hvor eleven er, uanset om der er tale om almen- eller specialtilbud. Den enkelte elev skal opleve sig selv som en del af - og også at kunne bidrage til - flere forskellige fæl-

lesskaber, og ingen elever må mistrives. Skoletilbuddene understøtter og udvikler den enkeltes sociale kompetencer ved at udgøre en palet af både store og små fællesskaber.

Vi understøtter elevernes sunde vaner ved at skabe rammer, der gør det sunde valg til det lette valg. Vi udvikler de fysiske rammer, så de inviterer til at fremme bevægelse, leg og motion.

Samtidig vil vi styrke elevernes mentale sundhed ved at understøtte både de mindre, de nære og de store fællesskaber.

Samarbejde og synergi

Vi ønsker et differentieret og alsidigt læringstilbud, der både kan styrke elevernes læring og kendskab til lokal- og samfundslivet. Derfor er vores skoler hver især åbne, opsøgende og nysgerrige på at indgå konkrete og ligeværdige samarbejder med lokale foreninger, virksomheder, ungdomsuddannelserne, Kulturskolen og Ungdomsskolen i forhold til udviklingen af både den fagdelte

og den understøttende undervisning. Samarbejder, der udover at udvikle undervisningstilbuddene, også understøtter den lokale sammenhængskraft og er til gavn for alle lokale aktører.

Vi arbejder tværfagligt om det, vi er fælles om for at skabe en meningsfuld skolegang for eleverne, men vi gør det med afsæt i hver vores faglighed og for at kunne skabe den rette faglige synergi. Vi er dermed undersøgende på hinandens fagligheder i forhold til hele tiden at kunne udvikle og understøtte elevernes læring gennem nye samarbejder.

Vi påtager os ansvaret for alle børns læring og trivsel i skolen, men vi betragter samtidig alle forældre som værdifulde samarbejdspartnere, både i forhold til det enkelte barn, klassen og skolen i sin helhed. Forældrene har således potentielt en stor understøttende rolle i forhold til børnenes læring.

En anderledes skoledag

Vi vil bruge mulighederne i den længere skoledag og i de forskellige aktiviteter

såsom lektie- og studiecafe, understøttende undervisning, bevægelse og samarbejdet med lokale aktører til at skabe et varieret og anderledes skoletilbud som ramme for elevernes læring. Og vi er opmærksomme på at udfordre grænserne mellem skole, SFO og klubtilbud, hvis det kan resultere i en mere sammenhængende, varieret og lærende skoledag – enten permanent eller som selvstændige forløb.

Ledelse

At gøre alle elever lige så dygtige, som de kan, fordrer en skoleledelse, der på alle niveauer har ledelse af elevers læring som fælles fokus. Måske lyder det ikke umiddelbart som den store forandring, men der er de facto tale om et paradigmeskifte i forståelsen af skolens kerneopgave og den pædagogiske tilgang.

Skoleledelsen skal i udmøntningen heraf udøve praksisnær pædagogisk ledelse og være proaktive og opsøgende i forhold til hele tiden at udvikle rammerne for elevernes læring og progression. Ledelsen har således et helt særligt ansvar i forhold til, at der i dagligdagen fastholdes et fokus på den enkelte elevs læring, og at eleverne sikres mulighed for at lære uanset afsæt og baggrund. Ledelsen skal endvidere motivere, inspirere og understøtte medarbejderne samt udvikle samarbejdet med eksterne aktører.

Med Skanderborg-modellen er den lokale skoleledelse, inden for den fælles ramme, givet mulighed for i vidt omfang at udvikle det enkelte skoletilbud i overensstemmelse med de behov og muligheder, som findes lokalt.

Links til relevante politikker og strategier

Politikkerne, strategierne og standarderne for politikområdet "Skoler og pædagogiske fritidstilbud" kan læses i deres helhed i ovenstående afsnit "Politikområdet Børn og Unge" eller på Skanderborg Kommunes hjemmeside under politik og fællesskaber/vision og politikker/Undervisnings- og Børneudvalget [her](#).

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Bæredygtige og fleksible løsninger samt styrket planlægning
Forligskredsen ønsker at sikre bæredygtige og fleksible løsninger ved fremtidige skiftende børne- og elevtal. Skanderborg Kommune står over for historisk store anlægsinvesteringer. Investeringerne skal tænkes klogt og sammen med optimering af den nuværende kommunale bygningsmasse. Der skal være fokus på, at vi ikke kommer til at forbygge os i forhold til en målgruppe og så få år efter mangler bygninger til en anden målgruppe. Administrationen skal også sikre det nødvendige planmæssige grundlag for fleksible løsninger og snarest udarbejde konkret oplæg til, hvordan fleksible løsninger kan implementeres i praksis. Der kan f.eks. tænkes i mobile løsninger med indkøb af flere "pædagogiske busser" og/eller sikring af buffer-kapacitet i eksisterende institutioner eller i tilknytning til disse. Der er afsat 5 mio. kr. i både 2022 og 2023 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, bl.a. til finansiering af fleksible løsninger, som f.eks. den bus der allerede er indkøbt.

Forberedelse af anlægsopgaver på børne- og ungeområdet
Forandringen indebærer, at Administrationen udarbejder "masterbeskrivelser" for anlægsopgaver på børne- og ungeområdet. Det vurderes, at man med de mange og store anlægsopgaver på børne- og ungeområdet med fordel kan arbejde med masterbeskrivelser for anlæg af dagtilbud og skoler. Med masterbeskrivelser menes standardiserede sagsgange og procedurer i forbindelse med anlægsopgaver.

Prioritering af anlægsmidler på skoleområdet
SMAK Architects udarbejdede i foråret 2018 en bygningsanalyse af 19 skoler og specialskoler i Skanderborg Kommune. Analysen har siden tjent som inspirationskatalog til modernisering og vedligehold af skolerne. Forandringen indebærer, at analysen genbesøges med henblik på at lave et prioriteringskatalog til yderligere modernisering af skolerne med udgangspunkt i anbefalingerne fra SMAK-analysen.

Styrkelse af inklusionsindsatsen

Byrådet vedtog i december 2020 en ny struktur for skoler og dagtilbud. Den nye struktur sikrer generelt rammerne for kvalitet og en bæredygtig struktur på skole- og dagtilbudsområdet, herunder arbejdet med mellemformer og etablering af en ny specialpædagogisk vidensklynge, som bl.a. skal styrke inklusionsindsatsen. Den nye struktur frigiver et provenu, der over årene stiger til 5,4 mio. kr. i 2026, hvor strukturaftalen er fuldt indfaset. I 2022 er provenuet på 2,1 mio. kr., stigende til 2,3 mio. kr. i 2023. Forandringen indebærer, at det samlede provenu skal anvendes til at styrke inklusionsindsatsen, herunder mellemformer og vidensklynge-samarbejdet. En styrkelse af inklusionsindsatsen vil også modvirke, at budgetterne til den almene indsats udhules. Der udarbejdes et politisk beslutningsgrundlag for den konkrete implementering heraf i første halvår 2022.

Bedre understøttelse af elever med talblindhed

Fagsekretariatet Børn og Unge skal indsamle viden om pædagogiske og didaktiske muligheder for en bedre understøttelse af elever med talblindhed. Fagsekretariatet fremlægger på baggrund af den indsamlede viden forslag til en sammenhængende indsats i forhold til elevgruppen, som det allerede gør sig gældende i forhold til ordblindhed.

Styrkelse af erhvervsuddannelse

Fagsekretariatet Børn og Unge udarbejder i samarbejde med UU og skolerne en oversigt med forpligtende initiativer i forhold til elevernes undervisning i erhvervsuddannelse og karrierevalg, uddannelseskendskab, virksomhedspraktik og en forpligtende erhvervspraktik. Oversigten dækker initiativer i hele grundskoleforløbet og afdækker også mulighederne for etablering af erhvervsrygsæk, som det kendes fra andre kommuner.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Ordblindhedsindsats - Ung til ung

Der etableres ung-til-ung-netværk for unge ordblinde som et supplement til skolernes understøttelse af ordblinde elever. Ung-til-ung-netværk organiseres som et samarbejde mellem skolerne og PPR. (Budgettet forøges med 200.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. fra 2021 og frem)

Der er ansat ny "læse-ung til ung"- konsulent. Der er sendt præsentationsvideo til kontraktholdere på skoleområdet. Konsulenten kommer på kontraktholdermøde for at uddybe video. Der er etableret samarbejde mellem to skoler og konsulenten. Konsulenten inviterer sig selv på besøg på alle kommunens skoler.

Ordblindkonsulentens opgave er at understøtte implementeringen af ordblindhedsindsatsen, som består af vidensløft til pædagogisk personale, etablering af netværk med elever og netværk med forældre fra skolen. Derudover understøtter ordblindkonsulenten den virtuelle skole via webinar. Oplæg har været udskudt grundet Covid19. Konsulenten fastansættes til fortsat implementering og understøttelse.

Omlægning og reduktion af skolernes svømmeundervisning

Den obligatoriske svømmeundervisning i svømmehaller reduceres fra 2 til 1 årgang (4. eller 5. klasse) De svømmetimer, der bortfalder, erstattes af idrætstimer. Budgettet til transport og leje af svømmehaller kan derved reduceres med 300.000 kr. i

2020 og 700.000 kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 300.000 kr. i 2020 og 700.000 kr. i 2021 og frem)
Skolernes budget reduceres fra 1. august 2020 og dermed er forandringen gennemført

Kun klubtilbud til og med 6. klasse

I den nuværende praksis er der forskel på serviceniveau mellem kommunens forskellige klubber. I nogle klubber stopper tilbuddet efter 6. klasse, mens det for andre er efter 7. klasse. Serviceniveauet harmoniseres ved at lade alle klubtilbud stoppe efter 6. klasse. (Budgettet reduceres med 900.000 kr. fra 2020 og frem)

På Byrådsmødet 24. juni 2020 blev besluttet, at klubtilbud for 7. klasse kan fortsættes, såfremt kontraktholder selv ønsker det. Tildeling pr. barn fastsættes til et niveau, der svarer til forældrebetalingen.

Øget forældrebetaling til klubtilbud

Forældrebetalingen øges til 80 % af den variable tildeling til klubtilbud (å prisen). Den samlede indtægt ved forældrebetaling til klubtilbud forøges derved årligt med 860.000 kr. fra 2020. (Budgettets indtægter forøges med 860.000 kr. i 2020 og frem)

Den øgede forældrebetaling er indarbejdet i taksten. Forandringen er gennemført.

Harmonisering og reduktion i takster til specialtilbud på skoleområdet

Den samlede budgetramme til specialklasserækker og specialskoletilbud udgør over 85 mio. kr. i 2019, med en stigende budgetramme over de senere år. Det vil være muligt - enten via strukturtilpasninger eller via justering af tildelingstakster pr. elev - at sænke udgiftsniveauet og dermed enhedskostningerne pr. elev. Der udarbejdes på baggrund af en analyse konkrete forslag til udgiftsreduktioner, som behandles politisk. Budgettet reduceres med 875.000 kr. i 2020 og 2,1 mio. kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 875.000 kr. i 2020 og 2,1 mio. kr. i 2021 og frem)

På Byrådsmødet 27. maj blev forslag til ny takststruktur med virkning fra 1. august 2020 vedtaget, hvorefter forandringen er gennemført.

Reduktion i tildeling til aftenklubtilbud

Tildelingen til aftenklubtilbud reduceres med 10 pct., svarende til 650.000 kr. årligt. Der udarbejdes et konkret forslag til udmøntning af besparelsen, som behandles i Undervisnings- og Børneudvalget. Kontraktholderne på området inddrages i udarbejdelsen af forslaget. (Budgettet reduceres med 650.000 kr. fra 2020 og frem)

På Byrådsmødet 27. maj blev forslag til ny tildeling med virkning fra 1. august 2020 vedtaget, hvorefter forandringen er gennemført.

Reduktion af funktionen som koordinerende udviklingskonsulent

Fremover frikøber fagsekretariatet ikke længere lærerressourcer på skolerne til løsning af fællesopgaver (både drift og udvikling) inden for skoleområdet (IT-opgaver, tosprogsområdet, naturfag mv.). Skolerne skal fremadrettet selv koordinere og udvikle de pågældende områder. Budgettet reduceres med 165.000 kr. i 2020 og 400.000 kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 165.000 kr. i 2020 og 400.000 i 2021 og frem)
Kontraktholderne på skoleområdet har besluttet, at de for kommende skoleår koordinerer og udvikler skolernes digitaliserings-strategi og skolernes pædagogiske læringscentre ved hjælp af to deltids-frikøbte konsulenter. Frikøbet svarer til 0,4 lærerstilling tilsammen og dækkes af skolernes egen bevilling. Den besluttede reduktion for Fagsekretariatet Børn og Unge er således udmøntet fra august 2020.

Mulighed for styrket brug af praktik i folkeskolen

Med henblik på at vurdere, om der fremadrettet kan ske en styrket brug af erhvervspraktik og andre arbejdskendskabsaktiviteter, vil Fagsekretariatet Børn og Unge sammen med skolerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning gennemføre en analyse af den eksisterende praksis og mulighederne for at justere denne.

Undervisnings- og Børneudvalget blev på deres møde i januar 2021 præsenteret for en oversigt over nuværende praksis og muligheder for udvikling af området. Udvalget præsenteres for forslag til fælles praksis april 2021.

Implementering af standard for registrering og håndtering af elevfravær

Skolerne og Fagsekretariatet Børn og Unge har i 2019 udarbejdet et oplæg til en fælles standard for skolernes håndtering af elevfravær. Efter eventuel politisk godkendelse vil den nye standard skulle implementeres fra 2020.

Standard for registrering af elevfravær vedtaget i Byrådet den 29. januar. Fra august 2020 er der i PPR etableret et fraværsteam som aktiveres ved bekymrende fravær. Den metodiske tilgang for fraværsteamet bygger på erfaringer fra et "Back to School" projekt fra Aarhus.

Opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen

Undervisnings- og Børneudvalget arbejder frem mod næste års budgetlægning med henvendelse om opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen i samarbejde med håndbold og fodbold.

Som konsekvens af beslutning om overflytning af specialtilbuddene fra Låsby til Niels Ebbesenskolen, har Undervisnings- og Børneudvalget besluttet at udskyde etablering af talentklasser.

Forberedelse af implementeringen og implementeringsprocessen for Aula, som erstatter Børneintra, som platform på dagtilbudsområdet (er implementeret på skoleområdet)
Aula blev besluttet som en del af det fællesoffentlige Brugerportalsinitiativ (BPI), som skal etablere tidssvarende digitale platforme, der kan understøtte en ny folkeskole og målene i folkeskoleformen. Aula gik tidligere under navnet Samarbejdsplatformen. Brugerportal-initiativet udspringer af en aftale imellem forligspartiernes "Aftale om et fagligt løft" samt KL's projekt om kommunikation og vidensdeling på folkeskole- og dagtilbudsområdet.

Forældre på dagtilbudsområdet fik adgang til Aula 11. januar og Aula kan anses for at være i fuld drift. Forberedelserne er forløbet efter planen og i den kommende periode er der fokus på at understøtte at medarbejdere og forældre bliver trygge i brugen af Aula.

Analyse på dagpasnings- og skoleområdet

Der afsættes 700.000 kr. i 2020 til at understøtte Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med "Spor 1. Forslag til sikring af øget kvalitet og bæredygtig struktur for skoler og landsbyordninger m.v.". Spor 1 er yderligere beskrevet i budgetaftalen. (Budgettet forøges med 700.000 kr. i 2020)
Analysen på dagpasnings- og skoleområdet blev afsluttet i forbindelse med vedtagelsen af "Forslag til ny struktur for skoler og dagtilbudsområdet" på Byrådets møde 16. december 2020.

Justering af demografimodeller

For politikområderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud" gør det sig gældende, at områderne er omfattet af demografimodeller. De indebærer, at der for hvert ekstra barn i målgruppen automatisk tilføres et ekstra beløb. Således tilføres områderne ca. 40 ekstra mio. kr. i 2022 og ca. 49 mio. kr. i 2023 i forhold til 2019. Forligspartierne er enige om, at der skal besluttes en justering af demografimodellerne for områderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud" i løbet af 2020 med henblik på, at

de kan få virkning fra 2022. Der er en forventning om, at der er en forskel i udgifterne fra de første børn/elever til de sidste, da grundomkostningerne allerede er dækket af de første børn/elever. De justerede demografimodeller skal medføre en udgiftsreduktion på i alt 10 mio. kr. årligt fra 2022. Økonomiudvalget skal - i samarbejde med Undervisnings- og Børneudvalget - udarbejde forslag til beslutning. (Budgettet reduceres med 10 mio. kr. fra 2022 og frem)

Det er med vedtagelsen af Budget 2021-2024 besluttet, at denne budgetreduktion rulles tilbage, så budgettet på politikområder Dagtilbud 0-6 årige og Skoler og pædagogiske fritidstilbud bliver øget med 10 mio. kr. årligt fra 2022 og frem.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Styrkede fraværsindsatser

Fravær kan være et tegn på mistrivsel. Igennem en systematisk og målrettet indsats arbejdes der på at reducere fraværet blandt elever. Forandringen vurderes særlig vigtig i arbejdet med at lave indsatser, der gør, at elever forbliver i alment regi. Der etableres med forandringen et fast fraværsteam. Der afsættes samlet 1,3 mio. kr. årligt; heraf finansieres forandringen med 0,5 mio. kr. årligt inden for den eksisterende ramme. (Budgettet forøges med 0,8 mio. kr. årligt fra 2021)

Forandringen er forankret i PPR, hvor der arbejdes med udgangspunkt i metoden Back2School. Der er etableret et fraværsteam, og arbejdet er igangsat.

Annullering af besparelsen vedrørende justering af demografimodeller

Der blev i sidste års budgetaftale besluttet en besparelse på 10 mio. kr. fra 2022 og frem. Besparelsen skulle udmøntes som en justering af demografimodellerne på politikområderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud". Med denne forandring annulleres denne besparelse. (Budgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2022)

Analyse af behovet for særskilt budgetmodel for specialtilbuddene

Der gennemføres en analyse af behovet for en særskilt budgetmodel for specialtilbuddene på dagtilbuds- og skoleområdet. Skanderborg Kommune oplever (i lighed med andre kommuner) en stigning i antallet af børn, der visiteres fra de almene tilbud til specialtilbuddene. Med den nuværende budgetmodel har en stigning i andelen - og/eller antallet - af børn i specialtilbud en betragtelig betydning for økonomien på almenområdet.

Analysen gennemføres i et samarbejde mellem den fælles Økonomifunktion og Fagsekretariatet Børn og Unge inden for de eksisterende budgetrammer.

Analysen blev præsenteret for Byrådet på budgetseminaret i marts og Økonomiudvalget har på baggrund af analysen besluttet, at der skal udarbejdes et forandringsforslag til budget 2022-2025. Forandringen er hermed afsluttet.

Ordblindindsats - Ung til ung

Der etableres ung-til-ung-netværk for unge ordblinde som et supplement til skolernes understøttelse af ordblinde elever. Ung-til-ung-netværk organiseres som et samarbejde mellem skolerne og PPR. (Budgettet forøges med 200.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. fra 2021 og frem)

Ordblindkonsulentens opgave er at understøtte implementeringen af ordblindindsatsen, som består af vidensløft til pædagogisk personale, etablering af netværk med elever og netværk med forældre fra skolen. Derudover understøtter ordblindkonsulenten også den virtuelle skole via webinar. Oplæg har været udsendt grundet Covid19. Konsulenten fastansættes til fortsat implementering og understøttelse.

Mulighed for styrket brug af praktik i folkeskolen

Med henblik på at vurdere, om der fremadrettet kan ske en styrket brug af erhvervspraktik og andre arbejdskendingsaktiviteter, vil Fagsekretariatet Børn og Unge sammen med skolerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning gennemføre en analyse af den eksisterende praksis og mulighederne for at justere denne.

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog på deres møde i september 2021 et forslag til en standard for en mere forpligtende brug af erhvervspraktik.

Opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen

Undervisnings- og Børneudvalget arbejder frem mod næste års budgetlægning med henvendelse om opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen i samarbejde med håndbold og fodbold.

Som konsekvens af beslutning om overflytning af specialtilbuddene fra Låsby til Niels Ebbesen skolen, har Undervisnings- og Børneudvalget besluttet at udskyde etablering af talentklasser.

5. ØKONOMI

Tabel 13.1 viser driftsbudgettet for skoler og pædagogisk fritidstilbud

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Opr. budget 2021	Korr. budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Forældrebetaling, udgifter til fripladser samt regulering for indskrevne børn	-40.414	-39.984	-39.818	-40.505	-40.142	-38.997	-37.671
Fællesudgifter - fagsekretariatet	114.406	123.657	116.566	130.826	137.030	138.679	141.432
Statspuljer - kompetenceudvikling	289	0	991	0	0	0	0
Kontrakter	611.101	605.024	630.822	618.233	618.244	618.244	618.244
I alt	685.382	688.697	708.561	708.554	715.132	717.926	722.005

Regnskab 2020

Samlet for politikområdet viser regnskabsresultatet et mindreforbrug i forhold til korrigeret budget på ca. 20 mio. kr.

I forhold til oprindeligt budget er området tilført ca. 12,75 mio. kr. Det skyldes dels overførte midler fra 2019 med ca. 18 mio. kr., dels puljemidler fra staten til flere lærere med yderligere 4 mio. kr., ændret pris- og lønfremskrivning med ca. -1,3 mio.

Demografi

Aldersgruppe	Ændring i antal børn
SFO 0-2. klasse	- 86
SFO 3. klasse	- 51
Klub 4. klasse	+27
Klub 5.-> klasse	- 13
Skole	+13

Budgetrammen er som følge af ovenstående hævet med 0,7 mio. kr. i forhold til Budget 2020.

Lov- og cirkulæreprogram

Der er sket reduktion med 0,2 mio. kr. som følge af ændrede adgangregler til de gymnasiale uddannelser.

Budgetaftale:

De vedtagne forandringer fra budgetaftalen indebærer en samlet udvidelse af bevillingen med 0,8 mio. kr. til styrkede fraværsindsatser.

Budget 2022

Forudsætninger for indregnet demografi

Regulering for demografi omfatter indskrevne i egne tilbud (SFO og klub), mellemkommunalt (frit valg over kommunegrænsen for SFO og klub) samt skoleområdet (ændring i antal elever).

Der tages udgangspunkt i seneste befolkningsprognose inden for de relevante aldersgrupper. På baggrund af dels historiske data for, hvor mange inden for aldersgrupperne der er i pasning (kaldet dækningsgrad), dels konkret viden om ændringer

kr. samt flytning fra drift til anlæg med 9,9 mio. kr. (midler, der i teknisk budget blev placeret på driftsbevillingen).

Budget 2021

Der er til Budget 2021 indarbejdet følgende udvidelser/reduktioner på driften:

Teknisk budget:

i antal tilbud etc., beregnes det forventede antal børn i pasning – fordelt på de forskellige pasningstyper. Reguleres som ændret antal børn * a prisen pr. barn.

Særligt for skoleområdet gælder dog, at dækningsgraden sættes til 100, med udgangspunkt i, at der er undervisningspligt for alle. Beløbet der reguleres med, svarer til taksten for afregning af privatskoleelever.

Dertil kommer regulering af forældrebetaling (fremskrives med samme %-andel som a prisen pr. barn) og udgifter til friplads- og søskendetilskud (tilskuddene beregnes som en %-andel af forældrebetalingen).

Der indregnes følgende i demografi for Budget 2022-2025:

Tabel 13.2 Forventede dækningsgrader i Budget 2022

Aldersgruppe	Dækningsgrad
SFO 0-2. klasse	81,6
SFO 3. klasse	76,6
Klub 4. klasse	75,7
Klub 5-6. klasse	50,6
Skole	100,0

Tabel 13.3 - Forventede ændringer for perioden 2022-2025 ift. budget 2021

Aldersgruppe	2022	2023	2024	2025
SFO 0-2. klasse	-2	1	3	93
SFO 3. klasse	-13	-9	-9	28
Klub 4. klasse	-16	-14	-11	7
Klub 5-6. klasse	-52	-58	-62	12
Skole	-7	60	72	127

Tabel 13.4 - Forventet pasningsbehov for perioden 2022-2025

Aldersgruppe	2022	2023	2024	2025
SFO 0-2. klasse	2.144	2.234	2.332	2.422
SFO 3. klasse	673	659	684	721
Klub 4. klasse	661	670	656	679
Klub 5-6. klasse	898	895	901	896
Skole	9.855	9.968	10.136	10.355

Budgetrammen er som følge af ovenstående ændret med følgende (i forhold til Budget 2021):

2022: 0,4 mio. kr.
2023: 2,8 mio. kr.
2024: 5,2 mio. kr.
2025: 8,4 mio. kr.

Lov- og cirkulæreprogram

Der er ikke indarbejdet ændringer til budgettet som konsekvens af ny lovgivning m.v.

Anlæg

Tabel 13.6 viser anlægsbudgettet for Skoler og pædagogiske fritidstilbud

Note	(I 1.000 kr.)	U/I	Regn-skab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	Renov/opt. ventilation/indeklima skolerne	U	2.256	4.500	5.744	6.580	4.500	9.000	9.000
2	Ramme jordkøb vedr. skolebyggeri Hørning	U	3.269	4.056	1.300	2.142	1.921		
3	Ny Skole i Hørning fra 2023 anlægsydelse	U				41.331	4.453	4.453	4.453
4	Renovering af Højboskolen	U	1.768	22.308	12.064	20.379	7.232	102	
5	Renovering og ombygning, Skovbyskolen	U		7.000	2.000	6.495			
6	Etablering af nye rammer for Hørningskolen	U			500	2.000	28.060		
7	Ombygning af NE Skolen etablering af Afdeling E	U		10.000	2.000	12.153			
8	Ny skole i Ry med placering v. Ry-hallerne	U		2.000	1.500	4.000	50.950	65.950	30.423
9	Spor 1-Pulje kap.tillpasn. m. særlig fokus på bæredygtig	U		5.000		5.000	5.000		
10	Ny skole i Hørning idrætsfaciliteter	U				13.592		496	496
11	Ramme renov./modernisering skoler jf. SMAK-analyse	U						14.000	14.000
12	Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Låsby	U				4.790			
13	Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Stilling	U					13.247	17.323	
14	Udvidelse af tilbud - Jeksendal	U				5.095	8.152		
15	Skolekapacitet Hørning	U							
16	Multipark ved set. Georg Gården	U					2.000	1.000	
17	Multisal i Voerladegaard	U					2.000	1.000	
18	Fleksibelt modulbyggeri Columbusskolen	U	2.342						
19	Uvidelse af kapaciteten af Afdeling D i Låsby	U	5.056		157				
20	Kapacitets- & strukturpulje på skole & dag	U	1.370		4.300				
21	Ny Skole i Hørning, intern bygherrerådgi	U	290		10				
22	Etablering af Center Skovby ved Campus Skanderborg	U		5.000					
	I alt	N	16.351	59.864	29.575	68.634	123.557	113.324	58.372

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Renov/opt. ventilation/indeklima skolerne

Pulje i form af årligt rammebeløb til udbedring af ventilations- og indeklimaforhold på skolerne.

2. Ramme jordkøb vedr. skolebyggeri Hørning

I forbindelse med det kommende skolebyggeri i Hørning er der afsat 8,6 mio. kr. til jordkøb m.v.

3. Ny Skole i Hørning fra 2023 anlægsydelse

Skole og idrætsfaciliteter skal leasingfinansieres. Fra 2023 er

der afsat en leasingydelse, der skal betales til kommunernes fælles kreditforening.

Sideløbende med leasingydelsen frigøres et tilsvarende beløb af de deponerede midler i 25 år.

4. Renovering af Højboskolen

Højboskolen skal gå fra en 2-3 sporet skole til en ren 3-sporet skole. Projektet og økonomien er tilvirket på baggrund af Indretnings- og ombygningsscenerier fra Aarstiderne Arkitekter.

Periodiseringen er tilpasset i forhold til, hvornår udbuddet bliver udsendt. Dette tidspunkt er udsat, da det var nødvendigt med en om-projektering, grundet problemer med eksisterende tagkonstruktionen. Den nye placering af beløbene er udtryk for nuværende forventning til, hvornår forbruget vil falde.

5. Renovering og ombygning, Skovbyskolen

Oprindeligt var afsat midler til kapacitetsudvidelse på Skovbyskolen, da elev- og klassetalsprognosen viste et behov for udvidelse af skolen. Med forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet flyttes det nuværende specialtilbud Center Skovby til Skanderborg. Derved frigøres lokaler i et omfang, hvor det stigende elevtal kan rummes inden for de nuværende m2.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et groft skøn over udgifterne til renovering og ombygning af skolen.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er nu udarbejdet projektforslag. Det indebærer, at 4 klasselokaler samt et fællesrum skal udvides. Dertil vil der være tale om indvendige ombygninger og renovering.

Oprindeligt var det fulde beløb til projektet afsat i 2021. Der er nu rykket 5 mio. kr. heraf til 2022. Det skyldes, at de indledende undersøgelser først er afsluttet i juli 2021. I efteråret 2021 vil der være projektering og udbud. I 2022 vil den egentlige renovering, udvidelse og ombygning finde sted.

Rådighedsbeløbet er øget med 1,4 mio. kr. efter det er blevet kvalificeret. Rådighedsbeløbet på ”Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Låsby” er tilsvarende reduceret. De to projekter hænger ikke sammen. Men der er overskydende midler på sidstnævnte projekt. Byrådet godkender dette ved 1. behandling af budget 2022.

6. Etablering af nye rammer for Hørningskolen

Baggrund for projektet:

Med aftalen om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet flyttes Hørningskolen til Sølund

Det skyldes:

- Skolen er vokset ud af sine nuværende rammer og har øget kapacitetsbehov.
- Der er behov for at etablere lokalefaciliteter, der understøtter børnenes særlige behov.
- Der kan med fordel ske etablering af tværfagligt samarbejde med Sølund.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et groft skøn over udgifter til renovering og ombygning af bygning på Sølund.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er flyttet 12,8 mio. kr. fra 2022 til 2023. I 2022 foretages planlægning og projektering af projektet. I 2023 starter det

egentlige anlægsarbejde. Færdiggørelsestidspunktet er der ikke ændret på.

7. Ombygning af NE Skolen etablering af Afdeling E

Med udgangspunkt i aftale om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet skal der etableres et specialtilbud på Niels Ebbesen Skolen, hvor afdeling E fra Låsby Skole flytter til.

Specialtilbuddet vil blive koblet på vidensklyngen, der etableres ved Niels Ebbesen Skolen. Specialtilbuddet etableres i ledig kapacitet/lokaler på skolen.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb: Der er tale om et skønnet beløb til ombygning og indretning til specialtilbud.

Kvalificering sommeren 2021:

Der foreligger nu et projektforslag. Projektet indebærer ombygning og nyindretning af de indvendige faciliteter.

Der var afsat 3,5 mio. kr. i 2021. Det forventes dog nu, at forbruget i 2021 kun beløber sig til 2 mio. kr., og der flyttes derfor 1,5 mio. kr. til 2022. Det skyldes, at projektforslaget er klar i juli 2021. I efteråret vil der derfor blive foretaget projektering og udbud. Den egentlige renovering starter ved årets udgang.

Projektets økonomi er nu også anslået til 14 mio. kr. Det betyder, at der mangler 4 mio. kr. i projektets økonomi i det oprindelige overslag. Dette er nu finansieret via det afsatte rådighedsbeløb til ”Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Låsby”, da dette projekt hænger sammen med NE. Og Låsby-projektet er også er blevet kvalificeret. Her viste der sig at være overskydende midler. Byrådet godkender dette ved 1. behandling af budget 2022.

8. Ny skole i Ry med placering v. Ry-hallerne

Baggrunden for projektet er det stigende elevtal i Ry-området, som fremgår af den seneste elevprognose som viser at der på kommuneplan vil komme ca. 30 % flere elever frem mod 2036/2037. Stigningen er ikke jævnt fordelt henover kommunen eller de enkelte år.

I Ry-området er stigningen særligt markant og kendetegnet ved at ligge tidligt i perioden. Den forventede stigning i elevtallet medfører, at Mølleskolen allerede fra 2022/2023 vil mangle klasselokaler.

Mulighederne for at udbygge Mølleskolen vurderes til at være tæt på udtømte og derfor foreslås der afsat anlægsmidler til etablering anden udvidelse af kapaciteten i Ry. Det foreslås ligeledes at der igangsættes en analyse af hvordan denne udvidelse bedst kan udmøntes.

I analysen skal der ses på forskellige muligheder for en fordeling af klasser og spor i Ry-området, herunder med inddragelse af de eksisterende faciliteter på Mølleskolen. Et fokuspunkt i analysen bør være, at de eksisterende lokaler samt udvidelsen er rentable både pædagogisk og økonomisk.

I tilfælde af beslutning om etablering af en ny skole i Ry, vil den ledelsesmæssige organisering i området have direkte indflydelse på afledte udgifter – eller besparelser på driften.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb. Der er således ikke korrigeret for de 10 % reduktion i anlægsudgifter der blev besluttet med Budget 2020-2023.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

Der tages udgangspunkt i de m2-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m2-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m2-pris på 25.800 kr. For nybyg regnes der ligeledes med en m2-pris på 25.800 kr.

Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m2 pr. klasse, dette er inklusive gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m2 pr. faglokale.

Det vurderes at der vil være behov for etablering af ca. 6.000 m2 i Ry-området. Den foreslåede analyse skal afklare i hvilket omfang der bliver tale om tilbygninger eller nybygninger, men under forudsætning af at udbygningsmulighederne ved Mølleskolen anses som værende tæt på fuldt udnyttede, ligges der til grund at hovedparten af de nye m2 etableres som nybyg. Baseret på ovenstående vurderes der et behov for et anlægsbudget på 150,0 mio. kr.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er flyttet 27 mio. kr. fra 2022 til senere overslagsår: 15 mio. kr. til 2024 og 12 mio. kr. til 2025. I 2022 foretages byggeprogrammering, planlægning og projektering af projektet. I 2023 starter det egentlige anlægsarbejde. Færdiggørelsestidspunktet er der ikke ændret på.

De forventede synergier mellem skole og hal er i øjeblikket ved at blive undersøgt. Der forventes fremsendt en sag til politisk behandling i december 2021 omkring den samlede økonomi for skole daginstitution og vejanlæg.

9. Spor 1-Pulje kap.tillpasn. m. særlig fokus på bæredygtig

For at tage højde for kapacitetsudfordringerne og sikre fleksibiliteten ved fremtidige, skiftende børne- og elevtal skal der yderligere fokus på bæredygtige, fleksible modulbyggerier, der kan flyttes efter behov. Forligspartierne ønsker at sikre fleksible løsninger, der er bæredygtige i henhold til kommunens bygningspolitik. Samtidig bør rammerne i forhold til eksempelvis planlægning, p-norm mv. konkret kunne tilpasses, således at fleksible modulbyggerier efter behov hurtigt kan bringes i anvendelse for at imødegå kapacitetsudfordringerne. Administrationen anmodes derfor om at udarbejde et forslag til en standard for brug af fleksible modulbyggerier, der balancerer de forskellige hensyn og kommunens politikker. Administrationen bedes samtidig sikre det nødvendige planmæssige

grundlag for placering af institutionsbyggeri, hvad enten der er tale om fleksibelt eller permanent byggeri. Der er afsat 10 mio. kr. i 2022 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, hvor der skal være et særligt fokus på bæredygtige, fleksible modulbyggerier.

Kvalificering sommeren 2021:

Der er flyttet 5 mio. kr. fra 2022 til 2023. Det vurderes, at projektet vil strække sig over to år.

10. Ny skole i Hørning idrætsfaciliteter

Skole og idrætsfaciliteter skal leasingfinansieres Der er tale om et rammebeløb. Fra 2023 er der afsat en leasingydelse, der skal betales til kommunernes fælles kreditforening.

Beløbet til idrætsfaciliteter er afsat i 2022.

11. Ramme til renovering og modernisering af skolerne jf. SMAK analysen

Analysen fra SMAK, viste et samlet behov for modernisering – inkl. særlige fokusområder.

Der er efterfølgende afsat/anvendt beløb til skolerne i Hørning, samt specialskolerne Columbusskolen og Afdeling D.

Herefter er der som årlige rammebeløb afsat til:

- beløb til særlige fokusområder, dvs. områder, hvor der er behov for snarlig eller akut bearbejdning. Det kan være manglende eller mangelfulde faglokaler (dette anlægsprojekt),
- beløb til modernisering (særskilt anlægsprojekt).

12. Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Låsby

Baggrund for projektet:

Oprindeligt var afsat midler til kapacitetsudvidelse på Låsby Skole, da elev- og klassetalsprognosen viste et behov for udvidelse af skolen. Med aftalen om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet flyttes det nuværende specialtilbud Afdeling E til Skanderborg. Derved frigøres lokaler i et omfang, hvor det stigende elevtal kan rummes inden for de nuværende m2.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skøn over udgifterne til renovering og ombygning af skolen.

Kvalificering sommeren 2021:

”Tilpasning på skoleområdet i Låsby” hænger sammen med anlægget ”Ombygning af NE Skolen etablering af Afdeling E”. Der foreligger nu projektforslag på ”Tilpasning på skoleområdet i Låsby”. Det der skal ske er, at de lokaler der fraflyttes, skal renoveres. Det er anslået til at koste ca. 0,625 mio. kr. Der er således et betragteligt forventet overskud på dette projekt. 4 mio. kr. heraf flyttes til NE skoledelen, da dette projekt er underbudgetteret med 4 mio. kr. Hertil flyttes 1,4 mio. kr. til Skovbyskolen, da også dette projekt er underbudgetteret.

Herefter er der et forventet overskud på ca. 4,2 mio. kr. på nærværende ”Tilpasning på skoleområdet i Låsby”.

13. Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Stilling
Baggrunden for projektet er det stigende elevtal i Stilling-området, som fremgår af den seneste elevprognose som viser at der på kommuneplan vil komme ca. 30 % flere elever frem mod 2036/2037. Stigningen er ikke jævnt fordelt henover kommunen eller de enkelte år.

I Stilling udløser elevprognosen et behov for 8 klasselokaler på almenområdet og 1 klasselokale på specialundervisningsområdet, samlet set 9 klasselokaler frem mode 2036/2037. Behovet på almenområdet kommer fra 2020/2021 og frem mod 2036/2037. Behovet på specialundervisningsområdet ligger i slutningen af perioden. Det vurderes som mest hensigtsmæssigt, at lave kapacitetsudvidelsen i starten af perioden.

Det øgede antal elever medfører desuden et behov for etablering af 2 faglokaler ud over de eksisterende Stilling.

Ovenstående kapacitetsudvidelse skal laves som tilbygninger ved Stilling. Der er ikke behov for etablering af nye faglokaler, da den eksisterende faglokalekapacitet kan rumme stigningen.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb. Der er således ikke korrigeret for de 10 % reduktion i anlægsudgifter der blev besluttet med Budget 2020-2023.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

Der tages udgangspunkt i de m2-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m2-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m2-pris på 25.800 kr.

Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m2 pr. klasse, dette er inklusivt gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m2 pr. faglokale.

Med udgangspunkt i de forudsætninger som anvendes i strukturanalysen vil en tilbygning af 8 lokaler til almenundervisning, 1 lokale til specialundervisning og 2 faglokaler medføre en anlægsudgift på anslået 47,8 mio. kr.

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet er forudsat ændrede distriktsgrænser mellem Stilling, Vurring og Niels Ebbesen Skole. Det forudsættes derfor, at behovet for udvidelse i Stilling Skole reduceret i forhold til det oprindelige forslag med 17 mio. kr. – fra 47 mio. kr. til 30 mio. kr.

14. Udvidelse af tilbud – Jeksendal

Kapaciteten på Jeksendal er i dag fuldt udnyttet. Den opdaterede elevprognose viser et øget pres på Jeksendal frem mod 2035/2036, således at der samlet set mangler 3 klasselokaler.

Presset begynder fra 2020/2021 og frem, og det anbefales derfor at nedenstående anlæg iværksættes i starten af perioden.

Det vil ikke være muligt at udvide Jeksendal yderligere, grundet de gældende regler på området og Jeksendals beliggenhed. Det foreslås derfor, at man bygger videre på de eksisterende samarbejde med Veng Skole, hvormed en del af Jeksendals aktiviteter varetages på Vengskolen.

Der er i dag ledig lokalekapacitet på Veng Skole og vil også være det fremadrettet ifølge prognosen. Der vil dog være brug for en tilpasning og mindre udbygning af bygningerne i Veng, i forhold til at få plads til eleverne fra Jeksendal.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

Der tages udgangspunkt i de m2-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m2-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m2-pris på 25.800 kr.

Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m2 pr. klasse, dette er inklusivt gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m2 pr. faglokale.

I Veng vil der være tale om en kombination af tilbygning af lokaler i mindre omfang samt renovering og ombygning af eksisterende lokaler. I beregningen af det anslåede anlægsbehov er der taget udgangspunkt i om- og tilbygninger svarende til ca. 600 m2. Dette medfører et anslået anlægsbehov på 13,0 mio. kr.

15. Skolekapacitet Hørning

Der afsættes et samlet beløb på 103 mio. kr. over 2 år til etape 2 - færdiggørelse af den ny skole i Hørning, således at den bliver fuldt udbygget og kan rumme 0-9. klasse. Der er tale om et anslået beløb.

16. Multipark ved Sct. Georgsgården

Der afsættes 3 mio. kr. – fordelt med 2 mio. kr. i 2023 og 1 mio. kr. i 2024 – som medfinansiering/anlægstilskud til brug for etablering af en multipark ved Sct. Georgsgården. Det sker på baggrund af en ansøgning om projektet fra foreningen ”Skanderborgs Aktive Mil.

Af ansøgningen fremgår det, at projektet udgør 7 mio. kr. i alt, og at finansieringen sker dels via kommunal medfinansiering, dels fra foreningens side via driften, fonde, lokal indsamling, frivillige timer m.v.

Det er en forudsætning, at der lokalt findes ekstern finansiering til projektet. Når projektet er yderligere konkretiseret og afklaret omkring ekstern finansiering, genvurderes projektet.

17. Multisal i Voerlagedgaard

Der afsættes 3 mio. kr. – fordelt med 2 mio. kr. i 2023 og 1 mio. kr. i 2024 – som medfinansiering/anlægstilskud til brug for modernisering af Voerlagedgaard Skole i form af omklædningsfaciliteter og etablering af faglokaler. Det sker på baggrund af en ansøgning om projektet fra foreningen ”Multisal i Voerlagedgaard”.

Af ansøgningen fremgår det, at projektet udgør 12 mio. kr. i sin nuværende form, og at finansieringen sker dels via kommunal medfinansiering, dels fra foreningens side via driften, fonde, lokal indsamling, frivillige timer m.v.

Det er en forudsætning, at der lokalt findes ekstern finansiering til projektet. Når projektet er yderligere konkretiseret og afklaret omkring ekstern finansiering, genvurderes projektet.

Anlæg 18-22

Der henvises til tidligere politikerhåndbøger og regnskaber.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Alle børn starter som udgangspunkt i 0. klasse i det kalenderår, hvor de fylder 6 år.

Alle børn har ret til at blive optaget på distriktsskolen i det skoledistrikt, hvor de bor. Forældre kan frit vælge mellem skoler, dog således at der skal være plads på skolen efter fastsatte regler. Børn optages efter følgende regler (i nævnte rækkefølge):

- Børn med bopæl i kommunen
- Børn, der har søskende på skolen
- Børn med den korteste afstand til skolen
- Børn, der tidligere har boet i distriktet.

Hvis disse regler ikke kan afgøre, hvem der er plads til, trækker skolen lod.

Der er 18 folkeskoledistrikter, Hørningskolen (specialskole) og Ungdomsskolen (inkl. 10. klasse). Se kort over skoledistrikter på kort.skanderborg.dk

Elevtallet i 0.-9. klassetrin er pr. juni 2021 7.505 elever i folkeskolerne. Hertil kommer 274 elever i 10. klasse.

Børn med særlige udfordringer kan visiteres til et specialtilbud. Pr. juni 2021 var der 396 elever i specialtilbud i eller uden for Skanderborg Kommune.

Alle skoler har SFO, hvor alle elever i 0. – 3. klasse er garanteret en plads.

SFO har som udgangspunkt åbent fra kl. 6.30–8.00 og kl. 14.00–17.00 - fredag til kl. 16.00. Der kan forekomme mindre lokale variationer. SFO har åben for pasning i skoleferier. I nogle områder etableres der fælles feriepasning, f.eks. i samarbejde med skolen i et nabolokale.

Alle skoler har tilknyttet en skoleklub. Der er 14 skoleklubber og 3 selvstændige klubber, hvor alle elever i 4. – 6./7. klasse er garanteret plads. Klubberne har alle åbent kl. 14–17. Derudover kan der være lokale variationer, f.eks. aftenåbent en gang om ugen.

Takster for 2022 vedtaget af Byrådet

Skolefritidsordninger (0.-3. klasse):

- Hel plads (0.-2. klasse): 1.709 kr. pr. md. i 12 måneder om året
- Hel plads (3. klasse): 1.404 kr. pr. md. i 12 måneder om året
- Morgentilbud: 381 kr. pr. md. i 12 måneder om året.

Skoleklub:

- 4. klasse: 679 kr. pr. md. i 12 måneder om året
- 5.-6 klasse: 533 kr. pr. md. i 12 måneder om året
- 7. klasse: 533 kr. pr. md. i 12 måneder om året.

Der gives 50 % i søskendetilskud på den pasningsform, hvor forskellen mellem kommunal driftsudgift og takst er mindst.

Kvalitetsstandarder

Ud over de vedtagne politikker og strategier har Byrådet også vedtaget standarder på skole- og fritidsområdet. Standarderne beskriver et minimumsniveau for ydelser inden for et givet område. Byrådet har pt. vedtaget to gældende standarder:

- Standard for elever i skriftsprøgsvanskeligheder

- Standard for opfølgning og handling i forhold til elevfravær

Standarderne kan læses i deres helhed på Skanderborg Kommunes hjemmeside under politik og fællesskaber/vision og politikker/Undervisnings- og Børneudvalget **her**.

14. BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV

ARBEJDE UNGDOM UDVIKLING BØRNELIV GLÆDE
NT BEGEJSTRING ROBUSTHED UDFORDRINGER
E RESSOURCER POTENTIALE RESPEKT ANERKEN
UDFORDRINGER MODGANG FÆLLESSKABER VEN
OLDIGHED FORSKELLIGHED KULTUR ERFARING
JÆLP STØTTE FOKUS GENSIDIGHED VÆRDIGHE

BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV

1. Politisk arbejdsform

Børne- og Ungdomsudvalget arbejder på området for børn og unge med særlige behov med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevilninger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Området børn og unge med særlige behov er omfattet af den sammenhængende børnepolitik.

Derudover har Byrådet vedtaget en strategi for forebyggende foranstaltninger og anbringelser samt kvalitetsstandarder for Servicelovens §§ 41 og 42 (merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste).

Børne- og Ungdomsudvalget får to gange årligt forelagt Ankestyrelsens behandling af indsendte klager over Børn og Unges afgørelser i borgersager. Samarbejdet på tværs af kommuner og Region Midtjylland om brugen og udviklingen af de specialiserede tilbud til børn og unge med særlige behov koordineres gennem rammeaftalen for det specialiserede socialområde (styringsaftalen og udviklingsstrategien), der godkendes af Byrådet hvert år.

Børne- og Ungdomsudvalget behandler ligeledes løbende udviklingen på specialundervisningsområdet samt udviklingen i indstillinger til PPR.

Inden for området børn og unge med særlige behov er der i Skanderborg

Kommune en kon-traktholder, døgninstitutionen Skovbo og den aftalestyrende enhed Fagsekretariatet Børn og Unge.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet vedtog den 25. april 2018 Forebyggelses- og familiestrategien. Strategien understøtter arbejdet med at sikre, at alle børn og unge i Skanderborg Kommune har ret til et godt børne- og ungeliv. Strategien er gengivet i sin helhed herunder. Forebyggelsesstrategien understøttes af "Vores fælles tilgang", link til denne er gengivet herunder.

Ud over Forebyggelses- og familiestrategien henvises der til følgende politikker for politikområdet "Børn og unge med særlige behov":

- Den sammenhængende børnepolitik

- Den bedste start på livet
- Skolepolitikken
- Ungdomspolitikken
- Inklusionsstrategien

Forebyggelses- og familiestrategi

Formål og mål

Det fremgår af visionen i den sammenhængende børnepolitik, at: "Alle børn og unge i Skanderborg Kommune har ret til et godt børne- og ungeliv, hvor børn/unge overvejende har oplevelsen af glæde, tryghed, engagement, begejstring og robusthed i forhold til livets udfordringer".

Men alle børn og unge har ikke de samme forudsætninger for at få et godt børne- og ungeliv, og nogle familier vil derfor enten i kortere eller længere perioder have behov for en særlig indsats, samtidig med, at de bevarer en så stor del af hverdagen som mulig.

Derudover ses der et potentiale i generelt at styrke både de forebyggende og tidlige indsatser så behovet for særlige

indsatser generelt - og hos den enkelte familie - minimeres. Dette gælder både på special- og almenområdet.

Formålet er således todelt:

- Fra usikkerhed til klare mål: Den enkelte familie skal opleve en helhedsorienteret og sammenhængende indsats på børne- og ungeområdet – også når der er brug for mange forskellige indsatser"
- Fra indgreb til forebyggelse: En generel prioritering af det opsøgende arbejde og de forebyggende indsatser skal mindske betydningen af en negativ social arv. Det forebyggende arbejde og de tidlige indsatser skal tilrettelægges og udvikles ud fra både en menneskelig og økonomisk bundlinje.

Målet er at:

- Skabe transparens mellem behov, formål og prioritering af både forebyggende og behandlende indsatser
- Styrke det ressourceteknisk samarbejde mellem fagprofessionelle de unge, deres forældre og netværk i nærmiljøet.

- Styrke samarbejdet på tværs af faggrupper, sektorer og civilsamfundet

Udgangspunktet er:

- at alle indsatser tager afsæt i familiens egne ressourcer.
- at indsatser iværksættes i tæt dialog og samarbejde med familien og med barnet/den unge selv.

Der arbejdes med fire strategispor:

1. FOREBYGGELSE OG MINDST MULIGE MEN TILSTRÆKKELIGE INDGRIBEN

Vi prioriterer de forebyggende og tidlige indsatser ud fra en tankegang om, at jo tidligere oplysning, indgriben og tilførsel af kompetencer til forældre, børn og unge til at mestre livets udfordringer, jo bedre sikres et positivt livsforløb.

Derfor prioriterer vi i vores indsatser, at det enkelte barn, den unge og den nærmeste familie helst skal bevare deres tilknytning til almenområdet f.eks. i forhold til dagtilbud, skolen, netværk, fritidslivet og almene gruppetilbud med henblik på at sikre en så normal og

stabil hverdag som mulig.

Vi vil bryde med den sociale arv gennem en målrettet indsats i forhold til udsatte børn og unges læring, uddannelse og dannelse, så chancerne for uddannelse og beskæftigelse optimeres.

2. INDSATSER MED FOKUS PÅ SAMARBEJDE, RESSOURCER OG EFFEKT

Vores kerneopgave er at understøtte familier i at kunne selv. Derfor har vi i vores tilbud og indsatser fokus på den konstruktive dialog med børnene og de unge selv, deres forældre og netværk ud fra ressourceorienteret tilgang.

Den fagprofessionelle indsats kan meget, men ikke alt, og derfor samarbejder vi på tværs af specialtilbud, regionen, dagtilbud, skoler, foreningsliv, frivillige sociale indsatser og erhvervslivet.

Vi laver systematisk opfølgning og evaluering på om indsatserne virker efter hensigten, og om der som følge heraf, er behov for enten en ned- eller optrapning af indsatser. Den rette indsats handler således både om at kunne give den rette information og støtte, når

behovet er der, men også om at slippe igen, når den enkelte og familien igen selv kan.

3. ET STYRKET FAGPROFESSIONELT SAMARBEJDE OG FÆLLES MÅL

Vi arbejder løbende med at udvikle og kvalitetssikre sagsbehandling, og på at sikre at vores sagsbehandlere er klædt godt på i forhold til de mange muligheder for indsatser både i og uden for eget regi.

Et fælles billede af udfordringen og ressourcer, og et fælles mål på tværs af familien og de fagprofessionelle, giver både mest effekt, men også overblik og mening for den enkelte. Derfor arbejder vi på indførelsen af en fælles dialogmodel, der på tværs af faggrupper og forældre kan give et fælles sprog for at tale om graden af bekymring for børn og unge.

Vi udvikler løbende på at udvikle og nytænke vores specialiserede indsatser, herunder både ud fra et tværfagligt perspektiv og gennem kompetenceudvikling, så de matcher behov, der løbende og nogen gange meget hurtigt ændrer sig. Vi har i udviklingen af vores indsatser fokus på virksomme metoder og evidensbaserede indsatser, der fokuserer på progression.

4. FRA DATA TIL VIDEN OG NYE HANDLINGER

I prioriteringen og udviklingen af forebyggende indsatser vil vi styrke anvendelsen af data og eksisterende viden. Vi vil systematisk bruge data til at spotte mulige tendenser og effekter - eller manglen på samme.

På tværs af institutioner og fagsekretariatet vil vi udvikle et dialogrum, hvor databaseret viden og erfaringsviden reflekteres, så vi sammen kan udvikle indsatser der fokuserer på en tidlig målrettet indsats.

Dialogen og brugen af data skal understøtte etableringen af arbejds gange og processer, hvor data- og erfaringsviden skaber ny fællers viden. Data- og erfaringsviden bliver derved hinandens forudsætninger og en indarbejdet del af hverdagen for både medarbejdere og ledere i arbejdet med etableringen af nye handlinger. Nye handlinger der kan understøtte børne- og ungemiljøer kendetegnet ved trivsel.

Links til relevante politikker

Politikkerne og strategierne for politikområdet ”Børn og unge med særlige behov” kan læses i deres helhed i ovenstående afsnit ”Politikområdet Børn og Unge” eller på Skanderborg Kommunes hjemmeside under politik og fællesskaber/vision og politikker.

Du kan også finde dem via nedenstående links:

Forebyggelses- og Familienstrategien (inkl. Vores fælles tilgang) kan læses i sin helhed [her](#)

Den sammenhængende børnepolitik kan læses i sin helhed [her](#)

Den bedste start på livet kan i sin helhed læses [her](#). Se under Undervisnings- og Børneudvalget

Skolepolitikken kan i sin helhed læses [her](#). Se under Undervisnings- og Børneudvalget

Ungdomspolitikken kan i sin helhed læses [her](#).

Inklusionsstrategien kan i sin helhed læses [her](#). Se under Undervisnings- og Børneudvalget

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2022.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Implementering af forebyggelses- og familienstrategien

Der ses aktuelt en stigning i antallet af børn med behov for støtte og specialtilbud. For at imødegå denne udvikling skal det fulde potentiale i den forebyggende og tidlige indsats på almenområdet udfoldes. Dette skal ske gennem en fastholdelse og styrkelse af de lærere, pædagoger og lederes handlekompetence, som er tættest på barnet eller den unge i hverdagen. Derved bibeholdes en professionalisering af det almene system ind i det forebyggende og tidlige område.

Fokus i forandringen bliver dermed at styrke lærere, pædagogers og lederes viden og handle-kompetencer i dagtilbud, skoler og klubtilbud f.eks. i forhold at kunne imødegå og håndtere et bredere spektrum af udfordringer på enten individniveau, så færre henvises til f.eks. PPR og specialtilbud eller på gruppeniveau gennem varetagelse af undervisning f.eks. på sundheds-fremme- eller det kriminalpræventive område.

Der har været lavet første opfølgning med kontraktholderne for dagtilbud og skoler på de ny-etablerede PLC mødefora. Dialogseminarerne har understøttet, at der er et fælles vi mellem PPR og kontraktholderne ift. den fælles opgave, vi har ift. at sikre, at flere børn oplever at lykkes i de almene sammenhænge. Dialogseminarerne har afstedkommet enkelte justeringer. April 2021 gennemføres en evaluering, hvor vi undersøger,

om der er effekt ift. nedgang i antallet af børn, der har brug for specialpædagogisk bistand / undervisning i specialbørnehave, klasser eller specialskoler. Der spores et fald, men det er endnu ikke undersøgt, hvor nedgangen er.

PPR's ændrede betjeningsfokus er implementeret. Der arbejdes pt. på en model for opfølgning og evaluering på kontraktholder- og medarbejderniveau.

Opgørelse af efterværn

Der laves en opgørelse over, hvor mange børn/unge der er tilkendt efterværn i Skanderborg Kommune de sidste 5 år. Det ønskes belyst, hvilke typer af lidelser, de berørte borgere lider af, fordelt på alder.

Opgørelse over efterværn blev præsenteret på møde i Undervisnings- og Børneudvalget den 4. november, i Økonomiudvalget den 18. november og i Byrådet den 25. november 2020.

Forandringen er gennemført.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2021.

5. ØKONOMI

Tabel 14.2 viser driftsbudgettet for Børn og unge med særlige behov

1.000 kr.	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Fagsekretariatet: Myndighed og Foranstaltning	121.536	122.562	130.866	125.157	125.154	125.145	125.145
Fagsekretariatet: Øvrige områder	23.824	25.325	32.342	24.485	24.485	24.485	24.485
Kontraktenhed: Skovbo	23.845	24.628	25.002	25.146	25.146	25.146	25.146
Takstindtægter: Skovbo (under 18 år)	-18.814	-19.526	-20.952	-19.900	-19.900	-19.900	-19.900
I alt	150.391	152.989	167.258	154.888	154.885	154.876	154.876

Regnskab 2020

Regnskab 2020 viser et samlet mindreforbrug på 16,3 mio. kr. i forhold til det samlede korrigerede budget 2020, svarende til 9,8 pct. Mindreforbruget fordeler sig med i alt 15,7 mio. kr. vedrørende fagsekretariatet, og 0,6 mio. kr. vedrørende kontraktenheden Skovbo.

Overførsler fra 2019 udgør i alt 17,1 mio. kr. – heraf i alt 14,8 mio. kr. vedrørende fagsekretariatet og 2,2 mio. kr. vedrørende Skovbo. Overskuddet er således samlet set reduceret med 0,8 mio. kr. i 2020.

Takstindtægterne er udenfor overførselsadgang.

Budget 2021

Der blev i budgetforliget for 2021 ikke vedtaget budgetmæssige ændringer, som særskilt vedrører budgetrammen for Børn og unge med særlige behov.

Som følge af en statslig omlægning af refusionsordningen vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager er fagsekretariatets indtægtsbudget vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager øget med 350.000 kr. i 2021 og frem i forbindelse med udmøntningen af Lov- og Cirkulæreprogrammet for 2021. Det er forventningen, at der tilsvarende vil være merindtægter som konsekvens af omlægningen.

Budget 2022

Der er i budgetforliget for 2022 ikke vedtaget budgetmæssige ændringer, som særskilt vedrører budgetrammen for Børn og unge med særlige behov.

Budgetforudsætninger

Fagsekretariatet

Budgettet til anbringelsesforanstaltninger samt udvalgte typer af forebyggende foranstaltninger afspejler den konkrete aktivitet - det vil sige det forventede antal børn og unge i de

relevante foranstaltningstyper samt de forventede udgifter hertil. Budgetforudsætningerne for 2022 udarbejdes med udgangspunkt i den forventede aktivitet for 2022 opgjort pr. ultimo september. Det skal dog understreges, at området i vidt omfang er præget af uforudsigelighed og dag-til-dag-hændelser. Budgetforudsætningerne er derfor præget af at være et "øjebliksbillede" af de forventninger, der er til 2022 på opgørelsestidspunktet.

De øvrige budgetområder under bevillingen tildeles faste budgetbeløb med udgangspunkt i det forventede forbrug i 2021 og udarbejdes i efteråret 2021.

Kontraktenhed

Budgettet for døgn- og aflastningstilbuddet Skovbo er omfattet af de regler og principper, som gælder i medfør af rammeaftalen for det specialiserede socialområde, der årligt vedtages af Region Midtjylland og kommunerne i regionen. Skovbo har – ud over at være en døgninstitution for børn og unge op til 18 år – også pladser til unge op til 25 år.

Skovbos budget er 100 pct. aktivitetsafhængigt og reguleres månedligt på baggrund af det faktiske antal indskrevne på tilbuddet.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Arbejdet med børn og unge med særlige behov varetages i Skanderborg Kommune af Fagsekretariatet Børn og Unge, særligt Sundhedstjenesten, Myndighed og Foranstaltning samt Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). Derudover varetager kontraktholderen Døgninstitutionen Skovbo opgaver på området.

PPR i Fagsekretariatet Børn og Unge understøtter de enkelte kontraktholdere i regi af de pædagogiske læringscentre (PLC). Arbejdet kan være i form af vejledning og sparring til pædagogisk praksis i dagtilbud og skoler og særlige indsatser på gruppe- og/eller individniveau samt indstillinger på enkeltbørn.

Myndighed og Foranstaltning varetager blandt andet:

- Sagsbehandling ved forebyggende foranstaltninger og anbringelser uden for hjemmet med forældrenes samtykke.
- Sagsbehandling i forhold til børn med vidtgående kroniske lidelser (socialt, pædagogisk og fysioterapeutisk).
- Sagsbehandling for henviste børn med pædagogiske psykologiske problemstillinger.

- Sagsbehandling ved anbringelser uden for hjemmet uden forældrenes/den unges samtykke.
- Sagsbehandling ift. merudgifter i medfør af servicelovens § 41
- Sagsbehandling ift. tabt arbejdsfortjeneste i medfør af servicelovens § 42
- Drift og organisering af åben og anonym rådgivning.

15. ÆLDRE

DE PLEJEDISTRIKTER KØKKENOMRÅDET SAMT AL
RÅDET ENDVIDERE ER DER DIALOG SENIORRÅD
NINGER LIV VÆRDIGHED RESSOURCER SVAGEST
P NÆRHED OG OMSORG INDDRAGELSE HELHED
ERIER INDIVIDUEL FUNKTIONSNIVEAU HELHED
ING REHABILITERING BOFORM MESTRE DEMENS S
AFLASTNING AFLØSNING STØTTE BEHANDLINGS

ÆLDRE

1. Politisk arbejdsform

På ældreområdet formulerer Sundheds- og Omsorgsudvalget forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau og kontrollerer samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Samtidig tilrettelægger Sundheds- og Omsorgsudvalget selv de politikformulerende og –kontrollerende processer. Udvalget sørger for at inddrage borgere/brugere og aftale- og kontrakt Holdere i disse processer.

Som et element i Sundheds- og Omsorgsudvalgets politikformulerende og –kontrollerende arbejde indgår udvalget i dialog med interessenter på området – herunder borgere, foreninger, plejestrakter, køkkenområdet, aktivitets- og træningsområdet samt Seniorrådet. Seniorrådet er også høringsberettiget i forbindelse med beslutninger, der i væsentlig grad påvirker ældres liv.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Skanderborg Kommunes socialpolitik og værdighedspolitik for ældreområdet Et socialt ansvarligt fællesskab, hvor alle kan bidrage. Politikken, der fremmer de menneskelige ressourcer.

Skanderborg Kommune vil med sin socialpolitik udstede den garanti, at vi vil arbejde for, at flest mulige borgere kan mest muligt selv, og at vi spænder et sikkerhedsnet ud, så de borgere, der har brug for hjælp, får hjælp. Vi mener, at alle har noget at bidrage med. Derfor starter vores indsats med at tage udgangspunkt i borgernes egne ressourcer.

Socialpolitikken skal ses som et udtryk for de bærende værdier og holdninger til arbejdet inden for Sundheds- og Omsorgsudvalgets ansvarsområde - og fastlægger dermed den overordnede retning. Værdier og holdninger vil blive gjort håndgribelige og brugbare i underliggende strategier for handicapområdet, socialpsykiatrien, ældreområdet, frivilligt socialt arbejde og misbrugsområdet.

Strategi for Ældreområdet Folketinget har i forbindelse med Finanslov 2019 vedtaget, at følgende elementer skal indgå i kommunernes værdighedspolitikker:

- Livskvalitet
- Selvbestemmelse
- Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen

- Mad og ernæring
- En værdig død
- Pårørende
- Bekæmpelse af ensomhed

Det fremgår af principperne i socialpolitikken, at livskvalitet bl.a. er i videst muligt omfang:

- At kunne klare sig selv
- At kunne indgå i og bidrage til sociale fællesskaber
- At hjælp og støtte gives med udgangspunkt i den enkeltes konkrete behov og ressourcer.

De nævnte elementer er indarbejdet enten direkte eller indirekte i nedenstående fokusområder.

1. Tydelig, koordineret og helhedsorienteret indsats: En rehabiliterende tilgang i alle indsatser, tydelige mål og indsatser, tværfaglige og fleksible indsatser, der arbejder i samme retning, fælles sprog, dokumentation, fagsystemer og velfærdsteknologi, der løfter borgernes livskvalitet og frigør ressourcer.

2. Plejecentre med tidssvarende boliger, faciliteter og arbejdsmiljø: Plejecentre, der matcher udviklingen på ældreområdet, åbne plejecentre i samspil med omgivelserne, større sundhedsfaglige krav til kommunen tænkes ind i udviklingen af centrene.
3. Afhjælpe og forebyggelse af ensomhed: Mulighed for at indgå i interessefællesskaber og sociale netværk, understøtte eller genskabe kontakt til pårørende, venner og bekendte, opsøgende aktiviteter som en del af indsatsen, udvikling og videreudvikling af tilbud i kommunalt og frivilligt regi.
4. Digitalisering og tydelig kommunikation: Nemt tilgængelig, forståelig og tydelig kommunikation i øjenhøjde – uanset kommunikationsformen, god formidling af de generelle tilbud på ældreområdet og af den enkelte borgers sag, understøttelse af borgernes brug af digitale selvbetjeningsløsninger og information til borgere uden adgang til digitale løsninger og internet.

Tilsynspolitik

Service-loven stiller krav om, at alle kommuner formulerer en tilsynspolitik på ældreområdet. I Skanderborg Kommune har Byrådet vedtaget en tilsynspolitik, der dækker både ældre- og handicapområdet.

Tilsynets opgave er at kvalitetssikre,

- at tilbud beliggende i Skanderborg Kommune tilbyder borgerne en indsats præget af ligeværdighed, tryghed og udvikling
- at borgerne får den hjælp, som de har ret til efter loven og efter de beslutninger, som Byrådet har truffet
- at hjælpen er tilrettelagt og bliver udført på en faglig og økonomisk forsvarlig måde
- at forebygge ved at gribe korrigerende ind, før mindre problemer udvikler sig til alvorlige problemer

Plejeboligplan

Byrådet har i april 2015 vedtaget en plejeboligplan. Det er formålet med en ny plejeboligstruktur, at vi samler mindre plejecentre i større enheder med tilbud om tidssvarende boliger, faciliteter og arbejdsmiljø. Moderne plejecentre skal

dække behovet for aktiviteter, genoptræning, akut pleje, aflastning med videre. Centrene skal drives i samspil med omgivelserne. De skal være åbne for områdets borgere, der kan bidrage med liv i centrene, samt borgere, der kan have behov for at drage nytte af centrene faciliteter og tilbud.

Udvikling i det nære sundhedsvæsen med tidligere udskrivning og større og mere komplekse krav til kommunen, samt mere plejekrævende borgers flytning til plejeboliger med stigende krav til høj faglighed til følge, bør tænkes ind i fremtidens pleje- og ældreboligstruktur.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Reduceret brugerbetaling på døgn-takst plejecentre

Døgn-taksterne på plejecentrene reduceres svarende til samlet 300.000 kr. (Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra 2020

Øget dimensionering vedr. SOSU-elever

For at imødekomme rekrutteringsudfordringerne på ældreområdet har Byrådet besluttet at øge elevoptaget til social- og sundhedsuddannelserne. Der arbejdes med at øge optaget af både unge og voksne til området. (Budgettet forøges med 2,704 mio. kr. fra 2020 og frem)

Skanderborg Kommune er dimensioneret til 50 SOSU-assistent (SSA) og 26 SOSU-hjælpere (SSH) i 2020. I alt er der i 2020 blevet ansat 53 SSA-elever og 30 SSH-elever, hvormed Skanderborg til fulde opfylder dimensioneringen.

Rent økonomisk er forandringen indarbejdet i budgetterne og dermed udmøntet. Forandringen er dermed afsluttet.

Ekstraordinær demografipulje på ældreområdet i 2021
Med forandringen afsættes en ekstraordinær demografipulje til hjemmeplejeområdet som følge af underkapacitet på plejeboligområdet i 2021. (Budgettet forøges med 5,664 mio. kr. i 2021)

Afledt drift til kapacitetsudvidelser på plejeboligområdet
Med forandringen afsættes driftsøkonomi til de udvidelser af plejeboligkapaciteten, der fremgår af investeringsoversigten. (Budgettet reduceres med 562.000 kr. i 2020, 5,894 mio. kr. i 2021 og forøges med 12,339 mio. kr. i 2022 og 16,120 mio. kr. i 2023)

Budgettet er reduceret i 2020. Forandringen er hermed afsluttet.

Øget egenbetaling til betalende selvtrænere

Egenbetalingen til betalende selvtrænere forøges fra 50 kr. til 75 kr. om måneden. Den samlede indtægt øges derved med 100.000 kr. årligt. (Budgettets indtægter øges med 100.000 kr. i 2020 og frem)

De nuværende selvtrænere er orienteret om ændringen pr. brev. Egenbetaling er ændret pr. 1. januar 2020 fra 50 kr. til 75 kr. om måneden. Forandringen er hermed gennemført

Reducere renhold af Hjemmeplejens vognpark

Niveauet for renhold af Hjemmeplejens vognpark reduceres. Derved reduceres udgifterne til de personaleomkostninger, der er ved rengøring af Hjemmeplejens vognpark, samt udgifterne til vaskehal. Budgettet reduceres med 75.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. årligt fra 2021 (Budgettet reduceres med 75.000 kr. i 2020 og 100.00 i 2021 og frem)

Budgettet er reduceret med 75.000 i 2020. Der arbejdes lokalt med implementering af reduktionen.

Reduktion af værdighedsmidlerne

Reduktion af værdighedsmidlerne med 2,2 mio. kr., når midlerne overgår til bloktilskuddet fra og med 2020. (Budgettet reduceres med 2,2 mio. kr. i 2020 og frem)

Forandring er gennemført. De indsatsområder Byrådet har udpeget til at fortsætte efter værdighedsmidler er overgået til drift, er alle i gang.

Sårbare Ældre: Dækker ekstra bemanning i de normalt tyndt besatte vagter samt en mindre andel af midler til at tilbyde aktiviteter ”ud af huset”.

Sanseintegration: Projektet er overgået til drift med en udvidelse af at omfatte de midlertidige døgndækkede pladser. Den erfaring, projektet viste, har betydet at demensindsatsen for så vidt angår integrationen af sanserne er en ny måde at tilgå borgere med demens.

Læger på plejecentre: Alle borgere på plejecenter tilbydes at vælge en læge, der er fast tilknyttet plejecentret. Samt at den fast tilknyttede læge kan bruges til at yde generel sundhedsfaglig rådgivning.

Natur og Kultur: Konceptet drejer sig aktiviteter for fysisk og psykisk handicappede borgere, der tilbydes kulturel aktivitet som omdrejningspunkt i en sundhedsfremmende indsats. Ensomme Ældre: Der arbejdes kontinuerligt med målgruppen af ensomme ældre - opgaverne er mangeartede og det har været muligt i projektperioden at indkredse de indsatser, der virker.

Klippekort på plejecentrene reduceres

I den nuværende klippekortsordning tilbydes alle beboere på plejecentre og borgere, der er på midlertidigt genoptræningsophold og midlertidigt aflastningsophold, en halv times ekstra hjælp om ugen. Det er den enkelte borger, der beslutter, hvad tiden skal anvendes til. Med denne forandring reduceres budgettet til klippekort på plejecentrene med 1,2 mio. kr. årligt. Det fremtidige indhold i klippekortsordningen tilrettes i henhold hertil. (Budgettet reduceres med 1,2 mio. kr. i 2020 og frem)
Reduktionen på 1,2 mio. kr. har betydet, at alle beboere på plejecenter fortsat tilbydes klippekortordning til selvvalgt aktivitet. Tiden er justeret fra 30 minutter pr uge til 20 minutter pr. uge. Borgere på midlertidigt døgndækket ophold tilbydes ikke længere klippekortordning som følge af budgetreduktion. Forandringen er hermed gennemført.

To produktionskøkkener i stedet for fem

Der etableres to produktionskøkkener på ældreområdet i stedet for fem. De planlagte afdelingskøkkener fastholdes. Budgettet reduceres med 250.000 kr. i 2020 og 1,2 mio. kr. fra 2021 og frem. (Budgettet reduceres med 250.000 kr. i 2020 og 1,2 mio. kr. fra 2021 og frem)

Byrådet har godkendt en tillægsbevilling (anlægsbevilling),

der imødekommer de økonomiske udfordringer. Ombygningen er igangsat og tidsplanen for dette overholdes. Der er lavet et midlertidigt produktionskøkken på Søkilde (i stedet for Sølund), hvilket opleves som en hensigtsmæssig løsning i den nuværende situation. Det forventes, at det nye køkken på Sølund kan tages i brug primo maj 2021. Forandringen videreføres til 2021.

Rekruttering og fastholdelse af personale på ældreområdet
Skanderborg Kommunes ældreområde står (i lighed med de øvrige kommuners ældreområder) over for massive udfordringer vedrørende rekruttering af kvalificeret personale til håndtering af et stigende antal ældre. Derfor er det essentielt, at Skanderborg Kommune formår at fastholde dygtige medarbejdere lidt længere og samtidig fokuserer på rekruttering af nye dygtige medarbejdere. Der er derfor en række igangværende og kommende initiativer, som skal bidrage til at håndtere denne udfordring.

Der er i forbindelse med Budget 2021 vedtaget en revidering forandring, som også omfatter rekruttering og fastholdelse på handicap- og socialpsykiatriområdet. Det videre arbejde med området vil foregå med afsæt i denne forandring, som der vil blive fulgt op på i forbindelse med budgetopfølgningerne i 2021.

Skanderborg Kommune tilbyder ikke længere intravenøs behandling af borgere i eget hjem
Skanderborg Kommune tilbyder ikke længere borgerne mulighed for at modtage behandling med medicin og væske via blodbanen (intravenøs behandling) i deres eget hjem fremfor på sygehuset. Skanderborg Kommune ser det som en opgave, Region Midtjylland skal finansiere. Skanderborg Kommune vil gå i dialog med Region Midtjylland om at få regionen til at finansiere opgaven med henblik på, at intravenøs behandling til borgere i eget hjem igen kan tilbydes borgerne i Skanderborg Kommune.

Skanderborg Kommune har som øvrige kommuner i Region Midt indgået en samarbejdsaftale med Regionen, om at levere IV behandling til udvalgte målgrupper, med delvis finansiering af Skanderborg kommune (30%). Opgaven følges tæt for at vurdere de grundlæggende forudsætninger og heraf økonomiske konsekvenser.

Implementering af national strategi for telemedicinsk hjemmemonitorering til borger med KOL
Regeringen, KL og Danske Regioner har indgået aftale om at udbrede telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL i hele landet inden udgangen af 2019. Beslutningen om, at telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL skal udbredes til hele landet, indgår som en del af økonomiaftalen mellem KL og Regeringen for 2016. Der er dog ikke afsat midler til den lokale implementering af landsdelsprogrammet. Der skal derfor påregnes en regional/kommunal medfinansiering i forbindelse med udbredelsen. Konkret vil der være behov for finansiering af bl.a.:

- Organisering og implementering af landsdelsprogrammet
- Modning af den lokale telemedicinske infrastruktur
- Uddannelse/kompetenceudvikling af det sundhedsfaglige personale
- Uddannelse af borgere og pårørende
- Indkøb/leasing og drift af telemedicinsk udstyr.

Opstartsomkostningerne ved implementeringen af strategien finansieres af OIK-puljen, hvorefter den løbende drift kan indeholdes i de eksisterende budgetter, da der samtidig er tale om en effektivisering.

Den nationale løsning omkring hjemmemonitorering til borgere med svær KOL er atter udskudt. Der har været en teknisk timeout, som har forsinket afprøvning og implementering yderligere 3 mdr. Undervisning og afprøvning forventes genoptaget i foråret 2021. Forandringen videreføres således til 2021.

Harmonisering af boliger i Ry og Galten fra plejeboliger til ældreboliger på lige fod med øvrige ældreboliger i kommunen
Der er pr. ultimo april 2018 visiteret efter fritvalgs-reglerne til 21 ud af de 46 boliger – fordelt med 14 boliger i Ry og 7 boliger i Galten. Forandringen er dermed ikke afsluttet i 2018, og Byrådet viderefører forandringen til 2019. Besparelsen er indarbejdet i det tekniske budget.

Pr. ultimo 2020 har 13 ud af 17 boliger i Galten status af ældreboliger. Alt i alt har 42 ud af i alt 46 boliger dermed status som ældreboliger. Forandringen videreføres til 2021.

Opfølgning på forandringer fra 2021

Akutpladser, der lever op til nationale kvalitetsstandarder
Der etableres fire akutpladser tilknyttet de midlertidige døgn-dækkede pladser på Plejecenter Kildegården. Akutpladser er midlertidige pladser, hvor hovedopgaven er sygepleje efter Sundhedslovens §138. Sygeplejen leveres i overensstemmelse med nationale kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner i hjemmesygeplejen. Med forandringen tilføres 1,8 mio. kr. til døgndækket sygepleje og betaling af kostpenge for opholdet. (Budgettet forøges med 1,828 mio. kr. årligt fra 2021)

Akutpladserne er etableret pr.1. juli jf. revideret tidsplan. Der er fuld anvendelse af akutpladserne. Der er fortsat udfordringer med rekruttering af sygeplejersker til området i aftenvagt. De midlertidige pladser, der indgår i flowet fra akutpladserne, er aktuelt presset. Dette skyldes blandt andet flere udskrivelser af syge borgere, men også etableringen af akutpladserne, da dette har medført en reduktion i antallet af midlertidige pladser.

Øget egenbetaling til aktivitet og træning efter Servicelovens § 86

Ved at hæve egenbetalingen til transport til aktivitet og træning fra 28 kr. til 38 kr. pr tur øges indtægten med 109.000 kr. årligt, svarende til 36 %.

(Budgettet reduceres med 109.000 kr. i 2021)

Afskaffelse af gratis adgang til drikkevarer på plejecentrene
Beboerne på kommunens plejecentre tilbydes i dag gratis adgang til mælk, saftvand, juice og kaffe. Forandringen indebærer, at borgerne fremover (igen) selv skal betale helt eller delvist for drikkevarer.

(Budgettet reduceres med 1,78 mio. kr. årligt fra 2021)

Fast tilknytning af læger på plejecentre – budget reduceres til faktiske udgifter (Værdighedsmidler)

Forandringen indebærer en reduktion af Værdighedsmidlerne med 0,275 mio. kr. anvendt til fast tilknytning af læger på plejecentrene. Budgettet reduceres til de faktiske udgifter. (Budgettet reduceres med 206.000 kr. i 2021 og 275.000 kr. årligt fra 2022)

Rekruttering og fastholdelse på ældre-, handicap- og socialpsykiatriområdet

Skanderborg Kommunes ældreområde står (i lighed med de øvrige kommuners ældreområder) over for massive udfordringer vedrørende rekruttering af kvalificeret personale til håndtering af et stigende antal ældre. Ligeledes oplever handicap- og socialpsykiatriområdet i stigende grad udfordringer med at rekruttere kvalificeret personale. Dette gælder særligt de kommunale botilbud. Derfor er det essentielt, at Skanderborg Kommune formår at fastholde dygtige medarbejdere lidt længere og samtidig fokuserer på rekruttering af nye, dygtige medarbejdere. Der er derfor en række igangværende og kommende initiativer, som skal bidrage til løsning af udfordringen.

Æ&H området har i samarbejde med HR-staben prioriteret at arbejde med blandt andet følgende:

- God modtagelse og trivsel for elever og studerende
- God modtagelse af nye medarbejdere
- Fastholdelse af medarbejdere - herunder seniorer.

Der sættes endvidere aktuelt et særligt fokus på udfordringerne på det specialiserede område (Sølund). Til budgetforhandlingerne er der fra Socialudvalget fremsendt revideret forslag til forandring og endvidere to forandringsforslag, der retter sig specifikt mod rekrutterings- og fastholdelsesudfordringerne på det specialiserede område/Sølund

Omlægning af ressourcer til håndtering af borgere på plejecentre med uhensigtsmæssig adfærd

Den faglige indsats omkring borgere på plejecentrene, som udviser en uhensigtsmæssig adfærd, højnes. Her med særligt fokus på de enkelte borgers livskvalitet. Målgruppen er borgere med svær demens, i delir eller med en psykiatrisk diagnose og heraf uhensigtsmæssig adfærd. Forandringen finansieres inden for Socialudvalgets eksisterende ramme.

I samarbejde med de 4 plejedistrikter arbejdes der med etablering af en fælles praksis og model ift. registrering og med præcisering af målgrupperne, der samlet set skal muliggøre træk af ensartede data på tværs af distrikterne. Der vil i efteråret 2021 blive gennemført prøvehandlinger i de fire distrikter med henblik på endelig etablering af en model for registrering og dataudtræk. Ud fra de nuværende forudsætninger forventes det, at en model for registrering og dataudtræk vil ligge klar ultimo 2021.

Pilotprojekt vedrørende tryk hjemkomst for ældre til egen bolig ved hjælp af en målrettet indsats
Sverigesmodellen fokuserer på effektiv og sikker udskrivelse fra sygehus og en indsats i hjemmet med henblik på, at borgere kan bo længst muligt i eget hjem.

På denne baggrund gennemføres et pilotprojekt vedrørende Sverigesmodellen med henblik på at afdække potentialer i Skanderborg Kommune. Erfaringerne fra pilotprojektet vil kunne indgå i arbejdet med Budget 2022.

Pilotprojektet finansieres som en del af den ekstraordinære demografipulje på 5,7 mio. kr., som blev afsat i 2021 i forbindelse med Budget 2020.

Teamet har indtil den 01. september 2021 startet 35 borgere op i forløb. 30 af forløbene er afsluttet, og i 17 af disse har indsatsen resulteret i en øget funktionsevne og dermed også et efterfølgende reduceret behov for indsatser fra hjemmepleje og sygepleje. Generelt er borgerne meget positive omkring indsatsen fra teamet. Der opleves kontinuitet i besøg og kontakten til medarbejderne.

Socialudvalget orienteres om status og får fremlagt anbefalinger om den videre indsats på udvalgsområdet i oktober 2021.

Beskrivelse af bemanningen på Skanderborg Kommunes plejecentre

Forligsparterne er enige om, at der udarbejdes en beskrivelse af bemanningen på Skanderborg Kommunes plejecentre. Beskrivelsen suppleres med erfaringer, eksempler og nøgletal fra andre sammenlignelige kommuner. Resultatet kan indgå i budgetprocessen for Budget 2022. Arbejdet forudsættes håndteret inden for de eksisterende rammer. Beskrivelse af bemanning på Skanderborg kommunes plejecentre er udarbejdet og præsenteret på Budgetstatusmødet i juni. Beskrivelsen indarbejdes i introduktionen til det kommende Socialudvalg.

Øget dimensionering vedrørende SOSU-elever

For at imødekomme rekrutteringsudfordringerne på ældreområdet har Byrådet besluttet at øge elevoptaget til social- og sundhedsuddannelserne. Der arbejdes med at øge optaget af både unge og voksne til området.

(Budgettet er i Budget 2020 forøget med 2,704 mio. kr. årligt fra 2020 og frem. Forandringen har nr. 10 i Budgetaftalen om Budget 2020)

Det forventes, at dimensioneringen i forhold til både SSH og SSA overholdes.

Ekstraordinær demografipulje på ældreområdet i 2021

Med forandringen afsættes en ekstraordinær demografipulje til hjemmeplejeområdet som følge af underkapacitet på plejeboligområdet i 2021. (Budgettet er i Budget 2020 forøget med 5,664 mio. kr. årligt i 2021. På baggrund af opdateret analyse af kapacitetsbehovet er den ekstraordinære demografipulje i 2021 nedskrevet med 239.000 i forbindelse med teknisk budget 2021. Forandringen har nr. 11 i budgetaftalen om Budget 2020)

Implementering af national strategi for telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL

Regeringen, KL og Danske Regioner har indgået aftale om at udbrede telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL i hele landet inden udgangen af 2019. Beslutningen om, at telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL skal udbredes til hele landet, indgår som en del af økonomiaftalen mellem KL og Regeringen for 2016. Der er dog ikke afsat midler til den lokale implementering af landsdelsprogrammet. Der skal derfor påregnes en regional/kommunal medfinansiering i forbindelse med udbredelsen. Konkret vil der være behov for finansiering af bl.a.:

- Organisering og implementering af landsdelsprogrammet
- Modning af den lokale telemedicinske infrastruktur
- Uddannelse/kompetenceudvikling af det sundhedsfaglige personale
- Uddannelse af borgere og pårørende
- Indkøb/leasing og drift af telemedicinsk udstyr.

Opstartsomkostningerne ved implementeringen af strategien finansieres af OIK-puljen, hvorefter den løbende drift kan indeholdes i de eksisterende budgetter, da der samtidig er tale om en effektivisering.

Aftale med leverandør af national løsning er annulleret. Der afventes fortsat en plan fra Region Midtjylland om hvordan telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL sygdom fremadrettet gribes an.

To produktionskøkkener i stedet for fem

Der etableres to produktionskøkkener på ældreområdet i stedet for fem. De planlagte afdelingskøkkener fastholdes. Budgettet reduceres med 250.000 kr. i 2020 og 1,2 mio. kr. fra 2021 og frem. (Budgettet reduceres med 250.000 kr. i 2020 og 1,2 mio. kr. fra 2021 og frem)

Det nye køkken på Sølund blev taget i brug primo juni, og der er således etableret to produktionskøkkener. Budgettet er fra januar 2021 reduceret med 1,2 mio. kr. Forandringen er hermed gennemført.

Harmonisering af boliger i Ry og Galten fra plejeboliger til ældreboliger på lige fod med øvrige ældreboliger i kommunen. Der er pr. ultimo april 2018 visiteret efter fritvalgs-reglerne til 21 ud af de 46 boliger – fordelt med 14 boliger i Ry og 7 boliger i Galten. Forandringen er dermed ikke afsluttet i 2018, og Byrådet viderefører forandringen til 2019. Beparelsen er indarbejdet i det tekniske budget.

Pr. ultimo april 2021 har 14 ud af 17 boliger i Galten status af ældreboliger. Alt i alt har 43 ud af i alt 46 boliger dermed status som ældreboliger.

5. ØKONOMI

Tabel 15.1 viser driftsbudgettet for ældreområdet

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Fagsekretariatet	22.590	32.424	46.616	44.561	44.091	44.091	44.091
Statslige puljer	2.385	0	-951	0	0	0	0
Pulje vedrørende demografi	0	11.818	2.688	15.281	28.555	49.443	64.530
Vores Køkken	6.343	4.297	7.548	5.414	5.414	5.414	5.414
Plejedistrikt Galten	77.439	77.451	82.267	79.094	79.094	79.094	79.094
Plejedistrikt Ry	58.892	58.718	63.569	59.927	59.927	59.927	59.927
Plejedistrikt Skanderborg	131.048	128.988	134.111	131.492	131.492	131.492	131.492
Plejedistrikt Hørning	62.448	59.102	57.878	60.351	60.351	60.351	60.351
Aktivitet og træning	42.088	44.952	54.939	53.417	53.417	53.417	53.417
I alt	403.234	417.750	448.665	449.537	462.341	483.229	498.316

Regnskab 2020

Samlet for politikområdet

Regnskabet viser et samlet mindreforbrug på 21,9 mio. kr. i forhold til det samlede korrigerede budget på 425,2 mio. kr. svarende til 5,2 %, som overføres til 2021. Der er overført 13,4 mio. kr. i opsparede midler fra 2019 til 2020. Der er i årets løb reduceret i budgettet med 1,4 mio. kr.

Regnskabsåret 2020 har i den grad været præget af Covid-19. Forårets nedlukning betød pausering af en lang række indsatser ved borgere i eget hjem og på plejecenter. Dette er opgjort til 1,8 mio. kr., som ældreområdet fik lov til at beholde. Endvidere er ældreområdet tilført 1,4 mio. kr. fra Regeringens somerpakker, som skulle sikre opretholdelse af social kontakt og fritidsaktiviteter.

Aftaleholder (Fagsekretariat)

Aftaleområdet har som helhed haft en positiv overførsel fra 2019 på 5,2 mio. kr., som i 2020 stiger til 13,2 mio. kr. Aftaleområdet består af tre selvstændige områder med separat økonomi, hvert område beskrives nedenfor. Bestillerpulje Hjemmeplejen er de udgifter der relaterer sig til borgere, der bor i eget hjem særligt hjemmeplejen. Resultatet for 2020 er samlet et merforbrug på 0,5 mio. kr. Primo 2020 var udfordringen på den kommunale hjemmepleje (BUM) på 7,7 mio. kr. Der blev derfor iværksat en række initiativer for at skabe balance. Alle hjemmeplejens dags-indsatser blev i juni 2020 reducere med 1 minut og der var fokus på revisitering af borgerne. Ligeledes havde corona nedlukning en positiv effekt på budgettet, da en lang række indsatser blev pauseret i foråret 2020. Hjemmeplejen fik i forbindelse med opgørelse af corona-udgifter lov til at beholde 1,8 mio. kr. fra pauserede indsatser. Dette var med til at skabe balance på området i 2020. Hjemmeplejen forventes dog, at komme under pres i 2021, da der ses et øget behov for pleje og praktisk bistand til borgere i eget hjemmet.

Bestillerpulje Plejecenter er udgifter relateret til borgere på plejecenter. Resultat for 2020 er et mindreforbrug på 4,9 mio. kr. Dette skyldes hovedsagelig ekstraordinær indtægt på mellemkommunale borgere på plejecenter. Grundet en presset myndighedsafdeling og COVID-19 er der ikke løbende foretaget revurdering af borgere, så dette er først sket ultimo 2020. Dette har resulteret i en ekstraordinær indtægt, som ikke forventes fremadrettet.

Sidste del af ældreområdet er Fællesområdet, der er alle de tværgående funktioner herunder elever, it-systemer og fagfaglige-konsulenter mv. Resultatet for 2020 et mindreforbrug på 8,9 mio. kr.

Hovedparten af overskuddet på Fælles området skyldes uforbrugte midler på udviklingsprojekter, hvor udgiften i stedet forventes i 2021. Der overføres 6,0 mio. kr. til udviklingsprojekter fra 2020 til 2021 for følgende projekter:

- Tværgående udviklingsprojekter og kompetenceløft: 1,5 mio. kr.

- Velfærdsteknologiske løsninger: 1,5 mio. kr.
- Midler til rådgivning i forbindelse med nyt plejecenter i Galten: 1,1 mio. kr.
- KOL-forebyggelse hjemmemonitorering: 0,7 mio. kr.
- Midler til Den gode spiseoplevelse: 0,5 mio. kr.
- Fast tilknytning af læger på plejecenter 0,4 mio. kr.
- Projekt Natur og Kultur: 0,2 mio. kr.

Der overføres også 1,9 mio. kr. på elevområdet til 2021, hvor den øgede dimensionering fra budgetaftale 2020 forventes at have fuld årseffekt. Derudover overføres 1,0 mio. kr. til 2021, som ikke er disponeret på forhånd.

Demografipulje

Demografipulje på 4,1 mio. kr. i 2020 blev frigivet i forbindelse med 1. budgetopfølgning til at dække aktivitetsstigningen på hjemmeplejen. Ligeledes blev demografipuljen til sygeplejen på 1,8 mio. kr. frigivet. Ved beregning af aktivitetsstigning som følge af demografistigning burde der være givet henholdsvis 3,05 mio. kr. og 1,45 mio. kr. Byrådet valgte dog at frigive den restende del af puljerne på 1,4 mio. kr. til hjemmeplejen, som var under økonomisk pres.

Statslige puljer

Der overføres et merforbrug på 1,2 mio. kr. fra 2020 til 2021, som skyldes at finansiering til det statslige projekt Bedre bemanning på plejecenter ikke endnu er blevet udbetalt for 4. kvartal 2020. Det skal bemærkes, at der er betydelige finansielle forskydninger på området. Det skyldes, at de forskellige tilskud udbetales i større rater, og udbetalingerne følger ikke nødvendigvis regnskabsårene. De overførte midler forventes derfor finansieret i 2021.

Kontraktholdere

Regnskabsresultatet viser et mindreforbrug i forhold til korrigeret budget på 9,4 mio. kr. (heraf overførte midler fra 2019 på 7,1 mio. kr.) svarende til 2,4%.

Isoleret for 2020 er der et mindreforbrug på 2,3 mio. kr. På nær Plejedistrikt Hørning overfører alle kontraktholdere et overskud til 2021.

For Plejedistrikt Hørning gælder, at de overførte et underskud fra 2019 til 2020 på 3 mio. kr. Underskuddet er i 2020 øget til 5,6 mio. kr. Plejedistriktet har gennem 2020 lavet en økonomisk genopretning således, at der fra september 2020 har været balance i økonomien. Det øgede underskud er således udtryk for dels engangsudgifter ifm. tilpasning af økonomien, dels for højt forbrug i første halvdel af 2020 i både hjemmeplejen og plejecenter.

Ved indmeldingen af 1. budgetopfølgning 2021 er der fortsat balance mellem budget og udgifter.

Korrigeret budget 2021

Der er i budgetaftale 2021 på ældreområdet fokus på ældrepleje og plejeboligkapacitet i spor 6, som er godkendt med budgetforlig. Der er til budget 2021 vedtaget 8 forandringer heraf en med budgetudvidelse, tre budgetreduktioner og fire indenfor den nuværende ramme heraf er et tværgående. Samlet er det en budgetreduktion på 3,36 mio. kr. i 2024. De enkelte forandringer er beskrevet i afsnit 3. Der er i 2021 tilført midler til elevområdet fra AUB-refusion.

Budget 2022

Der er i Budgetaftale 2022 på ældreområdet forsat fokus på pleje- og ældreboligkapaciteten i spor 6 og rekruttering og fastholdelse i spor 7. På Ældreområdet er der ved Budgetaftale 2022 vedtaget en forandring med budgetudvidelse på 300.000 kr. til reduceret brugerbetaling på døgnstakst på plejecentre. Læs mere om forandringer i afsnit 3.

Budgetforudsætninger

Demografi

Byrådet besluttede den 27. februar 2019 at overgå til fast tildeling på plejecenterområdet. Da udviklingen i tyngde og belægning samt økonomien på plejecenterområdet indgår som centrale parametre, kan den nuværende demografimodel ikke videreføres. Byrådet vedtog derfor den 26. juni 2019 en ny demografimodel, som virker fra og med den 1. januar 2020.

De overordnede principper i den nye demografimodel er, at

- Plejecenterområdet indgår ikke i fremskrivningsgrundlaget

- Sygeplejen og Hjemmeplejen er delt op i to, så det er tydeligt, hvilke beløb der skal tilgå hvert af de to områder
- Sund Aldring indregnes med 1 % pr. år – og kun for de aldersgrupper, hvor det giver mening at forvente en udskydelse af plejebestanden.

Kapacitetsmodel

Demografipuljen skal fremover kun finansiere det demografisk betingede budgetbehov i Hjemmeplejen og Sygeplejen.

ANLÆG

Tablet 15.2 viser anlægsbudgettet for Ældre

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	Plejeboligplan i Galten	U		1.826	1.035	6.116	6.114	16.814	16.814
2	Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården)	U	55	1.000		12.159	12.159		
3	Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården) grundkapital	U				5.714	5.714		
4	Sammenl. midlertidige pladser Kildegården	U					6.217	6.189	
5	Plejeboliger i Skanderborg	U							14.694
6	Plejeboliger i Hørning	U							11.020
7	Plejeboliger i Ry	U							14.695

Tablet fortsættes på næste side

Derfor har Byrådet samtidigt godkendt en såkaldt ”kapacitetsmodel”. Kapacitetsmodellen skal sikre, at der ved ændringer i antallet af plejeboliger sker en tilsvarende ændring i driftsbudgettet til området.

Kapacitetsmodellen fastsætter et beløb pr. plejebolig, som budgettet skal reguleres med, når henholdsvis opførelse og afvikling af plejeboliger vedtages. Beløbet pr. plejebolig består dels af faste budgetter til plejepersonale (315.761 kr. i 2020-PL) og centersygeplejersker (17.997 kr. i 2020-PL) og dels af budgetter, der vurderes individuelt fra sag til sag. Budgetterne til følgende områder skal vurderes fra sag til sag:

- Nattevagter
- Ledelse og administration
- Bygningsdrift
- Mellemkommunal afregning
- Tomgangshusleje

Ovenstående punkter kan ikke beløbssættes generelt, da der eksempelvis vil være stor forskel i budgetbehovet ved opførelse af nye plejeboliger i forbindelse med eksisterende plejecenter kontra opførelse af et helt nyt plejecenter. Det gælder særligt for de 3 første punkter.

Ligesom principperne i demografimodellen er kapacitetsmodellen gældende fra og med 1. januar 2020.

Styringsprincipper

Med vedtagelsen af demografimodellen blev styringsprincipperne på Ældreområdet ligeledes fastlagt. Fremover er området rammestyret, hvilket betyder, at Ældreområdet tildeles en (demografireguleret) ramme, hvorefter økonomien ligger fast. Eventuelle budgetudfordringer skal håndteres ved, at Fagchefen f.eks. justerer servicen til borgerne inden for de gældende kvalitetsstandarder (hvis budgettet ikke kan holdes inden for kvalitetsstandarderne, skal det fremlægges til politisk behandling).

Fortsat - Tabel 15.2 viser anlægsbudgettet for Ældre

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
8	Plejeboliger Galten/Låsby	U							
9	Til imødegå. af usikkerhed v. behovet f. plejebolig	U					9.417		
10	Nyt plejecenter i Ry	U	8.898		6.352				
11	Elektronisk låsesystem og analyse af nødkald	U	12		235				
12	Nyt plejecenter i Ry Servicearealer	U	2.326		2.025				
13	Nyt plejecenter i Ry Servicearealer	I			-2.880				
14	Ny køkkenstruktur på ældreområdet og Sølund	U	514	5.644	12.054				
15	Nyt plejecenter Ry yderligere faciliteter	U	4.697		17				
16	Grønne arealer i tilknytning til Fællesskabets Hus	U	79		159				
17	Etablering i Fællesskabets Hus	U	209						
	I alt	N	16.790	8.470	18.997	23.989	39.621	23.003	57.223

Bemærkninger til de enkelte anlæg

1. Plejeboligplan i Galten

Socialudvalget behandlede d. 1/6 2021 sag om Plejecenterbyggeri Galten. Her blev der taget stilling til tidsplanen for byggeriet og Socialudvalget blev orienteret om ideoplæg og udbudsstrategi samt forhold vedrørende forudsatte dispensationer og økonomi. Rådighedsbeløbene er afsat tidsmæssigt i forhold til den nye tidsplan.

For økonomien er forudsat følgende:

- Nettoanlægsudgifterne til boligerne er under forudsætning af etablering af 87 boliger (86 permanente og 1 midlertidige døgndækkede pladser) i henhold til befolkningsprognosen.
- Udgifterne til servicearealer og fællesskabsarealer er afsat med udgangspunkt i anlægsudgifterne for nyt plejecenter i Ry, ud fra et forholdsmæssigt skøn i forhold til antallet af boliger.

Om lokalplan:

Lokalplanen: foreløbige fodtryksanalyser på grunden viser, at der kan bygges i henholdsvis 1 og 2 etager inden for planens rammer, hvis der gives de nødvendige dispensationer (der har været forhåndsdialog med byggesagsafdelingen).

2. Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården) / 3. Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården) grundkapital

Der afsat beløb til etablering af boliger og servicearealer på Dagmargården i samarbejde med SAB (Skanderborg An-

delsboligforening). Til boligdelen drejer det sig om indskud i landsbyggefondens, såkaldt grundkapital. 3,8 mio. kr. af beløbet til grundkapital ligger på en finanskonto i 2021. Resten er afsat på anlæg, indtil budgetvedtagelsen. I alt er der altså 15,2 mio. kr. til boligdelen = grundkapital.

Rådighedsbeløbene ligger 2022 og 2023. Det er ud fra en forventning om, at byggeriet først står færdigt i 2023.

4. Sammenlægning af midlertidige pladser Kildegården

De midlertidige pladser samles på Kildegården. Det forudsætter at der skabes fysisk kapacitet hertil. Der afsættes 10,8 mio. kr. i årene 2023 og 2024 til tilpasninger på Kildegården. Tilpasningen er beskrevet i "Analyse af sammenlægning af midlertidige døgndækkede pladser" fra maj 2019.

Det nye beløb afspejler en justering af prisniveauet til 2022.

5. Plejeboliger i Skanderborg

Beregningen af behovet for plejeboliger tager udgangspunkt i det forventede plejeboligbehov. Grundlaget for beregningen er Skanderborg Kommunes befolkningsprognose, den historiske udvikling i behovet for en plejebolig og en vurdering om det fremtidige behov.

Beløbene i 2025 og 2026 afspejler en justering af prisniveauet til 2022.

Beløbene i 2029 og 2030 er udtryk for at der er behov for 20 ekstra pladser fra 2031.

6. Plejeboliger i Hørning

Beregningen af behovet for plejeboliger tager udgangspunkt i det forventede plejeboligbehov. Grundlaget for beregningen er Skanderborg Kommunes befolkningsprognose, den historiske udvikling i behovet for en plejebolig og en vurdering om det fremtidige behov.

Beløbet afspejler en justering af prisniveauet til 2022.

7. Plejeboliger i Ry

Bemærkninger til budget:

En planlagt udbygning i 2026 med 15 pladser, er fremrykket til 2025 og øget til 20 pladser.

Hertil etableres 15 pladser i 2029.

Der er revideret fremskrivning af P/L til 2022-niveau.

8. Plejeboliger Galten/Låsby

Beregningen af behovet for plejeboliger tager udgangspunkt i det forventede plejeboligbehov. Grundlaget for beregningen er Skanderborg Kommunes befolkningsprognose, den historiske udvikling i behovet for en plejebolig og en vurdering om det fremtidige behov.

Budgettet afspejler 15 pladser.

9. Til imødegåelse af usikkerhed ved behovet for plejeboliger

Prognosen for plejeboligkapaciteten frem mod 2030 er opdateret med udgangspunkt i den nye befolkningsprognose, byrådsbeslutninger vedrørende nuværende plejeboligkapacitet, og opdateret model for dækningsgrad.

Der kan blive yderligere behov for plejeboliger frem mod 2030, end der fremgår af investeringsoversigten. Derfor reserveres et beløb til usikkerheder.

Det nye beløb afspejler en justering af prisniveauet til 2022-niveau.

Anlæg 10-17

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlægsprojekter ved budgetopfølgningerne samt tidligere politikerhåndbøger.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDER

Byrådet har godkendt en række kvalitetsstandarder, der fastlægger serviceniveauet for indsatser, der knytter sig til Serviceloven, Sundhedsloven samt Almenboligloven. Det vil sige kvalitetsstandarder for:

- Personlige pleje, praktisk støtte og rehabilitering

- Plejebolig, plejehjem og ældreboliger
- Aflastning og afløsning
- Hjælpe midler
- Sygepleje
- Aktivitet og træning
- Aktiverende og forebyggende aktiviteter
- Kørsel til aktiviteter
- Opsøgende og forebyggende hjemmebesøg.

Standarderne for pleje og praktisk hjælp, rehabiliteringsforløb, aktivitet og træning samt opsøgende og forebyggende hjemmebesøg skal godkendes af Byrådet hvert år. Se kvalitetsstandarderne i afsnittet politikker og serviceniveau her: www.skanderborg.dk/kvalitetsstandard

Kvalitetsstandarderne tager udgangspunkt i en rehabiliterende tilgang. Det betyder, at kommunen i samarbejde med borgeren afklarer og finder borgerens ressourcer, så hjælpen kan blive givet som en aktiverende indsats. Herved kan borgeren bevare og udvikle sin funktionsevne med mulighed for at leve et så selvstændigt liv som muligt.

Takster vedtaget i Byrådet i Budget 2022

Plejecentrene:

Morgen- og formiddagspakke . . . . . 28,50 kr./dag
Varm mad og efterfølgende mellemmåltid . . . . . 54,50 kr./dag
Kold mad og efterfølgende mellemmåltid . . . . . 39,25 kr./dag
Døgnpakke . . . . . 122,25 kr./dag

Taksterne er reduceret efter der ved Budgetforlig 2022 blev tildelt 300.000 kr. til reduktion af borgertakst.

Plejecentrene:

Vask af personligt tøj pr. måned . . . . . Skal "hvile i sig selv" pr. boligområde
Madservice, hovedret . . . . . 51,75 kr./portion
Madservice, baret . . . . . 11,25 kr./portion

Taksten for fuldkost og hovedret er reguleret af et lovmæssigt "loft over egenbetaling for madservice i plejeboliger mv." Det tilstræbes, at en månedlig betaling ikke overstiger loftet, uanset hvor mange dage måneden indeholder. Den årlige regulering af taksten sker via en satsreguleringsprocent fastsat af Finansministeriet.

Omsorgstandpleje (taksten for 2021) . . . . . 555 kr./ pr. år

Taksten for omsorgstandpleje svarer til det lovmæssigt regulerede loft over egenbetalingen. Taksten for 2022 er i skrivende stund ikke meldt ud af Sundheds- og Ældreministeriet.

Kørsel til aktivitet og træning . . . . . 19 kr./enkelt tur
Selvtræning . . . . . 228 kr./kvartal

16. BORGERE MED FYSISKE OG PSYKISKE HANDICAP

UMMELIGHED BOTILBUD EVNE SOCIALPSYKIAT
UD BORGERSTYRET PERSONLIG DIALOG FORPL
VALITET INKLUSION RETTIGHEDER MULIGHED
R PLANLÆGNING INDSATS HELHEDSORIENTER
ÆNDER PÅRØRENDE ASSISTANCE FUNKTIONSI
ANGFOLDIGHED BEVÆGELSE FUSION KOORDIN
AMMENHÆNG PSYKIATRI RENOVERING KULTU

BORGERE MED FYSISKE OG PSYKISKE HANDICAP

Solund Musik-Festival

1. Politisk arbejdsform

På handicap- og socialpsykiatriområdet formulerer Sundheds- og Omsorgsudvalget forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau og kontrollerer samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Samtidig tilrettelægger Sundheds- og Omsorgsudvalget de politikformulerende og –kontrollerende processer. Udvalget sørger for at inddrage borgere/brugere og aftale- og kontraktholdere i disse processer.

Som et element i Sundheds- og Omsorgsudvalgets politikformulerende og –kontrollerende arbejde indgår udvalget i dialog med interessenter på området – herunder borgere, foreninger, kontraktholderne samt Handicaprådet. Handicaprådet skal også høres i forbindelse med beslutninger, der har betydning for borgere med fysiske og psykiske handicap

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Skanderborg Kommunes Socialpolitik og værdighedspolitik for ældreområdet

Et socialt ansvarligt fællesskab, hvor alle kan bidrage. Politikken der fremmer de menneskelige ressourcer.

Skanderborg Kommune vil med sin socialpolitik udstede den garanti, at vi vil arbejde for, at flest mulige borgere kan mest muligt selv, og at vi spænder et sikkerhedsnet ud, så de borgere, der har brug for hjælp, får hjælp. Vi mener, at alle har noget at bidrage med. Derfor starter vores indsats med at tage udgangspunkt i borgernes egne ressourcer.

Socialpolitikken skal ses som et udtryk for de bærende værdier og holdninger til arbejdet inden for Sundheds- og Omsorgsudvalgets ansvarsområde - og fastlægger dermed den overordnede retning. Værdier og holdninger vil blive gjort håndgribelige og brugbare i underliggende strategier for handicapområdet, socialpsykiatrien, ældreområdet, frivilligt socialt arbejde og misbrugsområdet.

Strategi for handicapområdet - fokusområder:

- Kvalitet i tilbuddene: Boliger og aktivitetstilbud, der understøtter og styrker borgernes livskvalitet, et stærkt fagligt fundament, samspil, samskabelse og anvendelse af teknologi.

- Mulighed for mestring af eget liv: Tydelige fælles mål og koordinering af indsatser, sammenhængende og helhedsorienterede indsatser, fælles IT-systemer og platforme.
- Øget livskvalitet: Sociale fællesskaber, tilknytning til arbejdsmarkedet.

Strategi for socialpsykiatrien – fokusområder:

- Passende boligtilbud: Passende boligtilbud som en forudsætning for behandlingen, sikring af flow i de midlertidige boliger
- Undgå social stigmatisering og isolation: Meningsfulde fællesskaber, privat-, uddannelses-, arbejds- og fritidslivet, en to-strengt indsats, samarbejde med civilsamfundet
- Fælles mål og koordinering på tværs: Fælles mål og delmål, koordinering og fælles IT systemer
- Støtte- og aktivitetstilbud: Tryghed og fleksibilitet, gavn af indsatsen, primære og sekundære aktiviteter, udbredelse af kendskab til indsatser blandt relevante aktører, anvendelse af teknologi - kommunikativt og i behandlingen.

Tilsynspolitik

Serviceoven stiller krav om, at alle kommuner formulerer en tilsynspolitik på ældreområdet. I Skanderborg Kommune har Byrådet vedtaget en tilsynspolitik, der dækker både ældre- og handicapområdet.

Tilsynets opgave er at kvalitetssikre,

- at tilbud beliggende i Skanderborg Kommune tilbyder borgerne en indsats præget af ligeværdighed, tryghed og udvikling.
- at borgerne får den hjælp, som de har ret til efter loven og efter de beslutninger, som kommunalbestyrelsen har truffet.
- at hjælpen er tilrettelagt og bliver udført på en faglig og økonomisk forsvarlig måde
- at forebygge ved at gribe korrigerende ind, før mindre problemer udvikler sig til alvorlige problemer.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Afklaring af muligheder, rammer og finansiering i forhold til etablering af midlertidige boliger efter Servicelovens § 107 til udredning af støttebehov og botræning

Med forandringen gennemføres en undersøgelse af muligheder for etablering af midlertidige boliger efter Servicelo-

vens § 107 til udredning af støttebehov og botræning. Undersøgelsen skal afdække fysiske rammer, finansiering og krav til boligerne jf. lovgivningen. Forandringen gennemføres inden for den eksisterende budgetramme.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Udvidelse af åbningstiden i aktivitets- og samværstilbud i socialpsykiatrien og yderligere mulighed for uvisiteret tilbud

Aktivitets- og samværstilbuddet i Socialpsykiatrien udvider åbningstiden med 16 timer om ugen i hverdage. Der udvides også med yderligere muligheder for uvisiteret aktivitets- og samværstilbud i Skanderborg Kommune. (Budgettet forøges med 282.000 kr. fra 2020 og frem)

Åbningstiden er udvidet med en normering på 16 medarbejdertimer. Alle Socialpsykiatriens aktivitets- og samværstilbud er nu i gang som uvisiterede tilbud. Forandringen er hermed gennemført.

Delvis udligning af nedtrapning af tilførte budgetbeløb fra budgetforlig 2019 - Borgere med fysiske og psykiske handicap

I budgetforliget for 2019-2022 blev der indarbejdet en forøgelse af budgettet på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap. Dette med henblik på at håndtere den ubalance, der gennem en årrække har været på området. I samme ombæring blev der imidlertid indarbejdet en nedtrapning af beløbene i perioden med det formål, at der i perioden arbejdes med at bremse udgiftsvæksten på området. Det kan imidlertid konstateres, at der fortsat er udfordringer med at overholde budgettet. Med udgangspunkt i det nuværende aktivitetsniveau må denne tendens forventes at fortsætte i budgetoverslagsårene. På denne baggrund udlignes den indarbejdede budgettrappe fra budgetforliget for 2019 delvist. Der tilføres budgettet 4,2 mio. kr. årligt fra 2020 (Budgettet forøges med 4,2 mio. kr. fra 2020 og frem)

Budgetmæssigt er forandringen udmøntet. Der er i Budget 2021 besluttet en budgetforøgelse på 11,7 mio. kr. i 2021 og 11,4 mio. kr. årligt fra 2022 og frem.

Bortfald af svømmeundervisning hos FOF

Fra og med 2020 fornyes kontrakten med FOF ikke. Det medfører en besparelse på i alt 450.000 kr. pr. år. Besparelsen dækker sparede udgifter til undervisning, leje af svømmefaciliteter samt befording. Borgere, som kan have behov for genoptræning/vedligeholdelsestræning, tilbydes i stedet for dette i regi af "Aktivitet og Træning" inden for den eksisterende budgetramme. (Budgettet reduceres med 450.000 kr. i 2020 og frem)

Kontrakten med FOF er blevet opsagt med virkning fra udgangen af 2019.

De borgere, der tidligere har været tilmeldt svømmehold hos FOF, samt alle andre borgere i kommunen, kan til enhver tid ansøge om kompenserende specialundervisning ved at rette henvendelse til Fagsekretariatet Ældre og Handicap/Afdelingen for Visitation og Hjælpemidler i Skanderborg Kommune. Herefter foretager fagsekretariatet en konkret og individuel vurdering af ansøgningen. Det er – jf. lovgivningen – et krav, at borgeren ikke kan modtage relevante tilbud med samme formål efter en anden lovgivning, f.eks. Serviceloven eller Sundhedsloven.

Det er i Budget 2021 besluttet at genindføre tilbud om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud i Skanderborg Vandvirke fra 2024.

Helhedsplan på handicapområdet

Der udarbejdes en samlet vision og strategi for udviklingen af Skanderborg Kommunes tilbud på handicapområdet. Der skal sættes en ny retning på handicapområdet, så det sikres, at Skanderborg Kommune udnytter sin kapacitet på området optimalt samtidig med, at kommunen fortsat indgår i en tværkommunal forpligtelse vedrørende udbud af specialiserede pladser inden for området.

Grundet COVID-19 har arbejdet været pauseret frem til september 2020. Fra september sættes der fokus på udarbejdelsen af et fagligt oplæg, der kan danne grundlag for en temadrøftelse i Socialudvalget. Arbejdet vil foregå i en kadence, der tilpasses de aktuelle muligheder. Socialudvalget har udarbejdet et forslag til en revideret forandring, der er vedtaget i Budget 2021. Det videre arbejde med området vil foregå med afsæt i denne forandring, som der vil blive fulgt op på i forbindelse med budgetopfølgningerne i 2021.

Opfølgning på forandringer fra budget 2021

Håndtering af varig ubalance på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap

Det har inden for de senere år ikke være muligt at skabe balance mellem udgifterne og det tildelte budget til området. Også i 2020 forventes en ubalance og fremadrettet forventes ubalancen at vokse yderligere. Med forandringen tilføres området 11,7 mio. kr. i 2021 og 11,4 mio. kr. i 2022 og frem, svarende til restfinansieringsbehovet efter implementering af igangsat handleplan. Handleplanen forventes at have en årseffekt på 7 mio. kr. (Budgettet forøges med 11,715 mio. kr. i 2021 og 11,399 mio. kr. årligt fra 2022)

BDO har udarbejdet en analyse, som har medført en række anbefalinger til det videre arbejde med strategisk, økonomisk og socialfaglig styring på området. Anbefalingerne danner således bl.a. udgangspunkt for en genopretningsplan, der iværksættes i august/september 2021.

Pr. ultimo august er der et merforbrug på 4,6 mio. kr. Ud fra de nu kendte forudsætninger forventes det, at genopretningsplanen på længere sigt vil skabe balance.

Aktivitetsmodel på handicap- og psykiatriområdet

Den nuværende model for håndtering af aktivitetsstigning på handicap- og psykiatriområdet udløber med udgangen af 2022. Der afsættes med denne forandring et skønsmæssigt budget fra 2023 til håndtering af yderligere aktivitetsstigning. Budgettet forøges med 6 mio. kr. i 2023 og 12 mio. kr. i 2024 og frem. Der skal udarbejdes en evaluering og evt. forslag til en ny model for styring af aktivitetsstigningen på området. (Budgettet forøges med 6 mio. kr. i 2023 og 12 mio. kr. årligt fra 2024)

Der er udarbejdet et forslag til en ny model for håndtering af aktivitetsstigning på området. Forslaget er bl.a. præsenteret i fagudvalg og Økonomiudvalget samt på Byrådets budgetstatusmøde 21. juni 2021. Forslaget vedrører såvel ny model som ændret model for udmøntning til hhv. Sundhed, Omsorg og Handicap og Arbejdsmarked og Social.

Tilbud om træning i varmt vand som et voksen-specialundervisningstilbud

Med forandringen genindføres tilbuddet om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud i Skanderborg Vandvirke. Til at dække udgiften til genindførelse af svømmeundervisningen reserveres en ramme på 250.000 kr. fra 2024. (se spor 3 i budgetaftalen) (Budgettet forøges med 250.000 kr. årligt fra 2024)

Forandringen er først aktuel fra 2024, idet det forudsætter opførelsen af Skanderborg Vandvirke.

Sammenlægning af Bostederne og Socialpsykiatrien, sammenlægning af sundhedsområdet i Ældre & Handicap og flytning af Kjærsholm og psykiatrisk brobygger fra Ældre & Handicap til Beskæftigelse og Sundhed

Det besluttes, at der fra 1. januar 2022 sker en sammenlægning af bosteder og socialpsykiatri på kontraktholderniveau på ældre- og handicapområdet. Der sker samling af sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen i ældre- og handicap og samling af midlertidige botilbud på psykiatriområdet i beskæftigelse og sundhed. Stillingen som sundhedsfremmechef nedlægges. Primo 2021 fremlægges en plan for nedlæggelserne og opgaveflytningerne for udvalg og byråd således, at besparelsen på 1,5 mio. kr. realiseres i 2022. Dette sker efter involvering af ledere, medarbejdere og råd. Såfremt flytningerne giver yderligere effektiviseringer anvendes disse til kvalitetsforbedringer på områderne. (Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. årligt fra 2022)

Der er udarbejdet tids- og procesplaner samt forslag til de konkrete organisatoriske ændringer. Disse er blevet kvalificeret af de respektive OmrådeMED- og LokalMEDudvalg. Der arbejdes med afsæt i tids- og procesplanerne med implementering af de organisatoriske ændringer. Dette sker under involvering af medarbejdere og ledere - herunder også MED organisationen.

Sammenlægninger og flytninger er efter planen gennemført med udgangen af 2021. Sammenlægningen af Sundhedsområdet i Fagsekretariatet SOH er dog formelt gennemført allerede 1. juni 2021. Ligeledes gennemføres sammenlægningen af Sundhedscentret og Aktivitet og Træning tidligere. Dette skyldes primært ansættelse af ny leder. Der er således fra september 2021 en organisation med fuld fælles drift.

Rekruttering og fastholdelse på ældre-, handicap- og socialpsykiatriområdet

Skanderborg Kommunes ældreområde står (i lighed med de øvrige kommuners ældreområder) over for massive udfordringer vedrørende rekruttering af kvalificeret personale til håndtering af et stigende antal ældre. Ligeledes oplever handicap- og socialpsykiatriområdet i stigende grad udfordringer med at rekruttere kvalificeret personale. Dette gælder særligt de kommunale botilbud. Derfor er det essentielt, at Skanderborg Kommune formår at fastholde dygtige medarbejdere lidt længere og samtidig fokuserer på rekruttering af nye, dygtige medarbejdere. Der er derfor en række igangværende og kommende initiativer, som skal bidrage til løsning af udfordringen.

Der arbejdes fortsat med indsætterne beskrevet i første budgetopfølgning. Til budgetforhandlingerne er der fra Socialudvalget fremsendt revideret forslag til forandring og endvidere to forandringsforslag, der retter sig specifikt mod rekrutterings- og fastholdelsesudfordringerne på det specialiserede område/Sølund

En helhedsplan på handicapområdet med afsæt i faglige og økonomiske forudsætninger og prioriteringer

Med afsæt i faglige samt økonomiske forudsætninger og prioriteringer udarbejdes en samlet vision og strategi for udviklingen af Skanderborg Kommunes tilbud på handicapområdet. Der skal sættes en ny retning på handicapområdet, der medvirker til:

- En optimal udnyttelse af kapaciteten.
- At kommunen fortsat indgår i en tværkommunal forpligtelse vedrørende udbud af specialiserede pladser.
- Helhedsorienterede indsatser og tilbud, der yder den nødvendige omsorg, støtte og træning og medvirker til at fastholde og udvikle borgernes mulighed for livsudfoldelse og deltagelse.

Sammenhæng mellem de faglige indsatser, de økonomiske rammer, Byrådets kvalitetsstandarder samt øvrige kommunale, regionale og nationale rammevilkår.

Resultatet af arbejdet med forandringen (vision og pejlemærker, afdækninger og anbefalinger) blev fremlagt på socialudvalgsmødet den 1. juni 2021. Tre udvalgte anbefalinger blev præsenteret i form af forslag til forandringer, der indgår i arbejdet med Budget 2022.

Afdækning af sundhedsstatus blandet borgere med handicap og praksis for sundhedstjek med henblik på styrkelse af lighed i sundhed

I 2019 gennemførtes for værdighedsmidler en afdækning af sundhedstilstanden for borgere over 60 år på Bostederne Skanderborg. På baggrund af erfaringer og etableret praksis fra denne indsats gennemføres en afdækning af de resterende borgers sundhedstilstand og en evaluering af den nuværende praksis vedrørende sundhedstjek på området.

Afdækningen bidrager til:

- identifikation af de enkelte borgers eventuelle sundhedsudfordringer
- at understøtte en opdateret og målrettet sundhedsvejledning til den enkelte borger
- et overblik over eventuelle faglige udfordringer
- opstilling af faglige og politiske anbefalinger i forhold til den fremadrettede indsats.

Finansieringen på 250.000 er engangsmidler, der kommer fra et mindreforbrug vedrørende faste læger på plejecentre i 2020.

Afdækningen er gennemført og der er udarbejdet en rapport med resultater og anbefalinger. Rapport og anbefalinger forventes forelagt på Socialudvalgsmødet den 5. oktober 2021.

Analyse af en demografimodel for hjælpemidler

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolknings-tilvækst, som øger udgiftsbehovet for hjælpemidler. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for hjælpemidler. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

Analysen blev præsenteret for Byrådet på budgetseminaret i marts og Økonomiudvalget har på baggrund af analysen besluttet, at der skal udarbejdes et forandringsforslag til budget 2022-2025. Forandringen er hermed afsluttet.

5. ØKONOMI

Tabel 16.1 viser driftsbudgettet for Borgere med fysiske og psykiske handicap

1.000 kr.	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Fagsekretariatet: Specialrådgivningen (handicap og psykiatri)	240.593	226.933	229.031	234.330	234.281	234.175	234.175
Fagsekretariatet: Hjælpe midler	36.420	30.139	34.139	35.450	35.450	35.437	35.437
Kontraktenheder	406.291	377.326	403.819	373.443	373.443	373.443	373.443
Takstindtægter	-372.844	-354.945	-383.911	-361.713	-361.713	-361.713	-361.713
Pulje afsat til aktivitetsstigning – handicap og psykiatri*	0	5.306	-29	2.273	8.399	14.525	14.525
I alt	310.460	284.759	283.049	283.783	289.860	295.867	295.867

*Puljen dækker hele handicap- og psykiatriområdet. Det indbefatter også Servicelovområdet under politikområdet "Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold".

Regnskab 2020

Regnskab 2020 viser et merforbrug på 13,3 mio. kr. i forhold til korrigeret budget, svarende til 4,5 pct. af budgettet. Isoleret for 2020 viser regnskabet et merforbrug på 6,2 mio. kr. Der er således sket en samlet nedsparring på 7 mio. kr. i 2020.

Merforbruget fordeler sig med 43 mio. kr. for fagsekretariatet og 6,3 mio. kr. for kontraktområdet. Herudover er der en samlet mindreindtægt på 2,9 mio. kr. vedrørende takstindtægter, samt et mindreforbrug på 0,4 mio. kr. vedrørende puljen til aktivitetsstigning. Begge sidstnævnte er udenfor overførselsadgang.

Budget 2021

Det blev i budgetforliget for 2021 vedtaget at tilføre budgettet 11,715 mio. kr. i 2021 og 11,399 mio. kr. i 2022 og frem som følge af forandringen: "Håndtering af varig ubalance på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap".

Herudover blev det i budgetforliget for 2021 vedtaget at tilføre puljen til aktivitetsstigning 6,0 mio. kr. i 2023, stigende til 12,0 mio. kr. i 2024 og frem som følge af forandringen: "Aktivitetsmodel på handicap- og psykiatriområdet". Der er i 2021 udarbejdet og vedtaget en ny model til håndtering af aktivitetsstigning gældende fra og med 2022.

Det blev endvidere i budgetforliget for 2021 vedtaget at tilføre budgettet 250.000 kr. i 2024 og frem som følge af forandringen: "Tilbud om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningsstilbud".

Endelig blev det i budgetforliget for 2021 vedtaget at reducere budgettet for Bostederne med 750.000 kr. i 2022 og frem som følge af den tværgående forandring: "Sammenlægning af Bostederne og Socialpsykiatrien, sammenlægning af sundhedsområdet i Ældre og Handicap og flytning af Kjærsholm og psykiatrisk brobygger fra Ældre og Handicap til Beskæftigelse og Sundhed". Kjærsholm flyttes således organisatorisk fra Sundhed, Omsorg og Handicap (tidligere Ældre og Handicap) til Arbejdsmarked og Social (tidligere Beskæftigelse og Sundhed) pr. 1. januar 2022.

Som følge af en statslig omlægning af refusionsordningen vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager er fagsekretariatets indtægtsbudget vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager øget med 9,8 mio. kr. i 2021 og frem i forbindelse med udmøntningen af Lov- og Cirkulæreprogrammet for 2021. Det er forventningen, at der tilsvarende vil være merindtægter som konsekvens af omlægningen.

I 2021 er hjælpemiddelområdet blevet tilført 4,0 mio. kr. i 2021 og 5,2 mio. kr. i 2022 og frem som følge af en nødvendig budgettilpasning til det faktiske udgiftsniveau på området.

Budget 2022

Der er i budgetforliget for 2022 ikke vedtaget budgetmæssige ændringer, som særskilt vedrører budgetrammen for Borgere med fysiske og psykiske handicap.

Budgetforudsætninger

Fagsekretariatet

Budgettet er opdelt i en variabel og en fast del.

Den variable del omfatter de aktivitetsstyrede områder, hvor der sker opfølgning på cpr-niveau, mens den faste del omfatter de budgetområder, hvor der sker opfølgning på konkret, samlet forbrug. De forudsætninger, der ligger til grund for budgetlægningen, tager således udgangspunkt i, hvad de enkelte borgere er bevilget, og hvad de forventes bevilget i 2022, og hvad udgifterne hertil forventes at være i 2022 – inkl. kendt til- og afgang.

Budgettet for 2022 på de aktivitetsstyrede områder udmøntes på baggrund af forventet aktivitetsniveau i 2022 opgjort pr. ultimo september 2022. Det skal dog understreges, at området i vidt omfang er præget af uforudsigelighed og dag-til-dag-hændelser. Budgetforudsætningerne er derfor præget af at være et "øjebliksbillede" af de forventninger, der er til 2022 på opgørelsestidspunktet.

Budgettet for 2022 på den øvrige del af bevillingen udmøntes med udgangspunkt i forventet forbrug i 2021.

Puljen til imødekomme af forventet aktivitetsstigning medfører, at området vil blive økonomisk kompenseret for aktivitetsstigning på døgntilbudsområdet. Der er i 2021 udarbejdet og vedtaget en ny model til håndtering af aktivitetsstigning gældende fra og med 2022.

Kontraktenheder

Hovedparten af kontraktenhederne tildeles en variabel budgetramme. Dertil kommer, at en del af aktiviteterne under

henholdsvis Socialpsykiatriens og Bostedernes kontraktenheder finansieres via faste budgetter.

De variable budgetter er 100 pct. aktivitetsbestemte ud fra antallet af indskrevne borgere. Budgetterne reguleres én gang månedligt ultimo måneden. Hovedparten af kontraktenhederne er omfattet af rammeaftalen for det specialiserede socialområde, og de er således omfattet af de regler og principper om takstberegning, der gælder i medfør af rammeaftalen.

ANLÆG

Tabel 16.2 viser anlægsbudgettet for Borgere med fysiske og psykiske handicap

(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Bolig i Boenhed på Sølund	U			900				
I alt	U	0	0	900	0	0	0	0

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Bolig i Boenhed på Sølund: Byrådet besluttede på mødet den 24. juni 2020, at give anlægsbetvilling til etablering af ekstra bolig i boenhed 42 på Sølund.

Herudover er der ikke nye anlæg fra 2022 til 2031.

- Ledsageordning
- Specialundervisning for voksne
- Socialtandpleje
- Personlige pleje, praktisk støtte og rehabilitering
- Hjælpe midler
- Sygepleje
- Aktivitet og Træning

I henhold til serviceloven skal Byrådet hvert år godkende kvalitetsstandarderne for personlig pleje, praktisk støtte og rehabilitering efter servicelovens §§ 83 og 83a samt kvalitetsstandard for træning efter servicelovens § 86.

Se kvalitetsstandarderne her: <https://www.skanderborg.dk/kvalitetsstandard>

Takster vedtaget i Byrådet i Budget 2022

Kost pr. måned (opkrævet pris ved borger)

Bavnebjerg: ..... 3.792 kr.
Solsikken: .....3.275 kr.
Pensionatet Øst/Kilden: .....3.275 kr.
Skovbo: ..... 3.792 kr.
Sølund: ..... 3.792 kr.

Det vil sige kvalitetsstandarder for:

- Gruppebaserede forløb og tidsbegrænsede forløb
- Socialt akuttilbud
- Socialpædagogisk hjælp og støtte i egen bolig
- Midlertidige botilbud
- Længerevarende botilbud
- Beskyttet beskæftigelse
- Aktivitets- og samværstilbud
- Borgerstyret Personlig Assistance (BPA)

17. KULTUR OG FRITID

TETER KULTUR LIVSKVALITET FORENINGER SAM
KE DIALOGMØDER KULTURHUSE OPLEVELSESCEN
SPIRATION UDVIKLINGSDIALOG UDFOLDELSE EM
KEOPLYSNING UDVIKLING DYNAMO DEMOKRATI
DHED GLÆDE TRIVSEL PRIVATE FORSTÅELSE LIV
K SAMARBEJDE FORENINGSLIV INSTITUTIONER M
IER UDVIKLING REKREATIV DEMOKRATIET AFTEN

KULTUR OG FRITID

1. Politisk arbejdsform

Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalget arbejder på området for kultur og fritid med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet. Kompetencen til anvisning af lokaler og tilskud under det folkeoplysende område er delegeret til Folkeoplysningsudvalget.

Langt hovedparten af fritidsaktiviteterne og store dele af kulturen ligger i frivilligt regi i foreninger, råd og samvirker, som understøttes af den kommunale administration.

Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer, så der er en løbende inddragelse af foreninger m.fl. via Folkeoplysningsudvalget, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, Landsbysamvirket, Kunstråd Skanderborg, Idrætssamvirket, Aftenskolesamvirket og Kulturpuljeudvalget. I det omfang det giver mening, afholdes der dialogmøder med de nævnte udvalg, samvirker og råd samt med bestyrelsen for Kulturhuset Skanderborg. Endvidere afholdes der udviklingsdialoger med kontraktholderne på området: Biblioteket, Museet, Kulturskolen samt idrætshallerne.

I Skanderborg Kommune anerkendes det folkeoplysende arbejde for sin evne til at understøtte udviklingen af det demokratiske samfund og skabe sundhed, glæde og trivsel.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Kulturpolitik

Følgende vision i Skanderborg Kommunes kulturpolitik danner ramme for den kulturpolitiske udvikling:

Kulturlivet bæres af fællesskaber og den smukke natur omkring os. Det er med til at danne os som mennesker. Kulturen skubber til os, og favner os. Den byder på fællesskab, identitet, dannelse, indsigt, seje, frihed, overvindelse, nye erkendelser, nye meningsfulde fællesskaber etc. Kultur er et fælles ansvar og anliggende for os alle.

Strategisporene er:

- Fællesskaber som kulturelt fyrtårn
- Børne- og ungekultur
- Mere, højere, bredere - udvikle det vi har
- Kultur overalt - også i det uorganiserede
- Synergier og samarbejde på tværs til fælles bedste.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Tilskud til Di Hellige Slønglers Klup

Med forandringen beviliges et årligt tilskud på 300.000 de næste 4 år (2022 – 2025). De allerede afsatte midler til lokale kulturprojekter finansierer de 239.000 kr. årligt. Restfinansieringen på alt 244.000 kr. i alt i den fireårige periode afholdes af overførte midler opstået som følge af aflyste arrangementer og mindre aktivitet som følge af corona på kulturområdet. Finansiering anvises således inden for eksisterende budget. (Netto ingen budgetmæssige konsekvenser)

Tilskud til sikring af foreningslivets adgang til faciliteter på Den Fri Hestehaveskole

Med vedtagelsen af Budget 2021 bortfaldt det hidtidige tilskud til Den Fri Hestehaveskole. Dette har imidlertid været uhensigtsmæssigt for foreningslivets adgang til faciliteter i denne del af Skanderborg Kommune. Disse udfordringer vil kunne imødegås via den allerede eksisterende økonomiske

ramme på det folkeoplysende område, hvor udgifter indeholdt i en ny aftale i forlængelse af Folkeoplysningsudvalgets beslutning i maj 2021 vil kunne afholdes af den økonomiske ramme afsat til lokaletilskud. (Netto ingen budgetmæssige konsekvenser)

Tilskud til spillestedet Gnisten/Musikværkstedet Ry

Spillestedet Gnisten i Ry bliver fremadrettet økonomisk prioriteret på linje med forsamlingshuse i Skanderborg Kommune. Midlerne tilføres budgettet på området. (Budgettet forøges med 20.000 kr. årligt fra 2022)

Dialogen med landsbyer og byer

Velfungerende lokalsamfund er en vigtig forudsætning for kommunens udvikling. Økonomiudvalget er i dialog med landsbyerne i forbindelse med Kommuneplan 21, og Byrådet har vedtaget en politik for udvikling i landsbyerne. I 2022 skal implementeringen af politikken sættes i gang. Dialogen med landsbyer og centerbyer

bliver styrket med en ny borgerguide, som kan hjælpe eller guide organiserede interessenter i landsbyer og byer videre ved henvendelser af forskellig karakter. Bibliotekernes rolle som et lokalt samling- og aktivitetssted skal være mere synlig i samarbejde med de lokale foreninger.

Fælleden som idrætscenter

Strategisporet Fælleden som idrætscenter er igangsat i tidligere års budgetaftaler, hvoraf det fremgår, at "Skanderborg Fælled skal være centrum for idrætsaktiviteter i Skanderborg, så der skabes et unikt sportsmiljø ude og inde, og synergimulighederne omkring Skanderborg Fælled udnyttes". Arbejdet fortsætter i den kommende budgetperiode.

Idræts- og kulturfaciliteter i et tiårigt perspektiv

I løbet af 2022 skal det afdækkes, hvorledes den nuværende kapacitet på fritids- og idrætsområdet udnyttes, og om der er mulighed for at bruge de nuværende faciliteter mere optimalt. Forandringen er en del af "Spør 3:

Udvikling af idrætsanlæg", som er beskrevet i budgetaftalen.

Analyse af principper for tildeling af driftstilskud på idrætsområdet

Forligskredsen ønsker, at de nuværende principper for tildeling af driftstilskud på idrætsområdet analyseres, herunder håndtering af driftstilskud til nye faciliteter etableret med betydelig ekstern finansiering. Det konkrete indhold af analysen drøftes i det kommende Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalg.

Genvurdering af projekter vedr. idræts- og kulturfaciliteter, som forudsætter, at der findes lokal ekstern finansiering. Det gælder for flere af projekterne, at det er en forudsætning, at der lokalt skal findes ekstern finansiering. I forbindelse med udbygning af kultur- og idrætsfaciliteter vil der især være fokus på de projekter, hvor der er et relativt stort behov for udbygning samtidig med, at der er en stor lokal opbakning og en høj grad af ekstern medfinansiering. Når projekterne er yderligere konkretiseret og afklaret omkring ekstern finansiering, genvurderes projekterne.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FOR- ANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Fortsættelse af samarbejdet Europæisk Kulturregion
Fortsættelse af Kultursamarbejdet Europæisk Kulturregion. Der afsættes 1 kr. pr. indbygger. (Budgettet forøges med 62.000 kr. fra 2020 og frem)

Reduktion af tildelingen til idrætshallerne
Tildelingen til idrætshallerne reduceres med 3%, hvilket bl.a. medfører en reduktion i rengørings- og vedligeholdelsesniveauet. Budgettet reduceres med 433.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 433.000 kr. i 2020 og frem)

Reduktion i tilskud til museer
Der reduceres i tilskuddene til kommunens museer med 3 pct., hvilket bl.a. kan medføre reduceret personale og dermed åbningstid. Budgettet reduceres med 145.000 kr. i 2020 og 2021 og 205.000 kr. fra 2022 og frem. (Budgettet reduceres med 145.000 kr. i 2020 og 2021 og 205.000 fra 2022 og frem)

Personalereduktion på Kulturskolen
Der reduceres i personalet på Kulturskolen svarende til 75 % af en fuldtidsstilling. Det svarer til en årlig budgetreduktion på 3 pct. (ca. 230.000 kr.) da der samtidig mistes brugerbetaling samt statstilskud i størrelsesordenen 150.000. (Budgettet reduceres med 230.000 kr. i 2020 og frem)

Fjernelse af tilskud til bibliotekernes brugergrupper
Forandringen indebærer at tilskuddet til bibliotekernes fire brugergrupper fjernes med virkning fra 2020. Biblioteksvæsenet får i perioden en budgettilførsel på 200.000 kr. årligt (50.000 kr. pr. gruppe). Tilskuddet fjernes midtvejs i den foreløbige fireårs-periode (2018-2021). Tilskuddet fjernes således med virkning fra 2020. (Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2020 og 2021)

Personalereduktion ved naturlig afgang – Skanderborg Bibliotek
Der nedlægges to stillinger over en fireårig periode ved naturlig afgang på Skanderborg Bibliotek. Budgettet tilpasses over en fireårig periode med en reduktion på 200.000 kr. i 2020, stigende til 900.000 årligt i 2022 og frem. (Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2020, 450.000 kr. i 2021 og 900.000 kr. i 2022 og frem)

Samvirkebudgetter reduceres med 10%
Der sker en reduktion i samvirkernes budgetter med 10%, svarende til en reduktion i Kulturpuljen på 74.000 kr. årligt, Idrætssamvirket 41.000 kr. årligt og Landsbysamvirket 28.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 143.000 kr. i 2020 og frem)

Nedlæggelse af talentpuljen
Talentpuljen på kr. 330.000 årligt nedlægges. Konkret bort-

falder 255.000 kr. til individuel talentudvikling og 75.000 kr. til Skanderborg Håndbold Elite Akademi (SHEA) fra 2020. (Budgettet reduceres med 330.000 kr. i 2020 og frem)

Reduktion af den folkeoplysende ramme – materialetilskud
Reduktion af den folkeoplysende ramme - materialetilskud – med 160.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 160.000 kr. i 2020 og frem)

Reduktion af den folkeoplysende ramme
Reduktion af den folkeoplysende ramme – udviklingspuljen – med 40.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 40.000 kr. i 2020 og frem)

Opfølgning på forandringer fra budget 2021

Pulje til fritidspas og særlige ferieaktiviteter
Tilbud om fritidspas retter sig mod børn og unge i alderen 0. kl. – 24 år, der ikke har mulighed for at deltage i fritidsaktiviteter på lige vilkår med jævnaldrende. Børn i familier, hvor økonomien er stram, kan bl.a. søge om fritidspas. Puljen til fritidspas udvides. Beløbet afsættes endvidere til særlige ferieaktiviteter. (Budgettet forøges med 325.000 kr. årligt)

Samarbejdsaftale med Den Fri Hestehaveskole bringes til ophør
Der foreligger samarbejdsaftale mellem Den Fri Hestehaveskole og Skanderborg Kommune. Aftalen, der omfatter muligheden for at benytte omklædningsfaciliteter og skolens hal, bringes til ophør. (Budgettet reduceres med 120.000 kr. årligt fra 2022)

Større fokus på motion og natur i indsatserne på beskæftigelses- og sundhedsområdet
Forandringen betyder, at der vil være større fokus på motion og natur i indsatserne på beskæftigelses- og sundhedsområdet. Borgerne får med forandringen større mulighed for motion, fysisk aktivitet og brug af naturen i de beskæftigelsesrettede og sundhedsfaglige indsatser. Forandringen har ingen budgetmæssige konsekvenser, da den afholdes inden for politikområdernes økonomiske ramme.

På Det Kommunale Sundhedscenter afvikles flere forløb fortsat udendørs eksempelvis ”Ny Kurs”, ”Livskræfter” og hjerterehabilitering. De rammer, der er udviklet og erfaringer med øget inddragelse af naturen, der er skabt, tænkes fortsat ind i indsatserne fremadrettet. Forløbet ”Bevæg dig” og hjerneskadecoordinationsindsatsen, der består af henholdsvis træning i naturen og walk-and-talks er fortsat som under normale omstændigheder.

På Kompetencecenteret tilbydes der fortsat udendørs motion og gang/løb som motion for borgerne. Herudover tilbydes der coaching og samtaler med virksomhedskonsulent, der afvikles som udendørs gåture, ligesom bostøtte og vejledning efter servicelovens §85 også kan foregå udendørs som gåtur, hvis den enkelte borger ønsker det.

I jobcenteret har det været til overvejelse at afvikle samtaler som udendørs walk-and-talks, men hensynet til tavshedspligt og journalpligt har betydet, at tiltaget endnu ikke er taget i brug.

I Ungecenteret fastholdes af afvikle samtaler som udendørs walk-and-talks for de unge, hvor dette giver mening og er formålstjenstligt for selve indholdet af samtalen. Desuden så arbejdes der med motivation og inspiration i naturen som led i vores Gazelleindsats. Der gennemføres fortsat samtaler og forløb i naturen ved walk-and-talk samtaler som led i Gazelleindsatsen, den udvidede visitation og den tidlige håndholdte indsats for 15-17-årige. I Den udvidet visitation indgår der ligeledes, som en del af programmet, en udedag hver anden uge, hvor de unge er ude i naturen og laver øvelser, mad m.m. Der er ligeledes daglige gåture og fokus på sundhed, som en del af programmet.

På sporet af den lokale kulturarv
I samarbejde med kulturinstitutioner og foreningsliv styrkes den borgerrettede formidling af den lokale kulturarv.

Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget besluttede den 2. juni 2021 at igangsætte formidling af mindesmærker. Formidlingsinitiativer er under udarbejdelse.

Skulpturby Galten
Initiativtagerne bag Skulpturby Galten har fremsendt ansøgning til Skanderborg Kommune, hvorved man søger et tilskud i 2021 på maksimalt 80.000 kr. I Budget 2019 blev Skulpturby Galten ydet en underskudsgaranti på 80.000 kr. Der resterer 30.000 kr. af budgettet for 2019. Restfinansiering vil kunne finde sted inden for politikområdet Kultur og Fritid.

Vestermølle – driftsmæssig ubalance
Foreningen Vestermølle har henvendt sig til Skanderborg Kommune og gør opmærksom på, at der som følge af stigende udgifter til vedligeholdelse af de grønne arealer m.v., som Foreningen i dag selvstændigt står for, over de seneste år er opstået en driftsmæssig ubalance. Foreningen Vestermølle tilføres 100.000 kr. i årene 2021 og 2022 fra kultur- og fritidsområdet, hvorefter Foreningen i marts 2022 præsenterer, hvilken forskel den øgede bevilling gør for ikke mindst vedligeholdelse af de ydere arealer på Vestermølle. Foreningen Vestermølle ydes i forvejen et årligt tilskud på ca. 600.000 kr

5. ØKONOMI

Tabel 17.1 viser driftsbudgettet for Kultur og fritid

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Folkeoplysningsområdet	8.946	9.231	11.039	9.278	9.278	9.278	9.278
Aktivitetmidler	1.490	2.012	4.380	2.539	2.539	2.539	2.429
Idrætsfaciliteter	12.242	11.748	12.832	13.610	13.785	15.827	15.827
Kulturfaciliteter	4.783	5.875	6.259	5.242	5.242	5.242	5.242
Puljer	3.894	1.653	6.694	1.380	1.380	1.380	1.380
Fra anlæg til drift	98	0	739	0	0	0	0
Kulturskolen	7.237	7.207	7.358	7.357	7.357	7.357	7.357
Biblioteket	23.570	22.085	21.960	23.017	23.017	23.017	23.017
Idrætsområde Skanderborg	9.113	11.115	10.740	10.220	10.220	10.220	10.220
Skanderborg Museum	5.448	5.277	5.519	5.594	5.594	5.594	5.594
I alt	76.821	76.203	87.520	78.237	78.412	80.454	80.344

Regnskab 2020

Det samlede politikområde udviser et mindreforbrug på 2,3 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 2,9 %. Mindreforbrug på 10,5 mio. kr. overføres til budget 2021 Folkeoplysningsområdet

Folkeoplysningsområdet har et mindreforbrug på 1,8 mio. kr. Der er på foreningsområdet tilskud til lokaletilskud og aften-skoletilskud hvor der først foretages endelig regulering ved indsendelse af regnskab det efterfølgende år i april måned, hvilket gør at der ikke kan foretages regulering i indeværende regnskabsår.

Folkeoplysningsudvalget har en pulje med opsamlede midler fra før kommunesammenlægningen, som i 2020 udgør hvad der svarer til en overførsel på i alt ca. 0,4 mio. kr. Der er aftalt en forudbetaling af tilskud til Teakwondo driftstilskud på 0,5 mio. kr. i forbindelse med gennemførelse og færdiggørelse af et nyt anlæg. Beløbet afdrages over max. 25 år fra 2021.

Aktivitetmidler

KulturringØstjylland: Der er et overskud på KulturringØstjyllands område på 1,1 mio. kr. – midler som indgår i konkrete projekter i samarbejdet med kommunerne i KulturringØstjylland.

I slutningen af 2018 fik Skanderborg Kommune tovholderfunktionen omkring gudenåsarbejdet. I den forbindelse blev der overført opsamlede midler fra tidligere år på i alt ca. 1,1 mio. kr. I 2021 overgår sekretariatsfunktionen til Favrskov Kommune.

I midten af 2020 blev Kultur og Fritidsområdet reguleret og reduceret med 1,2 mio. kr. pga. en for høj løn- og prisfremskrivning til 2020. Det er ikke umiddelbart muligt midt i et budgetår at foretage tilbagebetaling af tilskud til selvejende haller m.m., hvorfor kulturinstitutionerne blev tilbudt en

modregning i 2021 driftstilskudsudbetalingen. Det er et tilbud som de fleste kontaktholdere og kulturinstitutioner har taget imod.

Mellemfinansiering samarbejdsaftaler:

Mellemfinansiering samarbejdsaftaler. Der er 3 aftaler som er ved at blive afsluttet – Snetrup Præstegårdsssti, Galten Sporet og Aktivitets- og legeplads Bytoften i Galten. Udestående totalt i 2020 1,9 mio. kr. inkl. projektet Galten-Skovby minigolf.

Idrætsfaciliteter

Der er et mindre merforbrug på ca. 0,5 mio. kr. der overføres til 2021. Området omfatter primært ressourcefordelingen til de selvejende haller og kommunale haller og klubhuse.

Puljer

Der er opsamlede midler i samvirkerne på ca. 2,4 mio. kr. Der er disponeringer som først kommer til anvendelse i 2021. Den 2. årlige landsbypulje udgør 1,0 mio. i overførsel til 2021. Fra anlæg til drift

Følgende bevillinger er flyttet fra anlæg til drift: renovering af udendørsbaner, renovering af P-pladserne ved hallerne og

Folkeoplysning – rammebeløb

Der er alt i alt et mindreforbrug på 0,7 mio. kr. i forhold til projekterne. Overskuddet overføres til 2021.

Kontraktstyret område

Kulturskolen

Kulturskolen kommer ud af regnskabsår 2019 med et mindre overskud på 0,09 mio. kr. Beløbet overføres til 2021.

På grund af covid19 har der været færre aktiviteter (koncerter, kurser og konferencer, kørsel, fællesarrangementer mm), end forudsat i budgettet. Dette gælder både for musik- og kulturundervisning og for børnekulturelt område. Især er mange forestillinger blevet flyttet til 2021. Det har været et merforbrug på særligt IT-området, p.g.a. køb af it og udstyr, for at lærerne kunne undervise hjemmefra i lockdown – denne

udgift fortsætter i 2021, da der fortsat skal opgraderes i forhold til at fastholde vores elever. Allerede nu er der elevfrafald pga lockdown, som kan komme til at få betydning i 2021 budgettet.

Der har endvidere været merudgifter på rengøring i de perioder der har været åbent og derudover ekstra udgifter til spritstandere og værnemidler, der ikke har kunnet udleveres fra Fælleden.

Overskuddet fra 2020 skal bruges til de forventede ekstra omkostninger covid19 betyder i 2021; indkøb af materiel til hjemmeundervisning, ekstra rengøring, når Kulturskolen lukker op igen og til at dække det underskud, der vil komme i forbindelse med elevfrafald og manglende opstart af nye elever. Biblioteket

Biblioteket har et underskud med over fra 2020 på godt 0,9 mio. kr. – heraf er de godt 0,6 mio. kr. i 2020 et bevilget underskud p.g.a. klimainvesteringer. Idrætsområde Skanderborg

Idrætsområde Skanderborg har et overskud fra 2020 på 1,1 mio. kr. hvoraf ca. halvdelen er til renovering af baner og anlæg. Overskuddet er genereret med henblik på at kunne udvikle og opnå fleksibilitet indenfor eget kontraktområde i samarbejde med brugerne.

Budget 2021

Budgetforliget 2021 er med følgende ændringer:

- Pule til fritidspas og særlige ferieaktiviteter – 325.000 kr. årligt
- Samarbejdsaftale med Den fri Hestehaveskole bringes til ophør – reduktion med 120.000 kr. årligt fra 2022.
- Afledte driftsmidler fra anlæg af 2 nye kunststofbaner ved Fælleden – netto 280.000 kr. årligt fra 2021 og frem
- Afledte driftsmidler fra anlæg af svømmehal fra 2024 med 2,0 mio. kr.

Forandringerne er nærmere beskrevet i afsnit 3.

Budget 2022

Tilskud til spillestedet Gnisten/Musikværkstedet Ry med årligt 20.000 kr. og frem.

Afledte driftsudgifter fra anlægsinvesteringen på Trailcenter Fælleden og Anebjerg med 125.000 kr. årligt fra 2022 og frem, samt Multifunktionel hal i Ry med 175.000 kr. i 2022, 350.000 kr. i 2023 og frem.

Budgetforudsætninger

Budgettildelingsmodel for hallerne

I forbindelse med tildelingen for 2021, er principperne for tildeling til de selvejende og kommunale haller ændret til følgende hovedprincip: Alle lokaler med folkeoplysende aktivitet bliver tildelt ressourcer efter udnyttelse og antal kvadratmeter – holdt op imod det aktuelle budget til området.

Puljer på Fritids- og Kulturområdet

På Fritids- og Kulturområdet findes en række puljer, der administreres af henholdsvis Folkeoplysningsudvalget, Staben Udvikling, kultur og erhverv, Kultursamvirket, Idrætsrådet, Kunstrådet og Landsbysamvirket.

Folkeoplysningsudvalget i Skanderborg Kommune har til udvikling af folkeoplysningsområdet en pulje på 49.000 kr. Puljen prioriteres til udviklende initiativer.

Kultursamvirket tildeler, efter konkret ansøgning, støtte til kulturelle formål ud fra politisk vedtagne principper. Puljen er på 649.000 kr. Herudover er der afsat 53.000 kr. til Kunstråd Skanderborg.

Idrætsrådets pulje på 359.000 kr. prioriteres til idrætslige formål ud fra overordnede principper. Tildeling sker efter konkret ansøgning og fastlagte principper.

Puljen til udvikling af yder- og landdistriktsområder er på 260.000 kr. Puljen blev afsat i forbindelse med aftale om budget 2009 og kan søges af foreninger, råd og organisationer i Skanderborg Kommune. Tilskud uddeles to gange årligt efter konkret ansøgning og fastlagte principper. Uddeling sker i tæt samarbejde med Landsbysamvirket.

Idrætsområde Skanderborg

Den 1. januar 2021 er Stjær Hallen og Stjær klubhus flyttet organisatorisk fra Idrætsområde Skanderborg til Stjær skole. Hallen har som et forsøg siden 1. august 2017 ligget under skolen, og denne organisering gøres nu permanent. Der bliver samtidig flyttet et årligt beløb på ca. 0,9 mio. kr. fra bevillingen Idrætsområde Skanderborg til bevillingen Stjær skole.

ANLÆG

Tabel 17.2 viser anlægsbudgettet for Kultur og fritid

Note	(I 1.000 kr.)		Regn- skab 2020	Oprinde- ligt Bud- get 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	Grønne partnerskaber, Kultur og Fritid	U		204	200	312	304	204	204
2	Renovering/dræning udendørs baner	U		305	305	305	305	305	305
3	Kulturarvspulje	U	50	510	560	305	305	305	305
4	Folkeoplysning - rammebeløb	U		450	200	550	550	500	450
5	Nye gulve i hallerne	U		760	760	760			
6	Nyt Museum Skanderborg	U		3.084	1.584	6.114	1.529		
7	Skønpulje til landsbyerne	U		2.500		500	1.000	1.000	1.000
8	Kommunegaranti svømmehallen Skanderborg (30 mio. kr. i 2022 ligger på finanskonto)	U				30.000	49.500	-3.180	-3.180
9	Spor 3 Fælleden idrætscenter, Ramme etape 2	U			400		9.782		
10	Spor 3- Salg af Vroldanlæg	I					-8.000		
11	Folkeoplysning - rammebeløb	U	3.329	10.425	13.027				
		I					-11.625		
12	Udvidet Torvehal i Ry	U			3.528		-200	-2.828	
13	Udv. kapaciteten på indendørsidrætsområdet Hørning	U		10.140	4.000	6.256			
14	Atletik Dyrehaven, genopretning af atletikfaciliteter	U				600			
15	Trailcenter Fælleden og Anebjerg	U				1.000	1.350		
16	Låsby Hallen Fitness (lånegaranti)	U					2.500		
17	Stjær Boldklub, klubhus og omklædning	U					3.000		
18	Herskind Boldklub Fitness (lånegaranti)	U						2.000	
19	Hovedtrappe ved Kulturhuset	U				705			
20	Pulje etabl. Anders Nielsens udstilling	U					150		
21	Reetablering af Petanquebaner ved Campus Skanderborg	U					300		
22	Rekreativt område på Ejerbavnehøj	I			-2.610				
23	Smedjen på Vestermølle	I	-450		-116				
24	Skanderborg Kulturhus - Udbygning med sidescene og	U	588		712				
25	Galten/Skovby Minigolf	U		200	200				
26	Spor 3 Etape 1 (Kunststofbane)	U		6.000	6.000				
27	Spor 3 - Medfinansiering	I		-3.000	-3.000				
28	Låsby Svømmebad gennemgribende renovering på 2020	U	4.701						
29	Skanderborg Taekwondoklub anlægstilskud	U	544						
	I alt	N	8.762	31.578	25.550	32.954	62.575	1.134	-916

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Grønne partnerskaber, Kultur og Fritid

Kultur og fritid er en naturlig partner i mange grønne partnerskaber, Skanderborg Kommune indgår i. Med baggrund heri er afsat en pulje, så kultur- og fritidsområdet bliver en ligeværdig økonomisk partner. Budgettet for 2021 er fordelt ud i årene ifbm. 1. budgetopfølgning for 2021. Den nye fordeling er mere realistisk i forhold til gennemførelse af projekter.

2. Renovering/dræning udendørs baner

Pulje, der prioriteres ud fra, hvilke baner og anlæg, der trænger mest til renovering/omlægning. Det er primært dræning, der er nødvendig for at kunne udnytte banerne.

3. Kulturarvspulje

Pulje, der prioriteres efter politisk vedtagne principper. Under begrebet "bevaringsværdig kulturarv" er der i Skanderborg Kommune en lang række institutioner m.v., der løbende kræver renovering, såfremt de stadig skal være turistattraktioner for såvel lokalbefolkningen som turister. Tilskud fra fonde m.v. fordrer oftest kommunal medfinansiering.

Puljen var ved en fejl kommet til at stoppe i 2023. I det tekniske budget er den nu sat til at fortsætte ud i årene.

4. Folkeoplysning - rammebeløb

Pulje, der prioriteres efter politisk vedtagne principper. Puljen er under Folkeoplysningsudvalget og støtter de godkendte folkeoplysende foreninger i Skanderborg Kommune efter ansøgning. Bevillingerne målrettes til mindre og uforudsete renoveringsarbejder i forbindelse med foreningsejede bygninger og anlæg. Budgettet er fordelt ud i årene ifbm. 1. budgetopfølgning 2021. Den nye fordeling er mere realistisk i forhold til ansøgning og gennemførelse.

5. Nye gulve i hallerne

Pulje der sammen med en faglig vurdering fra by- og ejendom prioriteres til haller under Kultur og Fritid. Der mangler fortsat at blive udskiftet to gulve, hvorfor puljen fastholdes i 2021 og 2022.

6. Nyt Museum Skanderborg

Etablering af museum ved posthuset i Skanderborg er besluttet i Byrådet 26/2-2020. Samarbejdsaftale mellem Museum Skanderborg og Skanderborg Kommune er godkendt af Byrådet d. 23/6-2021.

7. Skønpulje til landsbyerne

Pengene placeres hos Landsbysamvirket. Byrådet udarbejder overordnede kriterier for tildeling af midlerne.

Der blev også afsat 2,5 mio. kr. på driften til formålet.

8. Kommunegaranti svømmehallen Skanderborg

S/I Skanderborg Svømmehal fremsendte materiale til sidste års budgetforhandlinger for udvikling af fremtidige svømmefacilite-

ter på Højvangens Torv – herefter benævnt Skanderborg Vandvirke. Projektet forventes at koste 79.500.000 kr. ekskl. moms. Skanderborg Vandvirke søgte Skanderborg Kommune om garantistillelse for lån ved KommuneKredit på i alt 70.500.000 kr., som Byrådet bevilgede i budgetforliget for 2021. Det har efterfølgende vist sig, at KommuneKredit, i det omfang kommunen stiller garanti, kan yde lån til hele projektet på 79,5 mio. kr. Dette godkendte Byrådet i marts 2021.

Projektet lader sig alene realisere om driftsbudgettet øges med 2.000.000 kr. til øget aktivitet – skole svømning og forenings svømning. Herefter vil kommunalt driftsbidrag udgøre i alt 5.000.000 kr. Dette er også bevilget med budgetforliget for 2021.

9./10. Spor 3 Fælleden idrætscenter, Ramme etape 2 / Spor 3- Salg af Vroldanlæg

Strategisporet "Fælleden som idrætscenter" blev igangsat med sidste års budgetaftale, hvoraf det fremgår, at "Skanderborg Fælled skal være centrum for idrætsaktiviteter i Skanderborg, så der skabes et unikt sportsmiljø ude og inde, og synergi-mulighederne omkring Skanderborg Fælled udnyttes".

En politisk arbejdsgruppe har arbejdet med strategisporet med inddragelse af foreningerne og er på den baggrund kommet med forslag til to etaper. Etape 1 påbegyndes i 2021 med etablering af kunstgræsbane ved Fælleden, salg af baner og klubhus i Vrold - samt etablering af midlertidige omklædningsfaciliteter ved banerne ved Fælleden. Sideløbende startes etape 2 op hvor Fælleden som idrætscenter udbygges med fælles klubhusfaciliteter og blivende omklædningsfaciliteter. Det er formålet at skabe et stærkt socialt miljø med ejerskab hos foreningerne og en foreningsdrevet udvikling af Fælleden som idrætscenter. Det videre arbejde bygger således på foreningernes drivkraft, og den kommunale finansiering skal ses i samspil med foreningernes egenfinansiering.

Med budgetaftalen afsættes der budget til anlægsinvesteringerne, salg og den afledte drift af kunststofbanen samt leasing af omklædningsfaciliteter frem til, at der forventeligt etableres permanente faciliteter.

11. Søbad og Kulturløber

Etablering af Søbad og Kulturløber i Skanderborg Bypark, besluttet i Byrådet 26/2-2020. Skanderborg Søbad bliver et levende samlingssted med to bassiner, udspringsplatform, solterrasser, sauna og kajak- og SUP-faciliteter. Søbadet er en del af et samlet projekt midt i Skanderborg, som har fået 12,5 mio. kr. i støtte fra fonde.

12. Udvidet Torvehal i Ry

Danø Arkitektur har i samarbejde med de lokale aktører arbejdet videre med projektering på baggrund af skitseforslaget fra 2018. Der er givet byggetilladelse og indhentet tilbud. Eksisterende toiletbygning på Stationstorvet er ejet af DSB med en driftsaftale med Skanderborg Kommune. Der er ingen lejeudgift, men kommunen betaler for el-, vand- og varmekorbrug, rengøring samt løbende vedligehold. Denne toiletbygning med

offentlig adgang kan også facilitere den udvidede Torvehal frem for et pladskrævende og omkostningstungt toilet. Derfor anvendes en del af budgettet på tiltrængt opgradering af den eksisterende toiletbygning, således at den funktionelt og visuelt hænger sammen med Torvehallen efter aftale med DSB. Det kommende personale i Torvehallen anvises lovbestemte velfærdsforanstaltninger i Ry Bibliotek ifølge samarbejdsaftale med biblioteket.

13. Udv. kapaciteten på indendørsidrætsområdet Hørning

Der er afsat 10,2 mio. kr. over årene 2021 og 2022 til udbygning af indendørs idrætsfaciliteter i Hørning. Yderligere finansiering forventes at ske via lokal medvirken.

14. Atletik Dyrehaven – genopretning af atletikfaciliteter

I Skanderborg Dyrehave findes atletikløbebane, hvis forfatning inden længe vil medføre Skanderborg Kommune et miljømæssigt pålæg, idet banen består af slagge, der grundet alder, mange års slid, nødtørfvig vedligeholdelse og hårdt vejr er blotlagt.

En udbedring af anlægget vil på en og samme tid kunne sikre HI Atletik og andre løbere et velfungerende løbeanlæg og samtidig rette op på fortidens synder ved at sikre bortskaffelse af de miljøbelastende materialer. Et løbeanlæg i Dyrehaven ændrer ikke på ambitionerne og ønskerne for atletikfaciliteter i relation til Fælleden, men betyder, at HI Atletik og andre brugere i en periode vil være tilvejebragt et velfungerende løbeanlæg. Udbedring, bortskaffelse og etablering af nyt løbeunderlag vil koste et engangsbeløb på ca. 600.000 kr.

15. Trailcenter ved Fælleden og Anebjerg

Byrådet vedtog den 16. december 2020 at meddele Lokale og Anlægsfonden og Danmarks Idrætsforbund (LOA/DIF), at det fortsat er positiv overfor idéen om et trailcenter i Skanderborg Kommune, og at der skal arbejdes videre med at finde en mulig lokation med lokal opbakning og forankring. Herudover blev det besluttet, at en afklaring af en evt. kommunal medfinansiering sker i forbindelse med budgetprocessen for 2022.

Den 3. februar 2021 besluttede Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget at arbejde videre med placering af trailcenter på Fælleden ved Anebjerg og lade trailcenteret indgå i arbejdet med udviklingen af Fælleden som idrætscenter. Etablering af trailcenter på Fælleden ved Anebjerg vil angiveligt udløse behov for udarbejdelse af et mindre lokalplantillæg til gældende lokalplan.

16. Låsby Hallen – udbygning mhp. Fitness (lånegaranti)

Låsby Hallens bestyrelse arbejder for en udvidelse af hal- og aktivitetskapaciteten. Bestyrelsen har fremsendt et faseopdelt projekt, hvor hallen søger Byrådet om et kommunegaranteret lån svarende til 3 mio. kr. med henblik på at realisere den første fase af et tredelt projekt.

Låsby Hallen har indledt et godt og tæt samarbejde med Låsby

Boldklub, hvorefter de midler, der genereres ved fitness, anvendes til drift af ny tilbygning - lille hal til fitness og gymnastik. Yderligere ønsker Låsby Hallen at lade en forventet merindtjening komme hallens videre udvikling og drift til gode. Samlet kostpris ca. 6. mio. kr. Låsby Hallen finansierer resterende.

17. Stjær Boldklub – klubhus og omklædning

Der er nedsat en lokal styregruppe med basis i Stjær, som ønsker sig udvikling af området omkring skolen indeholdende såvel skole, daginstitution, idrætsfaciliteter m.v. Ambitionerne udtrykkes ved Stjær Kulturkraftværk. Planerne er endnu ikke i sit fulde afstemt med eksisterende planforhold og administrationen er endnu ikke vidende om, hvorvidt ønsker og gældende planforhold passer sammen eller om planen kan realiseres og over hvor lang tid.

På Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalgsmøde den 5. maj 2021 blev der udtrykt behov for en afklaring af helhedsplan som grundlag den videre udvikling – en helhedsplan, der inkluderer ambitionerne for etablering af en legeplads/bevægelse og leg for alle. Udbygningen af klubhus, omklædning og fitnesslokaler er isoleret set ikke umiddelbart forenelig med gældende lokalplan og indgår i ovennævnte som centrale elementer. (Lokalplan 1086).

I forbindelse med flytningen af Stjær Hallen til Stjær Skoles kontraktområde er også Stjær Boldklubs klubhus blevet overflyttet. Klubhuset er imidlertid af en så ringe beskaffenhed, at Kommunale Ejendomme har givet tilbud på nedrivning og tilsagn om at lade et engangsbeløb på 617.000 kr. indgå i etablering af nyt klubhus, etablering af omklædningsfaciliteter og fitnesslokaler - på et længere sigte gerne en udbygning af halkapaciteten i Stjær. I den forbindelse har boldklubben udarbejdet et materiale, der viser en udbygning i relation til Stjær Hallen. Udbygningen er ikke umiddelbart forenelig med gældende lokalplan, hvorfor Stjær Boldklub ser sig nødt til at arbejde for etablering af midlertidige omklædningsrum, således at det kommende anlægsprojekt, der beløber sig til ca. 12 mio. kr. kan afstemmes eventuel ny lokalplan.

Der er som en del af beslutningen i august 2020 om flytning af Stjær Hallen til Stjær Skoles kontraktområde fra 1. januar 2021 overført 180.000 kr. årligt til drift af klubhus. Der er ikke beregnet afledt drift på de eventuelle udbygninger.

18. Herskind Boldklub – udbygning af fitness og kultur (lånegaranti)

Herskind Boldklub har gennem længere tid arbejdet med planer for udbygning af faciliteter i tilknytning til Herskind Hallen. Faciliteterne tænkes etableret med udgangspunkt i en selvejekonstruktion, hvor målet er at etablere og drive et lokalt kultur- og mødested uden at gå i konkurrence med det stedlige forsamlingshus. Herskind Boldklub ønsker i samarbejde med egnens mange forskellige interessenter at sikre fortsat udvikling i Herskind og omegn.

Herskind Boldklub og den nye selvejekonstruktion, som

der arbejdes på at etablere, vil med henvendelsen på et tidligt tidspunkt gøre opmærksom på deres arbejde og ambitioner med henblik på, at den nye selvejekonstruktion søger Byrådet et kommunegaranteret lån svarende til 2,5 mio. kr.

19. Hovedtrappe ved Kulturhuset Skanderborg

Udskiftning af eksisterende hovedtrappe, som forbinder Kulturtorvet med Byparken. Hovedparten af eksisterende trappetrin anlagt i 1998 har forskubbet sig med tiden. Mange trin ligger i dag skævt og indebærer risiko for faldulykker. Hertil kommer ekstra udgifter til ukrudtsbekæmpelse pga. revner. Det er ikke muligt at genoprette trinene. Ny anlægsgødsel med fabriksstøbte betonelementer med overlap indebærer en fremtidssikker og holdbar løsning.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der blev i 2020 indhentet tilbud på opgaven, hvilket ligger til grund for budgettet.

Opgaven er projektet og dermed klar til udførelse.

Bemærkninger til tidsplanen:

Projektet kan udføres i foråret 2022.

Forventet anlægsperiode: 4 uger.

20. Pulje til eventuel etablering af Anders Nielsens udstilling

Pulje til eventuel etablering af Anders Nielsens udstilling.

21. Reetablering af Petanquebaner ved Campus Skanderborg

Administrationen har holdt flere møder med HI Petanque, hvis klubhus ligger ved grusbanen Thomas Helstedsvej i Skanderborg. Her finder klubbens aktiviteter og sociale liv også sted. Dialogen har resulteret i en aftale om at etablere et erstatningsareal beregnet for HI Petanque på en del af banerne ved Niels Ebbesen Skolen. Da også Niels Ebbesen Skolen og FC Skanderborg er brugere af banerne, har der også været dialog med disse. Samlet set er de tre parter indforståede med etablering af nye petanquebaner på en del af banearealet ved Niels Ebbesen Skolen. Arealet for petanque svarer til ca. 32x32 meter, i alt 16 baner.

Ved etablering af et nyt areal for petanque skal der bl.a. tages højde for følgende: Arealet skal etableres således, at HI Petanque har tilkørselsadgang og kan vedligeholde arealet som ønsket og beregnet for petanque. Der skal sikres gode adgangsforhold til og fra klubhuset, der fremadrettet vender ”ryggen” til de tilknyttede arealer/baner.

Af hensyn til den løbende dialog mellem parterne i området og driften af arealet vil det enten være nødvendigt at beplante eller hegne en del af arealet. De nærmere detaljer omkring etableringen skal aftales med HI Petanque.

Anlæg 22-29

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlægsprojekter ved budgetopfølgningerne samt tidligere politikerhåndbøger

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Byrådet har formuleret en standard for det folkeoplysende område: ”Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune”.

”Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune” sætter det folkeoplysende arbejde ind i en overordnet samfundsmæssig, historisk, kulturel og social sammenhæng, hvor forpligtende fællesskab, demokratiforståelse og aktivt medborgerskab er centrale begreber.

”Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune” understøtter og supplerer eksisterende politikker – herunder i særdeleshed Skanderborg Kommunes Kulturpolitik.

Takster vedtaget af Byrådet for 2022

Biblioteket

Bødetakst: 0-7 dage: 10 kr.

Bødetakst: 8-30 dage: 50 kr.

Bødetakst: 31-35 dage: 120 kr.

Bødetakst: Efter 35 dage (inkl. regningsgebyr på 50 kr.): 150 kr.

Nyt lånerkort: 10 kr.

Kommunale lokaler

(taksterne er gældende for indtægtsgivende arrangementer):

Takster for tilsyn og rengøring i alle lokaler og anlæg

Tilsyn - pr. time: 230 kr.

Overarbejdstakst ved tilsyn - pr. time: 360 kr.

Rengøring - pr. time: 170 kr.

Overarbejdstakst ved rengøring - pr. time: 330 kr.

Haller under 600 m2 (minimumstakster)

Hverdage til kl. 22.00 - pr. påbegyndt time: 210 kr.

Hverdage - pr. dag kl. 08.00-22.00: 2.115 kr.

Weekend - pr. dag kl. 08.00-22.00: 2.645 kr.

Haller over 600 m2 (minimumstakster)

Hverdage til kl. 22.00 - pr. påbegyndt time: 425 kr.

Hverdage - pr. dag kl. 08.00-22.00: 3.700 kr.

Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time kl. 08.00-22.00:

530 kr.

Hverdage efter kl. 22.00 - pr. påbegyndt time: 530 kr.

Weekend - pr. dag kl. 08.00-22.00: 5.290 kr.

Skoler - gymnastiksale, faglokaler og aulaer (minimumstakster)

Hverdage - pr. påbegyndt time: 160 kr.

Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time: 265 kr.

Skoler - almindelige klasselokaler (minimumstakster)

Hverdage - pr. påbegyndt time: 75 kr.

Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time: 160 kr.

Skoler - overnatning uanset antallet af lokaler (minimumstakst)

Hverdage - pr. overnatning pr. skole: 1.060 kr.

Weekend og helligdage - pr. overnatning pr. skole: 1.060 kr.

Enkeltstående booking til idrætsformål

Badmintonbane - pr. time (gymnastiksale og haller): 85 kr.

Øvrige takster

Omlædnings- og badefaciliteter - pr. udlån: 160 kr.

Baner inkl. omlædningsrum - pr. udlån: 740 kr.

Kunstgræsbane - 485 kr./time

Afbookingsgebyr (senere end 10 dage før): 210 kr.

Kulturskolen

Individuel undervisning. Et undervisningsår består af fire perioder. Nye elever kan kun starte ved periodestart. Udmelding gælder fra slutningen af næste periode. Elever er tilmeldt indtil der aktivt udmeldes på mail.

Individuel undervisning

(20 minutter + KulturPlus): 1.250 kr./periode

Individuel undervisning

(30 minutter + KulturPlus): 1.870 kr./periode

Elitelinje

(40 minutter – indstilling fra undervisere og bestået optagelsesprøve): 2.550 kr./periode

Spirelinje

(30 minutter – personlig tilmelding og kun efter indstilling fra underviser og godkendelse fra leder): 1.980 kr./periode

KulturPlus (Fælles musikalske aktiviteter): Gratis for individuelle elever.

MGK pakken. Personlig tilmelding og kun efter indstilling fra underviser og godkendelse fra ledelsen. Kun forårsperioder 1.855 kr.

Klippekort for elever fra 25 år og opefter

(10 gange undervisning á 30 minutter): 3.000 kr./periode

Holdundervisning

Et undervisningsår består af fire perioder. Nye elever kan kun starte ved periodestart. Udmelding gælder fra slutningen af næste periode. Elever er tilmeldt, indtil der aktivt udmeldes på mail.

Hold (30 minutter - 3-5 elever): 560 kr./periode

Hold Duo – 30 minutter 930 kr.

Hold (60 minutter - 6-10/12 elever): 560 kr./periode

Hold (90 minutter - 9-15 elever): 560 kr./periode

Hold (120 minutter – 12-18 elever): 560 kr./periode

Større kor, bands og betalingsensembler: 340 kr./periode

Voxeværk: 205 kr.

KunstTamTam (14 gange i løbet af sæson – betaling 4xårligt):

465 kr.

Lungekor (kun betaling 2 gange årligt): 390 kr./periode

KulturPlus Guldkort (kun betaling 2 gange årligt): 340 kr./periode.

Ensembler

Kammerorkester, Young Brass og Kultfolk er gratis for alle, men Kulturskolens elever har fortrinsret. Der er løbende tilmelding og løbende framelding.

Instrumentleje

Instrumentleje (pr. periode. Lejer er fuldt ansvarlig for instrumentet i lejeperioden): 340 kr.

Periodeoversigt:

Januar 2022 – marts 2022:

Opkræves primo marts

April 2022 – juni 2022:

Opkræves primo maj

August 2022 – oktober 2022:

Opkræves primo oktober

November 2022 – januar 2023:

Opkræves primo december

18. BESKÆFTIGELSE- OG ARBEJDSMARKEDS-FORHOLD

MARKEDSPOLITIK SUNDHED ERHVERVSFREMME
ET DOKUMENTERE AMBITIØS RESULTATER LEDIG
BEHOV ARBEJDE UDDANNELSESVÆJLEDNING FOR
FICERING ARBEJDSKRAFTRESERVEN REKRUTTER
PPER UDDANNELSE BESKÆFTIGELSE FASTHOLDE
KTIKPLADSER RÅDGIVE FREMSKAFTE ERHVERVS
DANNELSE TILRETTELÆGGE REGISTRERING DOKU

BESKÆFTIGELSE- OG ARBEJDS- MARKEDS- FORHOLD

1. Politisk arbejdsform

Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforholdene i Skanderborg Kommune hører under Arbejdsmarkedsudvalget. Dette inkluderer de sociale tilbud og indsatser efter Serviceloven, som ledige eller sygemeldte borgere modtager sammen med deres beskæftigelsesfremmende tilbud. Udvalget udarbejder forslag til visioner, forandringer, bevilninger og serviceniveau, samt varetager kontrollen med samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Udvalget tilrettelægger politikformulerende og -kontrollerende processer. I den forbindelse skal udvalget sikre, at der sker en inddragelse og dialog med borgere/brugere, aftale- og kontraktholdere mv.

Arbejdsmarkedsudvalget er ansvarlig for, at formulering og kontrol af politikker på beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet koordineres med indsatsen på andre politikområder.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Visioner

I Skanderborg Kommune handler arbejdsmarkedspolitikken om fællesskab – et fællesskab med plads til alle, og hvor alle bidrager med de ressourcer, vi hver især har. Målet med politikken er at sikre virksomheder kvalificeret, fremtidssikret arbejdskraft og skabe arbejdsliv for alle.

Skanderborg Kommune vil med en ambitiøs og dokumenteret indsats sikre en stadig udvikling og bedring af resultaterne på arbejdsmarkedsområdet. Indsatsen skal repræsentere en udvikling, der er bedre end gennemsnittet i forhold til udviklingen på landsplan.

Indsatsen og resultaterne skal bidrage til et velfungerende arbejdsmarked ved:

- at bistå ledige og sygemeldte med at komme i arbejde
- at støtte ledige med særlige behov for hjælp til at komme i arbejde
- at sikre uddannelsesvejledning
- at bidrage til forebyggelse af flaskehalse, blandt andet ved opkvalificering af såvel ledige som beskæftigede
- at yde rekrutteringsbistand til virksomhederne.

De overordnede mål for Skanderborg Kommunes virksomhedsrettede indsats er:

- at sikre, at borgerne i jobcentrets forskellige målgrupper kan komme i ordinær beskæftigelse eller ud-

dannelse, så de kan integreres og fastholdes på arbejdsmarkedet

- at gøre jobåbninger synlige på områder, hvor der er mangel på arbejdskraft
- at rådgive virksomhederne om rekruttering og situationen på arbejdsmarkedet, når de henvender sig om mangel på arbejdskraft eller generel hjælp til rekruttering
- at bidrage til, at virksomhederne får den arbejdskraft, de har brug for
- at fremskaffe det nødvendige og tilstrækkelige antal løntilskuds- og praktikpladser samt job på få timer.

Strategier

Beskæftigelsesindsatsen i Skanderborg Kommune er båret af investeringstankegangen. Investeringen i en tidlig indsats for ledige og sygemeldte giver bedre resultater. Det afspejler sig blandt andet i Skanderborg Kommunes fortsatte positive udvikling i andelen af personer på offentlig forsørgelse i den erhvervsaktive alder. For at understøtte en fortsat positiv udvikling tager beskæftigelsesindsatsen afsæt i følgende strategier:

- tidlig og aktiv indsats for ledige og sygemeldte
- job og uddannelse er altid målet
- virksomhedssamarbejdet er omdrejningspunktet.

1. januar 2016 trådte en refusionsreform i kraft. Reformen betyder, at den refusion, som kommunerne modtager til finansiering af forsørgelsesudgifter ikke længere afhænger af aktiviteter, men af hvor lang tid borgerne har modtaget of-

fentlig forsørgelse på tværs af forskellige forsørgelsestyper.

Tabel 18.1 viser de forskellige refusionssatser og hvordan refusionen falder, jo længere tid den ledige eller sygemeldte har modtaget offentlig forsørgelse.

Varighed på offentlig forsørgelse	Refusionsprocent
0-4 uger	80 pct.
5-26 uger	40 pct.
27-52 uger	30 pct.
Over 52 uger	20 pct.

Med refusionsreformen har kommunerne fået et incitament til at hjælpe de ledige og sygemeldte tilbage på arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt, samt fastholde dem på arbejdsmarkedet.

Eksempelvis kan en sygemeldt blive raskmeldt efter at have modtaget sygedagpenge i 52 uger, men vende tilbage til sygedagpenge efter få ugers raskmelding. I dette eksempel vil varigheden fra den tidligere sygemelding blive talt med, og derfor vil Skanderborg Kommune fortsat blot få 20 % refusion. Opnår den ledige eller sygemeldte et års selvforsørgelse inden for en tre årig periode, vil Skanderborg Kommune igen kunne modtage 80 % refusion på en ny ledigheds- eller sygdomsperiode.

I Arbejdsmarked og Social er der iværksat indsatser af "fortidlig" karakter. Det vil sige, at der tænkes i indsatser for borgeren, før denne bliver en sag i det kommunale beskæftigelsessystem. Dette har ikke tidligere været muligt, men med afsæt i hhv. beskæftigelsesreformen (2015) og sygedagpengereformen (2014) tillader lovgivningen nu, at der arbejdes i dette felt.

Forenklingsreformen

I august 2018 indgik et bredt flertal i folketinget en aftale om en forenklet beskæftigelsesindsats, som trådte i kraft den 1. januar 2020. Med forenklingens reformen bliver der endnu større fokus på investeringstankegangen samt effekten af indsatserne i kommunerne. Samtidig bliver det muligt i højere grad at tilpasse indsatsen efter den enkelte borgers behov, så man f.eks. ikke skal indkalde alle borgere til samtaler i jobcenteret på bestemte tidspunkter, men kan gøre det når det giver mening i borgerens forløb.

De større frihedsgrader giver også bedre mulighed for at inddrage ledige og sygemeldte borgere i planlægningen af deres egne forløb, og derigennem skabe større effekt i indsatserne samtidig med, at borgerne får en bedre oplevelse af mødet med kommunen.

Skanderborg Kommune vil benytte mulighederne i forenklingens reformen til at styrke beskæftigelsesindsatsen yderligere, så ledige og sygemeldte borgere hjælpes bedst muligt videre, til gavn for den enkelte, for samfundet som helhed og for Skanderborg Kommunes økonomi.

Servicelov

1. januar 2014 blev en del af servicelovsopgaverne overflyttet fra Fagsekretariatet Ældre og Handicap (nu Sundhed, Omsorg og Handicap) til Fagsekretariatet Beskæftigelse og Sundhed (nu Arbejdsmarked og Social) for de borgere, der ikke har en permanent offentlig forsørgelse. Tidligere fik mange borgere en indsats fra både beskæftigelses-, social- og sundhedsområdet. I praksis betød det, at borgere med komplekse problemstillinger ofte skulle samarbejde med flere myndigheds personer i kommunen.

Overflytningen af opgaver har skabt mere sammenhæng i indsatserne og givet borgere med komplekse og sammensatte problemstillinger en mere helhedsorienteret og jobrettet indsats. Dermed ligger opgaveoverflytningen i fin forlængelse af reformen af førtidspension og fleksjob, kontanthjælpsreformen og reformen af sygedagpenge, som har fokus på at hjælpe borgere med en begrænset arbejdsevne ind på arbejdsmarkedet.

For at understøtte en mere sammenhængende indsats for borgerne, sætte et fælles overordnet mål, samt sikre en koordineret og målrettet indsatsplan med tydelige mål, der er specifikke, målbare, accepterede, realistiske og tidsbegrænsede (såkaldte SMART-mål), håndteres indsatsen af en koordinerende sagsbehandler.

Den overordnede strategi for de koordinerede tilbud er de målrettede, aktive og mindst indgribende principper, som beskæftigelsesområdet har opnået gode resultater med.

Den organisatoriske ændring har tilgodeset det mål, at flere borgere er kommet i arbejde eller uddannelse gennem sammenhængende og koordinerede indsatser.

Veteranpolitik

I juni 2016 godkendte Økonomiudvalget Skanderborg Kommunes veteranpolitik. Visionen for veteranpolitikken er, at veteraner og deres pårørende skal anerkendes for deres særlige indsats, og de veteraner og pårørende, der har brug for støtte - som følge af en udsendelse – skal have den hjælp, der er behov for i hvert enkelt tilfælde, uanset hvornår eller hvordan behovet opstår. Dette skal ske gennem en skærpet opmærksomhed på ve-teranernes og deres pårørendes behov, herunder gennem styrket kendskab til den særlige kultur og identitet, der er forbundet med at være en del af forsvaret.

Veteranpolitikken er centreret omkring tre strategispør: anerkendelse, støtte til veteraner og pårørende, samt udvikling af indsatser og samarbejde. Anerkendelsen markeres officielt på Flagdagen den 5. september, hvor Byrådet er vært for det årlige arrangement for veteraner bosiddende i Skanderborg kommune og deres pårørende.

Anerkendelsen og støtten vil desuden blive givet gennem allerede eksisterende kommunale tilbud, gennem oprettelse af nye indsatser i enten kommunalt eller frivilligt regi, og/eller ved en skærpet koordinering mellem de kommunale indsatser

og forskellige tilbud f.eks. i regi af forsvaret. I samspil med erhvervsliv, frivillige og foreninger kan indsatserne udvikles efter behov.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Implementering af første delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen (Finansiering af aftale om ret til tidlig pension)

Folketinget har aftalt, at ret til tidlig pension skal finansieres ved nytænkning af beskæftigelsesindsatsen. På baggrund af første delaftale, aftalt af et flertal i Folketinget i juni 2021, reduceres budgettet til beskæftigelsesindsatser for unge under 30 år med 750.000 kr. fra 2022 og frem. Der budgetteres med en reduktion af bloktilskuddet på 3,3 mio. kr. i 2022, 3,6 mio. kr. i 2023 og 750.000 kr. i 2024 og frem. Netto svarer det til en merudgift i 2022 og 2023 på hhv. 2,55 mio. kr. og 2,85 mio. kr.

(Budgettet til beskæftigelsesindsatser for unge under 30 år reduceres med 750.000 kr. årligt fra 2022.)

(Budgettet vedrørende bloktilskuddet reduceres (mindreindtægt) med 3,3 mio. kr. i 2022, 3,6 mio. kr. i 2023 og 750.000 kr. årligt fra 2024 og frem)

Tilpasning af budgettet til indsatser efter Serviceloven §107
Forandringen indebærer, at budgetrammen til indsatser leveret efter Servicelovens § 107 (borgere i midlertidige botilbud) tilpasses i forhold til det kendte udgiftsniveau. Der er bl.a. gennem en intensiveret sagsopfølgning i de senere år været en positiv udgiftsmæssig udvikling på området, som har medført et løbende overskud. Det er forventningen, at denne udvikling vil fortsætte, og at der derfor er mulighed for at tilpasse budgetrammen fra 2023 og frem.

(Budgettet reduceres med 3 mio. kr. i 2023 og 4,5 mio. kr. fra 2024)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Investering i reduceret varighed på ydelse for A-dagpenge-modtagere

Forandringen indebærer en investering i medarbejderressourcer på dagpengeområdet svarende til et årsværk. Investeringen gennemføres med overførte midler i to år (2020-2021). Investeringen skal sikre mere målrettede indsatser for især de

forsikrede ledige, der er i risiko for langtidsledighed og skal styrke formidlingen af konkrete jobåbninger til de forsikrede ledige. Budgettet til de forsikrede ledige reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. i 2021 og frem)

COVID-19 og de perioder med delvis suspendering af indsatsen som er fulgt med har haft stor indvirkning på forandringens aktiviteter. Antallet af dagpengemodtagere er steget markant, ligesom opgaveporteføljen blandt virksomhedskonsulenter har været præget af fordelinger og varslinger. Investeringen har derfor primært bidraget til at modstå opgavepresset forårsaget af COVID-19. Pga. af COVID-19-relaterede særregler har dagpengeperioden for forsikrede ledige været nulstillet siden marts 2020, hvorfor det ikke pt. er muligt at følge op på om forventningerne i forandringen er indfriet. Revisitering af borgere i midlertidige botilbud (servicelovens §107)

Forandringen indebærer, at borgere, der bor i midlertidigt botilbud (§ 107) beliggende uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til tilbud i Skanderborg Kommune. Forandringen indebærer også, at borgere i STU (særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse), som samtidig bor i et midlertidigt botilbud (§ 107) uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til STU-tilbud i Skanderborg Kommune. Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. i 2021 og frem)

Der var i forandringen forudsat en nettobesparelse på 1,3 mio. kr. Med udgangen af 2020 er der realiseret en nettobesparelse på i alt 2,0 mio. kr. i 2020 vedrørende de udvalgte sager, hvor der - jf. forandringen - skulle ske en særlig tæt opfølgning. Den realiserede besparelse har været mulig som følge af sagsbehandlerne tætte og kontinuerlige opfølgning på borgernes progression, hvor fokus er og har været at sikre sammenhængen mellem den indsats, borgerne ydes ud fra deres løbende behov, og den udgift, der betales. Det medfører bl.a., at borgere eksempelvis kan nedskrives i takst eller kan fraflytte deres midlertidige botilbud. Som følge af den tætte opfølgning kan det nu konstateres, at det i altovervejende grad er sager med borgere i midlertidige botilbud efter Servicelovens § 107, der kan realiseres en økonomisk effekt i. Derfor koncentrerer sagsbehandlerressourcerne om at fortsætte det iværksatte arbejde med disse sager, hvorfor sager specifikt omhandlende revisitering af borgere i STU-tilbud uden for Skanderborg Kommune til STU-tilbud i Skanderborg Kommune udgår af den fremadrettede opfølgning. Forandringen videreføres til 2021.

Flere unge i uddannelse og job via en intensiveret uddannelses- og beskæftigelsesindsats for aldersgruppen 15-30 år
Skanderborg Kommune skal være en af de bedste kommuner i landet på ungeområdet. Dette gælder både målt på de unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, som opnår

varig tilknytning til arbejdsmarkedet, og på de unges trivsel. For at kunne realisere dette er der behov for investering i følgende områder: en tidlig intensiv indsats for de 15-17 årige, en overgangs- og fastholdelsesmentor, der skal begrænse frafald fra ungdomsuddannelserne samt en mere håndholdt og koordineret beskæftigelses-, uddannelses- og socialindsats for de 18-29 årige. Den samlede budgetmæssige konsekvens af investeringen er en nettogevinst på 2 mio. kr. for budgetperioden 2020-2023. (Nettoforøgelse på 1,539 mio. kr. i 2020; Nettoforøgelse på 68.000 kr. i 2021; Nettoreduktion på -1,553 mio. kr. i 2022 og Nettoreduktion på – 2,123 mio. kr. i 2023) Forandringens aktiviteter for henholdsvis de 15-17-årige og 18-29-årige er genoptagede efter suspenderingen af beskæftigelsesindsatsen afledt af COVID-19. Den tidlige og intensive indsats for 15-17-årige indebærer blandt andet en rekruttering af unge til indsatsen, som igen er iværksat. Under suspenderingsperioden forblev visitationen åben, som har understøttet kontakten til de unge, heriblandt målgruppen 18-29-årige. Indsatsen om en overgangs- og fastholdelsesmentor på ungdomsuddannelserne er også genoptaget i form af drøftelser med relevante aktører så som ungdomsuddannelserne og FGU. COVID-19-nedlukningen har dog forsinket implementeringsprocessen, hvorfor selve implementering af fastholdelsesordningen er udskudt til skoleåret 2021/22. COVID-19-nedlukningen har samtidig medført en negativ indvirkning på begge målgrupper, eftersom sagsbehandlere på ungeområdet erfarer en mental forværring hos flere af de unge forårsaget af nedlukningen. Det er endnu for tidligt at afgøre, hvor stor en indflydelse COVID-19-nedlukningen har på forandringens målsætninger.

Siden december 2020 har Koordinerende Socialrådgivere (målgruppe 18-29 år), været administrativt hjemsendt. Det samme har rådgivere i 15-17-års indsatsen. På begge områder er det gældende, at nyoprettelser af praktikker og tilbud er suspenderet i januar og februar 2021 indtil videre. Hertil er nogle unge stoppet i eksisterende tilbud efter eget ønske. På begge områder fastholdes kontakt- og samtale-flow gennem digitale og fysiske møder ved ”walk-and-talk i naturen. Hertil gennemføres samtaler og forløb i vores Gazelleindsats og Den udvidede visitation. Disse eksekveres ligeledes digitalt og ved gåture i naturen. Effekten ved opretholdelse af samtaler og forløb vurderes god, idet det bidrager til, at de unges progression ikke går yderligere i stå, og reducerer tendenser til udpræget ensomhed og mistrivsel, og det derved må anses for mere sandsynligt, at vi ved genåbning af samfundet, kan arbejde relativt hurtigt videre med rette planer og tilbud for de unges videre vej mod uddannelse eller beskæftigelse. Der er pr. 01.02.2021 iværksat fastholdelsesmentortiltag i relation til vores unge på FGU. Ungecentret tilbyder fremadrettet 10 ”fastholdelsespladser” som kan iværksættes, når der er en ung, der har brug for en særlig og håndholdt indsats i en kortere eller lidt længere periode, for at kunne blive fastholdt på FGU. Vi iværksætter indsatsen nu – og følger løbende op på, om antallet af pladser og indsatserne i fastholdelsesforløbet kan imødekomme behovene på området.

I relation til ungdomsuddannelserne er vi fortsat i gang med

afdækning af det konkrete behov og dialog med ungdomsudannelserne. Forventningen er fortsat, at der kan iværksættes tiltag i skoleåret 2021/22. På grund af den igangværende overgang til et nyt landsdækkende ydelsessystem (KY) er det pt. ikke muligt at følge op på om målsætninger for reduktion i antal fuldtidspersoner er nået for 2020.

Færre borgere på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb Skanderborg Kommune er udfordret af, at andelen af borgere i kommunen, som er på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb, ligger markant over landsgennemsnittet. For at imødegå denne udfordring aktivt er der behov for at tage flere initiativer. Initiativerne indebærer en investering i medarbejderressourcer, tilbud til målgruppen og opkvalificering. Noget af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen at medføre besparelser på forsørgelsesydelse svarende til en samlet gevinst efter indtjening af investeringen på ca. 5,7 mio. kr. i budgetperioden. (Nettoforøgelse på 1,120 mio. kr. i 2020; Netto reduktion på -627.000 kr. i 2021; Netto reduktion på -1,857 mio. kr. i 2022 og Netto reduktion på -4,327 mio. kr. i 2023)

De planlagte aktiviteter for forandringen forløber planmæssigt, heriblandt sagsgennemgang foretaget af BDO. På nuværende tidspunkt afholder BDO og den faglige koordinator på jobafklaringsområdet samtaler med hver enkelt sagsbehandler for at identificere tendenser og opmærksomhedspunkter ved langvarige jobafklaringsager. Formålet er en optimering af sagsbehandlingen, og herigennem undersøge, hvordan samarbejdet med borgerne styrkes i endnu højere grad. Som en del af opkvalificeringen af sagsbehandlere og en faglig styrkelse på området er der planlagt workshops primo og ultimo september 2020.

Forandringen har været stærkt påvirket af coronasituationen i sit første år. En højere tilgang til sygedagpenge er kombineret med meget lav afgang, pga. af de særlige coronaforlængelsesregler, som betyder at alle de borgere, der normalt ville overgå til jobafklaringsforløb forbliver på sygedagpenge. Samlet set har det givet markant flere sygedagpengesager, og færre jobafklaringsager. Derfor har de sagsbehandlerressourcer, som med forandringen blev investeret i jobafklaringsområdet, været flyttet over på sygedagpengeområdet, og bidraget til at håndtere de stigende sagstal pga. corona. Trods de særlige vilkår i 2020, så er der blevet gennemført sagsgennemgang og workshops i samarbejde med BDO, som har styrket sagsbehandlingen på jobafklaringsområdet, særligt ift. den virksomhedsrettede indsats og kvaliteten af de løbende vurderinger af borgernes arbejdsdygtighed. Udviklingen af nye tilbud til borgerne er blevet forsinket af de to længere perioder med suspendering af dele af indsatsen, men de første nye tilbud forventes at kunne startes op i 1./2. kvartal 2021. Pga. overgangen til et nyt landsdækkende system til udbetaling af sygedagpenge, er det pt. ikke muligt at følge op på målsætningerne for 2020 er indfriet.

Beskæftigelsesfremmende tiltag på integrationsområdet

Flere flygtninge skal i job eller uddannelse. Der iværksættelse følgende indsatser, der tilsammen bidrager til dette: flere borgere i integrationsgrunduddannelse (IGU) samt etablering af et IGU-forberedende forløb kaldet Klar til IGU, beskæftigelsesrettet indsats til ægtefælleforsørgede kvinder samt en intensiveret indsats for integrationsborgere, der efter et længere forløb i jobcenteret fortsat står uden for arbejdsmarkedet. En del af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen samlet at medføre besparelser. (Nettoforøgelse på 1,292 mio. kr. i 2020; Netto reduktion på -1,045 mio. kr.; Netto reduktion på -3,616 mio. kr. og Netto reduktion på -2,915 mio. kr.) COVID-19 forårsager fortsat udfordringer for flere af forandringens aktiviteter.

Indsatsen for ægtefælleforsørgende forløber planmæssigt, ligesom det er tilfældet med familieindsatsen, men COVID-19-restriktioner sætter fortsat begrænsninger omkring hjemmebesøget.

Der er ved de to foregående budgetopfølgninger gjort opmærksom på, at det var usikkert, hvorvidt investeringen i IGU-forløb kunne give den besparelse, som var forudsat i forandringen ”Beskæftigelsesfremmende tiltag på integrationsområdet” (nr. 58). Det skyldes til dels konsekvenser afledt af COVID-19 og dels faldende kandidater til indsatsen. Det er lykket Skanderborg Kommune at få flere integrationsborgere i arbejde, hvilket er positivt. Omvendt betyder det dog, at der ikke er tilstrækkelig med kandidater, der er i målgruppen for ”Klar til IGU”-indsatsen.

Forudsætningerne for forandringen har ændret sig så markant, at der er behov for at omlægge indsatsen. Forslag til omlægning af indsatserne i forandringen vil blive forelagt Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget snarest muligt.

Beskæftigelsesindsatsen reduceres

Kultur- Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejder med den konkrete implementering af besparelsen. Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. 2022 og 5 mio. kr. 2023. (Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. i 2022 og 5 mio. kr. i 2023) På møde i Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget den 4. december 2019 blev udmøntningen af budgetreduktionen på 1 mio. kr. i 2020 besluttet. På møde i Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget den 3. juni 2020 blev udmøntningen af budgetreduktionen på yderligere 1 mio. kr. i 2021, dvs. en samlet reduktion på 2 mio. kr., behandlet og taget til efterretning.

Måltrettet indsats på sygedagpengeområdet i forhold til Skanderborg Kommune som arbejdsgiver

Det iværksatte to-årige forsøg fortsættes i forhold til sygemeldte ansatte i Skanderborg kommune, hvor Skanderborg Kommune er arbejdsgiver (og borger er bosat i Skanderborg Kommune). Eventuelt sættes særligt fokus på ældreområdet, hvor udfordringen er størst. Der opnormeres med en ekstra

sagsbehandler i Jobcentret. (Budgettet er i Budget 2019 reduceret med 500.000 kr. årligt fra 2020 og frem.) Den nye indsatsmodel er overgået til normal drift fra 2021. En evaluering af implementeringen af den nye indsatsmodel er under udarbejdelse.

Investering i intensiv indsats over for borgere på kontanthjælp (JobFirst 2)

Jobcenteret fortsætter en intensiv indsats over for en gruppe borgere, som har været på kontanthjælp eller i ressourceforløb i lang tid. Indsatsen bygger på principperne fra projektet JobFirst og forudsætter, at sagstallet pr. sagsbehandler reduceres for dem, der arbejder med borgere omfattet af JobFirst. Der opnormeres med en ekstra sagsbehandler i Jobcentret. (Budgettet er i Budget 2019 reduceret med 195.000 kr. i 2020, 522.000kr. i 2021 og 780.000 kr. i 2022 og frem.)

I målgruppen for JobFirst 2-indsatsen er 95 borgere henvist til en virksomhedskonsulent, og flertallet af borgerne har fået udarbejdet et CV. På nuværende tidspunkt er der 20 borgere i praktik. Indsatsen har også kanaliseret borgere i småjob (6 stk), selvforsørgelse og visiteret til fleksjob. Siden august 2020 er 20 borgere afsluttet i projektet til beskæftigelse, fleksjob eller anden forsørgelse. Det er aktuelt en stor udfordring for indsatsen, at vi pga. af de gældende COVID-19-restriktioner ikke må etablere nye praktikker og løntilskudsansættelser, indtil videre frem til ultimo februar 2021. Dertil kommer, at en del borgeres praktik er blevet afbrudt pga. af den aktuelle nedlukning og de konsekvenser denne har for virksomhederne. Det giver fortsat god mening med et tæt samarbejde om den virksomhedsrettede indsats og hyppig kontakt til målgruppen, hvor der holdes fast i det gode arbejde sammen med borgerne i indsatsen. Pga. af overgangen til et nyt landsdækkende system til udbetaling af kommunale forsørgelsesydelse, herunder kontanthjælp, er det pt. ikke muligt at følge op på om målsætningerne for 2020 er indfriet.

Opfølgning på forandringer fra budget 2021

Sammenlægning af Bostederne og Socialpsykiatrien, sammenlægning af sundhedsområdet i Ældre & Handicap og flytning af Kjærsholm og psykiatrisk Brobygger fra Ældre & Handicap til Beskæftigelse og Sundhed

Det besluttes, at der fra 1. januar 2022 sker en sammenlægning af bosteder og socialpsykiatri på kontrakt holderniveau på ældre- og handicapområdet. Der sker samling af sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen i ældre- og handicap og samling af midlertidige botilbud på psykiatriområdet i beskæftigelse og sundhed. Stillingen som sundhedsfremmechef nedlægges. Primo 2021 fremlægges en plan for nedlæggelserne og opgaveflytningerne for udvalg og byråd således, at besparelsen på 1,5 mio. kr. realiseres i 2022. Dette sker efter involvering af ledere, medarbejdere og råd. Såfremt flytningerne giver yderligere effektiviseringer anvendes disse til kvalitetsforbedringer på områderne. (Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. årligt fra 2022)

Der er udarbejdet tids- og procesplaner samt forslag til de konkrete organisatoriske ændringer. Disse er blevet kvalificeret af de respektive OmrådeMED- og LokalMEDudvalg. Der arbejdes med afsæt i tids- og procesplanerne med implementering af de organisatoriske ændringer. Dette sker under involvering af medarbejdere og ledere - herunder også MED organisationen.

Sammenlægninger og flytninger er efter planen gennemført med udgangen af 2021. Sammenlægningen af Sundhedsområdet i Fagsekretariatet SOH er dog formelt gennemført allerede 1. juni 2021. Ligeledes er sammenlægningen af Sundhedscentret og Aktivitet og Træning gennemført tidligere. Dette skyldes primært ansættelse af ny leder. Der er således fra september 2021 en organisation med fuld fælles drift.

Investering i reduceret varighed på ydelse for A-dagpenge modtagere

Forandringen indebærer en investering i medarbejderressourcer på dagpengeområdet svarende til et årsværk. Investeringen gennemføres med overførte midler i to år (2020-2021). Investeringen skal sikre mere målrettede indsatser for især de forsikrede ledige, der er i risiko for langtidslidighed og skal styrke formidlingen af konkrete jobåbninger til de forsikrede ledige. Budgettet til de forsikrede ledige reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. i 2021 og frem)

COVID-19 og de perioder med delvis suspendering af indsatsen som er fulgt med har haft stor indvirkning på forandringens aktiviteter. Antallet af dagpengemodtagere er steget markant, ligesom opgaveporteføljen blandt virksomhedskonsulenter har været præget af fordelinger og varslinger. Investeringen har derfor primært bidraget til at modstå opgavepresset forårsaget af COVID-19. Siden feb./mar. 2021 er ledigheden reduceret markant, så Skanderborg nu har landets 3. laveste ledighed. Det har givet rum til at arbejde mere intensivt med gruppen af langtidslidige, som det var planen med forandringen, hvilket kan bidrage til at bringe ledigheden ned på et endnu lavere niveau.

Revisitering af borgere i midlertidige botilbud (servicelovens §107)

Forandringen indebærer, at borgere, der bor i midlertidigt botilbud (§ 107) beliggende uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til tilbud i Skanderborg Kommune. Forandringen indebærer også, at borgere i STU (særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse), som samtidig bor i et midlertidigt botilbud (§ 107) uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til STU-tilbud i Skanderborg Kommune. Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. i 2021 og frem)

Forandringen er videreført fra 2020. Den i forandringen forudsatte besparelse udgør i 2021 og frem 1,8 mio. kr. – dvs. en yderligere besparelse på 0,5 mio. kr. i forhold til 2020. Sagsgennemgangen med henblik på en vurdering af, hvorvidt det er muligt at revisitere borgere til en alternativ indsats, et alternativt tilbud, at foretage takstnedsættelse eller andet er gennemført, og det forventes på den baggrund at den budgetterede besparelse kan realiseres.

Flere unge i uddannelse og job via en intensiveret uddannelses- og beskæftigelsesindsats for aldersgruppen 15-30 år
Skanderborg Kommune skal være en af de bedste kommuner i landet på ungeområdet. Dette gælder både målt på de unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, som opnår varig tilknytning til arbejdsmarkedet, og på de unges trivsel. For at kunne realisere dette er der behov for investering i følgende områder: en tidlig intensiv indsats for de 15-17-årige, en overgangs- og fastholdelsesmentor, der skal begrænse frafald fra ungdomsuddannelserne samt en mere håndholdt og koordineret beskæftigelses-, uddannelses- og socialindsats for de 18-29-årige. Den samlede budgetmæssige konsekvens af investeringen er en nettogevinst på 2 mio. kr. for budgetperioden 2020-2023. (Nettoforøgelse på 1,539 mio. kr. i 2020; Nettoforøgelse på 68.000 kr. i 2021; Netto reduktion på -1,553 mio. kr. i 2022 og Netto reduktion på – 2,123 mio. kr. i 2023)

De sidste væsentlige Coronasuspensioner af beskæftigelsesloven, er over det seneste kvartal tilbagetrukket, hvorved lovgivningen nu igen er fuldt gældende. Dette giver mulighed for igen, at igangsætte alle relevante forløb for de unge på uddannelseshjælp. Antal fuldtidspersoner på uddannelseshjælp er faldet støt, særligt i 2021 har der været et stort fald, hvilket er positivt. Udviklingen på landsplan har dog også været god, hvorfor det pt. ikke ser ud til at måltallene for 2021 indfries fuldt ud, da disse korrigeres for udviklingen på landsplan. Resultatet for 2020 blev, at målgruppen på uddannelseshjælp blev reduceret med 7 fuldtidspersoner korrigeret for udviklingen på landsplan, hvilket var 3 fuldtidspersoner fra målsætningen på 10. Tallene for januar-juli 2021 viser, at målgruppen indtil videre i år er blevet reduceret med 2 fuldtidspersoner korrigeret for udviklingen på landsplan, hvorfor udviklingen i 2. halvår 2021 skal være væsentlig bedre end landsgennemsnittet, hvis målsætningen på 20 fuldtidspersoner skal indfries.

I øjeblikket er der mange ledige jobs, og virksomhederne efterspørger arbejdskraft. For de unge med ressourcer, ser vi, at de også hurtigt kan blive ansat i disse jobs. Det ser anderledes ud for de mere udsatte i gruppen. Arbejdsgiverne kræver, at de unge skal være velfungerende, passe ind på arbejdspladsen og kunne møde stabilt 37 timer om ugen. Lige nu har virksomhederne travlt og selvom en del af virksomhederne tager et socialt ansvar, så har mange af dem ikke overskuddet til at rumme en medarbejder, som kræver lidt mere lige pt.-hvilket er de resterende unge på uddannelseshjælp. De unge er grundlæggende mere udfordret end tidligere – det er svært udfordrede unge med skånehensyn, hvor der er behov for flere

parallelindsatser, fx beskæftigelsesrettede indsatser kombineret med psykiatrien og servicelovsindsatser. Dvs. de ikke er i stand til at tage de jobs, som der lige pt. er mange af. Vi har over den seneste periode fået de unge i gang med relevante tilbud, som skal være med til at bringe dem tættere på uddannelse og/eller job. Det forventes, at opkvalificeringsperioden vil være længere for nogle af de unge, vi grundet Corona ser er mere udfordrede. Dermed vil der gå længere tid, inden vi ser effekt af disse tilbud.

Den tidlige intensive indsats for de 15-17-årige har med visse begrænsninger i store dele af Corona perioden haft mulighed for, at kunne understøtte de unge. Der har siden opstart være 58 unge i forløbet, hvoraf 30 unge er afsluttet. 22 af disse er afsluttet til ordinær uddannelse, 3 til STU og 3 yderligere er overgået til uddannelseshjælp. Vi sætter den kommende tid fokus på præcisering af målgruppen, udarbejdelse af yderligere statistik samt samarbejdet med Børn og Unge for de unge, der også har en sag der.

Fastholdelsesindsatsen har ikke kunnet komme i gang grundet Covid-19. I juni 2021 startede en overgangs- og fastholdelsesmentorindsats for de unge i alderen 15-25 år, bosiddende i Skanderborg Kommune, som går på FGU, og i en periode har behov for en særlig håndholdt indsats. Der er på nuværende tidspunkt 3 i gang med forløbet, hvilket forventes at stige i løbet af skoleåret, når eleverne har været i gang i længere tid.

Corona har gjort det svært at igangsætte alle dele af forandringen fuldt ud og derved også opnå den fulde effekt af disse. Men vi har siden den fulde genåbning arbejdet mere intensivt med forandringen. Vi har afholdt personale dag, hvor vi har arbejdet ind i elementerne i forandringen, og lavet videre aftaler om, hvordan vi sikrer et vedblivende fokus herpå. Vi har i samarbejde med Erhvervsservice lavet nye arbejds gange for, hvordan vi i visitationen på Campus får sat endnu mere fokus på at matche de unge med konkrete jobåbninger. Desuden er vi i gang med at kigge ind i de eksisterende unge på uddannelseshjælp og sikre, at de modtager rette hjælp på rette tid både ift. de langvarige sager, men ligeledes ift. gangangerne.

Færre borgere på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb
Skanderborg Kommune er udfordret af, at andelen af borgere i kommunen, som er på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb, ligger markant over landsgennemsnittet. For at imødegå denne udfordring aktivt er der behov for at tage flere initiativer. Initiativerne indebærer en investering i medarbejderressourcer, tilbud til målgruppen og opkvalificering. Noget af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen at medføre besparelser på forsørgelsesydelse svarende til en samlet gevinst efter indtjening af investeringen på ca. 5,7 mio. kr. i budgetperioden. (Nettoforøgelse på 1,120 mio. kr. i 2020; Netto reduktion på -627.000 kr. i 2021; Netto reduktion på -1,857 mio. kr. i 2022 og Netto reduktion på -4,327 mio. kr. i 2023)

Forandringen har været stærkt påvirket af coronasituationen. Der har således været en højere tilgang til sygedagpenge og en meget lav afgang, pga. af de særlige corona-forlængelsesregler, som betyder, at alle de borgere, der normalt ville overgå til jobafklaringsforløb, forbliver på sygedagpenge. De særlige forlængelsesregler blev først ophævet pr. 1. juli 2021. Samlet set har det givet markant flere sygedagpengesager, og færre jobafklarings sager. Derfor har de sagsbehandlerressourcer, som med forandringen blev investeret i jobafklaringsområdet, været flyttet over på sygedagpengeområdet, og bidraget til at håndtere de stigende sagstal pga. corona.

Trods de særlige vilkår i 2020 og 2021, er der blevet gennemført sagsgennemgang og workshops i samarbejde med BDO, som har styrket sagsbehandlingen på jobafklaringsområdet, særligt ift. den virksomhedsrettede indsats og kvaliteten af de løbende vurderinger af borgernes arbejdsdygtighed. Udviklingen af nye tilbud til borgerne er blevet forsinket af de to længere perioder med suspendering af dele af indsatsen, men forventes iværksat inden udgangen af 2021.

Den vanskelige start for forandringen afspejler sig også i opfølgningen på måltallene for forandringen. Resultatet for 2020 blev 7 fuldtidspersoner bedre end landsgennemsnittet, men målsætningen var 15 fuldtidspersoner, og denne er derfor ikke indfriet. Foreløbig status på 2021 er 6 fuldtidspersoner bedre end udviklingen på landsplan (perioden januar-juli), og vores egne tal indikerer en rigtig positiv udvikling i sagstallene i august og september, men først når det bliver muligt at sammenligne med data på landsplan, kan der siges noget om, hvorvidt målsætningen for 2021, på 28 fuldtidspersoner (+ de 8 der mangler fra 2020) kan indfries.

Beskæftigelsesfremmende tiltag på integrationsområdet
Flere flygtninge skal i job eller uddannelse. Der iværksættelse følgende indsats, der tilsammen bidrager til dette: flere borgere i integrationsgrunduddannelse (IGU) samt etablering af et IGU-forberedende forløb kaldet Klar til IGU, beskæftigelsesrettet indsats til ægtefælleforsørgede kvinder samt en intensiveret indsats for integrationsborgere, der efter et længere forløb i jobcenteret fortsat står uden for arbejdsmarkedet. En del af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen samlet at medføre besparelser. (Nettoforøgelse på 1,292 mio. kr. i 2020; Netto reduktion på -1,045 mio. kr.; Netto reduktion på -3,616 mio. kr. og Netto reduktion på -2,915 mio. kr.)

Byrådet godkendte den 26. maj 2021 en omlægning af indsatserne i forandringen. Indsatsen ”Klar til IGU” omlægges til en indsats rettet mod den del af målgruppen, som er længst fra arbejdsmarkedet. Omlægningen af forandringen indebærer desuden, at indsatserne udvides til også at omfatte integrationsborgere efter den 5-årige introduktionsperiode. Der er etableret 18 IGU-aftaler i 2020 og 2021. Målsætningen på 25 IGU-aftaler i 2020-2022 er derfor realistisk at indfri. Indsatsen for ægtefælleforsørgede kvinder har været succesfuld, og har bidraget til at 21 kvinder er kommet i arbejde og

uddannelse i 2021. 6 familier har fået hjælp i familieindsatsen i 2021.

Beskæftigelsesindsatsen reduceres
Kultur- Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejder med den konkrete implementering af besparelsen. Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. 2022 og 5 mio. kr. 2023. (Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. i 2022 og 5 mio. kr. i 2023)

Udmøntningen af besparelsen på yderligere 2 mio. kr. i 2022, dvs. en samlet reduktion på 4 af de 5 mio. kr., er fremlagt for Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget på møde den 8. september 2021. Besparelsen på 2 mio. kr. i 2022 vil blive udmøntet som følger:

- Budgettet til drift af hjælpemiddeldepotet reduceres med 160.000 kr. Driften af depotet har udviklet sig således, at dette kan gøres uden personalemæssige konsekvenser.
- Budgettet til STU (Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov) reduceres med 500.000 kr. På baggrund af et flerårigt fokus på området vurderes det også muligt at gennemføre denne budgetreduktion uden personalemæssige konsekvenser.
- Rammen til aktiviteter på Kompetencecenter Skanderborg reduceres med 1.340.000 kr. svarende til knap 3 årsværk
- 500.000 på integrationsområdet
- 500.000 på værkstedstilbuddene
- 340.000 kr. udmøntes først mere konkret, når planlægningen af aktiviteter på Kompetencecenter Skanderborg i 2022 for målgrupperne på beskæftigelsesområdet er afsluttet.

Investering i intensiv indsats over for borgere på kontanthjælp (JobFirst 2)
Jobcenteret fortsætter en intensiv indsats over for en gruppe borgere, som har været på kontanthjælp eller i ressourceforløb i lang tid. Indsatsen bygger på principperne fra projektet JobFirst og forudsætter, at sagstallet pr. sagsbehandler reduceres for dem, der arbejder med borgere omfattet af JobFirst. Der opnormeres med en ekstra sagsbehandler i Jobcentret. (Budgettet er i Budget 2019 reduceret med 195.000 kr. i 2020, 522.000kr. i 2021 og 780.000 kr. i 2022 og frem.)

I målgruppen for JobFirst 2-indsatsen er der medio september 86 borgere henvist til en virksomhedskonsulent, og 77 af de 86 er færdige med at udarbejde CV. På nuværende tidspunkt er der 37 borgere i praktik og 7 borgere er i småjob. I 2021 (opgjort pr. ultimo august 2021) er 20 borgere afsluttet i projektet til enten beskæftigelse, fleksjob, anden forsørgelse eller de er fraflyttet kommunen.

ØKONOMI

Tabel 18.2 viser driftsbudgettet for beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold

1.000 kr.	Regnskab 2020	Opr. budget 2021	Korr. budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Beskæftigelsesområdet							
Forsikrede ledige	112.298	115.612	115.612	84.021	84.021	84.021	84.021
Kontant- og uddannelseshjælp, seniorjob mv.	42.156	41.868	41.868	33.721	33.380	33.380	33.380
Sygedagpenge	95.186	71.126	71.126	107.110	106.156	106.156	106.156
Ressource- og jobafklaringsforløb	48.319	52.183	52.183	52.488	51.534	51.534	51.534
Fleksjob, ledighedsydelse mv.	138.330	140.036	140.051	150.121	155.054	163.837	165.901
Førtidspension og seniorpension	195.895	215.420	215.420	241.240	247.422	247.521	248.154
Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse	10.971	10.004	11.729	10.160	10.459	10.459	10.459
Integration	-5.449	10.436	6.838	5.508	4.706	4.706	4.706
Driftsudgifter til aktivering m.v.	61.549	65.403	67.536	63.002	61.962	61.962	61.962
Forberedende Grunduddannelse (FGU)	7.745	14.571	14.571	14.592	14.592	14.592	14.592
Ungdommens Uddannelsesvejledning	9.565	9.960	11.789	10.230	10.230	10.230	10.230
Øvrigt	10.308	13.921	15.436	12.853	12.853	12.853	12.853
I alt beskæftigelsesområdet	726.873	760.540	764.159	785.046	792.369	801.251	803.948
Serviceområdet							
Serviceområdet*	62.057	67.384	75.776	83.671	80.671	79.172	79.172
Særlige pladser på psykiatrisk afdeling**	839	1.408	1.408	1.430	1.430	1.430	1.430
I alt Serviceområdet	62.896	68.792	77.184	85.101	82.101	80.602	80.602
I alt	789.771	829.332	841.343	870.147	874.470	881.853	884.550

*Fra og med 2022 indgår botilbuddet Kjærsholm, der overgår organisatorisk fra Borgere med fysiske og psykiske handicap som følge af budgetforliget for 2021.

**Er uden for overførselsadgang

Regnskab 2020

Regnskab 2020 udviser et merforbrug på 40,4 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget, svarende til 5,9 pct. Merforbruget skyldes hovedsageligt en stor udfordring på området grundet coronasituationen, som især har påvirket udgifterne til de forsikrede ledige (-26 mio.), samt sygedagpenge og jobafklaring (-24 mio.). Derudover har Ressourceforløb, fleksjob mv. også været negativt påvirket (-10 mio.). Modsat har der været et betydeligt bedre resultat på integration (15 mio.), hvilket især skyldes to ting:

- Udgifter til beskæftigelsesfremmende aktiviteter har været mindre end forventet, især vedrørende danskuddannelse.
- Resultattilskuddet fra integrationsborgere, som går i ordi-nært job eller uddannelse, har været højere end forventet.

I løbet af 2020 er der givet tillægsbevillinger på 41,1 mio. kr., som primært er gået til at dække merudgifterne som følge af coronasituationen. Regnskab 2020 udviser et mindreforbrug på 4 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget svarende til

0,5 %. Overførslen fra 2019 udgør 3,3 mio. kr., hvormed der er et mindreforbrug på 0,7 mio. kr. isoleret set for 2020.

Serviceområdet

Regnskab 2020 viser et samlet mindreforbrug på 7,8 mio. kr., svarende til 0,5 pct. af det korrigerede budget 2020. Overførslen fra 2019 udgør et overskud på 0,4 mio. kr. Overskuddet er således øget med i alt 6,9 mio. kr. i 2020. Dette skyldes følgende:

- Et mindreforbrug på § 85-området (støtte i egen bolig) som følge af et faldende antal sager i løbet af året ud fra fokus på flow og løbende tilpasning af støttebehov.
- Et mindreforbrug på § 107-området (midlertidige botilbud) som følge af et faldende antal sager i løbet af året. Dertil kommer, at forandringen på området fra budgetforliget for 2020 betyder en tættere opfølgning, som bl.a. har medført en løbende tilpasning af støttebehovet. Der er således høstet nogle besparelser, som har været mulige pga.

sagsbehandlingernes tætte og kontinuerlige opfølgning på borgernes progression, hvor fokus er og har været at sikre sammenhængen mellem den indsats, borgerne ydes ud fra deres løbende behov, og den udgift, der betales. Det medfører bl.a., at borgere eksempelvis har kunnet nedskrives i takst eller har kunnet fraflytte deres midlertidige botilbud.

Området er i 2020 tilført 3,0 mio. kr. fra den afsatte aktivitetstetsstigningspulje til området ud fra de gældende principper som følge af tilgang af borgere med støtte fra Afdelingen for Socialpsykiatri og beskæftigelse.

Afvigelsen vedrørende objektiv finansiering af tomgang på Region Midtjyllands særlige psykiatripladser skyldes, at der har været et større kommunalt forbrug af pladser, således at kommunernes finansiering af tomgang på pladserne har været lavere end forventet.

Udgifterne til de særlige psykiatripladser er uden for overførselsadgang.

Budget 2021

Beskæftigelsesområdet

Budgettet på beskæftigelsesområdet er beregnet ud fra de forventede måltal på de forskellige målgrupper på beskæftigelsesområdet. Måltallene er uddybet i afsnittet om budgetforudsætninger.

Der budgetteret med stigende nettoudgifter til førtidspension og fleksjob, som følge af tilbagetrækningsreformen fra 2011, som gradvist hæver folkepensionsalder samt refusionsreformen fra 2016, som betyder at kommunerne får færre direkte indtægter fra refusioner. Den 1. januar 2020 trådte en ny lov om seniorpension i kraft, og der er derfor budgetteret med stigende udgifter i overslagsårene til denne ordning.

Udgifterne til A-dagpenge ligger højt i 2020 som følge af coronakrisen. Det skønnes, at udgifterne vil falde fra 2021 og frem og stabiliserer sig på et lavere niveau. Der er derfor budgetteret med en faldende udgiftsprofil på dette ydelsesområde.

Derudover er der i budgetforliget for 2021 vedtaget at øge indtægtsbudgettet vedr. regres i sygedagpengesager med 0,4 mio. kr. årligt. (Det er sager, hvor et forsikringselskab er forpligtet til at kompensere en del af sygedagpengeudgifterne.) Forandringen "Styrket behandling af sager om regres" er uddybet i afsnit fire i kapitel 19 om "Administration".

Serviceområdet

Der blev i budgetforliget for 2021 ikke vedtaget budgetmæssige ændringer, som særskilt vedrører budgetrammen for Serviceområdet.

Som følge af en statslig omlægning af refusionsordningen vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager er indtægtsbudgettet vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager øget med 1,9 mio. kr. i 2021 og frem i forbindelse med ud-

møntningen af Lov- og Cirkulæreprogrammet for 2021. Det er forventningen, at der tilsvarende vil være merindtægter som konsekvens af omlægningen.

I 2021 er der flyttet i alt 1,5 mio. kr. til konto 6 til finansiering af investering i en sagsbehandlerstilling i en tre-årig periode. Endvidere er der i 2021 flyttet 1,091 mio. kr. fra området til finansiering af Covid19-relaterede udgifter.

Budget 2022

Beskæftigelsesområdet

Budgettet på beskæftigelsesområdet er beregnet ud fra de forventede måltal på de forskellige målgrupper på beskæftigelsesområdet. Måltallene er uddybet i afsnittet om budgetforudsætninger.

Dertil kommer at det i budgettaftalen for 2022 blev besluttet at reducere budgettet til beskæftigelsesindsatsen målrettet unge under 30 år med 0,8 mio. kr. årligt. Årsagen til denne reduktion er, at Folketinget har aftalt, at ret til tidlig pension skal finansieres ved nytænkning af beskæftigelsesindsatsen.

Serviceområdet

Der blev i budgetforliget for 2022 vedtaget forandringen "Tilpasning af budgettet til indsatser efter Servicelovens § 107". Forandringen medfører en budgetreduktion på 3 mio. kr. i 2023 stigende til 4,5 mio. kr. i 2024 og frem.

Budgetforudsætninger

Beskæftigelsesområdet

Budgettet er beregnet på baggrund af forskellige prognoser for udviklingen i antal fuldtidspersoner på de forskellige målgrupper i jobcenteret. Der er blandt andet anvendt Jobcentrets, Beskæftigelsesregionens samt KL's prognoser. Der forventes et fald på i alt 27 fuldtidspersoner fra 2021 til 2022.

Tabel 18.3 viser de forventede måltal på beskæftigelsesområdet

Målgruppe	2021	2022	Udvikling fra 2021 til 2022
A-dagpenge	916	793	-123
Kontanthjælp	141	135	-6
Uddannelseshjælp	224	206	-18
Revalidering	11	9	-2
Sygedagpenge	1.142	1.052	-90
JAF	217	279	62
Førtidspension	1.683	1.752	69
Seniorpension	104	160	56
Fleksjob	1.081	1.102	21
Ledighedsydelse	228	231	-6
Selvforsørgelses- og hjemrejse- ydelse	126	122	-4
Ressourceforløb	158	163	5
Seniorjob	8	8	0
I alt	6.039	6.012	-27
I alt ekskl. førtidspension og fleksjob	3.171	2.998	-173

Note: Måltallene for 2020 er de forventede måltal pr. 31. juli 2020, mens det oprindelige budget i tabel 18.2 er baseret på de forventede måltal ved vedtagelsen af budget 2020

Serviceområde

De forudsætninger, der ligger til grund for budgetlægningen på Serviceområdet, tager udgangspunkt i hvad de konkrete borgere er bevilget, og hvad de forventes bevilget i 2022, samt hvad udgifterne hertil forventes at være i 2022. Budgetterne på de enkelte delområder under Serviceområdet udmøntes på baggrund af forventet aktivitetsniveau i 2022 opgjort pr. ultimo september 2021. Det skal dog understreges, at området i vidt omfang er præget af uforudsigelighed og dag-til-dag-hændelser. Budgetforudsætningerne er derfor præget af at være et "øjebliksbillede" af de forventninger, der er til 2022 på opgørelsestidspunktet.

Anlæg

Tabel 18.4 viser anlægsbudgettet på beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet:

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	Job Nu Kollegiet	U	77		248				
	Resultat	U	77		248				

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Job Nu Kollegiet

Etablering af kollegium til unge mennesker, der har en autismespektrum forstyrrelse.

Puljen til imødekommelse af forventet aktivitetsstigning medfører, at området vil blive økonomisk kompenseret for aktivitetsstigning vedrørende borgere med indsats fra Afdelingen for socialpsykiatri og beskæftigelse. Puljen til aktivitetsstigning fremgår under politikområdet "Borgere med fysiske og psykiske handicap". Der er i 2021 udarbejdet og vedtaget en ny model til håndtering af aktivitetsstigning gældende fra og med 2022.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

I forlængelse af de seneste års reformer på beskæftigelsesområdet er der i Skanderborg Kommune kommet endnu større fokus på den virksomhedsrettede indsats og et godt samarbejde med virksomhederne. Al erfaring og dokumentation vidner om, at netop den virksomhedsrettede indsats har den bedste beskæftigelsesfremmende effekt. Skanderborg Kommune har samtidigt et målrettet fokus på virksomhedsservice, som styrker formidlingen af jobs til ledige borgere.

I Arbejdsmarked og Social kan borgere:

- Til- og afmelde sig som jobsøgende
- Få hjælp til jobsøgning gennem jobrettede samtaler, sparring på CV og ansøgning, kompetenceafklaring, samt muligheder for opkvalificering
- Få formidlet konkrete jobmuligheder
- Komme til samtale i forbindelse med sygemelding
- Udarbejde en jobplan i samarbejde med jobkonsulent. Jobplanen har til formål at bringe ledige borgere hurtigst muligt i selvforsørgelse.

I Arbejdsmarked og Social kan man som virksomhed:

- Få hjælp til at rekruttere nye medarbejdere
- Få hjælp til at annoncere på Jobnet (via JobAG)
- Få personlig og telefonisk vejledning om en medarbejders tilbagevenden efter sygdom, herunder sætte fokus på fastholdelse, omplacering og forebyggelse.
- Få support omkring etablering og gennemførelse af IntegrationsGrundUddannelsen (IGU), løntilskudsansættelser og virksomhedspraktikker.

De borgere, der er ledige, og/eller har særlige vanskeligheder i forhold til at fastholde et job eller et uddannelsesforløb, tilbyder Arbejdsmarked og Social:

- Mentorordninger
- Personlig assistance
- Hjælpe midler på arbejdspladsen
- Virksomhedspraktik
- Løntilskud
- Revalidering
- Erhvervsvejledning
- Opkvalificering.

Er man som borger tilknyttet jobcentret, er der mulighed for, at Skanderborg Kommunes Kompetencecenter yder hjælp i form af tilbud om:

- Råd og vejledning til jobsøgning
- Afklaring af uddannelsesmuligheder
- Hjælp til at finde ordinær ansættelse, job med løntilskud eller virksomhedspraktik i såvel private som offentlige virksomheder
- Virksomhedsrettet værkstedsaktivering
- Afklaring og udvikling af arbejdsevnen
- Målrettet undervisning i stress og depression, smertetackling, sundhed og livsstil m.m.
- Hjælp til at finde og etablering af fleksjob
- Vejledning-/mentorstøtte

- Coaching
- Træning.

Ungecentret har ansvaret for, at unge uden uddannelse og beskæftigelse modtager en sammenhængende indsats, som bringer dem i uddannelse og job. Den 1. august 2019 trådte loven om en sammenhængende kommunal ungeindsats i kraft. Loven skal sikre et endnu tættere kommunalt og tværfagligt samarbejde omkring de unge med udgangspunkt i den enkelte unges uddannelsesplan. Dette for at sikre at unge får den nødvendige støtte til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Ungecentret koordinerer den tværfaglige indsats på tværs af fagområderne i kommunen.

Ungdommens Uddannelsesvejledning er en del af ungecentret i Skanderborg Kommune og vejleder grundskoleelever og unge (op til 30 år) om uddannelses- og erhvervsvalg.

- Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) vejleder elever på alle grundskoler
- UU kontakter unge uden en ungdomsuddannelse for at tilbyde vejledning. UU får besked, når en ung afbryder en uddannelse
- UU vejleder til alle ungdomsuddannelser til Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU), Forberedende GrundUddannelse (FGU) og til andre forberedende uddannelsesstilbud som f.eks. VUC, og højskoler
- UU vejleder unge om job- og lærepladssøgning og tilbyder vejledning til unge på offentlig forsørgelse i samarbejde med deres sagsbehandler.

Byrådet har godkendt en række kvalitetsstandarder, der fastlægger serviceniveauet for de indsatser, der knytter sig til Serviceloven.

Det vil sige kvalitetsstandarder for:

- Grupperbaserede forløb og tidsbegrænsede forløb
- Socialt akuttstilbud
- Socialpædagogisk hjælp og støtte i egen bolig
- Midlertidig botilbud
- Aktivitets- og samværstilbud.

I Fagsekretariatet Arbejdsmarked og Social visiteres der ud fra mindst indgribende princip med henblik på at støtte borgerne i at være mest muligt selvhjulpne.

Se kvalitetsstandarderne her:

www.skanderborg.dk/kvalitetsstandard

19. ADMINISTRATION

ER SERVICENIVEAU BEVILLINGER PROCESSER F
ISTRATION UNDERSTØTTE UDMØNTNING PRIN
FFEKTIV SAMSPIL UDVIKLINGSORIENTERING FO
ÅENDE SELVBETJENINGSLØSNINGER ADMINIS
MLYSNING ORGANISATION FREMTID OPGAVER
GITALISERING FORBEDRINGER VIRKSOMHEDER
DOPGAVERIDRÆTSCENTERNYBYGGERIKULTU

ADMINISTRATION

1. Politisk arbejdsform

Økonomi- og Erhvervsudvalget arbejder på området administration med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Økonomi- og Erhvervsudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer – herunder, at der på det enkelte område sker en inddragelse af og dialog med direktionen samt med aftale- og kontrakt Holdere.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet har fastlagt de grundlæggende principper for den politiske og administrative organisering af Skanderborg kommune via arbejdet med "Skanderborgmodellen" (Byrådet, 30. september 2020) og vedtagelsen af ny administrativ organisation i "Klar til fremtiden" (Byrådet, 27. januar 2021):

"Skanderborg Kommune er en af landets hurtigst voksende kommuner. I 2020 er indbyggertallet ca. 63.200, og det forventes at runde 70.000 inden for de næste 10 år.

Væksten afspejler sig i Byrådets arbejde. Byrådet har vedtaget en

ambitiøs Udviklingspolitik med fokus på bæredygtighed, erhvervsfremme, demokrati og borgerinddragelse i en kommune, hvor alle er med. Med Budget 2020 har Byrådet desuden vedtaget et rekordstort anlægsbudget på ca. 950 mio. kr. i perioden 2021-24.

For Skanderborg Kommune som helhed kræver den kraftige vækst på én og samme tid både udvikling af nye løsninger, sikker drift og stram økonomisk styring på alle velfærdsområder.

Det betyder, at administrationen i dag har en opgaveportefølje, som er væsentlig mere kompleks end ved Skanderborg Kommunes etablering i 2007 – og det kræver en overordnet administrativ og ledelsesmæssig organisering, der er gearet til opgaven.

Med Klar til fremtiden styrkes fokus på den strategiske udvikling, planlægning og portefølgestyling, stram økonomistyring samt øget eksekveringsevne og – kraft i samarbejde med erhvervsliv og lokalsamfund.

Skanderborgmodellens grundpiller og "Skanderborgkulturen" er fortsat

omdrejningspunktet, men en ny organisering skal sikre, at Skanderborg Kommune også på sigt kan udvikle sig i takt med Byrådets ønsker og samfundets behov.

Med Klar til fremtiden bliver den overordnede strategiske styring og udvikling af Skanderborg Kommune styrket. Den decentrale frihed og lokale indflydelse bliver fastholdt, men der kommer større fokus på helheden – også på det decentrale niveau" (jf. Klar til fremtiden, kap. 1).

Udgangspunktet er:

- "Byrådets vision: Mennesker møder Mennesker, Udviklingspolitikken samt øvrige politikker, forandringer og særligt Budget 2021.

- Skanderborgmodellen - herunder de tre grundpiller:

- Detailbeslutninger træffes så nær borgeren som muligt
- Korte kommunikationsveje
- Klar og tydelig politisk indflydelse

- Grundlaget for ledelse og styring i Skanderborg Kommune - herunder:

- Relationen til folkestyret
- Relationen til borgerne
- Det fælles Vi
- Personalepolitikken og de fire kulturforstærkere:
  - Vis tillid
  - Skab relationer
  - Del ressourcer
  - Tænk nyt" (jf. Klar til fremtiden, kap. 2).

Pejlemærkerne lyder:

- "Den overordnede strategiske styring af Skanderborg Kommune skal styrkes samtidig med, at den decentrale frihed og lokale indflydelse fastholdes, men med større fokus på helheden.
- Den stærke decentrale organisation fortsætter og dermed også en effektiv og smal concernledelse i forhold til sammenlignelige kommuner.
- Der skal være et samlet strategisk perspektiv på kommunens udvikling, så udviklingspolitik, kommuneplanarbejde, erhvervsudvikling, køb/salg af jord og fast ejendom m.v. bliver bedre koordineret.
- Helhedsorienteret og sammenhængende organisering og opgaveløsning, hvor det er kommunens ansatte, som arbejder på tværs af afdelinger og binder indsatserne sammen over for borgere og virksomheder.
- Den kraftige vækst fordrer en stram økonomisk styring i de kommende år og et skærpet strategisk fokus på organisationens samlede evne til at få mest muligt ud af de ressourcer, der er til rådighed.
- En mere "løsningssøgende" kultur: Mindre "nej"; mere "ja", "ja hvis" eller "nej, men..."
- Den fælles tværgående koordinering skal styrkes med afsæt i 'opgaven'. Der skal arbejdes for og med borgeren,

virksomheder og eksterne samarbejdspartnere for at finde fleksible løsninger ud fra en helhedsbetragtning og med udgangspunkt i, hvad opgaven kræver.

- God ledelse gør en forskel. Derfor skal ledelsesspændet for den enkelte chef/leder være afstemt, så der gives reel mulighed for at udvikle de opgaver, man har ansvaret for og understøtte dem, man er leder for. Ved organisatoriske ændringer og stillingsledighed sigtes fremadrettet efter et ledelsesspænd på mindst 10 medarbejdere pr. leder og maks. 30-40 medarbejdere.
- Ledere skal reelt have både opgave og ansvar. Det er direktionens ambition, at ledere skal have fuldt budget- og personaleansvar. Der kan være teamkoordinatorer og lignende, som har ansvaret for eks. den faglige koordinering, men de har ikke en egentlig ledelsesfunktion" (jf. Klar til fremtiden, kap. 3).

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

"Fælles om Højvangen" – videreførelse af det boligsociale arbejde

Det boligsociale projekt i Højvangen videreføres i en fireårig periode. Projektet skifter navn til "Fælles om Højvangen", som er fælles for Skanderborg Kommune, Skanderborg Andelsboligforening, Midtjysk Boligselskab og Landsbyggefonden. Landsbyggefonden bidrager mindre til projektet fremover, og derfor er der brug for større lokal medfinansiering, for at indsatsen (herunder ansættelse af projektmedarbejdere) kan fortsætte.

(Budgettet forøges med 1 mio. kr. årligt i en fireårig periode fra 2022 til 2025)

Fortsat opnormering i visitationen til håndtering af stigende antal borgersager på ældreområdet

For fremadrettet at kunne overholde sagsbehandlingstiden, gennemføres løbende og målrettede revurderinger samt sikre, at borgerne får det rette tilbud, gøres opnormeringen med to visitatorer i Sundhed, Omsorg og Handicap permanent.

Opnormeringen er i 2021 finansieret via mindreforbruget på ”Bestillerpulje plejecenter”. Med denne forandring udvides budgettet fra 2022 og frem. Der følges op kvartalsvis på sagsbehandlingstiderne m.v.

(Budgettet forøges med 1 mio. kr. årligt fra 2022)

Genetablering af vederlag til Folkeoplysningsudvalgets formand

Genetablering af vederlag for varetagelse af udvalgsformandsposten for Folkeoplysningsudvalget med 50.000 kr. årligt. Samtidigt afsættes 25.000 kr. årligt til kørselsgodtgørelse til udvalgets medlemmer.

(Budgettet forøges med 75.000 kr. årligt fra 2022)

Veterankoordinatorfunktion

Med ønsket om at give hjemvendte udsendte (soldater, sundhedspersonale m.v.) en bedre støtte afsættes der 100.000 kr. årligt til at understøtte den eksisterende veteranindsats i Skanderborg kommune. Støtten gives til, at indsatser for både den hjemvendte og dennes familie koordineres, således at kontakten til kommunen opleves sammenhængende. Kontaktpersonens oplysninger skal være tilgængelige på kommunens hjemmeside.

(Budgettet forøges med 100.000 kr. årligt fra 2022)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Implementering af Regeringens BNBO-aftale, der skal sikre bedre beskyttelse af drikkevandsboringer mod pesticider

Kommunerne skal frem til og med 2022 gennemgå boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) omkring ca. 120 drikkevandsboringer, hvor der anvendes pesticider til erhvervs-mæssige formål. Kommunen skal lave en risikovurdering og derefter sammen med landbruget og vandværkerne forsøge at finde frivillige lokale løsninger, der sikrer, at brugen af pesticider i BNBO stoppes. Området opnormeres med 1,5 årsværk i en 3-årige periode for at kunne løse opgaven indenfor tidsfristen. (Budgettet forøges med 825.000 kr. i 2020, 2021 og 2022)

Der er blevet ansat en ny medarbejder i en midlertidig stilling frem til maj 2023. Herudover er der ansat en midlertidig medarbejder frem til 2023 for den resterende del af bevillingen.

Det er for Fagsekretariatet Teknik og Miljø muligt at prioritere opgaven omkring udarbejdelse af indsatsplaner, som implementerer Statens BNBO-aftale.

Opgaven med udarbejdelse af indsatsplaner, som implementerer Statens BNBO-aftale har været prioriteret, men er udfordret af covid-19 restriktionerne. Planerne kan kun udarbejdes i samarbejde med vandværkerne og det er forudsætning at det er muligt at mødes fysisk. Forandringen overgår til drift og er hermed afsluttet.

Reduktion af serviceniveau i administrationen

Budgettet på det administrative område reduceres med 2,5 mio. kr. i 2020, stigende til 6 mio. kr. i 2023. Direktionen er ansvarlig for implementeringen af besparelsen med blik for bedst mulig samlet drift. Økonomiudvalget orienteres om forslaget før implementeringen. Økonomiudvalget sikrer, at alle politiske udvalg kommer med forslag til, hvordan opgavebestillinger fra udvalgene kan reduceres. (Budgettet reduceres med 2,5 mio. kr. i 2020, 3 mio. kr. i 2021, 4,5 mio. kr. i 2022 og 6 mio. kr. i 2023)

De stående udvalg er kommet med forslag til, hvordan opgavebestillinger kan reduceres. Økonomiudvalget har den 22. april 2020 taget forslagene til efterretning og besluttet, at der følges op igen til efteråret på et udvalgs- og gruppeformandsmøde. Administrationen kan nu anvende de forslag, udvalgene er kommet med, og forandringen er afsluttet.

Reduktion af puljen til administrativ udvikling

Direktionens pulje til administrativ udvikling reduceres med 75.000 kr. årligt

Reduktion i udgiften til IT-systemer

Budgettet til IT-systemer reduceres årligt med 650.000 kr.

Bortfald af vederlag til Folkeoplysningsudvalgets formand

I forbindelse med næste valg til Byrådet revideres styrelsesvedtægten fra og med 2022 således, at der i Skanderborg Kommune ikke længere ydes vederlag til formanden for Folkeoplysningsudvalget. Budgettet reduceres med 100.000 kr. årligt fra 2022. (Budgettet reduceres med 100.000 kr. i 2022 og frem)

Afskaffelse af Fællesskabsavisen og budgetavisen samt reduceret kommunikationsindsats på sociale medier

Fællesskabsavisen og budgetavisen afskaffes. Herudover fjernes et budgetbeløb, der er afsat til øget annoncering og generel udvikling af kommunikationsindsatsen på sociale medier. Budgettet reduceres med 130.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 130.000 kr. i 2020 og frem)

Fællesskabsavis og budgetavis udsendes ikke længere. Skanderborg Kommunes profiler på Twitter og Instagram er luk-

kede. Justering af aktiviteten omkring hjemmeside, intranet og Facebook m.v. pågår over længere tid. Forandringen er afsluttet.

Kørselsordninger

Udgifterne til kommunens kørselsordninger på tværs af Børn og Unge, Ældre og Handicap og Beskæftigelse og Sundhed udgør mere end 20 mio. kr. om året. Via ændret organisering og koordinering af kommunens kørselsordninger kan der ske en reduktion i udgiftsniveaet. Der udarbejdes på baggrund af en intern analyse konkrete forslag til ændringer, som behandles politisk. Budgettet reduceres med 500.000 kr. i 2021, 1 mio. kr. i 2022 og 2 mio. kr. i 2023.

(Budgettet reduceres med 500.000 kr. i 2021, 1 mio. kr. i 2022 og 2 mio. kr. i 2023)

Analyse igangsat til at vurdere fremtidige kørselsordninger. Der er udarbejdet en kortlægning af de nuværende kørselsordninger/bevillinger med henblik på tiltag til reducere af udgifterne.

Indstilling til behandling i Byrådet i januar 2021

Tilbageførsel af budgetreduktion fra budgetforliget for 2019 - tværgående forandring vedr. implementering af sammenhængende indsats i forhold til familier med komplekse forhold

I budgetforliget for 2019-2022 blev der indarbejdet en budgetreduktion som følge af, at administrationen skulle implementere en tværgående, sammenhængende indsats i forhold til familier med komplekse forhold.

I forbindelse med arbejdet med implementeringen kan det imidlertid konstateres, at det ikke vurderes at være muligt at høste den tidligere forventede økonomiske gevinst. På denne baggrund udlignes den indarbejdede reduktion i budgettet fra budgetforliget for 2019, således at den indarbejdede reduktion i 2020 på 2,0 mio. kr., stigende til 3,0 mio. kr. i 2021 og frem tilbageføres. (Budgettet forøges med 2 mio. kr. i 2020 og 3 mio. kr. i 2021 og frem)

Opfølgning på forandringer fra budget 2021

Dialog med landsbyer og byer

Dialogen med landsbyer og centerbyer skal styrkes med faste dialoggrupper, der kan sikre tidlig dialog med kommunen. Alle landsbyer og byer får tilknyttet en navngiven kontaktperson på Fælleden, der kan hjælpe eller guide dem videre ved henvendelser af forskellig karakter. Begge tiltag er anbefalinger fra 17.4 opgaveudvalget om demokrati og borgerinddragelse. (se Spor 5 i budgetaftalen) Budgettet forøges derfor med 300.000 kr. (Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt fra 2021)

Der er pr. 15. august 2021 ansat en landsbyernes borgerguide, forankret i Udvikling, Kultur og Erhverv, som kan hjælpe eller guide landsbyerne videre ved henvendelser af forskellig karakter. Dialogen er i øvrigt rammesat i det udkast til land-distriktpolitik, som Byrådet har sendt i høring med frist 31. august 2021.

Styrket behandling af sager om regres i sygedagpengesager
Indtægter fra regres i sygedagpengesager øges med 400.000 kr. pr. år gennem en styrkelse af sagsbehandlingen. Sagsbehandlingen styrkes med en bevilling på 200.000 kr. pr. år. (Budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. i 2021 årligt og frem)

Forandringen er afsluttet, og årsresultatet forventes i overensstemmelse med det korrigerede budget.

Integrationsteamet/-indsatsen reduceres

Forandringen indebærer, at Integrationsteamet nedlægges fra 2023. Det indebærer nedlæggelsen af en afdelingslederstilling. (Budgettet reduceres med 0,45 mio. kr. årligt fra 2023)

Integrationsteamet er nedlagt som selvstændig afdeling og integrationsindsatsen varetages nu tværgående i jobcenteret. Forandringen betragtes som afsluttet.

Reduktion af serviceniveauet i administrationen

Budgettet på det administrative område reduceres med 800.000 kr. årligt. Direktionen er ansvarlig for implementeringen af besparelsen med blik for bedst mulig samlet drift. (Budgettet reduceres med 0,8 mio. kr. årligt fra 2022)

Analyse af en demografimodel for administrationen

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolknings-tilvækst, som øger udgiftsbehovet i administrationen. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for administrationen. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

Analysen blev præsenteret for Byrådet på budgetseminaret i marts og blev herefter overdraget til Økonomiudvalget. Der bliver ikke udarbejdet forandringsforslag til Budget 2022-2025 på baggrund af analysen. Forandringen er hermed afsluttet.

5. ØKONOMI

Tabel 19.1 viser driftsbudgettet for administration.

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Egne områder	242.811	236.456	281.622	259.523	255.749	256.533	256.533
Fællesområder (IT, kommunikation, indkøb mm.)	28.460	47.855	54.036	32.712	37.411	32.803	32.803
Forsikringsområdet	-3.240	0	7.766	0	0	0	0
I alt	268.031	284.311	343.424	292.235	293.160	289.336	289.336

Regnskab 2020

Regnskabet viser et samlet mindreforbrug på 3,3 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 1,2 %. Mindreforbruget vedrører overordnet set forsikringsområdet. På fællesområder er der et beløb på 5,3 mio. kr., som ikke overføres. Når dette indregnes, viser regnskabet et samlet merforbrug på 2,0 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til -0,7 %.

Der er i årets løb tillægsbevillet samlet set -0,4 mio. kr. foruden de overførte midler fra 2019. Heraf udgør omplaceringer 5,2 mio. kr., hvilket blandt andet består af udmøntning af besparelser og midler fra lov- og cirkulæreprogrammet samt finansiering fra andre politikområder til afholdelse af lønudgifter på administrationen.

De resterende tillægsbevillinger udgør -5,6 mio. kr. Der er for det første tillægsbevillet -6,0 mio. kr. vedrørende ny budgettering af investeringsmidler til udskiftning af serverparken. For det andet er der tillægsbevillet -1,5 mio. kr. fra forventede merindtægter fra overhead-indtægter fra takstfinansierede områder (primært Sølund). For det tredje er der bevillet 1,9 mio. kr. i kompensation vedrørende Covid-19.

Egne områder

Egne områder omfatter ni selvstændige bevillinger med forskellige budgetansvarlige. Områderne består af løn og øvrige personaleudgifter samt udgifter til enkelte fagspecifikke IT-systemer. Områderne har samlet set fået overført 16,3 mio. kr. fra 2019 og overfører 16,7 mio. kr. til 2021.

Fællesområder

På fællesområder er der et beløb på 5,3 mio. kr., som ikke overføres. Når dettes indregnes, bliver overførslen til 2021 på 24,2 mio. kr. Der er overført 29,8 mio. kr. fra 2019.

Nedsparringen i 2020 skyldes på den ene side tillægsbevilling vedrørende ny budgettering af investeringsmidler til udskiftning af serverparken og udgifter til udskiftning af Pc'er til medarbejdere på Fælleden. På den anden side er der et mindreforbrug vedrørende budgettet til dels arkivering af kommunens journaler og dels eksterne konsulenter.

Den samlede opsparring på fællesområder er primært reserveret til udskiftning af IT-infrastrukturen og investeringer i nye tiltag inden for IT og Digitalisering.

Forsikringsområdet

Forsikringsområdet viser et mindreforbrug på 3,2 mio. kr. uden overførsler fra 2019. Dette skyldes færre udgifter til arbejdsskader end forventet samt den tidligere besluttede stigning i arbejdsskadepræmier, der indføres i 2020-2021. Dermed udgør puljen til imødegåelse af fremtidige skadesudgifter 7,8 mio. kr. ultimo 2020.

Budget 2021

I budgetforliget for 2021 blev budgettet til administration øget med 0,5 mio. kr. i 2021 og 2022, mens det fra 2022 og frem er uændret. I budget 2021 og frem er der således afsat 0,3 mio. kr. til dialog med landsbyer og byer og 0,2 mio. kr. til en styrket sagsbehandling af sager om regres i sygedagpengesager. Fra 2023 og frem reduceres budgettet med 1,3 mio. kr. som følge af en reduktion i serviceniveauet på administrationsområdet, men det øges ligeledes med 0,8 mio. kr. årligt til en permanent indsats i forhold til salg af kommunale ejendomme (forandringerne er beskrevet i afsnit 4).

Budget 2022

Med budgetforliget for 2022 forøges budgettet til politikområdet administration med 2,3 mio. kr. årligt (se mere i afsnit 3). Det skal bemærkes, at forandringen omkring "Fælles om Højvangen" muligvis flyttes til et andet politikområde på et senere tidspunkt, og at forandringen derudover er midlertidig i 2022-25. Den varige budgetforøgelse på politikområdet er dermed 1,3 mio. kr.

Budgetforudsætninger

Kommunerne betaler et administrationsbidrag til Udbetaling Danmark vedr. implementering og drift af de IT-systemer, der før monopolbruddet alene blev købt hos KMD. Administrationsbidraget finansieres dermed af budgettet til IT-udgifter.

Anlæg

Tabel 19.2 viser anlægsbudgettet for Administrationen

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	Salg af kom. ejendomme, ejendomsdatabase	U I	508 -6.380	1.000 -1.800	1.492 -1.800	1.000 -1.800	1.000 -1.800	1.000 -1.800	1.000 -1.800
2	Udskiftning af PC'ere (Ramme)	U		300	300	300	300	300	300
3	Vedligehold, uforudsete udgifter	U	45	400	664	400	400	400	400
4	Boliger på Museumsgrunden, igangsætning	U	2	406	504				
5	Tilskud Vesterskovvej	I	-4.160						
I alt		N	-9.986	306	1.160	-100	-100	-100	-100

Bemærkninger til de enkelte anlæg

1. Salg af kom. ejendomme, ejendomsdatabase

Baggrund for projektet:

Der budgetteres med udgifter på 1,0 mio. kr. i forbindelse med forberedelse og gennemførelse af salg af kommunale ejendomme. Udgifterne forudsættes finansieret af indtægter fra salget. Beløb i 2021 er inklusive overførsel fra 2020.

Indtægter fra salg af kommunale ejendomme ud over de 1,8 mio. kr. lægges i kassen i forbindelse med årsregnskabet.

Forudsætninger for budgetbeløb:

Der arbejdes løbende med salg af kommunale ejendomme, og en optimering af de enkelte frasalg indbefatter ofte, at der gennemføres forberedende foranstaltninger i form af planlægning, nedrivninger m.v. Tilsvarende er der konkrete udgifter forbundet med selve salgsprocessen; vurderinger, matrikulære berigtigelser mv.

Udgiftsbevilling dækker håndteringen af disse opgaver. Salg af kommunale ejendomme pågår løbende.

2. Udskiftning af PC'ere (Ramme)

Beløb til planlagt udskiftning af PC'ere i administrationen.

3. Vedligehold, uforudsete udgifter

Pulje til imødegåelse af uforudsete udgifter i forbindelse med ejendomssalg mv.

Anlæg 4-5

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlæg i forbindelse med budgetopfølgningerne og politikerhåndbøgerne fra 2016 til 2021.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

For ledelse og styring af den administrative organisation gælder følgende standarder:

Direktionen - bestående af en kommunaldirektør og tre direktører - sikrer serviceringen af Byrådet, Økonomi- og Erhvervsudvalget og de fem stående udvalg. Det vil sige, at direktionen sikrer, at den politiske organisation kontinuerligt bibringes kvalificeret informations- og beslutningsgrundlag samt rådgivning om fordele og ulemper ved forskellige løsningsmuligheder. Direktionen har et stærkt fokus på at planlægge, koordinere og forberede udvalgenes politikformulerende og politikkontrollerende arbejde.

Direktionen har ansvaret for at sikre helhed, sammenhæng og koordination på tværs af den samlede kommunale organisation og varetager den overordnede ledelse af stabe, fagsekretariater og kontraktholdere.

Direktionen har i den forbindelse ledelsesmæssigt fokus på implementeringen af DUS (direktionens udviklingsspor), som direktionen udarbejder for 2022.

Den administrative struktur er tydelig, og det understreges, at den kommunale organisation har to niveauer; det centrale og det decentrale niveau. Kontraktholderne refererer til direktionen. Direktionen udøver sin ledelse af kontraktholderne med bistand fra cheferne for de enkelte stabe og fagsekretariater.

Direktionen delegerer ledelses-, styrings- og udviklingsopgaver i forhold til den daglige drift til kontraktholder. Kontraktholder har dermed fuld kompetence til at træffe faglige, økonomiske og administrative beslutninger inden for eget kontraktområde.

Direktionen delegerer kompetence til fag- og stabscheferne i forhold til at varetage en række af de overordnede og tværgående ledelsesopgaver over for kontraktholderne. Det gælder f.eks.:

- lederudvikling og ledelsestilsyn, herunder medarbejderudviklingssamtale samt ansættelse og afskedigelse af kontraktholder
- koordinering af drifts- og udviklingsopgaver, der går på tværs af flere kontraktholdere
- igangsættelse af tværgående udviklingsopgaver, der går på tværs af flere kontraktholdere
- facilitering af videndeling og inspiration til gavn for det store fællesskab
- dialog med kontraktholdere i forbindelse med udarbejdelse af udviklingsmål, udkast til udviklingskontrakt med direktionen og opfølgning på udviklingsmål.

I relationen mellem kontraktholder og direktionen gælder videre, at direktionen har delegeret kompetence til at varetage

ledelsestilsyn vedrørende økonomistyring til chefen for Økonomi, Digitalisering og Indkøb samt kompetence til at varetage ledelsestilsyn vedrørende sygefravær og udmøntning af overenskomster til chefen for Byrådssekretariatet og HR.

Fem aftalestyrede fagsekretariater varetager de kommunale myndighedsopgaver over for borgere og virksomheder, bidrager til servicering af den politiske organisation på eget fagområde og understøtter den faglige udvikling i og fører økonomisk tilsyn med institutionerne. De fem fagsekretariater er:

- Arbejdsmarked og Social
- Børn og Unge
- Plan, Teknik og Miljø
- Sundhed, Omsorg og Handicap
- Udvikling, Kultur og Erhverv.

Tre aftalestyrede stabsfunktioner varetager enkelte myndighedsfunktioner, men bidrager først og fremmest til at understøtte og servicere den politiske organisation, direktionen, fagsekretariaterne og kontraktholderne - herunder at gennemføre både tværgående og fagspecifikke udviklings- og analyseopgaver, udarbejde budget og regnskabsmateriale og være kontrollere på økonomien. De tre stabsfunktioner er:

- Anlæg og ejendomme
- Byrådssekretariatet og HR
- Økonomi, Digitalisering og Indkøb.

Takster vedtaget i Byrådet
Byggesagsgebyrer:
Timeprisen i 2022 er 600 kr.

Vejsyn (byrådsmødet 28.04.2021):
Timeprisen i 2022 er 430 kr.

20. KOMMUNALE EJENDOMME

ARLIG KØB EJENDOMME VARER SALG BÆREDYGT
ØMMELSER RENOVERING INITIATIVER NYBYGG
R RENOVERINGSARBEJDER ENERGIFORBRUG P
RING ENERGI GENERATIONER GRUNDVAND RE
ELIG BELASTNING MILJØ UDVIKLING MILJØBEL
BEJDSMILJØ SIKKERHED STADEPLADSER SUND
NGSLINJER BYGGEMATERIALE MISTANKE RÅSTO

KOMMUNALE EJENDOMME

1. Politisk arbejdsform

Økonomi- og Erhvervsudvalget arbejder med forslag til visioner, forandringer, bevilninger og serviceniveau på de kommunale arealer og ejendomme samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet. Økonomi- og Erhvervsudvalget er desuden ansvarlig for køb og salg af ejendomme.

2. BYRÅDETS STRATEGIER OG VISIONER

Politik for kommunalt byggeri 2019
Byrådet vedtog i 2019 en politik for kommunalt byggeri. Politikens vision er: Bæredygtige rammer om gode fællesskaber.

Kommunens bygninger er rammer om, at mennesker møder mennesker, og rammen om menneskers hverdag. Hvad enten de er børn i skolen, ældre på plejecentrene, mennesker, der kommer hurtigt forbi på biblioteket – eller medarbejdere, der har en arbejdsplads i bygningerne. Derfor er livet i bygningerne og deres funktionalitet central, også når behovet skifter over tid.

Byrådet ønsker at sætte markante miljøfremmende initiativer i gang, når kommunen bygger nyt og renoverer eksisterende bygninger. Dette vil bl.a. ske ved at fokusere på materialevalg og placering, hvor det kan være kommunens bidrag til at beskytte naturen, grundvandet og det omgivende samfund.

Byrådet ønsker at efterlade så få klima- og miljøbelastende aftryk som muligt og

gennem en helhedsorienteret tilgang at sikre, at investeringer i fremtidens offentlige bygninger er bæredygtig i både social, økonomisk og miljømæssig henseende.

Politikken rummer fire strategiske spor:
Strategispor 1 – De gode rammer for liv og fællesskab

Strategispor 2 – Vi bygger kloge m2

Strategispor 3 – Helhedsorientering

Strategispor 4 – Byggeteknisk standard

Strategispor 5 – Drift med fokus på energiforbrug

Kortvarigt udlån af kommunale arealer og studepladser

Politikken for udlån af arealer ejet af Skanderborg Kommune skal være med til at skabe liv i kommunen og tager sit udgangspunkt i, at de arealer/pladser, som Skanderborg Kommune ejer rundt omkring i kommunen, skal være til rådighed for f.eks. borgere, foreninger, skoler, institutioner, virksomheder, cirrus og tivoli. Dette ønske om at "skabe liv i kommunen" skal afvejes i forhold til hensyn til naboer og et hensyn til muligheden for at vedligeholde arealerne.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2022

Bæredygtige og fleksible løsninger samt styrket planlægning

Forligskredsen ønsker at sikre bæredygtige og fleksible løsninger ved fremtidige skiftende børne- og elevtal. Skanderborg Kommune står over for historisk store anlægsinvesteringer. Investeringerne skal tænkes klogt og sammen med optimering af den nuværende kommunale bygningsmasse. Der skal være fokus på, at vi ikke kommer til at forbygge os i forhold til en målgruppe og så få år efter mangler bygninger til en anden målgruppe. Administrationen skal også sikre det nødvendige planmæssige grundlag for fleksible løsninger og snarest udarbejde konkret oplæg til, hvordan fleksible løsninger kan implementeres i praksis. Der kan f.eks. tænkes i mobile løsninger med indkøb af flere "pædagogiske busser" og/eller sikring af buffer-kapacitet i eksisterende institutioner eller i tilknytning til disse. Der er afsat 5 mio. kr. i både 2022 og 2023 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, bl.a. til finansiering af fleksible løsninger, som f.eks. den bus der allerede er indkøbt.

Forberedelse af anlægsopgaver på børne- og ungeområdet

Forandringen indebærer, at Administrationen udarbejder "masterbeskrivelser" for anlægsopgaver på børne- og ungeområdet. Det vurderes, at man med de mange og store anlægsopgaver på børne- og ungeområdet med fordel kan arbejde med masterbeskrivelser for anlæg af dagtilbud og skoler. Med masterbeskrivelser menes standardiserede sagsgange og procedurer i forbindelse med anlægsopgaver.

Ældreplejen og plejeboligkapaciteten

Forligspartierne er også enige om, at det forhenværende plejehjem Søkilde og eventuelt omkringliggende areal udbydes til salg i offentligt udbud, når Søkilde ikke længere fungerer som isolationscenter i forhold til covid-19. I forbindelse med salget vurderes, hvordan det kan være med til at realisere Skanderborg Kommunes boligpolitik, hvoraf det fremgår, at variation i bolig-massen ønskes.

Omdannelse af Sølund

Strategisporet Sølund som et center for "mennesker møder mennesker" i

Skanderborg Kommune blev igangsat med sidste års budgetaftale. Byrådet har truffet følgende beslutning om retning for udviklingen af pavillonerne på Sølund: "Der skal fokuseres på liberale erhverv samt en mulig samling af kommunale institutioner, så området bliver et livligt centrum for mange menneskers hverdag. Det ønskes undersøgt, om en form for fællesskabs- og frivillighedshus i fremtiden kan være en del af Sølund." Arbejdet med strategisporet fortsætter i den kommende budgetperiode.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Radonundersøgelse af kommunens bygninger
I 2018 kom der skærpede krav til

området, Det betyder i korte træk at alle arbejdspladser, uagtet opførelsetidspunkt, er omfattet af kravet om maksimalt 100 Bq/m³. Dette samt nye krav til målemetoder, betyder at der skal laves en ny måling af samtlige kommunale bygninger. (Budgetforøgelse med 2 mio. kr. i 2020)

Alle bygninger er screenet / vi har modtaget måletal. De bygninger hvor radonniveauet er for højt gennemgås, særligt mhp. ventilationsanlægget, hvor niveauet kan nedbringes, ved at regulere på ventilationen. Forandringen overgår til drift og er hermed afsluttet.

Reduktion i tilskud til Fælled-hallerne
Tildelingen til Fælled-hallerne reduceres med 3 pct. svarende 134.000 kr. årligt

Optimering af anvendelsen af Skanderborg Kommunes bygninger

Det gennemføres analyser af bygningsanvendelsen i Galten/Skovby i 2021, i Låsby i 2022 og Hørning i 2023. Analyserne tager afsæt i en lignende analyse og proces, som er gennemført i Ry i 2018 og igangsat i Skanderborg i 2019. Forandringen skal ses i sammenhæng

med ”Spor 1. Forslag til sikring af øget kvalitet og bæredygtig struktur for skoler og landsbyordninger m.m.”, som fremgår af budgetaftalen.

Arbejdet med analyserne fortsætter. Forandringen overgår til drift og er hermed afsluttet.

Fokus på salg af kommunale bygninger

Økonomiudvalget skal før sommerferien fremlægge en plan for frasalg af kommunale bygninger m.m. på et temamøde i Byrådet. Der skal også fremgå et forslag til, hvordan salgsindtægter eventuelt kan anvendes til renovering af kommunale bygninger.

Arbejdet med planen fortsætter parallelt med arbejdet omkring arealoptimering af kommunens ejendomme. Der foretages derfor ikke en endelig plan for frasalg af kommunale bygninger. Der vil blive arbejdet videre med planen i 2021.

ESCO – energioptimerende tiltag i kommunes bygninger
Ved at foretage en investering på 25-30 mio. kr. i energioptimerende tiltag, vil der kunne opnås besparelser på imellem 2,7 og 3 mio. kr. årligt. Der kan lån optages til energibesparende tiltag uden at det påvirker kommunens låneramme. (Budgettet reduceres med ca. 1,1 mio. kr. årligt fra 2019)

Arbejdet er igangsat og forventes afsluttet inden årets udgang. Forandringen overgår til drift og er hermed afsluttet.

Arealoptimering af kommunens ejendomme

Byrådet har fået præsenteret en model for bedre og mere økonomisk udnyttelse af kommunens bygningsmasse i Ry. Der

skal træffes endelig beslutning om gennemførelse af modellen i første halvdel af 2019. Efter Ry fortsætter arbejdet med arealoptimering af kommunale ejendomme i andre byer.

Arbejdet fortsætter, udviklingen af arealoptimering i Skanderborg er blevet forsinket grundet to projekter på Sølund; 1. forsøg med at udbygge med boliger, 2. arbejdet med at få SOSU skolen til Sølund Begge dele er forkastet. Der arbejdes nu med helhedsplan for området (bl.a. ifm. evt. skolerokade). Forandringen overgår til drift og er hermed afsluttet.

Opfølgning på forandringer fra budget 2021

Bortfald af frugtordning på Fælleden

Forandringen indebærer, at den centrale frugtordning på Fælleden bortfalder, og at Fælledens driftsbudget nedskrives. (budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. årligt fra 2022)

Fokus på salg af kommunale bygninger

Økonomiudvalget skal før sommerferien fremlægge en plan for frasalg af kommunale bygninger m.m. på et temamøde i Byrådet. Der skal også fremgå et forslag til, hvordan salgsindtægter eventuelt kan anvendes til renovering af kommunale bygninger.

Der er foretaget en gennemgang af ejendomme, der ikke anvendes, og de salgbare er solgt. Der vurderes ikke at være yderligere mulige indtægter ved salg, og projektet afsluttes. Det vil i den kommende tid blive undersøgt, om de ikke salgbare arealer kan overdrages til andre, hvorved driftsudgifter kan undgås, men det vil kun være meget små beløb.

5. ØKONOMI

Tabel 20.1 viser driftsbudgettet for kommunale ejendomme (ekskl. Almene boliger)

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2020	Oprindeligt budget 2021	Korrigeret budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Udvendig bygningsvedligeholdelse	28.881	24.661	31.874	24.696	24.696	24.696	24.696
Fælleden	11.811	13.561	15.988	15.078	14.083	13.777	13.777
Kommunale ejendomme – Byrådssekretariatet	185	718	1.689	599	609	609	609
Boligadministration	-23.734	-22.650	-22.650	-22.738	-22.888	-23.038	-23.192
I alt	17.143	16.290	26.901	17.635	16.500	16.044	15.890

Regnskab 2020

Udvendig bygningsvedligeholdelse

Området har et mindreforbrug på 7 mio. kr. Der har de seneste to år været overført 6 millioner til vedligehold af pavillon 5 på Sølund. Overførslen er sket, grundet uvished om hvilke funktioner der skal være i pavillon 5/helhedsplanen for Sølund. Der afventes nærmere politiske drøftelser herom.

Kommunale ejendomme – Byrådssekretariatet

Området har fået overført 0,7 mio. kr. fra 2019 og overfører 1,2 mio. kr. til 2021. Udgifter ved køb og salg af kommunale ejendomme varierer mellem årene. Overførslen er disponeret til fremtidige udgifter på området.

Kontraktholdere

Fælleden

Kontraktholderen har fået overført 0,8 mio. kr. fra 2019 og overfører 1,8 mio. kr. til 2021. Opsparingen er forøget som følge af, at fysiske forbedringer af Fælleden er udskudt til senere år.

Budget 2021

Budgettet til kontraktholder Fælleden er reduceret med 0,2 mio. kr. årligt fra 2021 som følge af, at frugtordningen for ansatte på Fælleden bortfalder. I perioden 2021-23 er budgettet desuden udvidet med 0,3 mio. kr. årligt som følge af afledt drift af anlæg. Budgettet skal bruges på leasing af omklædningsfaciliteter i forbindelse med spor 3 i budgetaftalen – ”Udvikling af idrætsanlæg” (se afsnit 4 under Kommunale ejendomme).

Budget 2022.

Der er ikke vedtaget forandringer i budget 2022 med økonomiske konsekvenser.

Budgetforudsætninger

Boligadministration - Kommunale almene boliger

Budgettet til renter og afdrag indeholder både en kommunal andel og en andel, der skal finansieres af boligadministrationen.

Budgettet til boligadministration er tilrettet til ydelserne på de lån, der skal finansieres af disse boliger.

Derudover skal der i boligadministration (huselejen) opkræves et beløb svarende til dækning af det sidste års ydelser på lån, der er indfriet. Dette beløb skal efterfølgende afregnes med 2/3 til Landsbyggefonden og en 1/3 skal henlægges til vedligeholdelse af boligerne. Beløbet til landsbyggefonden budgetteres nu særskilt.

Beløbene hensættes ved regnskabsafslutning - sammen med øvrige henlæggelser - via kommunens balancekonto til senere afregning.

ANLÆG

Tabel 20.5 viser anlægsbudgettet for kommunale ejendomme

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2020	Oprindeligt Budget 2021	Korrigeret Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
1	LED-belysning på skoler	U	9.738	2.028					
2	Nyt tag på Gyvelhøjskolen	U	2.974						
3	Nyt tag på Mølleskolen	U	1.499						
I alt			14.211	2.028	0	0	0	0	0

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

Der er aflagt anlægsregnskab for alle anlæg i ovenstående tabel. Der henvises til regnskaberne, som blev behandlet i Byrådet d. 24/3-2021.

Der er ikke nye anlæg fra 2022-2031.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skanderborg Kommune råder over 314.000 m2 bygninger, til eksempelvis skoler, daginstitutioner, plejecentre og handicap-institutioner.

Kortvarigt udlån af kommunale arealer og stadepladser

Ansøgninger om lån af kommunale arealer kan "groft" opdeles i tre hovedgrupper:

- Ikke-kommercielle arrangementer
- Kommercielle arrangementer
- Kulturarrangementer.

Der betales ikke for lån af pladser/arealer tilhørende Skanderborg Kommune, dog er der fastsat betaling/takster for cirkus, tivoli og stadepladser.

Der kan for det enkelte areal/den enkelte plads fastsættes retningslinjer for: Hvor ofte arealet kan udlånes, samt længden af udlånet og periode mellem udlån. Begrænsninger i udlån af et areal sker ud fra hensynet til naboerne (støj og/eller megen trafik), andre brugere af arealet og belastning af arealet.

Der gives ikke tilladelse til udelukkende opbevaring eller henstilling af genstande på de arealer, som er omfattet af denne politik, idet arealerne ønskes friholdt til arrangementer og ikke skal skæmmes af ting, som henstilles på arealet. Der er mulighed for at leje stadepladser på følgende steder:

Tabel 1: Kommunens stadepladser

Placering	Antal pladser
Torvet i Galten	3
Torvet i Hørning	6
Parkeringspladser langs Parallelvej i Ry	3
Kulturtovet i Skanderborg	6

Stadetiden er fredag kl. 9-18 og lørdag kl. 9-13. Administrationen kan dispensere herfra.

Skanderborg Kommune kan efter ansøgning give tilladelse til opstilling af mobile pølsevogne. Administrationen bemyndiges til at udpege bestemte arealer, hvor der kan gives tilladelse til opstilling af mobile pølsevogne.

Standard for udbud af kommunale byggeopgaver

Med denne standard ønskes det at fremme anvendelsen af håndværkere i lokalområdet. Standarden er godkendt af Byrådet 7. september 2016.

Kontraktværdi	Procedure
< 100.000 kr.	1-2 håndværkere fra lokalområdet spørges.
100.000 kr. – 3.000.000 kr.	Ved udvælgelse af håndværkere/entreprenører, der kan give bud på arbejderne er følgende procedure: <ul style="list-style-type: none"> • 2-3 håndværkere fra lokalområdet indbydes til at give bud. • Én håndværker uden for lokalområdet kan indbydes til at give bud for at skabe konkurrence. • Det tilstræbes, at forskellige håndværkere indbydes, således at mulighederne spredes.
3.000.000 kr. - ca. 38.000.000 kr.	Udvælgelsen af bydende sker på baggrund af opgavens karakter og vurderet kompetencematch samt eventuelle erfaringer med leverandøren. <ul style="list-style-type: none"> • Der oprettes en liste via ErhvervSkanderborg, hvor lokale entreprenører/håndværkere, som henvender sig, kan skrives op. Denne liste fungerer som database over leverandører, som kommunen kan bruge ved bygge- og anlægsopgaver under 3 mio. kr. Lokale leverandører, som ikke findes på listen, kan også spørges såfremt det ønskes, men udgangspunktet er, at listen anvendes.
>ca. 38.000.000 kr.	For opgaver over 3 mio. kr. udbydes de efter tilbudsloven i henhold til lovgivningen, og det overvejes, om man med fordel kan udbyde opgaven i mindre fagentrepriser. Ved udbud i totalentreprise vil der typisk være en prækvalifikation.
	Disse opgaver udbydes efter Udbudslovens fulde bestemmelser. Disse opgaver vil overvejende blive udbudt som totalentreprise

Standard for byggestyring

Skanderborg Kommunes ”Standard for byggestyring” indeholder bestemmelser for styring af byggeopgaver gennem alle faser fra ide til byggeriets ibrugtagning og drift.

Når Skanderborg Kommune beslutter at etablere et byggeri, er det vigtigt, at det færdige byggeri lever op til de ønsker og forventninger, som er blevet vedtaget i processen. De kommende brugere skal have en oplevelse af blive hørt og respekteret for deres input, som bidrager med det retningsgivende og visionære ind i projektet. Dette kræver tydelig og målrettet kommunikation og inddragelse. På de rette tidspunkter.

Standarden skal sikre:

- at byggeprojekter planlægges og styres så ensartet som muligt indenfor budgettet.
- at byggeprojektet er veldokumenteret.
- at det udføres i.h.t. gældende lovgivning og regler på området, til tiden, til prisen og i rette kvalitet.
- at projektet formes af samarbejdet mellem relevante interessenter, kontraktholder og byggefaglige.

Samtidig fremgår det af standarden, hvornår der er mulighed for at påvirke og komme med input til projekterne, og hvornår det ikke længere er muligt.

Standarden skal gerne øge gennemsigtigheden i forbindelse med styring af byggeprojekter. Den skal tydeliggøre hvem der gør hvad, mellem de forskellige parter, der er knyttet til kommunens byggeprojekter - og herunder især sikre tilstrækkelig og rettidig involvering i beslutninger omkring byggeprojektet. Fagudvalgene vil få en større rolle i beslutningsprocesserne, i hele byggesagens forløb. Dette sikrer, at projekterne holder den ønskede fremdrift, og at de styres professionelt i.h.t. regler og retningslinjer på bygge- og anlægsområdet.

Standard for køb, salg og prisfastsættelse af kommunal ejendom

Køb af fast ejendom

Skanderborg Kommune erhverver bygninger samt jord til eget brug (institutioner, idrætsformål, natur m.v.) og som strategisk opkøb med henblik på at sikre egnede arealer til bolig- og erhvervsformål, der kan frigives i passende takt.

Køb sker enten på baggrund af henvendelse fra sælger eller på kommunens foranledning med baggrund i strategiske overvejelser i forhold til behov på kort eller længere sigt. Købsforslag forelægges altid til politisk beslutning i Byrådet.

Køb af ejendom må alene ske til varetagelse af lovlige kommunale formål og til en pris, der ikke overstiger markedsprisen. Det er et lovligt kommunalt formål at købe til lager.

Salg af fast ejendom

Salg af fast ejendom består i salg af jord til boliger og til erhvervsformål samt salg af tiloversblevne kommunale

bygninger og arealer. Til salgsopgaven knytter sig rådgivning vedrørende tekniske spørgsmål samt markedsføring og annoncering, samt i tilfælde af salg af fast ejendom klarlægning af ejendommens mulige anvendelse.

Skanderborg Kommune forestår som hovedregel selv salg af boligparceller, storparceller, erhvervsjord og tiloversblevne bygninger. Når det vurderes hensigtsmæssigt for at fremme salget tilknyttes ekstern mægler.

Af styrelsesloven fremgår, at salg af kommunens faste ejendomme ikke må ske uden forudgående offentligt udbud. Formålet er, at kommunen sælger til bedst mulig pris, samt at offentligheden får kendskab til, at kommunale ejendomme er til salg. Der kan være undtagelser for offentligt udbud, f.eks. hvis der er tale om salg til institutioner, som kommunen lovligt kan yde støtte til. I visse tilfælde skal lejere, jf. Lejeloven, tilbydes at overtage en ejendom på andelsbasis, inden den sættes til salg.

Gennemførelse af udbud

Beslutning om offentligt udbud træffes af Byrådet, ligesom det også er Byrådet, der fastlægger vilkår for salget. Det kan være en fast mindstepris, svarende til markedsprisen eller opfordring til at afgive bud.

Offentligt udbud skal som minimum ske ved annoncering på Skanderborg Kommunes hjemmeside. Der annonceres desuden også i relevante, lokale medier. Købstilbud skal være skriftlige, og salg kan først ske, når der er gået mindst 14 dage efter første annoncering.

Byrådet har ret til at forkaste alle indkomne tilbud. I tilfælde af udbud med fast pris angives, at kommunen ikke er forpligtet til at sælge til den udbudte pris. Efter endt udbud er der mulighed for reservation, dette fastsættes i forbindelse med Byrådets godkendelse af salgsvilkår.

Fastsættelse af pris

Det er Byrådet, der fastsætter mindstepriser for salg af kommunale ejendomme. Den årlige prisfastsættelse sker i forbindelse med budgetforhandlingerne. Hvert tredje år bliver der foretaget en revurdering af tidligere godkendte mindstepriser med bistand fra uafhængige mæglere.

Administrationen anbefaler, at Byrådet prisfastsætter ved godkendelse af en mindstepris, der er et gennemsnit af to uafhængige mægleres vurdering. Såfremt der er markante forskelle mellem de to vurderinger indhentes vurdering fra tredje mægler. Dette sikrer, at mindsteprisen vil være tæt på den reelle markedspris. Samtidig sikres, på grund af mindsteprisen, at attraktive grunde kan bydes op i pris. Erfaringen viser desuden, at anvendelse af den nuværende metode, med brug af den højeste af to vurderinger, er en ulempe i perioder med et svagt boligmarked, idet priserne vil være for høje i forhold til markedet. Efter eventuel regulering af mindstepriserne gennemføres fornyet udbud.

Ved nye udstykninger sker prisfastsættelsen i forbindelse med Byrådets godkendelse af udbuddet, og efter samme metode som ved revurdering af mindstepriser (se ovenfor). Hvis der ikke senest 14 dage efter udbud, er indkommet købstilbud, betragtes de udbudte mindstepriser herefter som salgspriser for de udbudte grunde.

Byrådet får en gang årligt forelagt regnskabsaflæggelse vedrørende byggemodning og grundsalg.

Takster for leje af cirkusplads og lignende

Cirkus under 200 tilskuere: 400 kr. for første dag og 300 kr. pr. efterfølgende dag (max. 3 dage).
Cirkus over 200 tilskuere: 1.000 kr. for første dag og 500 kr. pr. efterfølgende dag (max. 3 dage).

Tivoli: 400 kr. pr. dag.

Takster for stadeplads
Skanderborg: 1.500 kr. pr. år.
Øvrige byer: 750 kr. pr. år.

22. GENERELLE BEMÆRKNINGER

GENERELLE BEMÆRKNINGER

1. Generelt

Ifølge Social- og Indenrigsministeriet skal byrådet inden den 15. oktober hvert år godkende et budget for det kommende år og tre overslagsår. Budgettet skal behandles to gange i byrådet med mindst 3 ugers mellemrum.

Budgettet dækker hele den kommunale virksomhed, det vil sige udgifter til drift og anlæg samt indtægterne.

2. POLITIKOMRÅDER OG BEVILLINGSNIVEAU

Begrebet bevillingsniveau siger noget om det niveau for styring, som Byrådet udfører. Bevillingsniveauet i Skanderborg ligger principielt set på kontrakt- og aftaleniveau. Det vil sige, at f.eks. hver institution, fagsekretariat og stab har sin egen bevilling.

Budgettet er delt op i 21 politikområder, som samler alle de enkelte bevillinger i hovedområder.

Der er følgende tværgående politikområder:

1. Demokrati
2. Personale
3. Overordnet økonomi - inkl. skatter og tilskud
4. Klima og energi
5. Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner

6. Sundhedsfremme og forebyggelse
7. Integration
8. Borgerservice

Der er følgende politikområder inden for velfærds- og myndighedsområderne:

9. Natur og miljø
10. Vej og trafik
11. Erhverv, turisme og internationalt samarbejde
12. Dagtilbud til 0 - 6-årige
13. Skoler og pædagogiske fritidstilbud
14. Børn og unge med særlige behov
15. Ældre
16. Borgere med fysiske og psykiske handicap
17. Kultur og fritid
18. Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold
19. Administration
20. Kommunale ejendomme
21. Beredskab

Hver kontrakt (institution) har sin egen bevilling, der hører ind under et

politikområde. Eksempelvis hører alle skolerne under politikområdet ”13. Skoler og pædagogiske fritidstilbud”.

Hver aftale (fagsekretariat/stab) har én eller flere bevillinger. Hvis der i en aftale indgår budget for flere politikområder, er bevillingen delt i flere konkrete bevillinger. Hvis der i en aftale både indgår områder med overførselsadgang mellem årene og områder, hvor der ikke er overførselsadgang mellem årene, er dette også opdelt i flere bevillinger.

Bevillingerne i Skanderborg Kommune gives som en nettobevilling. Nettobevilling betyder, at udgifter er fratrukket indtægter - herunder refusion. Merudgifter kan derfor finansieres af merindtægter. Hvis der i løbet af året skal flyttes budget mellem bevillingerne, skal det godkendes af Byrådet. Dette vil normalt foregå i én af de planlagte budgetopfølgninger, der behandles på Byrådet i marts, juni og oktober.

Der er i alt 117 bevillinger på driftsbudgettet. Se evt. bevillingsoversigten under afsnittet ”Oversigter”.

Anlægsbudgettet fremgår af investeringsoversigten. I investeringsoversigten findes et rådighedsbeløb tilknyt-

tet det enkelte anlæg. For at kunne iværksætte et anlægsprojekt skal der søges en anlægsbevilling og frigivelse af tilhørende rådighedsbeløb. Uforbrugte rådighedsbeløb bortfalder ved overgangen til et nyt budgetår, men kan søges overført til efterfølgende budgetår på lige fod med overførsel af driftsmidler. Den samlede investeringsoversigt ses under afsnittet ”Oversigter”, og de enkelte anlæg på investeringsoversigten vises desuden i Politikerhåndbogen under det politikområde, som de vedrører.

Anlægsbevillingerne reguleres i samme takt, som rådighedsbeløbene priserreguleres på igangværende anlæg. Det betyder, at hvis et igangværende anlæg, via en prisfremskrivning, får et højere rådighedsbeløb end beløbet på den oprindelige anlægsbevilling tilsiger, så godkender Byrådet, i forbindelse med godkendelse af investeringsoversigten, dette tillæg til den oprindelige anlægsbevilling.

3. REGERINGSAFTALEN FOR BUDGET 2022

KL og Regeringen indgik den 8. juni 2021 ”Aftale om kommunernes økonomi for 2022”. Aftalen kan ses på Finansministeriets hjemmeside www.fm.dk.

I 2022 bliver den kommunale service-ramme løftet med 1,4 mia. kr. Regeringen og KL er desuden enige om, at rammen for kommunernes investeringer i 2022 udgør 19,9 mia. kr. på landsplan.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne kan frigøre ressourcer ved yderligere at reducere forbruget af eksterne konsulenter samt en videreførelse af arbejdet med velfærdsprioriteringen. Parterne er med aftalen enige om at frigøre i alt 0,4 mia. kr. i 2022. Hertil kommer den allerede aftalte reduktion af kommunernes forbrug af eksterne konsulenter på 0,2 mia. kr. i 2022. Derved frigøres i alt 0,6 mia. kr. i 2022 til borgernær velfærd.

4. RESUMÉ VEDRØRENDE BUDGET 2022- 2025

Forligskredsen bestående af Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, SF og Enhedslisten har den 13. september 2021 indgået aftale om Budget 2022-2025.

Med Budget 2022 fortsætter Forligskredsen den kurs, som er lagt med de seneste to års budgetaftaler og de organisatoriske forandringer, som Byrådet besluttede med ”Klar til fremtiden”. Forligskredsen prioriterer fortsat, at den kommunale service skal følge med befolkningsvæksten i Skanderborg

Kommune. Der skal være gode dagtilbud, skoletilbud og plejeboliger til alle. Endvidere prioriterer Forligskredsen med budgetaftalen syv spor til udvikling af Skanderborg Kommune.

Det tekniske budget

Budget 2022-2025 tager udgangspunkt i budgetoverslagsårene fra det vedtagne budget for 2021.

Det tekniske budget er udtryk for en videreførelse af den igangværende kommunale virksomhed med de allerede truffne beslutninger fremskrevet til et nyt pris- og lønniveau og med et realistisk skøn over antallet af modtagere af den kommunale service.

I praksis udarbejdes det tekniske budget ved, at budgetoverslagsår 2022, som vedtaget ved Budget 2021, fungerer som det første bud på kommunens aktivitetsniveau for det kommende år. Dernæst korrigeres for:

- Demografi, dvs. befolkningsmæssige ændringer.
- Pris- og lønregulering.
- Politiske ændringer vedtaget siden sidste års budgetvedtagelse.
- Øvrige korrektioner (herunder de budgetændringer, der kommer via nye love og cirkulærer fra staten).

I det tekniske budget er der indlagt skatteindtægter og statstilskud udregnet på baggrund af statsgaranti. Skatterne er forudsat på uændret niveau.

5. BEFOLKNINGSMÆSSIGE FORUDSÆTNINGER

Befolkningstal

Hvert år laves en prognose over befolkningsudviklingen i kommunen. Sammensætning af borgerne på aldersgrupper har stor indflydelse på budgettet inden for børnepasning, folkeskolen og ældreområdet.

Samtidig er de kommunale indtægter i væsentlig grad påvirket af borgernes indkomster. Derfor har udviklingen i den erhvervsaktive del af befolkningen – de 18-64 årige – også stor betydning for budgettet. Herudover vil også kommunens boligudbygningsprogram have væsentlig indflydelse på befolkningstilvækst- og sammensætning.

Tabel 22.1 viser befolkningsudviklingen i hovedtal, fordelt på børn og unge, erhvervsaktive og ældre.

Antal personer	2021	2022	2023	2024	2025	2031
0-5 år	5.272	5.479	5.645	5.831	5.952	6.445
6-17 år	10.679	10.752	10.816	10.946	11.129	12.660
18-64 år	35.749	36.014	36.467	36.966	37.357	38.743
65-74 år	6.723	6.624	6.542	6.506	6.512	6.937
75+	4.963	5.367	5.768	6.108	6.393	7.679
I alt antal personer	63.386	64.235	65.237	66.357	67.344	72.463

Indeks for antal personer	2021	2022	2023	2024	2025	2031
0-5 år	100	104	107	111	113	122
6-17 år	100	101	101	103	104	119
18-64 år	100	101	102	103	104	108
65-74 år	100	99	97	97	97	103
75+	100	108	116	123	129	155
I alt antal personer	100	101	103	105	106	114

Aldersfordeling i %	2021	2022	2023	2024	2025	2031
0-5 år	8%	9%	9%	9%	9%	9%
6-17 år	17%	17%	17%	16%	17%	17%
18-64 år	56%	56%	56%	56%	55%	53%
65-74 år	11%	10%	10%	10%	10%	10%
75+	8%	8%	9%	9%	9%	11%
I alt antal personer	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Som det ses i oversigterne over befolkningstilvæksten, forventes både antallet af skolebørn og antallet af børn i førskolealderen at stige. Det samme gør sig gældende for de 75+ årige. Denne udvikling er medvirkende til, at den demografiske

forsørgelsesbyrde stiger. I 2021 skal én person i den erhvervsaktive alder forsørge 0,77 personer i den ikke-erhvervsaktive alder. I 2030 vil dette tal således være steget til 0,87 – en stigning på næsten 13 %.

Tabel 22.2 viser det forventede boligbyggeri, der er lagt ind i befolkningsprognosen (antal boliger)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Parcel	155	133	175	174	163	127	127	150
Tæt/lav	155	190	248	184	90	95	140	147
Etage	99	263	269	214	136	156	196	189
Ældreboliger		64						
I alt	409	650	692	572	389	378	463	486

6. PRIS- OG LØNUDVIKLINGEN

Drifts- og anlægsbudgettet er prisfremskrevet i forhold til de forventninger til prisstigninger, som Kommunernes Landsforening har meldt ud i juli 2021. Der er tale om en samlet vægtes pris- og lønfremskrivning på 2,0 % fra 2021 til 2022.

7. EFFEKTIVISERINGER INDARBEJDET I BUDGETTET

Med vedtagelsen af Budget 2019 besluttede Byrådet at indarbejde en generel effektivisering på 0,25 pct. årligt fra 2020 til 2022 på alle budgetområder inden for servicerammen. Budgettet er således reduceret med 17,3 mio. kr. årligt i 2022 og frem.

I budgetaftalerne for 2020 og 2021 er der ikke vedtaget nogle generelle effektiviseringsrammer.

OVERSIGTER

OVERSIGTER

Dette afsnit består af en samlet takstoversigt, budgetoversigt, en bevillingsoversigt for driften og en investeringsoversigt for anlæg.

TAKSTOVERSIGT

Salgspriser på grunde og jord:

Mindstepriserne pr. 4. august 2020, som fastsat af Byrådet, er anført nedenfor.

Parcelhusgrunde: Købesummen indeholder udgifter til grundenes byggemodning, udstykning samt tilslutningsbidrag til

vand, kloak, el og varme (uden varme, hvis der er naturgas). Hver husstand eller firma har højest mulighed for at købe én enkelt grund i udstykningsområdet.

Storparceller: Arealerne sælges som råjord, det vil sige købesummen er ekskl. byggemodning og tilslutningsafgifter.

Erhvervsarealer: Arealerne sælges som råjord, det vil sige købesummen er ekskl. byggemodning og tilslutningsafgifter.

Tabel 23.1 Takstoversigt

Parcelhusgrunde:	Antal grunde	Areal	Salgspris inkl. moms
Præstegårdsbakken, Hylke	4	977 m ² – 1.113 m ²	510.000 – 680.000 kr.
Blegso Banke, Voerladegård	8 (1R)	792 m ² – 1.107 m ²	280.000 – 445.000 kr.
Fruering Skovmark, Fruering	2	804 m ² - 838 m ²	1.200.000 – 1.250.000 kr.
Grønnegade 20, Låsby	2 (1R)	2.572 m ²	725.000 kr.
Grønnegade 18 og 20, Låsby	2	2.361 m ² - 2.572 m ²	725.000 kr.

Erhvervsgrunde:	Antal grunde	Areal	Salgspris (ekskl. moms og tilslutningsafgifter)
Erhvervsparcen "Klank", Galten	3	3.434 m ² - 4.665 m ²	190 – 215 kr./ m ²
Marktoften, Galten	Kan udstykes i mindre grunde	Ca. 43.000 m ²	135 kr./m ²
Ole Rømers Vej 30, Låsby	Kan opdeles i mindre grunde min. 2.500	7.796 m ²	115 kr./ m ²
Dronning Sophies Alle 1, Skanderborg	1	3.444 m ²	1.750.000 kr.

*R i kolonnen "Antal grunde" refererer til, hvor mange grunde der er reserveret.

Borgerservice

Gebyr vedr. folkeregisteroplysninger (fastsat i CPR-loven)	75 kr.
Gebyr vedr. bopælsattest og personnummerbevis (fastsat i CPR-loven)	75 kr.
Gebyr nyt sundhedskort, læge- og gruppeskrift (fastsat i Sundhedsloven)	205 kr.*
Gebyr legitimationskort til unge over 18 år	150 kr.**
Erindringsskrivelse/rykker angående krav uden udpantningsret (takst er lovfastsat)	100 kr.
Erindringsskrivelse/rykker angående krav med udpantningsret (takst er lovfastsat)	250 kr.
(De lovbestemte gebyrer kan blive reguleret november 2020)	
Retsafgift i grundtakst - plus tillæg 0,5% af beløb over 3.000 kr. (lovbestemt)	300 kr.
Gebyr for underretning om udlægsforretning	450 kr.

* Den endelige takst for 2021 er endnu ikke meldt ud

**Legitimationskort til unge under 18 år er ved lokal vedtagelse bestemt til at være gratis.

Renter:

Renter ejendomsskat mv.	i.h.t. ejendomsskatteloven, 0,5% pr. påbegyndt måned
Renter vedr. boligindskud	i.h.t. boligstøtteleven
Boligstøtte, SFO og daginstitutioner.	1 % pr. påbegyndt måned
Øvrige regningskrav	i.h.t. gældende lovgivning

Natur og Miljø

Skadedyrsbekæmpelse	en promillesats af ejendomsværdien
Miljøtilsynsgebyr - pr. time	333,22 kr./time
(pris for 2021 fastsættes af miljøstyrelsen i slutning af 2020)	
Overnatningsgebyr på kanolejrpladsen	35 kr./døgn pr. person
Kanokoncessioner.	300 kr./år pr. koncession
(Kanokoncessioner opkræves ved kanoudelejere med ret til udlejning på Gudenåsystemet)	
Bådregistrering og gæstenummer.	200 kr./år
(For sejlads på Gudenåsystemet. Taksten gælder for motorbåde, sejlbåde med påhængsmo-tor, robåde med påhængsmotor, elbåde og alle andre fartøjer, der benytter sig af motor til fremdrift)	
Bådregistrering – gæstenummer	75 kr./for 14 dage
(Motordrevne fartøjer, som gæster Gudenåsystemet, skal have gæstenummer, inden båden søsættes)	

Spildevand og tømningsordning

Takster for spildevand og tømningsordningen hører under Skanderborg Forsyningsselskab. Skanderborg Byråd skal som ejer af Skanderborg Forsyning A/S godkende budgetterne - og dermed også taksterne. Taksterne kan ses på Skanderborg Forsyningshjemmeside.

Affald, dagrenovation og genbrugspladser

Takster for affaldshåndtering opkræves af RenoSyd. Taksterne er godkendt af Skanderborg Byråd og kan ses på Reno Syds hjemmeside.

Dagtilbud til 0-6 årige

Dagpleje	2.784 kr./mdr. i 12 mdr./år
Dagpleje 30 timer – særligt for forældre på barsel*	1.740 kr./mdr. i 12 mdr./år
Vuggestueplads i integreret institution	3.031 kr./mdr. i 12 mdr./år
Vuggestueplads 30 timer – særligt for forældre på barsel*	1.749 kr./mdr. i 12 mdr./år
Børnehaveplads.	1.663 kr./mdr. i 12 mdr./år
Børnehaveplads 30 timer – særligt for forældre på barsel*.	960 kr./mdr. i 12 mdr./år
Den kommunale frokostordning i dagtilbud	530 kr./mdr. i 12 mdr./år

* For uddybning af denne takst henvises der til: Dagtilbudsloven § 27 b (Stærke Dagtilbud)

Der gives 50 % i søskendetilskud på den pasningsform, hvor den kommunale udgift pr. barn er mindst. Forældrebetalingssandelen for 0 - 5 årige udgør 25 % af de kommunale driftsudgifter.

Tilskud til privat pasning

Ung pige/mand (3-5 år)	3.741 kr./mdr. i 12 mdr./år
Privat dagpleje (3-5 år).	Kontakt pladsanvisningen
Privat dagpleje (0-2 år)	Kontakt pladsanvisningen
Ung pige/mand (0-2 år)	6.264 kr./mdr. i 12 mdr./år
Ung pige/mand (0-2 år) trillinger og derover	
1. barn	6.264 kr./mdr. i 12 mdr./år
2. barn	6.264 kr./mdr. i 12 mdr./år
3. barn	6.264 kr./mdr. i 12 mdr./år

Skoler og pædagogiske dagtilbud

Skolefritidsordning, hel plads (0.-2. kl.)	1.681 kr./mdr. i 12 mdr./år
Skolefritidsordning, hel plads (3. kl.)	1.380 kr./mdr. i 12 mdr./år
Skolefritidsordning, morgentilbud	375 kr./mdr. i 12 mdr./år
Skoleklub (4. kl.)	668 kr./mdr. i 12 mdr./år
Skoleklub (5.-7.kl.)	524 kr./mdr. i 12 mdr./år
For skolefritidsordninger og skoleklubber gælder: Der gives 50 % i søskendetilskud på den pasningsform, hvor den kommunale udgift pr. barn er mindst.	

Ældre*Plejecentre:*

Morgen- og formiddagspakke	28,25 kr./dag
Varm mad og efterfølgende mellemmåltid	54,50 kr./dag
Kold mad og efterfølgende mellemmåltid	39,25 kr./dag
Døgnpakke.	122,00 kr./dag

Borgere i eget hjem:

Madservice, hovedret	50,75 kr./portion
Madservice, biret.	11,00 kr./portion

Taksten for fuldkost og hovedret er reguleret af et lovmæssigt ”loft over egenbetaling for madservice i plejeboliger mv.” Det tilstræbes, at en månedlig betaling ikke overstiger loftet, uanset hvor mange dage måneden indeholder. Den årlige regulering af taksten sker via en satsreguleringsprocent fastsat af Finansministeriet.

Plejecentre:

Vask af personligt tøj:

Korttidspladser	4,00 kr./dag
Kun vaskepulver	20,00 kr./måned
Takster på fast beboelse	132,00 kr./måned
Ægtepar	247,00 kr./måned

Omsorgstandpleje.	560,00 kr./år
Kørsel til aktivitet og træning	19,00 kr./enkelt tur
Selvtræning	231,00 kr./kvartal

Borgere med fysiske og psykiske handicap

Kost pr. måned (Bavnehjerg Bo- og aktivitetscenter).	3.792,00 kr./måned
Kost pr. måned (Bostederne).	3.275,00 kr./måned
Kost pr. måned (Skovbo)	3.792,00 kr./måned
Kost pr. måned (Sølund)	3.792,00 kr./måned

Kultur og fritid*Biblioteket:*

Bødetakster ved for sen aflevering, 0 - 7 dage	10 kr.
Bødetakster ved for sen aflevering, 8 - 30 dage	50 kr.
Bødetakster ved for sen aflevering, 31 - 35 dage	120 kr.
Efter 35 dage (inkl. regningsgebyr på 50,00 kr.)	150 kr.
Nyt lånerkort	10 kr.

Ovenstående takster er lovbestemte. De lovbestemte maksimaltakster ligger over de ovenfor angivne.

Kommunale lokaler:

(taksterne er gældende for indtægtsgivende arrangementer)

Takster for tilsyn og rengøring i alle lokaler og anlæg:

Tilsyn	230 kr./time
Overarbejdstakst ved tilsyn	360 kr./time
Rengøring	170 kr./time
Overarbejdstakst ved rengøring	330 kr./time

Haller over 600 m2 (minimumstakster):

Hverdage til kl. 22 - pr. påbegyndt time.	425 kr./time
Hverdage - pr. dag 08.00-22.00	3.700 kr./dag
Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time 08.00-22.00	530 kr./time
Hverdage efter kl. 22.00 - pr. påbegyndt time	530 kr./time
Weekend - pr. dag 08.00-22.00	5.290 kr./dag

Skoler - gymnastiksale, faglokaler og aulaer (minimumstakster):

Hverdage - pr. påbegyndt time	160 kr./time
Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time.	265 kr./time

Skoler - almindelige klasselokaler (minimumstakster):

Hverdage - pr. påbegyndt time	75 kr./time
Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time.	160 kr./time

Skoler - overnatning uanset antallet af lokaler (minimumstakst):

Hverdage - pr. overnatning pr. skole	1.060 kr./nat
Weekend og helligdage - pr. overnatning pr. skole.	1.060 kr./nat

Enkeltstående booking til idrætsformål:

Badmintonbane - pr. time (gymnastiksale og haller)	85 kr./time
--	-------------

Øvrige takster:

Omklædnings- og badefaciliteter - pr. udlån	160 kr.
Baner inkl. omklædningsrum - pr. udlån	740 kr.
Kunstgræsbane	460 kr./time
Afbookingsgebyr (senere end 10 dage før).	210 kr.

Kulturskolen:

Individuel undervisning:

Et undervisningsår består af fire perioder. Nye elever kan kun starte ved periodestart. Udmelding gælder fra slutningen af næste periode. Elever er tilmeldt, indtil der aktivt udmeldes på mail.

Individuel undervisning (20 minutter + KulturPlus)	1.225 kr./periode
Individuel undervisning udvidet (30 minutter + KulturPlus)	1.835 kr./periode

Elitelinje (40 minutter indstilling fra undervisere og bestået optagelsesprøve) . . . . . 2.345 kr./periode

Spirelinje (30 minutter - personlig tilmelding og kun efter indstilling fra underviser og godkendelse fra ledelse) . . 1.940 kr./periode

KulturPlus (fælles musikalske aktiviteter) . . . . . inkluderet for individuelle elever

MGK pakken. Personlig tilmelding og kun efter indstilling fra underviser og

godkendelse fra ledelsen, 3 rater, 2 efterår og 1 forår. . . . . 1.820 kr./rate

Holdundervisning:

Et undervisningsår består af fire perioder. Nye elever kan kun starte ved periodestart. Udmelding gælder fra slutningen af næste periode. Elever er tilmeldt indtil der aktivt udmeldes på mail.

Hold 30 (30 minutter - 3-5 elever)	550 kr./periode
Hold Duo (30 minutter)	915 kr./periode
Hold 60 (60 minutter - 6-12 elever)	550 kr./periode
Hold 90 (90 minutter - 9-15 elever)	550 kr./periode
Hold 120 (120 minutter - 12-18 elever)	550 kr./periode
Større kor, bands og betalingsensembler, cirkushold.	335 kr.
KunstTamTam (14 gange i løbet af et år - betaling 4 x årligt)	455 kr.
Lungekor (kun betaling 2 gange årligt)	380 kr.
KulturPlus Guldkort (kun betaling 2 gange årligt)	330 kr.

Ensembler:

Skanderborg Kulturskoles Young Brass, Big Feet, Folkbandet og Cool Tour Orchestra er gratis for alle, men elever har fortrinsret.

Der er løbende tilmelding og løbende framelding.

Instrumentleje:

Instrumentleje: . . . . . 330 kr./periode
(pr. periode. Lejer er fuld ansvarlig for instrumentet i lejeperioden)

Periodeoversigt:

Februar - april 2021: Opkræves primo marts

Maj - juni 2021: Opkræves primo maj

August - oktober 2021: Opkræves primo oktober

November 2021 - januar 2022: Opkræves primo december

Administration

Byggesagsgebyrer: . . . . . 594 kr./time

Kommunale ejendomme*Takster for leje af cirkus- og tivolipladser:*

Cirkus under 200 tilskuere	400 kr. for første dag og 300 kr. pr. efterfølgende dag (max. 3 dage)
Cirkus over 200 tilskuere:	1.000 for første dag og 500 kr. pr. efterfølgende dag (max. 3 dage)
Tivoli:	400 kr./dag

Takster for stadepladser:

Skanderborg:	1.500 kr./år
Øvrige byer:	750 kr./år

Tabel 23.3 Bevillingsoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Drift	3.833.136	3.841.296	3.890.468	3.921.292
Demokrati	10.511	11.992	11.992	11.992
Demokrati ovf.	2.925	2.925	2.925	2.925
Demokrati ej ovf.	7.586	9.067	9.067	9.067
Personale	59.806	58.989	59.908	58.908
Personale ovf.	23.146	23.146	23.350	22.350
Personale ej ovf.	36.660	35.843	36.558	36.558
Overordnet økonomi	36.000			
Overordnet økonomi ej ovf.	36.000			
Klima, energi og beredskab	20.668	20.593	20.593	20.593
Klima og energi ovf.	6.271	6.957	6.957	6.957
Følgeudgifter af klimainvesteringer ovf.	448	448	448	448
Beredskab ovf.	13.949	13.188	13.188	13.188
Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner	2.151	1.645	1.645	1.645
Udvikl.strategi, kommunepl. lokalpl. ovf	2.151	1.645	1.645	1.645
Sundhedsfremme og forebyggelse	298.014	301.475	305.849	309.847
Sundhed ovf.	5.366	4.910	4.910	4.910
Sundhed ej ovf.	229.678	233.638	238.011	242.009
Sundhed - børn og unge ovf.	17.643	17.643	17.643	17.643
Sundhed - ældre og handicap ovf.	2.721	2.721	2.721	2.721
Tandplejen ovf.	27.147	27.147	27.147	27.147
Sundhed - Socialområdet ovf.	12.304	12.304	12.304	12.304
Borgerservice	56.133	56.099	56.109	56.109
Borgerservice ovf.	1.912	1.912	1.912	1.912
Borgerservice ej ovf.	54.221	54.187	54.197	54.197
Natur og miljø	15.318	15.318	15.318	15.338
Natur og miljø ovf.	15.318	15.318	15.318	15.338
Vej og trafik	87.881	88.544	89.380	90.622
Vej og trafik ovf.	87.881	88.544	89.380	90.622
Erhverv, turisme og internationalt samarbejde	7.309	7.105	6.655	6.655
Erhverv, turisme & internation. sam. ovf	7.309	7.105	6.655	6.655
Dagtilbud for 0 - 6 årige	384.329	394.776	403.434	408.399
Dagtilbud for 0 - 6 årige ovf.	11.075	23.005	23.669	23.328
Dagtilbud for 0 - 6 årige ej ovf.	-48.411	-38.542	-30.548	-25.242
Dagplejen ovf.	76.152	75.331	75.331	75.331
Dagtilbud Skbg. Midt, ovf.	1	1	1	1
Dagtilbud Skbg. By, ovf.	49.206	47.972	47.972	47.972
Dagtilbud Højvangen, ovf.	32.613	31.533	31.533	31.533
Dagtilbud Hørning ovf.	60.367	58.439	58.439	58.439
Dagtilbud Ry, ovf.	55.131	53.677	53.677	53.677
Dagtilbud Galten/Låsby, ovf.	64.157	62.112	62.112	62.112
Dagtilbud Skovby/Stjær, ovf.	9.212	8.942	8.942	8.942
Børnehaven Søvang ovf.	7.438	7.182	7.182	7.182
Møllegades Børnehave ovf.	3.525	3.380	3.380	3.380
Børnehuset Bifrost ovf.	10.154	9.818	9.818	9.818
Bjedstrup børnehave ovf.	6.028	5.829	5.829	5.829
Baunehaven ovf.	6.059	5.898	5.898	5.898

- tabel fortsættes næste side...

Tabel 23.3 Bevillingsoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Skoler og pædagogiske fritidstilbud	708.554	715.132	717.926	722.005
Skoler og pædagogiske fritidstilbud ovf.	127.690	133.894	135.543	138.296
Skoler og pædagogiske fritidstilbud ej ovf	-41.001	-40.638	-39.493	-38.167
Bakkeskolen ovf.	41.279	41.279	41.279	41.279
Bjedstrup Skole ovf.	9.088	9.088	9.088	9.088
Ejer Bavnehøj Skolen ovf.	8.297	8.288	8.288	8.288
Gl. Rye Skole ovf.	17.053	17.053	17.053	17.053
Gyvelhøjskolen ovf.	31.882	31.882	31.882	31.882
Herskindskolen ovf.	14.741	14.753	14.753	14.753
Højboskolen ovf.	33.828	33.828	33.828	33.828
Knudsøskolen ovf.	14.053	14.053	14.053	14.053
Låsby Skole ovf.	51.876	51.876	51.876	51.876
Morten Børup Skolen ovf.	48.297	48.297	48.297	48.297
Mølleskolen ovf.	60.283	60.291	60.291	60.291
Niels Ebbesen Skolen ovf.	41.750	41.750	41.750	41.750
Skovbyskolen ovf.	60.850	60.850	60.850	60.850
Stilling Skole ovf.	44.704	44.704	44.704	44.704
Stjærskolen ovf.	15.632	15.632	15.632	15.632
Veng Fællesskole ovf.	8.132	8.132	8.132	8.132
Virring Skole ovf.	26.067	26.067	26.067	26.067
Voerladegård Skole ovf.	7.527	7.527	7.527	7.527
Ungdomsskolen ovf.	56.311	56.311	56.311	56.311
Hørningskolen ovf.	16.498	16.498	16.498	16.498
Hørning Fritidsklub ovf.	4.039	4.039	4.039	4.039
Galten Fritidsklub GJUK ovf.	3.259	3.259	3.259	3.259
Sct. Georgs Gården, Fritidsklubben ovf.	6.419	6.419	6.419	6.419
Børn og unge med særlige behov	154.888	154.885	154.876	154.876
Børn og unge med særlige behov ovf.	149.642	149.639	149.630	149.630
Børn og unge med særlige behov, takstind	-19.900	-19.900	-19.900	-19.900
Skovbo ovf.	25.146	25.146	25.146	25.146
Ældre	449.537	462.341	483.229	498.316
Ældre Fællesområde	38.590	38.590	38.590	38.590
Bestillerpulje Plejecenter	-20.680	-20.680	-20.680	-20.680
Bestillerpulje hjemmeplejen	18.846	18.846	18.846	18.846
Ældre, statslige puljer ovf.	83			
Ældre Demografi- og kapacitetspulje	15.281	28.555	49.443	64.530
Køkken ovf.	5.414	5.414	5.414	5.414
Plejedistrikt Galten ovf.	80.780	80.680	80.680	80.680
Plejedistrikt Ry ovf.	61.361	61.288	61.288	61.288
Plejedistrikt Hørning ovf.	61.640	61.573	61.573	61.573
Aktivitet og træning ovf.	54.059	54.006	54.006	54.006
Plejedistrikt Skanderborg ovf.	134.163	134.069	134.069	134.069
Borgere med fysiske og psykiske handicap	283.783	289.860	295.867	295.867
Borgere med fysiske & psyki. handic. ovf	234.330	234.281	234.175	234.175
Borgere fysiske & psyk. handic. demograf	2.273	8.399	14.525	14.525
Borgere m. fys. & psyk. handic. taskindt	-361.713	-361.713	-361.713	-361.713

- tabel fortsættes næste side...

Tabel 23.3 Bevillingsoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Hjælpe midler ovf.	35.450	35.450	35.437	35.437
Sølund ovf.	269.564	269.564	269.564	269.564
Bavnebjerg Bo- og aktivitetscenter ovf.	19	19	19	19
Socialpsykiatrien ovf.	103.860	103.860	103.860	103.860
Kultur og fritid	78.237	78.412	80.454	80.344
Kultur og fritid ovf.	37.643	37.818	39.860	39.750
Kulturskolen ovf.	7.357	7.357	7.357	7.357
Biblioteket ovf.	23.017	23.017	23.017	23.017
Idrætsområdet Skanderborg Kommune	10.220	10.220	10.220	10.220
Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold	870.147	874.470	881.853	884.550
Arbejdsmarked ovf.	12.114	12.114	12.114	12.114
Arbejdsmarked ej ovf.	713.717	721.819	730.701	733.398
Arbejdsmarked, serviceoven ovf.	83.671	80.671	79.172	79.172
Arbejdsmarked, serviceoven ej ovf.	1.430	1.430	1.430	1.430
Arbejdsmarked, driftsudgifter ovf.	59.215	58.436	58.436	58.436
Administration	292.235	293.160	289.336	289.336
Admin. - Plan, Teknik og Miljø ovf.	39.684	38.815	38.693	38.693
Administration - Børn og Unge ovf.	25.413	25.253	25.282	25.282
Admin - Udvikling, Kultur og Erhverv ovf.	10.050	10.154	10.154	10.154
Admin - Sundhed, Omsorg og Handicap ovf.	31.409	31.159	31.159	31.159
Admin - Arbejdsm. og Soc. eget omr. ovf.	67.203	65.907	65.785	65.785
Admin - Arb. og Soc. fællesomr. ej ovf.	5.905	5.905	5.905	5.905
Admin - Arbejdsm. og Soc integration ovf.	30	30	30	30
Admin - Byrådssek. og HR eget omr. ovf.	24.061	23.806	23.398	23.398
Admin - Byrådssek. og HR fællesomr. ovf.	6.971	6.818	7.022	7.022
Admin. HR/Personale og løn eget omr. ovf.	0	-1	-1	-1
Admin - Øko, Digit og Indk eget omr. ovf.	49.311	49.387	49.387	49.387
Admin - Øko, Digit og Indk fællesomr ovf.	19.806	24.658	19.846	19.846
Administration - Direktionen ovf.	8.090	7.059	8.425	8.425
Admin - Anlæg og Ejendomme ovf.	4.302	4.210	4.251	4.251
Kommunale ejendomme	17.635	16.500	16.044	15.890
Kommunale ejendomme ovf.	24.696	24.696	24.696	24.696
Almene boliger ej ovf.	-22.738	-22.888	-23.038	-23.192
Kommunale ejendomme - Byrådssek. ovf.	599	609	609	609
Fælleden	15.078	14.083	13.777	13.777
Anlæg	220.006	384.319	256.313	206.515
Overordnet økonomi - inkl. skatter og tilskud	-3.584	27.690		10.500
Klima og beredskab	21.528	34.544	-2.325	-2.325
Udviklingsstrategi, køb og salg	-3.509	-17.586	5.513	2.906
Vej og trafik	70.073	43.046	28.926	16.453
Dagtilbud for 0 - 6 årige	38.931	67.014	86.838	64.402
Skoler og pædagogiske fritidstilbud	68.634	127.515	113.324	58.372
Ældre	23.989	39.621	23.003	57.223
Kultur og fritid	2.954	62.575	1.134	-916
Administration	-100	-100	-100	-100
Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner	1.090			

Anlæg

Tabel - 23.4 Investeringsoversigten for anlæg

Fri-givet *	(2022-priser i 1.000 kr.)	U/I	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Økonomi												
	Spor 4 - Sølund	U	8.916	10.190								
	Grundkapital Stjær	U		3.000			3.000					
	Grundkap. Vestervej, Hørning (inkl. salg af grund)	U		2.000								
	Svaneparken etape 3	U					7.500					
	Kildebjerg	U				10.500						
	Pulje til grundkapital-indskud	U						10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Klima:												
x	Hovedgaden i Låsby											
	Udviklingsstrategi, planstrategi og lokalplaner:											
	Torvet i Hørning											
Udviklingsstrategi, køb og salg:												
	Teknisk ramme byggemodninger	U	3.500	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
	Salg af Ryvang	I	-3.500	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
	Salg af Asylgades børnehuse og andre ejendomme	I	-6.000									
	Køb af Bjertrupvej 4, Stilling	U	77									
	Udgifter ved salg af Ryvang	U				492						
	Skovrejsning	U	1.664	1.664	4.763	1.664	1.664	1.664				
Vej og trafik:												
	Pulje til cykelstier, stituneller samt sikre veje til skole og fritid	U	18.280	9.057	9.000	9.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	Vej og stistruktur, Ny skole i Ry	U		3.614	6.734	10.000						
	Stitunnel Verringvej / Ægirsvej, vejbidrag	U							-2.677			
x	Klimavej ved Ovenvande	U	202	1.173								
x	Udbygning af Herredsvej	U	7.744	8.015								
	Kryds, rute 170 Hørning	U	2.897	6.771	5.471							
x	Blegindvej	U	5.605									
x	Trafikanalyser	U	250									
x	Infrastrukturproj. udbyg. Toftegårdsvej	U			2.038							
x	Afledt infrastruktur skolebyg. i Hørning	U	1.808									
x	Midtbyplanen	U	5.594	1.861								
	Kommunale parkeringspladser	U	2.000	2.650								
x	Genåbning af Stilling Station (Indvies i 2022)	U	12.990									
x	Trafikafvikling Skanderborg Station	U	5.181									

- tabel fortsættes næste side...

Fortsat - Tabel - 23.4 Investeringsoversigten for anlæg

Fri-givet *	(2022-priser i 1.000 kr.)	U/I	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	Forlængelse af Ørstedvej, Stilling	U			5.166							
	Forlængelse af Ørstedvej, Stilling, vejbidrag	U				-2.547	-2.619					
	Herredsvejens tilslutning til Beder-Beringvej (+forundersøgelse)	U			517			9.299	9.299	9.299	9.299	9.299
	Forlængelse af Scandiavej, Låsby	U						6.045				
	Udvidelse af Lundhøjvej, Ry	U						7.296	7.296			
x	Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby	U	1.861	5.580								
	Udvidelse af Stilling Landevej + forundersøgelse	U	623							27.898	27.898	27.898
x	Udskiftning af elpærer til LED belysning på gadelamper, netto nul efter lånoptagelse	U	3.000	3.000								
x	Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej	U	2.038	1.325								
Dagtilbud til 0-6-årige:												
x	Opp anlægssydelse	U	3.785	3.785	3.785	3.785	3.785	3.785	3.785	3.785	3.785	3.785
	Daginst. i forb. med ny skole i Hørning	U		723	723	723	723	723	723	723	723	723
	Ny daginstitution i Gl. Rye	U	12.228	19.310								
	Kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekt	U					4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
	Sammenlægning af dagtilbud & skole Stjær	U	500	4.595	17.017							
	Børnehuset Horsegaard	U	18.342	11.107								
	Kapacitet dagtilbudsområdet - Galten/Skovby etape 2	U			1.530	11.209	6.114					
	Kapacitet dagtilbudsområdet - Låsby	U			9.375	17.222						
	Kapacitet dagtilbudsområdet - Ry	U		5.095	14.394	11.337						
	Kapacitet dagtilbudsområdet - Stilling	U	1.529	21.399	14.011							
	Kapacitet dagtilbudsområdet - Virring	U			10.190	20.126						
	Etablering af dagtilbud i den nuværende Hørningskole	U			6.623							
	Flytning af Veng Børnehus til Veng skole	U		1.000	9.190							
	Kapacitet dagtilbudsområdet - Herskind	U	2.547									
Skoler og pædagogiske fritidstilbud:												
x	Renov. /opt. ventilation/indeklima skolerne	U	6.580	4.500	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
x	Renovering og ombygning, Skovbyskolen	U	6.495									
x	Ramme jordkøb vedr. Skolebyggeri i Hørning	U	2.142	1.921								

- tabel fortsættes næste side...

Fortsat - Tabel - 23.4 Investeringsoversigten for anlæg

Fri-givet *	(2022-priser i 1.000 kr.)	U/I	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	Ny Skole i Hørning fra 2023 anlægssydelse	U		4.453	4.453	4.453	4.453	4.453	4.453	4.453	4.453	4.453
	Ny skole i Hørning idrætsfaciliteter	U			496	496	496	496	496	496	496	496
x	Renovering af Højboskolen	U	20.379	7.232	102							
	Ny skole i Ry med placering v. Ry-hallerne	U	4.000	50.950	65.950	30.423						
	Fokusområder - skolerne, jf. SMAK-analysen	U			14.000	14.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
	Skolekapacitet i Hørning	U					56.687	46.497				
	Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Låsby	U	4.790									
	Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Stilling	U		13.247	17.323							
	Etablering af nye rammer for Hørningskole	U	2.000	28.060								
	Udvidelse af tilbud - Jeksendal	U	5.095	8.152								
x	Ombygning af NE Skolen etablering af Afdeling E	U	12.153									
	Spor 1 - Pulje kap. tilpasning m. særlig fokus på bæredygtige løsninger	U	5.000	5.000								
	Multipark ved Sct. Georgsgården				2.000	1.000						
	Multisal i Voerladegaard				2.000	1.000						
Ældre:												
	Plejeboligplan i Galten	U	6.116	6.114	16.814	16.814	14.669					
	Til imødegåelse af usikkerhed v. behovet f. plejeboliger	U		9.417								
	Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården)	U	12.159	12.159								
	Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården) grundkapital til landsbygefonden	U	5.714	5.714								
	Sammenlægning midlertidige pladser Kildegården	U		6.217	6.189							
	Plejeboliger Skanderborg	U				14.694	14.695		7.346	7.346		
	Plejeboliger Hørning	U				11.020						
	Plejeboliger Ry	U				14.695				11.021		
	Plejeboliger Galten/Låsby	U							11.021			
Kultur og fritid:												
x	Grønne partnerskaber, Kultur og Fritid	U	312	304	204	204	204	204	204	204	204	204
x	Renovering/dræning udendørs baner	U	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305
x	Nye gulve i hallerne	U	760									
x	Folkeoplysning - rammebeløb	U	550	550	500	450	450	450	450	450	450	450
	Udv. kapaciteten på indendørsidrætsområdet Hørning	U	6.256									

- tabel fortsættes næste side...

Fortsat - Tabel - 23.4 Investeringsoversigten for anlæg

Fri-givet *	(2022-priser i 1.000 kr.)	U/I	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	Nyt Museum Skanderborg	U	6.114	1.529								
x	Skønpulje til landsbyerne	U	500	1.000	1.000	1.000						
x	Søbad og Kulturløber	I	-11.625									
	Spor 3- salg af Vrold anlæg	I		-8.000								
x	Udvidet Torvehal i Ry	I	-2.828									
x	Kulturarpulje	U	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305
	Spor 3 Fælleden idrætscenter, Ramme etape 2	U		9.782								
	Kommunegaranti svømmehallen i Skanderborg	U		49.500	-3.180	-3.180	-3.180	-3.180	-3.180	-3.180	-3.180	-3.180
x	Atletik Dyrehaven – genopretning af atletikfaciliteter		600									
	Trailcenter ved Fælleden og Anebjerg		1.000	1.350								
	Låsby Hallen – udbygning mhp. Fitness (lånegaranti)			2.500								
	Stjær Boldklub – klubhus og omklædning			3.000								
	Herskind Boldklub – udbygning af fitness og kultur (lånegaranti)				2.000							
x	Hovedtrappe ved Kulturhuset Skanderborg		705									
	Pulje til eventuel etablering af Anders Nielsens udstilling			150								
	Reetablering af Petanquebaner ved Campus Skanderborg			300								
Administration:												
x	Salg af kom. ejendomme, ejendomsdatabase	U	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
		I	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
x	Udskiftning af PC'ere (Ramme)	U	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
x	Vedligehold, uforudsete udgifter	U	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Alle områder												
	Ikke disponeret ramme	U	-12.500	12.500								
	Total for Byrådets anlægsramme	U	198.745	349.775	258.638	208.840	146.724	132.492	89.307	117.255	106.234	98.888
Klima og beredskab:												
x	Agnetevej medfinansieringsdelen	U	9.153	11.258								
x	Områderne langs Skanderupbækken, Skanderborg medfinansiering	U	10.170	22.115								
x	Pressalit, Ry medfinansiering	U	3.137	3.496								
x	Områderne ved Højvangens Torv i Skanderborg medfinansiering	U	1.126									

– tabel fortsættes næste side...

Fortsat - Tabel - 23.4 Investeringsoversigten for anlæg

Fri-givet *	(2022-priser i 1.000 kr.)	U/I	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
x	Forsyningsens afdrag på klimaprojekter	I	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325
	Total for Klima	U	21.261	34.544	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325
	Samlet total	U	220.006	384.319	256.313	206.515	144.399	130.167	86.982	114.930	103.909	96.563

De anlæg, der kører som leasingfinansierede anlæg, eller hvor der er tale om en lånegaranti, ligger på en finanskonto i 2022.

Når der er sat kryds (x) til venstre for anlæggets nummer i den kolonne, der har overskrift B for Bevilling, er det udtryk for, at der gives anlægsbevilling til projektet, og rådighedsbeløb således er frigivet. Dette sker i forbindelse med godkendelse af budget 2022 d. 29/9 2021, herunder investeringsoversigten. Der kan også stå et kryds, som udtryk for at anlægget er anlægsbevillet på et tidligere Byrådsmøde.

På igangværende anlæg, hvor der er sket prisfremskrivning, bliver prisfremskrivningen lagt til den gældende anlægsbevilling.

Tabel 23.5 Afledt drift af anlægsprojekter på investeringsoversigten

(2022-priser i 1.000 kr.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Skoler og pædagogiske fritidstilbud:										
Multipark ved Sct. Georgsgården				20	20	20	20	20	20	20
Trailcenter ved Fælleden og Anebjerg	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125
Multifunktionel hal i Ry	175	350	350	350	350	350	350	350	350	350
Hovedtrappe ved Kulturhuset Skanderborg		35	35	35	35	35	35	35	35	35
Afledt drift i alt	300	510	510	530	530	530	530	530	530	530

23. AFTALE FOR BUDGET 2022-2025

AFTALE FOR BUDGET 2022-2025

Enhedslisten, SF, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Venstre og Socialdemokratiet, har indgået aftale om Budget 2021-2024 den 15. september 2020.

Forligskredsen bestående af Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, SF og Enhedslisten har den 13. september 2021 indgået aftale om Budget 2022-2025.

Med Budget 2022 fortsætter Forligskredsen den kurs, som er lagt med de seneste to års budgetaftaler og de organisatoriske forandringer, Byrådet besluttede med "Klar til fremtiden". Forligskredsen prioriterer fortsat, at den kommunale service skal følge med befolkningsvæksten i Skanderborg Kommune. Der skal være gode dagtilbud, skoletilbud og plejeboliger til alle. Endvidere prioriterer Forligskredsen med budgetaftalen syv spor til udvikling af Skanderborg Kommune.

Forligskredsen er enig om, at den tiårige investeringsplan i Budget 2022 sikrer de fysiske rammer for nuværende og nye borgere i de kommende ti år. Samlet regnes der med investeringer over de næste ti år på 1,8 mia. kr. i daginstitutioner, skoler, plejecentre, idrætsfaciliteter, infrastruktur m.v. Allerede i budgetperioden 2022-2025

er der budgetlagt med 1,1 mia. kr. til anlæg. Det er et meget ambitiøst og ekstraordinært stort anlægsprogram, hvor vi investerer i vores fælles velfærd de næste fire år. Skanderborg Kommunes økonomi giver grundlæggende mulighed for et anlægsniveau på 125 mio. kr. årligt. Forligskredsen har derfor valgt at finansiere de næste fire års anlægsprogram ved at bruge 528 mio. kr. af kommunens kassebeholdning.

Det er et stort træk på kassebeholdningen, men Skanderborg Kommune har en solid kassebeholdning, som bl.a. er reserveret til fremtidige investeringer. Selv med dette kassetræk er den økonomiske målsætning om, at den gennemsnitlige kassebeholdning skal udgøre minimum 3.000 kr. pr. borger, opfyldt i stort set hele budgetperioden. Forligskredsen har bevidst valgt at prioritere et stort anlægsbudget i de kommende år, da det er nødvendigt for at sikre den kommunale service til alle børn, elever og ældre i Skanderborg Kommune. Med den nuværende tiårige investeringsoversigt og faldende afdrag på lån styrkes kassebeholdningen allerede fra 2028.

Væksten i antallet af børn og ældre har også betydning for driftsudgifterne til dagplejere, daginstitutioner, skoler, ældrepleje, handicap og psykiatri. Derfor vokser driftsudgifterne til de store serviceområder betydeligt fra 2021 til 2025. Det tages der også højde for i budgetaftalen, hvor driftsbudgetterne på disse områder er 132 mio. kr. højere i 2025 i forhold til niveauet i 2021. Som følge af årets økonomiaftale mellem KL og Regeringen modtager Skanderborg Kommune 14 mio. kr. i ekstra bloktilskud til finansiering af udgifterne til de flere børn og ældre m.v. i 2022, men aftalen indeholder ikke kompensation for den demografiske udvikling i perioden 2023-2025. På baggrund af Regeringens tilkendegivelser forventes det dog, at kommunerne i de kommende års økonomiaftaler mellem KL og Regeringen bliver kompenseret for udgifterne til den demografiske udvikling. Skanderborg Kommune forudsætter derfor, at kommunens tilskud fra Staten vil blive øget med 10 mio. kr. årligt, således at mertilskuddet til demografi i 2025 vil udgøre 30 mio. kr. Med budgetaftalen overholdes Byrådets mål om et over-

skud på driften på 160 mio. kr. årligt, gennemsnitligt i den fireårige budgetperiode.

Budgetforliget omfatter syv langsigtede strategispør, som er beskrevet nedenfor.

Forandringerne, den tiårige investeringsoversigt samt øvrige talmæssige oversigter over budgetforliget er vedhæftet budgetaftalen som bilag.

Spor 1: Kvalitet i dagtilbud og skoler

Med Budget 2022 bliver rammerne for kommunens dagtilbud og skoler fremtidssikret. Der er i investeringsoversigten afsat 248 mio. kr. til etablering af daginstitutioner i årene 2022-2025. Det betyder, at vi i budgetperioden kan følge med befolkningsudviklingen og det stigende børnetal. Der er samtidig i 2022-25 afsat 389 mio. kr. til etablering af to nye skoler i hhv. Hørning og Ry samt til at udvide kapaciteten og modernisere en række andre skoler i kommunen. I årene efter er der afsat yderligere midler, bl.a. til at færdiggøre den nye skole i Hørning, så den dækker 0.-9. klasse. Det er historisk store investeringer på skole- og dagtilbudsområdet. Dertil kommer en række andre tiltag, der skal sikre udvikling og fortsat høj kvalitet for alle børn og unge i kommunens skoler og dagtilbud.

Understøtte implementering af minimumsnormeringer
Folketinget har indført minimumsnormeringer fra 2024, hvorefter der mindst skal være et pædagogisk personale pr. tre børn i vuggestue og et pædagogisk personale pr. seks

børn i børnehaver. Der er tale om en årlig gennemsnitlig normering på kommuneniveau. I årene frem mod 2024 bliver minimumsnormeringerne indfaset. Det konkrete lovgrundlag for minimumsnormeringerne er endnu ikke vedtaget. Der er ligeledes usikkerheder om de præcise kommunaløkonomiske konsekvenser af ordningen. Forligskredsen er derfor enige om, at der i foråret 2022 udarbejdes et politisk beslutningsgrundlag, som omhandler alle tilbud, herunder også dagplejen og private institutioner. Beslutningsgrundlaget skal indeholde implementeringsplan for indfasning, ambitionsniveau i forhold til uddannelsesniveaut af personalet og finansiering af dels minimumsnormeringer, dels øget uddannelsesgrad. Der kan blive rekrutteringsudfordringer i forbindelse med implementeringen af minimumsnormeringer. Forligskredsen er derfor enige om at igangsætte en forandring omhandlende rekruttering og fastholdelse af medarbejdere. Arbejdet er yderligere beskrevet under spor 7.

Styrket inklusionsindsats

Byrådet vedtog i december 2020 en ny struktur for skoler og dagtilbud. Den nye struktur sikrer generelt rammerne for kvalitet og en bæredygtig struktur på skole- og dagtilbudsområdet, herunder arbejde med mellemformer og etablering af en ny specialpædagogisk vidensklynge, som bl.a. skal styrke inklusionsindsatsen. Den nye struktur frigiver et provenu, der stiger hen over årene til 5,4 mio. kr. i 2026, hvor strukturaf-talen er fuldt indfaset. I 2022 er provenuet på 2,1 mio. kr., stigende til 2,3 mio. kr. i 2023. Forligskredsen er enige om, at det samlede provenu skal anvendes til at styrke inklusionsindsatsen, herunder mellemformer og vidensklynge-samarbejdet.

En styrkelse af inklusionsindsatsen vil også modvirke, at budgetterne til den almene indsats udhules. Der udarbejdes et politisk beslutningsgrundlag for den konkrete implementering heraf i første halvår af 2022.

Bæredygtige og fleksible løsninger samt styrket planlægning
Forligskredsen ønsker at sikre bæredygtige og fleksible løsninger ved fremtidige skiftende børne- og elevtal. Skanderborg Kommune står over for historisk store anlægsinvesteringer. Investeringerne skal tænkes klogt og sammen med optimering af den nuværende kommunale bygningsmasse. Der skal være fokus på, at vi ikke kommer til at forbygge os i forhold til en målgruppe og så få år efter mangler bygninger til en anden målgruppe. Administrationen skal også sikre det nødvendige planmæssige grundlag for fleksible løsninger og snarest udarbejde konkret oplæg til, hvordan fleksible løsninger kan implementeres i praksis. Der kan f.eks. tænkes i mobile løsninger med indkøb af flere ”pædagogiske busser” og/eller sikring af buffer-kapacitet i eksisterende institutioner eller i tilknytning til disse. Der er afsat 5 mio. kr. i både

2022 og 2023 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, bl.a. til finansiering af fleksible løsninger, som f.eks. den bus der allerede er indkøbt.

Modernisering af skoler og dagtilbud

Der er i investeringsoversigten afsat 14 mio. kr. i 2024 og 2025 samt 20 mio. kr. årligt fra 2026 og frem til vedligehold og modernisering af kommunens skoler. SMAK Architects udarbejdede i foråret 2018 en bygningsanalyse af 19 skoler og specialskoler i Skanderborg Kommune. Analysen har siden tjent som inspirationskatalog til modernisering og vedligehold af skolerne. Dette skal suppleres med et prioriteringskatalog til yderligere modernisering af skolerne med udgangspunkt i anbefalingerne fra SMAK-analysen.

Spor 2: Grøn omstilling

Byrådet har i denne valgperiode investeret massivt i den grønne omstilling. Der er f.eks. etableret klimapulje på 4,2 mio. kr. i 2022 og 4,8 mio. kr. årligt fra 2023 til målrettede grønne initiativer, der er indført el-bus (rute 21), der er etableret et kommunalt klimateam, vedtaget en ny grøn indkøbspolitik, vedtaget en grøn byggepolitik for kommunale bygninger, investeret i skovrejsning, etableret cykelstier mv. Forligskredsen ønsker at sætte yderligere skub i den grønne omstilling med en række nye initiativer, der skal understøtte bæredygtighed og målsætningerne om CO₂-reduktion.

Bynær skovrejsning

Forligskredsen ønsker at fortsætte udviklingen med at etablere bynær skov, som både har en høj rekreativ værdi for borgerne og understøtter Byrådets ambitiøse klimamålsætninger. Skovrejsningsprojektet i Anebjerg nærmer sig sin afslutning, og næste skridt er at afdække mulighederne for bynær skovrejsning andre steder i kommunen. De overskydende anlægsmidler fra Anebjerg-projektet, som i årene 2022-27 udgør ca. 13 mio. kr. i alt, skal anvendes til andre skovrejsningsprojekter

– i første omgang i og omkring Hørning, hvor der etableres et forprojekt i et samarbejde med Naturstyrelsen.

Kollektiv trafik

Forligskredsen ønsker at styrke den kollektive trafik. Forligskredsen ønsker, at der i dialog med kommunens virksomheder bliver arbejdet med at finde ideer og projekter, der kan fremme bæredygtig transport til og fra virksomhederne i de store erhvervsområder i kommunen. Her bliver åbningen af Stilling Station eksempelvis et vigtigt omdrejningspunkt, der kan give helt nye muligheder for transport til og fra de mange arbejdspladser i Stilling og Hørning. Det kan f.eks. ske ved mindre omlægning og etablering af supplerende stoppesteder på de eksisterende ruter, samt etablering af stier, som gør det lettere for borgerne at benytte den kollektive trafik. Forligskredsen har noteret, at et flertal i Folketinget har aftalt anlæggelse af en enkeltsporet bane mellem Aarhus-Silkeborg med stop i bl.a. Galten. Forligskredsen vil arbejde for, at der også bliver mulighed for et trinbræt i Låsby, da det er et trafikalt knudepunkt. Forligskredsen er enige om, at der rettes henvendelse herom til Folketingets partier. Det skal også fremgå, at det samtidig er vigtigt at opretholde den nuværende frekvens for togbetjening på strækningen Århus/Silkeborg via nuværende og kommende stoppesteder i Skanderborg Kommune.

Genanvendelse af jord og etablering af støjvolde

Forligskredsen ønsker at sikre en øget grad af genanvendelse af jord. Ved anlægsprojekter i Skanderborg Kommune opstår der ofte overskudsjord, som kan genanvendes. Forligskredsen har et særligt fokus på at anvende overskudsjord til støjværn langs E45, hvor der også efter Vejdirektoratets igangværende arbejder vil være huller i rækken af støjværn ved Skanderborg og Hørning. Forligskredsen ønsker, at Skanderborg Kommune i 2022 gennemfører et forprojekt i samarbejde med Vejdirektoratet, Renosyd og private aktører med henblik på at afdække mulighederne for, hvordan Skanderborg Kommune kan anvende jord til fremtidige formål. I projektet skal indgå en beskrivelse af potentialer, mulige anvendelser og placeringer til overskudsjord, økonomiske konsekvenser m.v. Projektlederfunktion til multifunktionelt projekt i Illerup Ådal Naturstyrelsen er i gang med et klimalavbundsprojekt i Illerup Ådal. Udover det hovedformål Naturstyrelsen arbejder med i forhold til reduktion af udledning af klimagasser fra lavbundsjordene i ådalen, rummer projektet potentialer for en lang række gevinster i forhold til at udvikle og skabe adgang til natur, rekreative muligheder, forbedret vandmiljø, formidling af helt unikke arkæologiske og historiske værdier, forbedret biodiversitet og større sammenhængende naturområder – samt ret store potentialer for klimatilpasning og klimasikring af blandt andet ejendommene langs Vædebrovej og Alkenvej. For at udfolde de multifunktionelle potentialer i Naturstyrelsens klimalavbundsprojekt, vil det kræve en investering fra Skanderborg Kommune i form af en projektlederfunktion. Med budgetaftalen afsættes der 650.000 kr. årligt hertil i budgetperioden.

Puljen til cykelstier øges

Forligskredsen er enige om at prioritere midler til cykelstier. Der er samlet afsat over 45 mio. kr. til cykelstier i perioden fra 2022 til 2025. Den generelle pulje til cykelstier er forøget med 2,5 mio. årligt fra 2024 til 2031, således at der fra 2026 er afsat 10 mio. kr. årligt.

Grøn omstilling i samarbejde med eksterne aktører

Skanderborg Kommune kan ikke løfte den grønne omstilling alene. Der er allerede igangsat flere initiativer, som er målrettet borgere m.v. Forligskredsen ønsker at fremme samarbejdet med erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, faglige organisationer m.v. omkring klima, bæredygtighed og den grønne omstilling. Det kan f.eks. ske via Fremtidsforum, der har til formål at finde nye fælles løsninger på fremtidens udfordringer.

Opfølgning på ny grøn indkøbspolitik

Byrådet har vedtaget en ny grøn indkøbspolitik. I forlængelse heraf er Forligskredsen enige om, at der frem mod næste års budgetlægning skal udarbejdes et prisestimat for omstilling af de kommunale biler til emissionsfri drivmidler til brug for næste års budgetlægning.

Spor 3: Udvikling af idræt og kultur

Forligskredsen er enige om, at Skanderborg Kommunes idrætsfaciliteter også skal udvikles i takt med den stigende befolkningstal. Der er mange gode forslag til udvikling af idrætsanlæg. Forligskredsen har valgt at prioritere forslag med stor lokal opbakning og engagement samt en høj grad af medfinansiering.

Fælleden som idrætscenter

Strategisporet Fælleden som idrætscenter er igangsat i tidligere års budgetaftaler, hvoraf det fremgår, at ”Skanderborg Fælled skal være centrum for idrætsaktiviteter i Skanderborg, så der skabes et unikt sportsmiljø ude og inde, og synergimulighederne omkring Skanderborg Fælled udnyttes”.

En politisk arbejdsgruppe har arbejdet med strategisporet med inddragelse af foreningerne og er på den baggrund kommet med forslag til to etaper. Etape 1 påbegyndes i 2021 med etablering af en kunstgræsbane ved Fælleden, som finansieres 50/50 af Skanderborg Kommune og FC Skanderborg. Kunstgræsbanen forventes færdig omkring årsskiftet 2022, og der er etableret to midlertidige omklædningsfaciliteter, et mødelokale og et handicaptilet ved hal 3. Sideløbende arbejdes der med etape 2, hvor Fælleden som idrætscenter bl.a. udbygges med fælles klubhusfaciliteter og blivende omklædningsfaciliteter. Det sker med udgangspunkt i arbejdet, som DGI og foreningerne har lavet i 2021. Det er formålet at skabe et stærkt socialt miljø med ejerskab hos foreningerne og en foreningsdrevet udvikling af Fælleden som idrætscenter. Det videre arbejde bygger således på foreningernes drivkraft, og den kommunale finansiering skal ses i samspil med foreningernes egenfinansiering. I den forbindelse indgår der fortsat et salg af en del af området i Vrold.

Hørning Idrætscenter

Der er afsat 10 mio. kr. til en ny hal i Hørning med tilhørende drift. Plangrundlaget herfor er på plads, og arbejdet kan igangsættes. Det er med privat finansiering blevet muligt at udvide med endnu en hal. Det er dog en forudsætning, at Hørning Idrætscenter finansierer driften af den ekstra hal inden for det nuværende lokale- og driftstilskud. Forligskredsen ønsker, at de nuværende principper for tildelelse af driftstilskud på idrætsområdet analyseres, herunder håndtering af driftstilskud til nye faciliteter etableret med betydelig ekstern finansiering. Det konkrete indhold af analysen drøftes i det kommende Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalg. Idræts- og kulturfaciliteter i et tiårigt perspektiv Ultimo 2021 forelægges Byrådet den bestilte analyse på behovet for kultur- og idrætsfaciliteter i et tiårigt perspektiv.

Der er enighed om, at der i perioden prioriteres kommunegaranti, anlægs- eller driftstilskud til

- Genopretning af atletikbanen i Dyrehaven

- Etablering af petanquebaner ved Campus Skanderborg

- Trailcenter ved Anebjerg

- Multifunktionel hal i Ry

- Låsby Hallen – udbygning mhp. fitness (kommunegaranti)

- Herskind Boldklub – udbygning (kommunegaranti)

- Stjær Boldklub – klubhus og omklædning,

- Gnisten i Ry

- Skanderborgs aktive mil. / multipark ved Sct. Georg Gården

- Modernisering af Voerlodegaard Skole – omklædningsfaciliteter og etablering af faglokaler

Det gælder for flere af projekterne, at det er en forudsætning, at der lokalt skal findes ekstern finansiering. I forbindelse med udbygning af kultur- og idrætsfaciliteter vil der især være fokus på de projekter, hvor der er et relativt stort behov for udbygning samtidig med, at der en stor lokal opbakning og en høj grad af ekstern medfinansiering. Når projekterne er yderligere konkretiseret og afklaret omkring ekstern finansiering, genvurderes projekterne.

Vedrørende modernisering af Voerlodegaard Skole er Forligskredsen er enige om, at beløbet om muligt fremrykkes, når der i samarbejde med lokalområdet er udarbejdet et konkret projekt.

I forbindelse med arbejdet med en helhedsplan for Stjær, herunder tankerne om et kulturkraftværk, skal behovet for klubhusfaciliteter inddrages. Såfremt det nuværende klubhus rives ned, skal der tages stilling til, om noget af provenuet fra grundsalget evt. kan anvendes til realisering af helhedsplanen. Der tages konkret stilling til dette i forbindelse med Byrådets videre behandling af sagen. Der ses også på tidsplanen for projektet i forbindelse med udarbejdelsen af helhedsplanen.

Der igangsættes udarbejdelse af lokalplan primo 2022 med henblik på endelig godkendelse umiddelbart efter sommerferien 2022. De respektive fagudvalg inviterer hurtigst muligt til et møde med de lokale interessenter, hvor der orienteres om tidsplanen for henholdsvis udarbejdelse af lokalplanen samt sammenlægningen af dagtilbud og skole.

I løbet af 2022 skal det endvidere afdækkes, hvorledes den nuværende kapacitet på fritids- og idrætsområdet udnyttes, og om der er mulighed for at bruge de nuværende faciliteter mere optimalt. Det skal også ses i sammenhæng med analysen af principperne for tildeling af driftstilskud.

Spør 4: Nye aktiviteter og tilbud på Sølund

Strategisporet ”Sølund som et center for ”mennesker møder mennesker” i Skanderborg blev igangsat med sidste års budgetaftale.

Byrådet har truffet følgende beslutning om retning for udviklingen af pavillonerne på Sølund: ”Der skal fokuseres på liberale erhverv samt en mulig samling af kommunale institutioner, så området bliver et livligt centrum for mange menneskers hverdag. Det ønskes undersøgt, om en form for fællesskabs- og frivillighedshus i fremtiden kan være en del af Sølund.”

Til realisering af beslutningen er der afsat i alt 20 mio. kr. over to år. I løbet af efteråret 2021 træffes der politisk beslutning om, hvilke kommunale funktioner der flyttes til Sølands pavilloner. Det undersøges også, hvilke muligheder der er for at overføre Kompetencecentrets aktiviteter på Vestermølle til Sølund.

I bygningerne etableres Center for Frivillighed og Fællesskab. I løbet af 2022 skal fundamentet for drift af dette skabes i samspil med foreninger, festivaler og borgere.

Spør 5: Dialogen med landsbyer og byer

Velfungerende lokalsamfund er en vigtig forudsætning for kommunens udvikling.

Økonomiudvalget er i dialog med landsbyerne i forbindelse med Kommuneplan 21, og Byrådet har vedtaget en politik for udvikling i landsbyerne. I 2022 skal implementeringen af politikken sættes i gang.

Dialogen med landsbyer og centerbyer bliver styrket med den nye borgerguide, som kan hjælpe eller guide organiserede interessenter i landsbyer og byer videre ved henvendelser af forskellig karakter.

Bibliotekernes rolle som et lokalt samling- og aktivitetssted skal være mere synlig i samarbejde med foreningerne.

Spør 6: Ældreplejen og plejeboligkapaciteten

Skanderborg Kommune får markant flere ældre i de kommende år. Prognoserne peger på, at der kommer 832 flere 80+ årige frem mod 2025, svarende til en stigning på 34%. Forligskredsen er enige om at sikre grundlaget for den kommunale service på ældreområdet.

Der er i lyset af det øgede antal ældre behov for at øge antallet

af plejeboliger. I den tiårige investeringsoversigt er der planlagt med en udvidelse på 204 plejeboliger. Der planlægges med udvidelse af plejeboliger i Skanderborg, Galten, Hørning og Ry i den tiårige periode. Arbejdet er forankret i Socialudvalget, hvor forskellige etableringsmuligheder overvejes. Udviklingen på området følges tæt i forbindelse med budgetlægningen.

Forligspartierne ønsker at fastholde det nuværende serviceniveau på ældreområdet. Der er derfor indarbejdet 64 mio. kr. mere på ældreområdet i 2025 i forhold til niveauet i 2021. Forligspartierne er også enige om, at det forhenværende plejehjem Søkilde og eventuelt omkringliggende areal udbydes til salg i offentligt udbud, når Søkilde ikke længere fungerer som isolationscenter i forhold til covid-19. I forbindelse med salget vurderes, hvordan det kan være med til at realisere Skanderborg Kommunes boligpolitik, hvoraf det fremgår, at variation i boligmassen ønskes.

Spør 7: Rekruttering og fastholdelse

Hjørnestenen i vores velfærd er engagerede og kompetente medarbejdere. Dem er der lige nu stor kamp om. Forligskredsen er derfor enige om, at Skanderborg Kommune sammen med relevante samarbejdspartner skal opprioritere opgaven med rekruttering og fastholdelse.

Set i lyset af indfasningen af minimumsnormeringer og den demografiske udvikling vil der især blive mangel på arbejdskraft på de store velfærdsområder og det specialiserede socialområde, f.eks. pædagoger, pædagogiske assistenter, lærere og SOSU'er. Der arbejdes allerede i dag med tiltag i Skanderborg Kommune, som skal sikre kvalificerede medarbejdere. Det blev f.eks. med Budget 2020–2023 besluttet at øge elevoptaget vedrørende social- og sundhedsuddannelser, og der blev afsat 2,7 mio. kr. årligt hertil. Men på trods heraf opleves der på nogle områder udfordringer med rekruttering og fastholdelse.

Forligskredsen er enige om, at der er brug for at få analyseret udfordringen hurtigt og grundigt og samtidigt få skitseret forskellige handlemuligheder. Målet er at få udarbejdet en samlet strategi for rekruttering og fastholdelse i Skanderborg Kommune og en konkret handleplan på baggrund heraf. Arbejdet med handleplanen skal afsluttes senest juni 2022. Der afsættes i alt 3 mio. kr. til initiativer i handleplanen over de næste tre år.

Ambitiøs budgetaftale, som kræver fuld fokus

Budgetaftalen for Skanderborg Kommunes Budget 2022–2025 er meget ambitiøs. Anlægsprogrammet er stort, og der iværksættes med aftalen mange nye driftsmæssige initiativer. Implementering af aftalen kræver derfor fuld fokus fra både de politiske udvalg og administrationen.

BILAG TIL BUDGETAFTALEN

Bilag 1: Forandringer vedtaget i Budget 2022-2025

Bilag 2: Budgetoversigt

Bilag 3: Oversigt over forandringer, der medfører udvidelser eller reduktioner på budgettet

Bilag 4: Investeringsoversigt 2022-2031 inkl. afledt drift(2020)

Budgetaftalen er under forudsætning af kommunernes samlede overholdelse af de rammer på anlæg og drift, der er aftalt mellem KL og Regeringen. Når ny beregning vedr. selvbudgettering foreligger, forventeligt medio september, vil den blive

fremsendt til forligskredsen. Den nye beregning kan give anledning til at genoverveje valg af selvbudgettering i stedet for statsgarantien, som er grundlaget for aftalen. Om nødvendigt indkalder Borgmesteren forhandlingsgruppen igen.

For Socialdemokratiets byrådsgruppe:

Frands Fischer

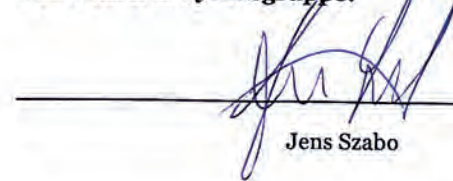

Trine Frengler

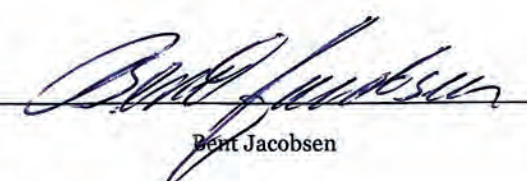

Jørgen Naut

For Venstres byrådsgruppe:

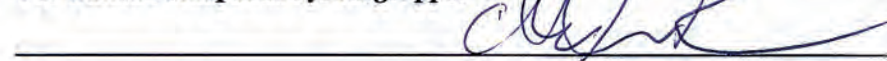

Jens Szabo

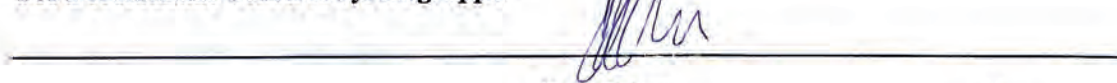
Bent Jacobsen

For Dansk Folkepartis byrådsgruppe:

Martin Frausing Poulsen

For Det Radikale Venstres byrådsgruppe:

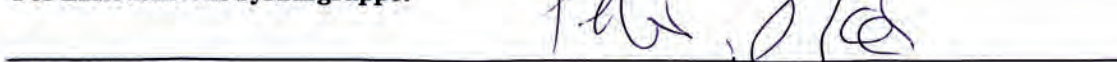
Tage Nielsen

For Socialistisk Folkepartis byrådsgruppe:

Claus Leick

For Enhedslistens byrådsgruppe:

Peter Kjær

Bilag 1. Forandringer vedtaget i Budget 2022-2025

Alle forandringer, som er vedtaget i budgetforliget for Budget 2022-2025, præsenteres kort i dette bilag.

Forandringerne er inddelt i følgende overordnede kategorier:

- Forandringer, der medfører budgetudvidelser

- Forandringer, der medfører budgetreduktioner

- Forandringer, der gennemføres inden for den eksisterende budgetramme.

Inden for hver kategori inddeles forandringerne yderligere i politikområder. Politikområderne er følgende:

- Demokrati

- Personale

- Økonomi

- Klima, energi og beredskab

- Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner

- Sundhedsfremme og forebyggelse

- Integration

- Borgerservice

- Natur og miljø

- Vej og trafik

- Erhverv, turisme og internationalt samarbejde

- Dagtilbud til 0-6-årige

- Skoler og pædagogiske fritidstilbud

- Børn og unge med særlige behov

- Ældre

- Borgere med fysiske og psykiske handicap

- Kultur og fritid

- Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet

- Administration

- Kommunale ejendomme.

Der er i alt beskrevet 35 forandringer i bilaget.

Forandringer, der medfører budgetudvidelser

Forandringer på tværs af politikområder

1. Rekruttering og fastholdelse

Der er og vil blive mangel på arbejdskraft på de store velfærdsområder i de kommende år. Forandringen indebærer, at Skanderborg Kommune sammen med relevante samarbejdspartnere opprioriterer opgaven med fastholdelse og rekruttering. Der igangsættes en analyse af udfordringer og forskellige handlemuligheder i forhold til rekruttering og fastholdelse af kompetente medarbejdere. Målet er at få udarbejdet en samlet strategi for rekruttering og fastholdelse i Skanderborg Kommune og en konkret handleplan på baggrund heraf. Arbejdet

skal afsluttes senest juni 2022. Der afsættes 1 mio. kr. årligt i de næste tre år.

(Budgettet forøges i en treårige periode med 1 mio. kr. årligt fra 2022 til 2024)

2. ”Fælles om Højvangen” – videreførelse af det boligsociale arbejde

Det boligsociale projekt i Højvangen videreføres i en fireårig periode. Projektet skifter navn til ”Fælles om Højvangen”, som er fælles for Skanderborg Kommune, Skanderborg Andelsboligforening, Midtjysk Boligselskab og Landsbyggefonden. Landsbyggefonden bidrager mindre til projektet fremover, og derfor er der brug for større lokal medfinansiering, for at indsatsen (herunder ansættelse af projektmedarbejdere) kan fortsætte.

(Budgettet forøges med 1 mio. kr. årligt i en fireårig periode fra 2022 til 2025)

Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner

3. Etablering af en bevilling til det videre arbejde med sikring af kvalitet i byudvikling

Byrådet igangsatte i september 2020 en proces om ”Kvalitet i Byudviklingen”. Efteråret 2021 forventes beslutning af forandringer, som kan støtte Byrådet i sit arbejde for højere kvalitet i byudviklingen. De konkrete værktøjer hertil kan være udarbejdelse af en arkitekturpolitik, nedsættelse af et arkitekturråd eller noget tredje. Budgetudvidelsen dækker de udgifter, som følger af processen ”Kvalitet i Byudviklingen”.

(Budgettet forøges med 250.000 kr. årligt fra 2022)

Sundhedsfremme og forebyggelse

4. Løft af budgetrammen til Sundhedstjenesten

Budgetrammen til Sundhedstjenesten løftes med 0,7 mio. kr. årligt som følge af behov for ekstra ressourcer pga. stigende børnetal gennem de senere år. Der vil fortsat være behov for sideløbende at se på det fremadrettede behov og serviceniveau i forhold til kerneopgaven såvel som øvrige opgaver på det forebyggende område.

(Budgettet forøges med 700.000 kr. fra 2022)

5. Etablering af digital fællesskabsplatform (GENLYD) i Skanderborg Kommune

GENLYD er en digital fællesskabsplatform. Platformen stilles gratis til rådighed for borgerne, foreninger og kommunale tilbud i Skanderborg Kommune. Formålet er at invitere til fællesskab og derved mindske ensomhed blandt alle grupper af borgere. På den let tilgængelige platform kan alle slå arrangementer og aktiviteter op samt se og tilmelde sig andres opslag. Eksempler på opslag: Fællesskab om gåture, fællesspisning, motion i det fri, strikkecafé, rollespil, skraldeindsamling, rygestop og annoncering efter frivillige. Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt og restfinansiering findes indenfor rammen.

(Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt fra 2022)

Natur og miljø

6. Projektlederfunktion til multifunktionelt projekt i Illerup Ådal

Naturstyrelsen er i gang med et klimalavbundsprojekt i Illerup Ådal. Udover det hovedformål, Naturstyrelsen arbejder med i forhold til reduktion af udledning af klimagasser fra lavbundsjordene i ådalen, rummer projektet potentialer for en lang række gevinster i forhold til at udvikle og skabe adgang til natur, rekreative muligheder, forbedret vandmiljø, formidling af helt unikke arkæologiske og historiske værdier, forbedret biodiversitet og større sammenhængende naturområder. Derudover ret store potentialer for klimatilpasning og klimasikring af blandt andet ejendommene langs Vædebrovej og Alkenvej. For at udfolde de multifunktionelle potentialer i Naturstyrelsens klimalavbundsprojekt oprettes en projektlederfunktion i en fireårig periode.

(Budgettet forøges med 650.000 kr. årligt i en fireårig periode fra 2022 til 2025)

Ældre

7. Reduceret brugerbetaling på døgntakst plejecentre

Døgntaksterne på plejecentrene reduceres svarende til samlet 300.000 kr.

(Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt)

Kultur og fritid

8. Tilskud til Di Heslige Slønglers Klup

Med forandringen bevilliges et årligt tilskud på 300.000 de næste 4 år (2022 – 2025). De allerede afsatte midler til lokale kulturprojekter finansierer de 239.000 kr. årligt. Restfinansieringen på alt 244.000 kr. i alt i den fireårige periode afholdes af overførte midler opstået som følge af aflyste arrangementer og mindre aktivitet som følge af corona på kulturområdet. Finansiering anvises således inden for eksisterende budget.

(Netto ingen budgetmæssige konsekvenser)

9. Tilskud til sikring af foreningslivets adgang til faciliteter på Den Fri Hestehaveskole

Med vedtagelsen af Budget 2021 bortfaldt det hidtidige tilskud til Den Fri Hestehaveskole. Dette har imidlertid været uhenigtsmæssigt for foreningslivets adgang til faciliteter i denne del af Skanderborg Kommune. Disse udfordringer vil kunne imødegås via den allerede eksisterende økonomiske ramme på det folkeoplysende område, hvor udgifter indeholdt i en ny aftale i forlængelse af Folkeoplysningsudvalgets beslutning i maj 2021 vil kunne afholdes af den økonomiske ramme afsat til lokaletilskud.

(Netto ingen budgetmæssige konsekvenser)

10. Tilskud til spillestedet Gnisten/Musikværkstedet Ry

Spillestedet Gnisten i Ry bliver fremadrettet økonomisk prioriteret på linje med forsamlingshuse i Skanderborg Kommune. Midlerne tilføres budgettet på området.

(Budgettet forøges med 20.000 kr. årligt fra 2022)

Administration

11. Fortsat opnormering i visitationen til håndtering af stigende antal borgersager på ældreområdet

For fremadrettet at kunne overholde sagsbehandlingstiden, gennemføres løbende og målrettede revurderinger samt sikre, at borgerne får det rette tilbud, gøres opnormeringen med to visitatorer i Sundhed, Omsorg og Handicap permanent. Opnormeringen er i 2021 finansieret via mindreforbruget på ”Bestillerpulje plejecenter”. Med denne forandring udvides budgettet fra 2022 og frem. Der følges op kvartalsvis på sagsbehandlingstiderne m.v.

(Budgettet forøges med 1 mio. kr. årligt fra 2022)

12. Genetablering af vederlag til Folkeoplysningsudvalgets formand

Genetablering af vederlag for varetagelse af udvalgsformandsposten for Folkeoplysningsudvalget med 50.000 kr. årligt. Samtidigt afsættes 25.000 kr. årligt til kørselsgodtgørelse til udvalgets medlemmer.

(Budgettet forøges med 75.000 kr. årligt fra 2022)

13. Veterankoordinatorfunktion

Med ønsket om at give hjemvendte udsendte (soldater, sundhedspersonale m.v.) en bedre støtte afsættes der 100.000 kr. årligt til at understøtte den eksisterende veteranindsats i Skanderborg kommune. Støtten gives til, at indsatser for både den hjemvendte og dennes familie koordineres, således at kontakten til kommunen opleves sammenhængende. Kontaktpersonens oplysninger skal være tilgængelige på kommunens hjemmeside.

(Budgettet forøges med 100.000 kr. årligt fra 2022)

14. Grøn omstilling i samarbejde med eksterne aktører

Skanderborg Kommune kan ikke løfte den grønne omstilling alene. Der er allerede igangsat flere initiativer, som er målrettet borgere m.v. Forligskredsen ønsker at fremme samarbejdet med erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, faglige organisationer m.v. omkring klima, bæredygtighed og den grønne omstilling. Det kan f.eks. ske via Fremtidsforum, hvis formål er at finde nye fælles løsninger på fremtidens udfordringer.

(Budgettet forøges med 100.000 årligt fra 2022)

Forandringer, der medfører budgetreduktioner

Forandringer på tværs af politikområder

15. Implementering af første delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen (Finansiering af aftale om ret til tidlig pension)

Folketinget har aftalt, at ret til tidlig pension skal finansieres ved nytænkning af beskæftigelsesindsatsen. På baggrund af første delaftale, aftalt af et flertal i Folketinget i juni 2021, reduceres budgettet til beskæftigelsesindsatser for unge under 30 år med 750.000 kr. fra 2022 og frem. Der budgetteres med en reduktion af bloktilskuddet på 3,3 mio. kr. i 2022, 3,6 mio. kr. i 2023 og 750.000 kr. i 2024 og frem. Netto svarer det til

en merudgift i 2022 og 2023 på hhv. 2,55 mio. kr. og 2,85 mio. kr. (Budgettet til beskæftigelsesindsatser for unge under 30 år reduceres med 750.000 kr. årligt fra 2022.) (Budgettet vedrørende bloktilskuddet reduceres (mindreindtægt) med 3,3 mio. kr. i 2022, 3,6 mio. kr. i 2023 og 750.000 kr. årligt fra 2024 og frem)

Vej og Trafik

16. Tilretning af budgettet til vinterberedskabet

Forandringen indebærer, at budgettet til vinterberedskabet reduceres med 600.000 kr. (Budgettet reduceres med 600.000 kr. årligt fra 2022)

Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold

17. Tilpasning af budgettet til indsatser efter Serviceloven §107

Forandringen indebærer, at budgetrammen til indsatser leveret efter Servicelovens § 107 (borgere i midlertidige botilbud) tilpasses i forhold til det kendte udgiftsniveau. Der er bl.a. gennem en intensiveret sagsopfølgning i de senere år været en positiv udgiftsmæssig udvikling på området, som har medført et løbende overskud. Det er forventningen, at denne udvikling vil fortsætte, og at der derfor er mulighed for at tilpasse budgetrammen fra 2023 og frem. (Budgettet reduceres med 3 mio. kr. i 2023 og 4,5 mio. kr. fra 2024)

Forandringer, der gennemføres inden for den eksisterende budgetramme

Forandringer på tværs af politikområder

18. Bedre placering på Dansk Industris undersøgelse af kommunernes erhvervsvenlighed

Forligskredsen er enig om, at kommunens placering på Dansk Industris liste over kommunernes erhvervsvenlighed skal forbedres fra den aktuelle 19. plads til en top-10 placering. I den forbindelse skal placeringen på parameteret ”Brug af private leverandører” forbedres. Derfor skal Direktionen senest 1. kvartal 2022 udarbejde forslag til Økonomiudvalget til, hvordan placeringen på dette parameter kan forbedres. Herefter træffer Økonomiudvalget beslutning om igangsætning af konkrete tiltag.

19. Bæredygtige og fleksible løsninger samt styrket planlægning

Forligskredsen ønsker at sikre bæredygtige og fleksible løsninger ved fremtidige skiftende børne- og elevtal. Skanderborg Kommune står over for historisk store anlægsinvesteringer. Investeringerne skal tænkes klogt og sammen med optimering af den nuværende kommunale bygningsmasse. Der skal være fokus på, at vi ikke kommer til at forbygge os i forhold til en målgruppe og så få år efter mangler bygninger til en anden målgruppe. Administrationen skal også sikre det nødvendige planmæssige grundlag for fleksible løsninger og snarest

udarbejde konkret oplæg til, hvordan fleksible løsninger kan implementeres i praksis. Der kan f.eks. tænkes i mobile løsninger med indkøb af flere ”pædagogiske busser” og/eller sikring af buffer-kapacitet i eksisterende institutioner eller i tilknytning til disse. Der er afsat 5 mio. kr. i både 2022 og 2023 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, bl.a. til finansiering af fleksible løsninger, som f.eks. den bus der allerede er indkøbt.

20. Forberedelse af anlægsopgaver på børne- og ungeområdet

Forandringen indebærer, at Administrationen udarbejder ”masterbeskrivelser” for anlægsopgaver på børne- og ungeområdet. Det vurderes, at man med de mange og store anlægsopgaver på børne- og ungeområdet med fordel kan arbejde med masterbeskrivelser for anlæg af dagtilbud og skoler. Med masterbeskrivelser menes standardiserede sagsgange og procedurer i forbindelse med anlægsopgaver.

21. Omdannelse af Sølund

Strategisporet ”Sølund som et center for ”mennesker møder mennesker” i Skanderborg Kommune blev igangsat med sidste års budgetaftale. Byrådet har truffet følgende beslutning om retning for udviklingen af pavillonerne på Sølund: ”Der skal fokuseres på liberale erhverv samt en mulig samling af kommunale institutioner, så området bliver et livligt centrum for mange menneskers hverdag. Det ønskes undersøgt, om en form for fællesskabs- og frivillighedshus i fremtiden kan være en del af Sølund.” Arbejdet med strategisporet forsætter i den kommende budgetperiode.

22. Dialogen med landsbyer og byer

Velfungerende lokalsamfund er en vigtig forudsætning for kommunens udvikling. Økonomiudvalget er i dialog med landsbyerne i forbindelse med Kommuneplan 21, og Byrådet har vedtaget en politik for udvikling i landsbyerne. I 2022 skal implementeringen af politikken sættes i gang. Dialogen med landsbyer og centerbyer bliver styrket med en ny borgerguide, som kan hjælpe eller guide organiserede interessenter i landsbyer og byer videre ved henvendelser af forskellig karakter. Bibliotekernes rolle som et lokalt samling- og aktivitetssted skal være mere synlig i samarbejde med de lokale foreninger.

Klima, energi og beredskab

23. Omstilling af den kommunale flåde af køretøjer til emissionsfri drivmidler

Der skal udarbejdes et overordnet prisestimat for omstilling af den kommunale flåde af køretøjer til emissionsfri drivmidler til brug for budgetlægningen 2023-2026.

Natur og miljø

24. Bynær skovrejsning

Skovrejsningsprojektet i Anebjerg nærmer sig sin afslutning, og næste skridt er at afdække mulighederne for bynær skovrejsning andre steder i kommunen. De overskydende anlægsmidler fra Anebjerg-projektet, som i årene 2022-2027 udgør

ca. 13 mio. kr. i alt, skal anvendes til andre skovrejsningsprojekter – i første omgang i og omkring Hørning, hvor der etableres et forprojekt i et samarbejde med Naturstyrelsen.

Vej og trafik

25. Genanvendelse af jord og etablering af støjvolde

Forligskredsen ønsker at sikre en øget grad af genanvendelse af jord. Ved anlægsprojekter i Skanderborg Kommune produceres der ofte overskudsjord, som kan genanvendes. Forligskredsen har et særligt fokus på at anvende overskudsjord til støjværn langs E45, hvor der også efter Vejdirektoratets igangværende arbejder, vil være huller i rækken af støjværn. Forligskredsen ønsker, at Skanderborg Kommune i 2022 gennemfører et forprojekt i samarbejde med Vejdirektoratet, Renosyd og private aktører med henblik på at afdække mulighederne for, hvordan Skanderborg Kommune kan genanvende jord til fremtidige formål. I projektet skal indgå en beskrivelse af potentialer, mulige anvendelser og placeringer til overskudsjord, økonomiske konsekvenser m.v.

26. Kollektiv trafik

Forligskredsen ønsker at styrke den kollektive trafik. Forligskredsen ønsker, at der i dialog med kommunens virksomheder bliver arbejdet med at finde ideer og projekter, der kan fremme bæredygtig transport til og fra virksomhederne i de store erhvervsområder i kommunen. Her bliver åbningen af Stilling Station eksempelvis et vigtigt omdrejningspunkt, der kan give hele nye muligheder for transport til og fra de mange arbejdspladser i Stilling og Hørning. Det kan f.eks. ske ved mindre omlægning og etablering af supplerende stoppesteder på de eksisterende ruter, samt etablering af stier, som gør det lettere for borgerne at benytte den kollektive trafik

Dagtilbud til 0 - 6 årige

27. Implementering af minimumsnormeringer samt øget uddannelsesniveau af personalet

Med henblik på forventet indførelse af minimumsnormeringer fra 2024 udarbejdes forslag til politisk godkendelse i foråret 2022, indeholdende: *) Implementeringsplan for indfasning, *) Ambitionsniveau ift. uddannelsesniveau af personalet og *) Finansiering af dels minimumsnormeringer, dels øget uddannelsesgrad (herunder vikardækning og øgede lønudgifter ved stigende uddannelsesniveau).

Skoler og pædagogiske fritidstilbud

28. Prioritering af anlægsmidler på skoleområdet

SMAK Architects udarbejdede i foråret 2018 en bygningsanalyse af 19 skoler og specialskoler i Skanderborg Kommune. Analysen har siden tjent som inspirationskatalog til modernisering og vedligehold af skolerne. Forandringen indebærer, at analysen genbesøges med henblik på at lave et prioriteringskatalog til yderligere modernisering af skolerne med udgangspunkt i anbefalingerne fra SMAK-analysen.

29. Styrkelse af inklusionsindsatsen

Byrådet vedtog i december 2020 en ny struktur for skoler og dagtilbud. Den nye struktur sikrer generelt rammerne for kvalitet og en bæredygtig struktur på skole- og dagtilbudsområdet, herunder arbejdet med mellemformer og etablering af en ny specialpædagogisk vidensklynge, som bl.a. skal styrke inklusionsindsatsen. Den nye struktur frigiver et provenu, der over årene stiger til 5,4 mio. kr. i 2026, hvor strukturaftalen er fuldt indfaset. I 2022 er provenuet på 2,1 mio. kr., stigende til 2,3 mio. kr. i 2023. Forandringen indebærer, at det samlede provenu skal anvendes til at styrke inklusionsindsatsen, herunder mellemformer og vidensklyngesamarbejdet. En styrkelse af inklusionsindsatsen vil også modvirke, at budgetterne til den almene indsats udhules. Der udarbejdes et politisk beslutningsgrundlag for den konkrete implementering heraf i første halvår 2022.

30. Bedre understøttelse af elever med talblindhed

Fagsekretariatet Børn og Unge skal indsamle viden om pædagogiske og didaktiske muligheder for en bedre understøttelse af elever med talblindhed. Fagsekretariatet fremlægger på baggrund af den indsamlede viden forslag til en sammenhængende indsats i forhold til elevgruppen, som det allerede gør sig gældende i forhold til ordblindhed.

31. Styrkelse af erhvervsenkendskab

Fagsekretariatet Børn og Unge udarbejder i samarbejde med UU og skolerne en oversigt med forpligtende initiativer i forhold til elevernes undervisning i erhvervsenkendskab og karrierevalg, uddannelseskendskab, virksomhedspraktik og en forpligtende erhvervspraktik. Oversigten dækker initiativer i hele grundskoleforløbet og afdækker også mulighederne for etablering af erhvervsrygsæk, som det kendes fra andre kommuner.

Borgere med fysiske og psykiske handicap

32. Afklaring af muligheder, rammer og finansiering i forhold til etablering af midlertidige boliger efter Servicelovens § 107 til udredning af støttebehov og botræning

Med forandringen gennemføres en undersøgelse af muligheder for etablering af midlertidige boliger efter Servicelovens § 107 til udredning af støttebehov og botræning. Undersøgelsen skal afdække fysiske rammer, finansiering og krav til boligerne jf. lovgivningen. Forandringen gennemføres inden for den eksisterende budgetramme.

Kultur og fritid

33. Fælleden som idrætscenter

Strategisporet Fælleden som idrætscenter er igangsat i tidligere års budgetaftaler, hvoraf det fremgår, at ”Skanderborg Fælled skal være centrum for idrætsaktiviteter i Skanderborg, så der skabes et unikt sportsmiljø ude og inde, og synergimulighederne omkring Skanderborg Fælled udnyttes”. Arbejdet forsætter i den kommende budgetperiode.

34. Idræts- og kulturfaciliteter i et tiårigt perspektiv

I løbet af 2022 skal det afdækkes, hvorledes den nuværende kapacitet på fritids- og idrætsområdet udnyttes, og om der er mulighed for at bruge de nuværende faciliteter mere optimalt. Forandringen er en del af ”Spor 3: Udvikling af idrætsanlæg”, som er beskrevet i budgetaftalen.

35. Analyse af principper for tildeling af driftstilskud på idrætsområdet

Forligskredsen ønsker, at de nuværende principper for tildeling af driftstilskud på idrætsområdet analyseres, herunder håndtering af driftstilskud til nye faciliteter etableret med betydelig ekstern finansiering. Det konkrete indhold af analysen drøftes i det kommende Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalg.

Tabel 2.1: Budgetoversigt

(2022-priser i mio. kr.)	2022	2023	2024	2025
Driftsindtægter	-4.010,7	-4.025,3	-4.063,8	-4.100,1
Driftsudgifter	3.815,4	3.862,5	3.913,4	3.945,3
Afledt drift af valgte anlæg	0,3	0,5	0,5	0,5
Driftsudvidelser som følge af forandringer	8,0	8,3	5,5	4,5
Driftsreduktioner som følge af besparelser	-0,6	-3,6	-5,1	-5,1
Resultat af ordinær drift:	-187,6	-157,5	-149,6	-154,9
Anlæg ekskl. klima og almene boliger	303,9	337,3	258,6	208,8
Afdrag på lån	33,1	34,6	35,5	35,5
Resultat af skattefinansieret område:	149,5	214,3	144,5	89,4

Tabel 2.2: Finansieringsoversigt

Finansieringsoversigt	2022	2023	2024	2025
Lånoptagning	-3,5	-3,5	-0,5	-0,5
Deponering og indfrosset grundskyld	0,0	0,0	-64,0	0,0
Årets resultat	149,5	214,3	144,5	89,4
Finansforskydninger øvrige	0,7	3,8	-1,2	-1,2
Årets likviditetspåvirkning (- betyder penge i kassen)	146,7	214,6	78,8	87,7

Bilag 3: Oversigt over forandringer, der medfører udvidelser eller reduktioner på driftsbudgettet

Tabel 3.1: Forandringer, der medfører udvidelser på driften

(2022-priser i 1.000 kr.)	2022	2023	2024	2025
Tværgående politikområder				
Rekruttering og fastholdelse	1.000	1.000	1.000	
”Fælles om Højvangen” – videreførelse af det boligsociale arbejde	1.000	1.000	1.000	1.000
Implementering af første delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen (Finansiering af aftale om ret til tidlig pension)	2.550	2.850		
Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner				
Etablering af en bevilling til det videre arbejde med sikring af kvalitet i byudvikling	250	250	250	250
Sundhedsfremme og forebyggelse				
Etablering af digital fællesskabsplatform (GENLYD) i Skanderborg Kommune	300	300	300	300
Løft af budgetrammen til Sundhedsstjenesten	700	700	700	700
Ældre				
Reduceret brugerbetaling på døgnstakts plejecentre	300	300	300	300
Natur og miljø				
Projektlederfunktion til multifunktionelt projekt i Illerup Ådal	650	650	650	650
Kultur og fritid				
Tilskud til Di Hellige Sløglers Klup	0	0	0	0
Tilskud til sikring af foreningslivets adgang til faciliteter på Den Frie hestehaveskole	0	0	0	0
Tilskud til spillestedet Gnisten/Musikværkstedet Ry	20	20	20	20
Administration				
Fortsat opnormering i visitationen til håndtering af stigende antal borgersager på ældreområdet	1.000	1.000	1.000	1.000
Genetablering af vederlag til Folkeoplysningsudvalgets formand	75	75	75	75
Veterankoordinatorfunktion	100	100	100	100
Grøn omstilling i samarbejde med eksterne aktører	100	100	100	100
Forslag til udvidelser i alt	8.045	8.345	5.495	4.495

Note vedrørende fortegn: + er udgifter, - er indtægter

Tabel 3.2: Forandringer, der medfører reduktioner på driften Tabel 2.2: Finansieringsoversigt

(2022-priser i 1.000 kr.)	2022	2023	2024	2025
Vej og trafik				
Tilretning af budgettet til vinterberedskabet	-600	-600	-600	-600
Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold				
Tilpasning af budgettet til indsatser efter Servicelovens §107		-3.000	-4.500	-4.500
Forslag til reduktioner i alt	-600	-3.600	-5.100	-5.100

Note vedrørende fortegn: + er udgifter, - er indtægter

Bilag 4: Investeringsoversigt 2022-2031 samt afledt drift

Skanderborg Kommune er på vej mod 70.000 indbyggere i løbet af de næste ti år. Det giver et pres på de fysiske rammer, og derfor arbejdes der i budgetprocessen med en tiårig investeringsplan.

Forligskredsen er på den baggrund enige om den tiårige investeringsoversigt, som fremgår af den følgende tabel.

Den tiårige investeringsplan skal sikre de fysiske rammer for nuværende og nye borgere i de kommende ti år. Samlet skal

der over de næste ti år investeres godt 1,8 mia. kr. i anlæg for at kunne dække behovet for veje, børnehaver, skoler og plejecentre. I budgetperioden 2022 – 2025 er der alene budgetlagt med 1,15 mia. kr. til nye anlæg inkl. en deponering i forbindelse med opførelse af ny skole i Hørning. Det er langt over målet i den økonomiske politik for anlæg, og derfor vil der i perioden være et ekstraordinært forbrug af kassebeholdningen.

Forligskredsen betragter den tiårige investeringsplan som en traditionel fireårig investeringsoversigt. Næste års budget tager derfor afsæt i den tiårige investeringsoversigt.

Tabel 4.1: Samlet investeringsoversigt

(2022-priser i 1.000 kr.)	2022	2023	2024	2025
Økonomi:				
Grundkapitalindskud i nye almene boliger:				
Svaneparken etape 3				
Stjær		3.000		
Kildebjerg				10.500
Vestervej i Hørning (inkl. salg af grund)		2.000		
Pulje til grundkapitalindskud				
Spor 4: Sølund	8.916	10.190		
Klima og energi:				
Hovedgaden i Låsby etape 4, følgeudgifter	267			
Agnetevej medfinansiering	9.153	11.258		
Områderne langs Skanderupbækken, Skanderborg medfinansiering	10.170	22.115		
Pressalit, Ry medfinansiering	3.137	3.496		
Områderne ved Højvangens Torv i Skanderborg medfinansiering	1.126			
Forsyningsens afdrag på klimaprojekter	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325
Udviklingsstrategi, planstrategi og lokalplan:				
Torvet i Hørning	1.090			
Udviklingsstrategi, køb og salg:				
Strategisk jordkøb (ramme)	750	750	750	750
Teknisk ramme byggemodninger	25.000	25.000	25.000	25.000
Teknisk ramme byggemodninger	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Salg af Søkilde		-20.000		
Salg af Ryvang				492
Udgifter ved salg af Ryvang				492
Salg af Asylgades Børnehus og andre ejendomme	-6.000			
Nedrivning af staldbygning, Bjertrupvej 4 i Stilling	77			
Skovrejsning	1.664	1.664	4.763	1.664

Tabel fortsættes på næste side

Tabel fortsat - Tabel 4.1: Samlet investeringsoversigt

(2022-priser i 1.000 kr.)	2022	2023	2024	2025
Vej og trafik:				
Pulje til cykelstier, stituneller samt sikre veje til skole og fritid	18.280	9.057	9.000	9.000
Vej og stistruktur, Ny skole i Ry		3.614	6.734	10.000
Stitunnel Virringvej/Ægirsvej, vejbidrag				
Klimavej ved Ovenvande	202	1.173		
Udbygning af Herredsvej	7.744	8.015		
Kryds, rute 170 Hørning	2.897	6.771	5.471	
Blegindvej	5.605			
Trafikanalyser	250			
Infrastrukturprojekt om udbygning af Toftegårdsvej			2.038	
Afledt infrastruktur af skolebyggeri i Hørning	1.808			
Midtbyplanen	5.594	1.861		
Kommunale parkeringspladser	2.000	2.650		
Genåbning af Stilling Station (Indvies i 2022)	12.990			
Trafikafvikling Skanderborg Station	5.181			
Forlængelse af Ørstedvej, Stilling			5.166	
Forlængelse af Ørstedvej, Stilling (vejbidrag)				-2.547
Herredsvejens tilslutning til Beder-Beringvej (+forundersøgelse)			517	
Forlængelse af Scandiavej, Låsby				
Udvidelse af Lundhøjvej, Ry				
Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby	1.861	5.580		
Udvidelse af Stilling Landevej + forundersøgelse	623			
Udskiftning af elpærer til LED-belysning på gadelamper	3.000	3.000		
Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej	2.038	1.325		
Dagtilbud til 0-6 årige:				
OPP anlægsydelse	3.785	3.785	3.785	3.785
Daginstitution i forbindelse med ny skole i Hørning	7.749	723	723	723
Ny daginstitution i Gl. Rye	12.228	19.310		
Ramme til kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekter				
Sammenlægning af dagtilbud og skole, Stjær	500	4.595	17.017	
Børnehuset Horsegaard	18.342	11.107		
Kapacitet dagtilbudsområdet – Galten/Skovby			1.530	11.209
Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Låsby			9.375	17.222
Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Ry		5.095	14.394	11.337
Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet – Stilling	1.529	21.399	14.011	

Tabel fortsættes på næste side

Tabel fortsat - Tabel 4.1: Samlet investeringsoversigt

(2022-priser i 1.000 kr.)	2022	2023	2024	2025
Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Virring			10.190	20.126
Etablering af dagtilbud i det nuværende Hørningskolen			6.623	
Flytning af Veng Børnehus til Veng Fællesskole		1.000	9.190	
Kapacitet dagtilbudsområdet - Herskind	2.547			
Skoler og pædagogiske fritidstilbud:				
Renovering og optimering af ventilation/indeklima skolerne	6.580	4.500	9.000	9.000
Renovering og ombygning, Skovbyskolen	6.495			
Ramme jordkøb vedr. skolebyggeri Hørning	2.142	1.921		
Ny Skole i Hørning	41.331	4.453	4.453	4.453
Ny Skole i Hørning, idrætsfaciliteter	13.592		496	496
Renovering af Højboskolen	20.379	7.232	102	
Ny Skole i Ry med placering ved Ry-hallerne	4.000	50.950	65.950	30.423
Ramme til renovering og modernisering af skolerne, jf. SMAK-analysen			14.000	14.000
Skolekapacitet i Hørning				
Tilpasning af kapacitet på skoleområdet, Låsby	4.790			
Tilpasning af kapacitet på skoleområdet, Stilling		13.247	17.323	
Etablering af nye rammer for Hørningskolen	2.000	28.060		
Udvidelse af tilbud – Jeksendalskolen	5.095	8.152		
Ombygning af Niels Ebbesen Skolen til etablering af Afdeling E fra Låsby Skole	12.153			
Spor 1. Pulje til kapacitetstilpasning med særligt fokus på bæredygtige, fleksible løsninger	5.000	5.000		
Multipark ved Sct. Georgsgården		2.000	1.000	
Multisal i Voerladesgaard		2.000	1.000	
Ældre:				
Plejeboligplan Galten	6.116	6.114	16.814	16.814
Imødegåelse af usikkerhed ved behovet for plejeboliger		9.417		
Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården)	12.159	12.159		
Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården) – grundkapital til landsbyggefonden	5.714	5.714		
Sammenlægning af midlertidige pladser (tilpasning Kildegården)		6.217	6.189	
Plejeboliger i Skanderborg				14.694
Plejeboliger i Hørning				11.020
Plejeboliger i Ry				14.695
Plejeboliger i Galten/Låsby				
Kultur og fritid:				
Grønne partnerskaber, Kultur og Fritid	312	304	204	204

Tabel fortsættes på næste side

Tabel fortsat - Tabel 4.1: Samlet investeringsoversigt

(2022-priser i 1.000 kr.)	2022	2023	2024	2025
Renovering/dræning udendørs baner	305	305	305	305
Nye gulve i hallerne	760			
Folkeoplysning - rammebeløb	550	550	500	450
Udvidelse af kapaciteten på indendørsidrætsområdet Hørning	6.256			
Nyt museum i Skanderborg	6.114	1.529		
Skønpulje til landsbyerne	500	1.000	1.000	1.000
Søbade og Kulturløber, indtægter fra fonde	-11.625			
Spor 3 – salg af Vrold anlæg		-8.000		
Udvidet Torvehal i Ry, indtægt fra fonde	-2.828			
Kulturarvspulje	305	305	305	305
Spor 3 – Fælleden idrætscenter, ramme etape 2		9.782		
Kommunegaranti svømmehallen i Skanderborg	30.000	49.500	-3.180	-3.180
Atletik Dyrehaven – genopretning af atletikfaciliteter	600			
Trailcenter ved Fælleden og Anebjerg	4.790			
Låsby Hallen – udbygning mhp. Fitness (lånegaranti)	1.000	1.350		
Låsby Hallen – udbygning mhp. Fitness (lånegaranti)		2.500		
Stjer Boldklub – klubhus og omklædning		3.000		
Herskind Boldklub – udbygning af fitness og kultur (lånegaranti)			2.000	
Hovedtrappe ved Kulturhuset Skanderborg	705			
Pulje til eventuel etablering af Anders Nielsens udstilling		150		
Reetablering af Petanquebaner ved Campus Skanderborg		300		
Administration:				
Salg af kom. ejendomme, ejendomsdatabase - udgifter	1.000	1.000	1.000	1.000
Salg af kom. ejendomme, ejendomsdatabase – indtægter	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
Udskiftning af PC'ere	300	300	300	300
Vedligehold, uforudsete udgifter	400	400	400	400
Anlæg i alt	325.178	371.819	256.313	206.515

Tabel 3.2: Forandringer, der medfører reduktioner på driften Tabel 2.2: Finansieringsoversigt

(2022-priser i 1.000 kr.)	2022	2023	2024	2025
Skoler og pædagogiske fritidstilbud:				
Multipark ved Sct. Georgsgården				20
Trailcenter ved Fælleden og Anebjerg	125	125	125	125
Multifunktionel hal i Ry	175	350	350	350
Hovedtrappe ved Kulturhuset Skanderborg		35	35	35
Afledt drift i alt	300	510	510	530

